Magia muzicii. O operă unică, un roman în registrul tragicomic, amuzant ca un scherzo, abisal ca o scriere dedicată *Patimilor*.

robert schneider

Patimile

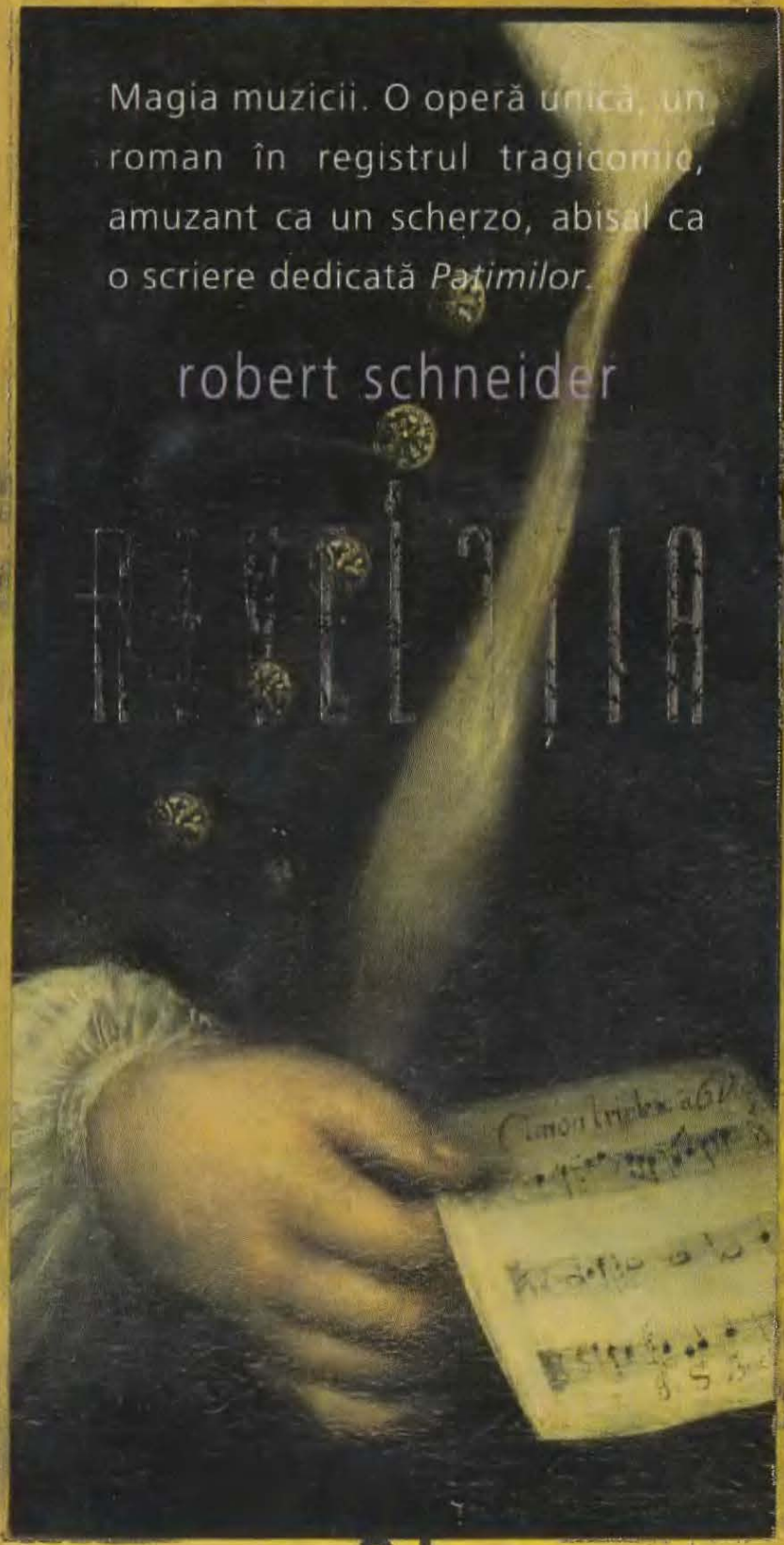

SUSPANS

ROBERT SCHNEIDER s-a născut în 1961, la Bregenz, Austria. Între 1981 și 1986 a studiat compoziție, istoria artei și teatrologie la Viena. În 1993 a publicat romanul de debut *Schlafes Bruder*, premiat cu diferite distincții în Austria și în străinătate, tradus în 24 de limbi și ecranizat. În prezent trăiește la Meschach, un sat de munte din landul Vorarlberg.

Romane publicate: *Schlafes Bruder* (1992), *Die Luftgängerin* (1998) *Die Luftberührten* (2000), *Schatten* (2003) și nuvela *Der Papst und das Mädchen* (2001). Penultimul său roman, *Kristus* (2004), a fost recent lansat și în versiunea audiobook.

robert schneider

REVELAȚIA

Traducere din limba germană
DIANA SĂLĂJANU

NEMIRA

Coperta colecției: Dana MOROIU, Corneliu ALEXANDRESCU
Ilustrația copertei: ELIAS GOTTLOB HAUSSMANN, *Porträt von Johann Sebastian Bach,* detaliu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SCHNEIDER, ROBERT
Revelația / Robert Schneider ; trad.: Diana Sălăjanu. -
București: Nemira Publishing House, 2009
ISBN 978-606-8134-11-6

I. Sălăjanu, Diana (trad.)

821.112.2(436)-31=135.1

Robert Schneider
DIE OFFENBARUNG. ROMAN
© Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin 2007
(Published with Aufbau; „Aufbau" is a trademark
of Aufbau Verlag GmbH & Co. KG)
Negotiated by Aufbau Media GmbH, Berlin

© Nemira, 2009

Redactor: Ana BAN
Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR

Tiparul executat de FED PRINT S.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-8134-11-6

La prețul de vânzare se adaugă 2% reprezentând valoarea timbrului literar ce se virează Uniunii Scriitorilor din România.

Pentru Efraim,
care încă mă ocrotește.

Viaţa lui a fost o suferinţă permanentă, o umilire dusă la extrem. O catastrofă în plan personal şi profesional deopotrivă, cu lovituri, dezamăgiri şi respingeri, de când îşi poate aduce aminte. Cronica unor eşecuri continue, jurnalul unei activităţi zadarnice. O crimă perfidă săvârşită asupra talentului său, expresia unei ignorări desăvârşite a valorii muncii sale. O coborâre calculată, permanentă şi neîncetată a persoanei sale, aşa cum o dovedeşte din nou această scrisoare – nu o scrisoare, o fiţuică.

Cuvântul „speranţă“ nu îi mai este cunoscut decât din auzite. Noţiuni cum sunt „bucurie“ şi „fericire“ există exclusiv în vocabularul său pasiv. Pe orice a pus mâna vreodată, şi-a ars imediat degetele. Orice şi-a dorit sau spre orice a năzuit i-a fost refuzat. Şi, dacă a avut curajul de a risca ceva sau chiar pe sine însuşi – şi asta s-a întâmplat destul de des –, a fost pedepsit fără întârziere. Cunoştinţele sale ştiinţifice nu merită nici măcar o notă marginală în cotidianul din

Naumburg. Leo poate să vadă în el un bărbat căruia nu i-a reuşit nimic. Leo trebuie să se uite în ochii unui om în urma căruia nu va rămâne nimic, nici măcar numele. Din păcate, acesta e adevărul şi, după cum se ştie, adevărul doare! Pe el îl doare GROAZNIC!

„Asta nu e o scrisoare. E un răvaş de băieţel, cel mai clar afront. Unde e colegialitatea academică? Unde e loialitatea? Unde e buna-cuviinţă, cei şapte ani de acasă? Oare domnii profesori ai Asociaţiei Bach au decăzut la fel de mult ca aceia care spun obscenităţi la televizor?" El e zguduit, nu mai are cuvinte. I-a pierit graiul, îi lipsesc vorbele.

Dar de ce se mai enervează? Oricum, totul a fost dinainte hotărât. Existenţa lui trebuie pusă pe seama unui gând neglijent al lui Dumnezeu. Altă explicaţie pentru viaţa lui ratată nu găseşte. O spune ca protestant, nu ca om de ştiinţă. Ca om de ştiinţă ar trebui să-l acuze pe tatăl său că, după ce s-a întors din prizonierat, nu şi-a putut stăpâni instinctul sexual. Pe tatăl său nu-l acuză însă: la urma urmelor, viaţa e mai mult decât instinct. Viaţa e metafizică, şi tocmai asta o face insuportabilă. Îl acuză pe Dumnezeu însuşi, gândul din care a creat o viaţă de om atât de insignifiantă. El n-a reuşit nici măcar să-şi procure un act de la Siguranţa statului. Nici măcar atât! A cerut să fie căutat actul. Această osteneală şi-a dat-o, dar nu s-a găsit nimic, absolut nimic. Biografia lui trebuie să fi fost atât de neînsemnată, încât nu i-a interesat nici pe cei de la STASI.

„La naiba, asta nu e o scrisoare, e o zdreanţă, ei, da, prea stimate profesor, doctor, doctor, hî, Hans-Georg Sperling, Harvard şi Leipzig, chemat la ordin!“

Dar la ce foloseşte să se enerveze în felul ăsta? Oricum el este o existenţă frântă, şi asta tocmai la patruzeci şi cinci de ani, cea mai frumoasă vârstă a bărbatului, ca să zicem aşa. Dacă se gândeşte temeinic la toate astea, întreaga mizerie a început odată cu naşterea sa. Cum poţi să însemni pe viaţă un copil în felul ăsta, aducându-l pe lume în Noaptea Sfântă? O cinsteşte pe mama sa. Cu siguranţă. Ea a fost un om tăcut, care a îndurat întotdeauna totul, chiar dacă îi lipsea curajul. Dar a fost un om cumsecade. Reproşul e pentru Cel de Sus, nu pentru mama sa. Să te naşti în seara de Crăciun! În umbra celui Preaînalt! Nici măcar o sărbătoare personală! Pentru rudele din casă da, dar nu şi pentru el. Aşa ceva îl marchează pe un copil. Psihologic şi din toate punctele de vedere. Un copil nu poate să simtă acest lucru altfel decât ca expresie a faptului că nu a fost dorit. Dar Crăciunul nu este decât prima dovadă a faptului că a dus întotdeauna pe această lume o existenţă de umbră, că...

– Jakob...

– Nu mă întrerupe, Leo, şi aşază-te ca lumea! În faţa lui Bach se stă drept la pian.

– E adevărat că *ossis*[1] se plâng întotdeauna?

---

[1] Germanii din Est (n. tr.).

– Cine spune asta?
– Cei de la televizor.
– Nu mai pot să aud clişeul ăsta!
– Ce este un clişeu?
– Un clişeu este o prostie a Occidentului!
– Şi tu eşti prost?
– Poftim?
– Pentru că te plângi întruna.
– Leo, eşti încă prea tânăr ca să-ţi dai seama că viaţa este doar un şir de secunde, minute, ore, zile, săptămâni, luni, ani şi decenii insuportabile. Că viaţa îţi pregăteşte numai palme... Asta nu e o scrisoare, dumneavoastră, dumneavoastră, profesore – hî – Schwachkopf[1] – solicitat la ordin! O porcărie nemaipomenită! Da, da!

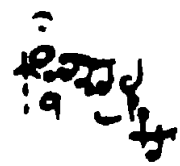

Criticul muzical Jakob Kemper din Naumburg pe Saale mototoli scrisoarea care-l făcuse să-şi iasă din fire. Se duse spre soba încinsă, deschise uşiţa şi ţinti. Răvaşul care-l indignase nu nimeri unde trebuia. Kemper se aplecă, gemu, ridică de jos ghemotocul de hârtie şi încercă să-l arunce încă o dată. Dar îşi lăsă braţul să cadă, închise uşiţa sobei, se întoarse la

[1] Greu de cap (n. tr.).

pian, se aplecă deasupra lui, desfăcu iar ghemotocul cu degetele lui ascuțite, netezi la loc scrisoarea și o citi a nu știu câta oară în gând, doar pentru sine, timp în care-și strângea buzele disprețuitor.

„Preastimate domnule Kemper, vă mulțumesc politicos pentru misiva dumneavoastră, la care pot să răspund abia azi, din cauză că solicitările unui calendar academic necruțător m-au trimis pentru mai multe luni în Statele Unite. Dar vreau să vă răspund cu atât mai amănunțit, pentru că în ziua de azi se întâmplă tot mai rar să primești o scrisoare scrisă de mână, și încă atât de caligrafică.

Asociația Bach consideră o onoare faptul că doriți să vă puneți la dispoziție cunoștințele de specialitate în cadrul proiectului de restaurare a orgii de la biserica Sfântul Wenzel. Subliniez că nimeni nu posedă o cunoaștere mai profundă decât dumneavoastră a acestui instrument celebru, doar am citit în scrisoarea pe care mi-ați trimis-o că faceți serviciul de organist – fără a primi nicio remunerație – deja de douăzeci și șapte de ani.

Cu regret sunt nevoit să vă comunic faptul că asociația a constituit deja o echipă internațională de oameni de știință de prim rang, restauratori, organologi și alți cunoscători ai problemei, personalități care vor face tot ce stă în puterea lor pentru a reda instrumentului sonoritatea pe care trebuie s-o fi auzit Johann Sebastian Bach când a luat în primire orga, în 1746, împreună cu Gottfried Silbermann.

Ca să puteţi vedea cu câtă seriozitate a pus în lucru Asociaţia proiectul de la Naumburg, vă voi da numai două nume din comisia amintită. În pofida câtorva dificultăţi, am reuşit să-i atragem pe celebrul organist Frits van Hulle din Olanda şi pe domnul profesor Yoshiba Koyatake din New York. Cel din urmă vă este cu siguranţă cunoscut datorită studiului său de pionierat în ceea ce priveşte datarea partiturilor lui Bach, cu ajutorul filigranului. Ambele personalităţi s-au declarat de acord să supravegheze la faţa locului, împreună cu asistentul meu, dr Albert Zinser, şi, bineînţeles, cu neînsemnata mea persoană, fazele decisive ale muncii de restaurare a orgii.

Şi cu aceasta ajung să dau răspuns la rugămintea dumneavoastră: din păcate, Asociaţia Bach nu poate satisface dorinţa dumneavoastră de a colabora – oricare ar fi modalitatea – la proiectul nostru, oricât aş agrea eu, personal, acest lucru. Dar în faţa importanţei acestei sarcini de a retrezi la viaţă unul dintre cele mai bune instrumente muzicale baroce ale Germaniei, orice părere personală trebuie lăsată deoparte.

Permiteţi-mi încă o remarcă, ultima, cvasipersonală: la alegerea comisiei ştiinţifice, asociaţia a avut exclusiv în vedere reputaţia de specialitate şi nu, aşa cum încercaţi să sugeraţi în scrisoarea dumneavoastră, sensibilităţile vieţii în comun în Est şi Vest[1]. Chiar dimpotrivă! Activitatea de cercetare

[1] Este vorba despre Germania de Vest şi Germania de Est (n. tr.).

asupra lui Bach a fost nevoită să renunţe prea mulţi ani la colegii din fosta RDG, şi la această iniţiativă este doar accidental faptul că nu ia parte niciun cercetător din Est. Ar fi, totuşi, o onoare pentru mine să vă cunosc la Naumburg.

Cu distins respect, prof. dr dr h. c. Hans-Georg Sperling, Harvard şi Leipzig, chemat la ordin.

P.S. Vă trimit înapoi, ca anexă, articolul dumneavoastră *Naumburg şi familia de muzicieni Bach.* Nu ştiu ce aş putea să spun în legătură cu el."

Kemper privea ţintă scrisoarea, cu obrajii în flăcări. Degetele sale lungi şi fine erau străbătute de un fior. Avea ochii inundaţi de lacrimi. Chiar dacă stătea cu spatele la Leo, tânărul a băgat imediat de seamă.

– De ce plângi?

– Ar fi fost mai bine ca bătrânul să nu se întoarcă din prizonierat! Şi era mai bine dacă eram la volan, când s-a petrecut accidentul de la Weissenfels, nu în spate! Şi dacă m-aş fi prăbuşit de pe acoperişul bisericii Wenzel, în loc să rămân agăţat de streaşină!

– Dar ai fi mort acum.

– Şi ce dacă? Într-un an m-ai fi uitat. Şi în curând nici n-ai mai şti că am existat vreodată. Dar îţi jur: netrebnicul care a scris gunoiul ăsta nu se va atinge de orga mea! O să am eu grijă! Cu scrisoarea asta s-a descalificat! Fiindcă fanfaronul ăsta habar nu are de nimic. I-am citit cărţile, de la cap la coadă. Ipoteze fără valoare, Leo. Analize sărăcăcioase din punct de vedere istoric. Un autoidolatru la nesfârşit. O floare

stilistică după alta. Bombastic. Adjectiv după adjectiv. Din punct de vedere stilistic, extra! Dar unul ca el stă cocoţat sus de tot, în Asociaţia Bach, bineînţeles, încasează sume grase şi prăpădeşte banii celor care plătesc impozite. Unul care face pe grozavul, care-şi ţine capul deasupra pălăriei, un porc de câine mizerabil...

– Cum de i-ai scris, dacă-l consideri atât de mizerabil?

– Nu mă întrerupe când vorbesc!

– Eu cu siguranţă nu i-aş fi scris nicio scrisoare curului ăluia.

– N-ai putea să te exprimi puţin mai îngrijit? Doar nu eşti acasă la babacii noştri!

– Omule, azi eşti scârbos rău.

– Gata, da? Şi uită-te în note! Aşadar, încă o dată, de la început. Fii atent la pauza de şaisprezecime. Trei, patru, unu...

– Jakob?

– Ce mai e?

– Tuu. Îmi povesteşti ceva?

– Acum cântă!

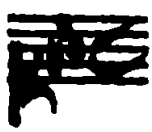

Întrebându-l de ce-i scrie cuiva pe care nu-l poate suferi, băiatul dezgheţat la minte atinsese un punct sensibil. De fapt, pe Kemper îl durea faptul că se

adresase Asociaţiei Bach şi, pe deasupra, cu o asemenea scrisoare pripită, aproape slugarnică. Deja pentru formula de adresare – Preastimate, onorate şi mult admirate domnule profesor Sperling – s-ar fi luat la palme, fiindcă, în realitate, gândea exact contrariul despre Sperling. Nici fraza „Sunt de ani întregi un admirator cald al epocalei biografii a lui Bach scrise de dumneavoastră" nu venea din inimă, doar Jakob era convins de mediocritatea respectivei cărţi. După cum întreaga scrisoare, dacă o privea lucid, plesnea de atâtea măguliri. Kemper îşi muşcă buzele. Fiindcă îi era frig, luă cleştele pentru cărbuni şi mai aruncă în sobă vreo două brichete, deşi era şi aşa supraîncălzită.

Se duse târşâit spre fereastră, prin ale cărei crăpături pătrundea în odaie un curent rece, şi se uită la după-amiaza ce se pierdea spre înserare şi la faţada sudică a bisericii Sfântul Wenzel. Începuse să ningă. Urmărea cu o atenţie din ce în ce mai slabă încercările stângace ale lui Leo de a stăpâni *Invenţiunea în do major*. Clămpănitul bolovănos, nesigur, de la un tact la altul, poticnindu-se mereu la acelaşi pasaj, nu mai ajungea până la el decât ca din depărtare. Când, în cele din urmă, băiatul îşi luă resemnat mâinile de pe clape, Kemper nici nu observă. Se adâncise prea tare în gânduri. Stătea la fereastră şi se uita cum ninge. Era nemişcat, cu spatele uşor încovoiat.

La numai câteva străzi distanţă, venise pe lume în anul 1947 al doilea fiu al lui Walter Kemper, care se ocupa cu confecţionarea de perii, şi al primei sale soţii, doamna Kriemhild, în Salzstrasse nr. 12. Fratele său mai mare, Karl, murise pe când Jakob avea şase ani. Se spunea că ar fi fost asfixiat. Dar în familie aproape că nu se vorbea despre asta.

Jakob fusese un copil bolnăvicios, care mereu tremura de frig şi tuşea, iar când vorbea plescăia uneori tare cu limba, dacă era agitat. De aceea devenise suspect de epilepsie. Avea tendinţa de a cădea, cum s-a exprimat medicul de familie, bătrân cât lumea, al Kemperilor. Dar bănuiala nu se confirmase.

La orele de muzică, Jakob era primul din clasă, incontestabil, pe când la aritmetică greşea mereu, motiv pentru care profesorul îl poreclise „Kemper Ageamiul". Porecla se păstrase de-a lungul anilor, până când nimeni n-a mai ştiut cine o crease – în afară de Jakob, firește.

Pentru că ţara avea nevoie de ţărani şi de muncitori, iar el însuşi de un succesor, tata Kemper îl luase pe fiul său la el, în ucenicie. A fost o perioadă grea pentru Jakob. În loc să stea toată ziulica pe scăunel, să sorteze cu racila păr de cal, de mistreţ sau de capră şi să-l lipească frumos cu smoală fierbinte, el ar fi vrut

să devină muzician, compozitor de primă mână. Nici mai mult, nici mai puţin.

Fiindcă Jakob avusese o revelaţie în domul din Naumburg, unde asistase la un concert legendar. Corul din Dresda organizase o seară muzicală sub conducerea dirijorului, pe cât de vestit, pe atât de temut, Rudolf Mauersberger, care şi-a prezentat cu această ocazie ciclul de corale *Dresda*, în amintirea bombardamentului din noaptea de 13 februarie 1945. Disonanţele acute, ţipătoare, cromatica austeră, atmosfera sumbră a întregii lucrări îşi lăsase amprenta asupra lui Jakob, iar când dirijorul coborâse bagheta, şi în dom se aşternuse o linişte apăsătoare, înainte ca aplauzele să se rostogolească ezitant, băiatul avusese certitudinea că trăise un miracol. Pulsul îi ciocănea în tâmple, buzele i se uscaseră de tot. Trebuia să vorbească neapărat cu profesorul Mauersberger, ca să-i spună, chiar dacă plescăind din limbă, că îi salvase viaţa. Că acum ştie spre ce să se îndrepte în viitor.

Aşteptă, deci, la o mică uşă laterală. Când membrii corului începură să iasă unul după altul, el fu şocat de râsetele şi vorbele deşucheate pe care le rosteau, când doar cu câteva minute în urmă cântaseră cu chipul afectat despre durere, mâhnire şi resemnare. „Cum e posibil?“ gândi Jakob „Doar nu te poţi preface chiar aşa.“ Dar n-a putut reflecta prea mult, fiindcă dintr-odată, apărând aproape ca duhul din lampă, Mauersberger se ivi în faţa lui. Avea în mână un volum mare de partituri, legat în negru.

– Domnule profesor Mauersberger, spuse Jakob clar şi fără a plescăi. Dumneavoastră mi-aţi salvat viaţa!

Dirijorul îl privise chinuit, cu ochi tăioşi. Lui Jakob i se păruse că pe acest om îl apăsa o povară uriaşă, chiar inumană, lucru care nu era deloc de mirare, căci doar se afla în faţa unui geniu, al cărui cap ameninţa cu siguranţă să plesnească de atâtea gânduri.

– Trebuie să plec, spuse Mauersberger şi trecu zorit pe lângă Jakob.

Aceasta a fost întâlnirea cu marele Mauersberger. În orice caz, întrevederea îi lăsase o impresie atât de puternică, încât Jakob vru să înlocuiască imediat banca din atelierul tatălui său cu banca orgii – bineînţeles, împotriva voinţei tatei şi a convingerii acestuia. Pentru Kemper senior, care numai cu puţin timp înainte făcuse dovada convingerilor sale socialiste, devenind membru al Partidului Naţional-Democrat al Germaniei, muzica bisericească era expresia unui sistem feudal decadent. Şi îl durea faptul că tocmai fiul lui avea simptomele recăderii în vechea barbarie, aşa cum s-a exprimat el. Trebuia să împiedice acest lucru. Mama, apolitică, nu spuse niciun cuvânt.

În orice caz, transformarea fiului nu se petrecu chiar atât de radical pe cât şi-o dorise. Deşi la început Jakob se opusese tatei cu mult curaj, bătrânul avea argumentele mai nimerite – de ordin financiar –, aşa că tânărul rămase deocamdată la ocupaţia fabricantului de pensule şi perii, ba reuşi chiar să obţină diploma de maistru.

Acest lucru nu-l opri, totuşi, să ia ore particulare de la Friedhelm Wölfer, organistul bisericii Sfântul Wenzel. Acesta, un om grăsuţ, neliniştit, dar bine intenţionat, l-a familiarizat pe băiatul aflat la pubertate cu bazele frazei muzicale, ale contrapunctului, precum şi ale muzicii de orgă, folosind în predare nişte metode de-a dreptul ciudate. Wölfer credea că prin muzică se poate învinge forţa gravitaţională. Pe lângă cântatul la orgă, el se mai ocupa intens de astronomie. Ca să înţeleagă ce este, de fapt, forţa gravitaţională, Jakob a fost obligat să se balanseze săptămâni în şir pe balustrada corului bisericii încoace şi încolo. În acest fel drastic, Wölfer încerca să-l facă să înţeleagă ideile lui Bach despre gravitaţie. Spunea că, dacă nu aşază totul pe baze solide, sigure, muzica toată nu mai e bună de nimic. Odată ce ai înţeles acest lucru, vine, în fine, treapta următoare: imponderabilitatea.

Altă dată, a legat o ţiglă de dosul mâinii lui Jakob. Elevul trebuia să-şi imagineze că, în pofida acestui impediment, degetele zburau uşor şi sprinten pe claviatura orgii. Contrapunctul, mişcarea liberă a ştimelor una spre alta sau una contra alteia i-au fost predate de Wölfer tot pe o cale neconvenţională. L-a cărat cu el pe băiat la crâşma Alten Krug[1], unde se aflau tovarăşii săi de băutură obişnuiţi. Acolo i-a pus în mână o coală de hârtie şi un creion. Când zarva era în toi, elevul trebuia să noteze tot ce putea reţine din vorbăria aceea şi să scrie în dreptul fiecărui nume

[1] Urciorul vechi (n. tr.).

cuvintele rostite de respectiva persoană. Profesorul numea acest lucru „contrapunct viu". Spunea că şi tânărul Bach a învăţat să compună într-o casă în care mişunau copii, elevi, verişoare şi unchi.

Din nefericire, Jakob nu s-a putut bucura de metodele didactice ale lui Wölfer, fiindcă într-o bună zi acesta a dispărut fără urmă din oraş. Circula zvonul că organistul de la biserica Sfântul Wenzel ar fi ajuns nu în Germania de Vest, ci în închisoarea de la Bautzen, fiindcă încercase să fugă din RDG. Oricare ar fi fost cauza dispariţiei sale neaşteptate – unul dintre tovarăşii de băutură de la masa lui povestea că-l văzuse urcându-se într-o farfurie zburătoare şi dispărând în cerul nocturn, lăsând în urma lui şuier şi fum –, Wölfer nu s-a mai întors niciodată la Naumburg.

Dar, lăsând la o parte toate acestea, Jakob s-a instruit neobosit mai departe şi a studiat tot ce i-a căzut în mână din lucrările de teorie muzicală, a exersat cu sârguinţă la orgă şi la pian. În timpul zilei făcea perii, noaptea avea „recăderile" lui şi prezenta simptomele febrile ale „barbariei". Începea să compună muzică bisericească.

Din perioada în care învăţase cu Wölfer i-au rămas un şal de lână, pentru că în galeria orgii era întotdeauna frig, veneraţia faţă de Bach, o idee despre ce este imponderabilitatea şi pianul despre care se spunea că-i aparţinuse lui Ceaikovski, deşi nu se putuse dovedi niciodată că la instrumentul clămpănitor, greu de acordat, a cântat într-adevăr marele compozitor însuşi. Un unchi din Weissenfels, care-i dăruise lui

Jakob pianul, susţinea sus şi tare acest lucru. Spunea că există şi o fotografie în care „jenialul rus" era aşezat, cu jobenul pe cap, chiar la acel pian.

Jakob a crescut, devenind un tânăr lung şi deşirat. Nu se putea spune că e frumos, cu tenul lui palid şi barba rară, cu nasul prea scurt şi fruntea cu început de chelie. În plus, îşi încovoia mereu spatele, fiindcă-i era neplăcut, ba chiar penibil să-i depăşească pe majoritatea celor din jur cu un cap, şi acest lucru îi dădea o ţinută care-l făcea fără voia lui să pară umil. În schimb, avea o voce blândă, cu timbru plăcut, şi profund bărbătească. Serviciul militar a vrut să-l refuze. Spunea că-i este imposibil să poarte armă, din motive religioase, şi o spunea ca să-l provoace pe tatăl lui. În loc de aceasta, voia să se înroleze ca ostaş-constructor şi ar fi fost chiar dispus să suporte represaliile pe care o asemenea atitudine nesocialistă le-ar fi avut, dar tatăl lui era de părere că numai prin serviciul militar devii bărbat şi adăuga că el însuşi cunoscuse numai în armată camaraderia adevărată; şi de această dată argumentele lui se dovediră hotărâtoare. După şaptesprezece luni de iad, Jakob se întoarse – bolnav de pneumonie şi temporar surd de o ureche – la viaţa şi la pianul lui.

Atunci a cunoscut-o pe Eva Ücker, care era o adevărată Evă: frumoasă, plinuţă, ispititoare, sinceră când păcătuia, inexactă în ceea ce priveşte adevărul şi, din păcate, lipsită de orice înclinaţii artistice, de la buclele părului până în vârfurile degetelor de la picioare. Se cunoscuseră în prăvălia tatălui său, şi Jakob reuşise cumva s-o ademenească să vină cu el în galeria

orgii de la biserica Sfântul Wenzel, unde o impresionase cu fanteziile pe care i le cântase, chiar dacă nu în mod durabil, fiindcă n-a fost suficient pentru încheierea unei legături de o viaţă. A fost suficient doar pentru o plimbare de după-amiază prin Bürgergarten[1]. Acolo au stat unul lângă celălalt, vorbind monosilabic – el încă tare de ureche şi foarte slab – s-au uitat la oraşul domurilor, cu multe turnuri, şi la valea plăcută a râurilor Saale şi Unstrut. El o sărutase, pentru că aşa îi venise, şi ea râsese. A doua zi, a refuzat să-l mai vadă vreodată. Spusese că sărutul fusese acceptabil, dar puţin prea umed. Să nu-şi facă speranţe.

Dar deja era prea târziu. El se îndrăgostise de fata durdulie, care făcea impresie. A iubit-o pe Eva patru ani de zile, în tăcere şi nefericit, chiar şi după ce ea se căsătorise cu cea mai mare speranţă a sportului din Naumburg, Max Frank, înotător de performanţă, care participase chiar şi la Jocurile Olimpice, câştigând medalia de argint.

În timp ce unul dintre băieţi înota pentru gloria RDG, celălalt se retrase şi compuse muzică întru gloria Celui Preaînalt, în care nu credea cu adevărat, ci poate doar prin muzica lui Johann Sebastian Bach.

Crease un opus exclusiv pentru Eva, unul impresionant. Era vorba despre Kw 1 (Operele Kemper nr. 1), motetul pentru două coruri *Ce plăcut îmi e sicriul meu*, după un text pietist, pus deja pe note de Bach. Tema principală a bucăţii animate de dorul morţii era

[1] Grădina publică (n. tr.).

alcătuită din notele mi-fa-la şi numai o inimă naivă n-ar fi înţeles această dedicaţie. Eva n-a înţeles-o. A râs, şi încă strident, când a găsit într-o dimineaţă partitura pe pragul uşii ei, şi cu ochii lipiţi de somn a citit foaia de gardă. Jakob plângea mult în acea vreme, se topea pe picioare din cauza iubirii sale neîmpărtăşite, încât rămăsesese numai piele şi os. Oricum, auzul său se ameliorase. Dar aveau să treacă ani, ba chiar decenii, până când să se piardă iar din cauza unei femei. A rămas singur cu el şi cu arta lui.

Eva făcuse să-i devină nesuferită muzica bisericească. Între timp, ajunsese a privi cu scepticism operele profesorului Mauersberger, pe care le admirase cândva, ba chiar le respingea cu totul. N-a ascuns faptul că în ochii lui, Mauersberger era un spirit muzical fără importanţă, care-l orbise. Îl supraapreciase. Păcatele tinereţii lui.

Idolii erau acum Schönberg, Eisler şi Dessau. Şi-a însuşit pe cale autodidactică tehnica dodecafonică a lui Arnold Schönberg. Conştiinţa sa politică în ceea ce priveşte rolul clasei muncitoare se datora influenţei neobosite exercitate de tatăl său. Ţinând cuvântări înflăcărate la masă, bătrânul predica despre cuceririle realismului, chiar dacă destul de greu putea înghiţi faptul că era tratat, ca mic meseriaş, cu neîncredere, că i se puneau mereu beţe în roate, că i se impuneau nişte impozite care-l storceau de ultimul ban şi că era defavorizat în ceea ce priveşte aprovizionarea cu smoală şi păr de cal. Nu fusese primit nici măcar în Uniunea Socialistă Germană, considerându-se că

este un element mic-burghez din cauză că, în pofida conştiinţei sale, nu voise să-şi lase întreprinderea pe mâinile unei cooperative de producţie. El spunea că toate acestea fuseseră nişte boli ale copilăriei şi aprecierea germanilor pentru valorile adevărate se va impune şi în socialism. Şi că Jakob trebuie să facă ceva folositor spre binele colectivităţii şi să-şi ridice în mod categoric productivitatea muncii. La urma urmelor, până şi pe vremea lui Adolf periile erau considerate importante pe timp de război, iar în ziua de azi trebuie să lupţi împotriva duşmanului de clasă.

Jakob dădea din cap. Mama tăcea, observând cum se răceşte supa.

Intimidat de cuvântările tatălui său, Jakob începu în felul lui să ridice productivitatea muncii. Compuse Kw 2, o simfonie bine orchestrată, care se încheia cu un cântec de mase. Când partitura a fost gata, a intitulat-o *Simfonia mamelor de muncitori.*

Tânărul compozitor ambiţios nutrea, bineînţeles, un interes viu de a-şi face cunoscută simfonia. Visa chiar la o prezentare a ei în premieră, cu ocazia unui eveniment festiv al Comitetului Central, poate chiar în prezenţa secretarului-general al Uniunii Social-Democrate, Walter Ulbricht. Pe atunci încă îşi mai întindea mâinile după stele. Cât de mult greşea i s-a comunicat un an mai târziu, printr-o scrisoare trimisă la post-restant.

Ca să pună treaba pe roate în mod dibaci, el trimisese o copie a partiturii compozitorului Paul Dessau, specificând că taxele poştale vor fi suportate

de destinatar. În pachet se afla şi o scrisoare lungă, plină de linguşiri, în care meritele lui Paul Dessau erau ridicate în slăvi. (În timp ce redacta scrisoarea, Kemper se vedea deja îmbrăţişat de tovarăşul Ulbricht şi distins cu Medalia Naţională clasa I.) Într-o dimineaţă umedă de noiembrie, poştaşul aduse un pachet stângaci ambalat: partitura. Kemper deznodă sfoara cu mâini tremurătoare, desfăcu hârtia în care era învelit. Ieşi la iveală o carte poştală prin care Paul Dessau îi mulţumea, cu un scris colţuros, pentru cinstea de a fi achitat taxa poştală pentru *Simfonia mamelor de muncitori*. Din motive ce ţin de politeţe, îi este imposibil să-şi spună părerea despre lucrare. Îl roagă pe tovarăşul să-l scuze.

În aceeaşi zi de noiembrie, Kemper îşi adună la un loc, cu gesturi nervoase, toate compoziţiile şi le duse în pădurea Buchholz, ca să le ardă. Era acolo o poiană unde, împreună cu Karl, fratele său decedat atât de tânăr şi despre care în familie nu se vorbea niciodată, îşi petrecuse multe după-amiezi, în vacanţele de vară.

Compozitorul, doborât de lovitura primită, dădu foc hârtiilor cu note muzicale, dar afară era umezeală. Flăcările se înălţară slab. I se păru că până şi focului îi e silă de creaţia sa muzicală. Din acel moment, n-a mai pus pe hârtie nici măcar o singură măsură muzicală. Oricum, treaba cu compoziţiile muzicale îi părea cam de multişor o fundătură. La ce bun să mai scrii muzică în secolul XX? Când în veacul al XVIII-lea Bach spusese deja totul, la superlativ şi într-un mod valabil pentru totdeauna? Mozart, Beethoven,

Schubert şi toţi maeştrii de după el nu făcuseră decât să repete ceea ce Bach gândise cu multă vreme înainte, considera el.

În timp ce se întorcea, năuc, din pădurea Buchholz la Naumburg, pe calea Jenei, în afară de gândul sinuciderii mai frământa în minte şi un alt plan: voia să devină dirijor, un dirijor charismatic al operelor lui Bach, nici mai mult, nici mai puţin.

Avea acum vreo douăzeci şi cinci de ani. Gândul sinuciderii l-a dat uitării, dar nu şi pe acela de a se face dirijor, care avea să-i aducă cea mai mare umilire a sa de până atunci, petrecută în faţa ochilor şi urechilor publicului din Naumburg.

Din cauză că, pe de o parte, viaţa muzicală a oraşului era la pământ, iar, pe de alta, biserica Sfântul Wenzel era deteriorată – urcase el însuşi pe acoperişul ascuţit ca să-l repare, alunecase, rămăsese agăţat de o streaşină şi fusese salvat de pompieri într-un mod spectaculos –, din cauză că, deci, pe celebra orgă ploua, el întemeie Collegium Musicum Naumburgiensis. Aceasta se întâmpla pe la începutul anilor şaptezeci. Colegiul îşi asumase sarcina de a prezenta cu regularitate cantate şi oratorii din opera lui Bach. Iar Kemper se gândea ca din încasările obţinute să repare acoperişul. Tovarăşii au primit ideea cu rezervă. Cotidianul din Naumburg îi înălţă laude anticipate, fără a aminti şi numele lui Kemper. Tatăl său spumega de furie. Mama nu rostea niciun cuvânt.

Kemper simţise dintotdeauna că în el există o înclinaţie spre monumentalitate, o predilecţie pentru

forma mare, pentru gestul teatral, aşa că în programul concertului inaugural inclusese, nici mai mult, nici mai puţin decât *Patimile după Matei.*

Concertul fusese programat pentru Vinerea Mare şi, cu luni înainte, Kemper putea fi văzut la repetiţii, când cu soliştii, când cu corul, când cu orchestra, muncind şi rafinând grandioasa lucrare. Transpira şi plângea. Plângea de furie, nicidecum pentru că ar fi fost mişcat. Ambiţiosul dirijor voia să dea *Patimilor* o interpretare extraordinară, care să constituie un etalon şi să devină cunoscută mult dincolo de graniţele RDG-ului. A luat asupra sa chiar şi osteneala de a copia cu mâna lui fiecare ştimă a partiturii şi fusese nevoit să dea dovadă de inventivitate, pentru că în acele zile nu era uşor să procuri hârtie, hârtie cu portative mai cu seamă.

Partea cântată de evanghelist i-a dat cea mai mare bătaie de cap, mai exact solistul care cânta ştima evanghelistului. Domnul Zotsch avea o voce de tenor, plăcut temperată, cu bune posibilităţi de a intona, dar nu ştia să citească notele muzicale. Aşadar, Kemper a fost nevoit să-i cânte întreaga ştimă şi s-o înveţe cu el pe de rost. Dar nu aceasta era singura problemă. Dificultatea era de natură extramuzicală. Domnul Zotsch era alcoolic. Deşi misiunea de a cânta ştima evanghelistului îi dăduse iarăşi un sens în această „viaţă de rahat" şi în acest „stat al banditilor", ca să-l citãm textual pe Zotsch, şi cu toate că şi-a dat cuvântul de onoare că nu va pune o picătură de alcool în

gură pe tot parcursul perioadei în care se va repeta, şi l-a încălcat nu o singură dată.

Din păcate, s-a întâmplat şi în ziua concertului. În minte i s-a făcut întuneric, nu doar de la pasajul „Şi din ceasul al şaselea se aşternu întunericul peste tot ţinutul", ci cu mult înainte, de fapt chiar de la începutul *Patimilor.*

(La câteva săptămâni după concertul ratat, doamna Zotsch i-a făcut lui Kemper cele mai amare reproşuri, spunând că-l prezentase pe soţul ei într-un mod lamentabil, expunându-l ridicolului. Şi că ar fi fost de datoria lui morală să întrerupă tot rahatul acela.)

Când venise ziua spectacolului şi maestro Kemper îşi ridicase bagheta – Kriemhild îi făcuse fiului ei, special pentru acea zi, o cravată cu picăţele violet şi bej – ripieniştii (zece băieţi soprani) intraseră de trei ori greşit, chiar la începutul lucrării. La primele recitative, vocea domnului Zotsch mai era încă pe jumătate sigură, ba chiar a radiat, scurt şi pasionat, spre naos, deşi Kemper putea mirosi rachiul până la pupitrul său dirijoral. Dar de la scena Cinei celei de Taină, vocea şi Zotsch însuşi o luaseră în jos, într-un mod care-ţi dădea de gândit. Vocea îi deveni şovăielnică, iar el ajunse să se clatine. Kemper îi făcu semn să se aşeze şi să cânte mai departe stând jos. Dar onoarea de solist nu-i permitea acest lucru, aşa că la pasajul „Din ceasul acela Iisus vorbi mulţimilor" evanghelistul se prăbuşi în faţă, peste pupitrele violoniştilor. Cu asta ajunseseră deja aproape la finalul primei părţi a *Patimilor.*

După pauză, care durase neobişnuit de mult – Kemper o folosise pentru a-l trezi cât de cât pe evanghelist –, colegiul muzical trecu, de bine, de rău, de partea a doua a lucrării. Într-adevăr, domnul Zotsch se simţi, treptat, mai bine. Dar acum ceilalţi solişti erau terminaţi din punct de vedere nervos. Ei erau, de altfel, singurii profesionişti din tot ansamblul. Veniseră special de la Leipzig şi voiau să se întoarcă neîntârziat, chiar din timpul pauzei. Basul îi strigă în faţă dirijorului câteva cuvinte ale lui Beethoven, puţin modificate: „Nu cânt pentru porcii voştri!" Un cântăreţ din cor, fost coleg de şcoală primară cu Kemper, şopti „Kemper Ageamiul". Porecla făcu repede ocolul sălii. Charismaticul dirijor al operelor lui Bach avu cu adevărat multă treabă în cursul pauzei.

Surescitarea şi iritarea soliştilor se transmise orchestrei, în special asupra violoncelului, contrabasului şi orgii. Şi oare Wölfer nu-l învăţase odinioară că gravitaţia este alfa şi omega în muzică? La aceasta se gândea acum Kemper. Pentru câteva momente, văzu negru în faţa ochilor, ceea ce făcu prompt ca orchestra şi corul să cânte cu o întârziere de o jumătate de măsură. Maestro fu nevoit să bată cu bagheta în pupitru şi să reia de la capăt pasajul.

Concertul ajunse, de bine, de rău, la final. Pe băncile bisericii, care fuseseră aproape goale în timpul întregii reprezentaţii – care, în loc de trei ore, ca de obicei, durase cinci –, s-a şopotit şi s-a şuierat mult, s-a gemut, ba chiar au izbucnit hohote de râs. Cam jumătate dintre cunoscătorii lui Bach plecaseră

deja în timpul pauzei. Printre ei, câțiva cărora comedia aceea jalnică aproape le frânsese inima sau le adusese un gust amar în gură.

Printre cei care fugiseră se număra și Kemper senior; mama rezistă până la sfârșit. Bătrânul făcuse și așa un mare efort, ca să intre în casa Domnului. Dar când fusese nevoit să vadă că toate cuvântările lui de la masă fuseseră degeaba, că fiul lui „recăzuse" în mod iremediabil, ieși cu pași apăsați din biserică și anunță că o să-l dea neîntârziat afară din casă.

Și pe neașteptate, ca din senin, mama începu să vorbească. Stăteau amândoi în camera de zi, iar ea vorbi liniștit, ca și cum s-ar fi adresat sieși, ațintindu-și ochii goi spre soțul ei. Capul ei îngust, cu părul negru, lins, prins la spate, nu se mișca aproape deloc, dar pe fața aspră și disciplinată se citeau neputință și furie. Oare n-a învățat nimic din greșelile lui, întrebă ea șoptit, și incisivul de aur îi scânteie amenințător. Oare nu vede că prin atitudinea lui brutală, dominatoare o să-l piardă și pe cel de-al doilea fiu al lor? Tatăl începu să se justifice, dar mama șoptea mai departe, fără să-l bage în seamă. În fiecare noapte când o va auzi respirând – adăugase ea –, în fiecare dimineață când va vedea chipul ei, își va aduce aminte de vina lui. Numai pentru aceasta rămânea ea cu el.

Banii încasați din memorabilul concert n-au fost nici pe departe suficienți ca să facă un acoperiș nou pentru biserica Sfântul Wenzel. După ce fuseseră plătiți toți participanții – domnul Zotsch și coriștii cântaseră de dragul muzicii –, lui Kemper îi mai rămăseseră din

încasări doar câteva mărci. Cu acestea plăti un meşter ca să facă o prelată mare, în aşa fel încât să poată acoperi măcar partea din spate a orgii lui multiubite.

În zilele care au urmat, în prăvălia tatălui său au venit mulţi localnici ca să cumpere mături, perii şi pensule de bărbierit. Clientela era cum nu se poate mai bine dispusă, oamenii discutau de una şi de alta, iar la un moment dat îndrăzneau să aducă vorba şi despre *Patimile* ratate. Discutau despre asta chiar şi aceia care nu fuseseră de faţă, fiindcă în ziar apăruse, în locul recenziei, o notă anonimă. Ea spunea în câteva cuvinte impersonale că „vinerea trecută fusese prezentată lucrarea *Patimile după Matei* de Bach, sub conducerea domnului Kemper". Din lipsă de spaţiu nu puteau fi oferite alte amănunte. Recenzia va fi publicată într-unul dintre numerele viitoare.

Faptul că aceasta n-a mai apărut niciodată nu l-a mai interesat pe Kemper. El se afla oricum în pragul falimentului. Sufletesc, dar şi financiar. Tatăl îl dăduse afară. De arta dirijorală se săturase până-n gât, iar Collegium Musicum Naumburgiensis era pe cale să se destrame.

La asta se adăugă faptul că, peste două luni, mama lui muri pe neaşteptate. După o boală scurtă şi gravă. Nici în legătură cu acest lucru ea nu scoase niciun cuvânt, cu atât mai puţin în dimineaţa zilei în care a murit. Îl privise doar neîncetat pe soţul ei, fără nicio vorbă de consolare. Fusese groaznic. Kemper însuşi nu venise. El află împrejurările morţii ei mult mai târziu, fiindcă nu avusese curajul să apară la înmormântare.

Se refugiase la unchiul său din Weissenfels şi nutrea gândul de a depune cerere de emigrare. În săptămânile următoare, a fost chinuit de nişte coşmaruri îngrozitoare, în care îi apărea vechiul său profesor Wölfer, lăcuind în Bautzen jucării pentru copii, şi renunţă la intenţia lui. La scurt timp după aceea, unchiul lui, cel care-i dăruise pianul lui Ceaikovski, nimeri cu Wartburgul său într-un copac de pe o alee. Kemper însuşi avu noroc, fiindcă stătuse în spate. Piciorul stâng era fracturat, iar el avu câteva umflături şi vânătăi. Altfel, rămăsese neatins.

Faptul că orga îi lipsea mai mult decât mama lui îl făcea să aibă remuşcări chinuitoare, dar îi era dor de muzică. Cine e muzician înnăscut nu poate trăi mult timp fără muzică, aşa spunea Wölfer mereu. Jakob era fericit şi se suporta pe sine numai când putea să cânte toată noaptea preludii.

Se întoarse, deci, în oraşul său natal. Casa aurarului Baruch Elender din Topfmarkt[1] rămăsese goală de câteva decenii, fiindcă avea nevoie de reparaţii capitale. În căsuţa aceea îngustă cu două etaje şi cu frontonul încă destul de bine păstrat, datând din perioada rococo, şi cu zidurile umede pe partea dinspre curte, acolo se cuibări Kemper. În mansarda ce dădea spre biserica Sfântul Wenzel. Peste un deceniu avea să fie mustrat fiindcă ocupase o casă străină. Dar el se considera mai degrabă unul care fereşte o casă de degradare totală, fiindcă repara ici, cârpea colo. Este adevărat, totuşi, că

[1] Piaţa Oalelor (n. tr.).

de când RDG-ul încetase să mai existe, el nu se mai simţea acasă în mansarda lui şi se aştepta în fiecare zi să apară vreun urmaş al lui Baruch Elender.

Deocamdată, se bucura de noua libertate, deşi în oraşul acela mic tatăl său îi ieşea în cale suspect de des, astfel încât se simţea de-a dreptul controlat. Banii necesari traiului îi câştiga dând lecţii de orgă şi pian. După ce a fost chemat la câteva concerte să înlocuiască vreun solist îmbolnăvit pe neaşteptate, a început să se gândească la o carieră de virtuoz al orgii. Dar nici aşa nu reuşi să devină cunoscut dincolo de graniţele Thuringiei. De vină erau, după părerea lui, împrejurările – aşa cum s-a exprimat, precaut, în faţa tatălui său, când acesta a avut nevoie de ajutoare şi l-a solicitat o dată pe fiul său să vină la atelierul de confecţionat perii. Nu făcea parte, spusese el, dintre „cadrele care călătoresc", motiv pentru care o carieră europeană era exclusă din capul locului. Expresia „solicitarea unei vize de călătorie" pluti dintr-odată în aerul prăfuit al atelierului.

– Spune-o pe faţă, vrei s-o ştergi, găluşcă!

– Ba nu!

– Ba da!

– Nu vreau!

– Hai, curaj! Recunoaşte că vrei s-o iei din loc!

– Tată, nu vreau asta! Voiam doar... Voiam să spun...

– Eu vreau să-ţi spun acum ceva, urlă tatăl cu asprime, iar tu ascultă-mă bine! În locul tău, eu aş şterge-o chiar la noapte.

Fiul începu să plescăie din limbă. Oare visa? Asemenea cuvinte nu ieșiseră niciodată din gura bătrânului său părinte.

– Hî... Cum, chiar la noapte... hî... s-o șterg?

– Chiar așa. Dar tu n-ai boașe. Nu e de tine nici comunismul, nici capitalismul. Carieră europeană! Mă faci să mor de râs!

Toate astea erau cât se poate de adevărate, mai ales chestia cu boașele. Erau atât de adevărate, încât fiul țipă la tatăl lui.

– Ăsta-i atac la adresa statului, e de o extremă gravitate! urlă el.

Unde-i conștiința lui socialistă? Ori poate că bătrânul are el însuși o „recădere"? După care trânti ușa prăvăliei atât de violent, încât geamul ei se făcu țăndări. Cioburile căzură cu sutele pe podea.

Din ziua aceea, tatăl și fiul nu și-au mai vorbit. Dacă se întâlneau din întâmplare, unul dintre ei trecea pe partea cealaltă a străzii, în timp ce primul mergea mai departe, cu pași grăbiți.

Într-adevăr, bătrânul avea o „recădere", într-un fel pe care Kemper nu și l-ar fi putut imagina nici în cele mai îndrăznețe vise ale sale. După moartea soției, tatăl trăi câțiva ani singur, deși mai avea câte o legătură cu o femeie sau alta. Într-o zi – era în mai 1980 –, fiul găsi în cutia poștală o invitație la nuntă. Citi ce scria pe hârtia împodobită cu trandafiri și nu-i veni să-și creadă ochilor: „Walter Kemper și Eva Frank, născută Ücker, se căsătoresc. Îi invităm la această ceremonie pe toți prietenii noștri..."

Etc., etc. Aceasta a fost cea mai mare lovitură, ultima şi cea mai umilitoare la care tatăl său l-ar fi putut supune. Primul lucru de care Kemper a fost în stare – probabil încă şocat – a fost să socotească, lucru care în general nu era partea lui tare. Începu să numere pe degete şi constată că mireasa trebuie să fie cu douăzeci şi şase de ani mai tânără decât mirele şi că tatăl ei, adică socrul lui Walter, era cu doi ani mai tânăr decât ginerică. Îşi pierdu cunoştinţa. Apoi în el începură să se ivească imaginile acelei după-amiezi din Bürgergarten, în care o sărutase prea umed pe Eva Ücker. Nu avea curajul să apară la nuntă – care avu loc în grădina orăşenească, cu vedere pitorească asupra oraşului Naumburg. S-o strângă prietenos în braţe pe Eva, viitoarea lui mamă vitregă... Chiar şi numai acest cuvânt îi făcea rău! Nu, s-ar fi simţit batjocorit peste măsură. Reuşi, totuşi, să transmită mirilor câteva rânduri de felicitare scrise de mână, în stilul său caligrafic deprins cu ajutorul mamei sale.

Toată această problemă l-a preocupat luni întregi. Începu să scormonească, să adulmece şi află că primul soţ al Evei, înotător de performanţă, murise, probabil în urma unei doze excesive de anabolizante. Crăpase, bietul porc – aşa cum se exprimase cel care-i adusese informaţia. Dar după ce şi-a lins rănile, nu i-a mai păsat deloc. Iar când a mai găsit o scrisorică în cutia poştală, care-i anunţa naşterea fratelui său vitreg, Leo, cu treizeci şi cinci de ani mai mic decât el, n-a simţit nici măcar un dram de mânie împotriva tatălui său. Pentru el, toate astea erau un banc prost.

Nu-l mai putea lua în serios pe bătrân. În plus, avea acum în gând lucruri mai importante. Mai înalte. Mai nobile. Mai de durată.

După ce eşuase ca mare compozitor, ca dirijor al operelor lui Bach, ale cărui interpretări ar fi trebuit să devină etalonul pentru toţi cei de după el, iar în cele din urmă ca virtuoz al orgii de nivel european, Kemper se dedică muncii de cercetare. Voia să devină om de ştiinţă, un cercetător al operei lui Bach, deschizător de drumuri noi.

Impulsul i-a fost dat de istoria orgii de la biserica Sfântul Wenzel şi de legătura dintre oraşul Naumburg şi diferiţi membri ai familiei Bach.

El ştia că bunicul lui Bach ceruse în anul 1661 funcţia de flautist al oraşului, dar murise imediat după ce trimisese solicitarea. Şi mai ştia că „cel mai mare gânditor al tuturor timpurilor", cum obişnuia să-l numească pe Bach – îl considera mult deasupra lui Newton şi Einstein –, se implicase şi el atunci când fusese vorba despre ocuparea postului de organist. Cantorul de la biserica Sfântul Thomas din Leipzig se străduise odinioară să asigure pentru unul dintre fiii săi postul de organist la Naumburg, dar probabil că nu avea prea mare încredere în posibilităţile acestuia, fiindcă scrisoarea prin care era solicitat postul, ca şi piesa muzicală pe care Philipp Emanuel trebuia s-o prezinte ca probă fuseseră scrise, pentru mai multă siguranţă, de pana tatei. Acest fel de tutelare îi părea cunoscut lui Kemper. Cu toată veneraţia idolatră, era deja prea mult! De altfel, consiliul din Naumburg preferase un

solicitant cu mai multă experienţă. Kemper nu-şi putea ascunde o anumită bucurie răutăcioasă.

De asemenea, ştia că Bach îşi mai pusese în joc o dată influenţa, când fusese vorba despre angajarea unui organist al oraşului. Postul îi reveni unui om pe nume Altnickol, dar abia după ce acesta se declarase de acord s-o ia în căsătorie pe fiica lui Bach, Liesgen, care numai frumoasă nu era. Altnickol n-a îmbătrânit la Naumburg. A murit la zece ani după ce-şi luase postul în primire. După ce a examinat sursele existente în arhivă, în mintea lui Kemper s-a furişat bănuiala că membrii familiei Bach nu găsiseră la Naumburg un aer prea sănătos. Acest lucru îi dădu apă la moară.

Şi, în fine, află că Bach însuşi fusese în oraş, cinci zile şi cinci nopţi, că locuise în hanul Zum Grünen Schild[1], lăsând în urmă o notă de plată înspăimântător de mare. Facturile care se păstraseră o dovedeau: *Bere de Merseburg, 30 carafe de vin, cafea şi tutun de Canada pentru pipă.*

Gândul că odinioară degetele deformate de gută ale acestui geniu alergaseră pe claviatura iubitei sale orgi îl umpluse pe Kemper de adâncă veneraţie încă de când era elevul lui Wölfer. Deşi în decursul anilor instrumentul avusese multe de suferit – introducerea unei claviaturi electropneumatice, ornamentaţia bogată a fundalului fusese acoperită în întregime cu picturi în stilul secolului al XIX-lea, bombardamentul Aliaţilor –, încă mai rămăsese atât de mult din

[1] La Scutul verde (n. tr.)

instrumentul original, astfel încât se putea vorbi în mod îndreptățit despre o orgă a lui Bach.

În general, voia să cerceteze temeinic tot ce avea legătură cu cantorul de la domul Sfântul Thomas. Și înțelegea acest lucru *ad litteram.* Așa cerea etica unui om de știință, așa cerea buna-cuviință. De aceea, nu s-a mulțumit cu bibliografia secundară, a simțit nevoia să vadă izvoarele chiar cu ochii lui, să le studieze și să le verifice autenticitatea. De câte ori nu răspândiseră domnii oameni de știință erori care au rezistat de-a lungul secolelor, în scrieri și în lucrările făcute după ele! Nu, în cazul lui Bach trebuia să se procedeze altfel. Trebuia să-l abordezi direct, să-l cercetezi sub lupă, să-i smulgi petalele una câte una, după toate regulile artei.

Naiv cum era, Kemper declară acest lucru exact în momentul în care un colaborator de la un muzeu din Leipzig voia să-i înmâneze o mapă cu documente originale. Arhivarul deschise ochii mari de tot și închise la loc mapa. Învăluit într-un norișor de firișoare de praf argintii, omul apucă strâns mapa și strigă după ajutor.

În perioada ce a urmat, cercetătorului i-a fost foarte greu să ajungă la originalele dorite cu aviditate. De cele mai multe ori a fost refuzat sau i-au fost oferite doar niște facsimile și în principal copii xerox. Astfel, și-a întocmit o colecție considerabilă de manuscrise ale lui Bach fotocopiate și le-a legat cu drag. Studia neobosit, cerceta felul în care trasa maestrul liniile când scria și în curând a fost în stare să facă distincție fără nicio greutate între Bach tânărul, Bach de vârstă mijlocie

şi Bach din ultimii ani, între ceea ce fusese transcris pe curat şi ceea ce era doar o notiţă pe fugă.

Ştia să spună exact în ce loc din partitură sau din alte materiale ştimele fuseseră copiate de soţia, de fiii sau de elevii lui Bach. După cum se ştie, partiturile compozitorului sunt adesea un fel de operă de artă creată în familie. Spre deosebire de alţi cercetători, Kemper simţea repulsie faţă de acest lucru. În timp ce primii erau de părere că descoperiseră aici ceva idilic, el vedea doar dictatura unui soţ şi tată brutal, dornic de a conduce, arhiputernic. Pe cât îl venera pe Bach în calitate de compozitor, pe atât îi repugna caracterul acestuia. Dar, cercetător fiind, trebuia să poată separa persoana de operă. Îi rămânea, totuşi, un sentiment dezagreabil, când se gândea la fiii lui Bach. Cât era de bucuros că el se despărţise de tatăl său! Din fericire, acesta nu mai avea nicio putere asupra lui, îşi spuse Kemper şi îşi strânse buzele a dispreţ.

Din moment ce nu era un cadru „cu drept de călătorie", voia să se orienteze acum spre studierea cât mai exactă a ceea ce putea găsi în RDG cu privire la Bach. Ştia că manuscrisul *Patimilor după Matei* se afla în biblioteca de stat din Berlinul de Est. Acolo trebuia să se ducă şi să-i examineze autenticitatea, să-l studieze, să-l ia sub lupă, să-l disece...

Dar nu reuşi să-şi ducă la îndeplinire intenţia. Cel puţin deocamdată. În schimb, se întâmplă altceva: prăbuşirea RDG-ului. În seara când Zidul a căzut, Kemper, care nu se interesase niciodată de politică – dacă facem abstracţie de *Simfonia mamelor de muncitori* –,

cânta preludii în biserica Sfântul Wenzel. Auzi, ce-i drept, strigăte victorioase tălăzuind în sus şi-n jos, dar crezu că era o ceată de tineri care se îmbătaseră. Când coborî de la galerie şi ieşi din biserică, se pomeni îmbrăţişat, într-adevăr, în Topfmarkt, de mulţi oameni beţi. Numai că nu erau tineri, ci oameni în toată firea şi bătrâni.

Printre ei se afla şi tatăl său, cu Eva şi Leo, băieţelul lor în vârstă de şapte ani, care se uita în jur nedumerit, cu ochii împăienjeniţi de somn. Eva spuse că, îndată ce auziseră vestea la televizor, o luaseră la fugă, cum nu se poate mai agitaţi, să-l caute pe Jakob. Voiau să facă pace cu el, strigă tatăl, printre vorbele ei. Zidul care făcuse despărţirea cea mare să nu mai existe nici în viaţa particulară!

– Tată, eu am terminat cu tine, înainte de căderea Zidului. Şi aşa o să rămână şi după doborârea lui...

– Dar, băiete! Fiule! Nu pricepi? Suntem liberi! Liberi, liberi, liberi!

– Şi apoi, sunt obosit. Vreau să mă duc la culcare.

– Nici să nu te gândeşti, Jakob! O să te îmbeţi acum împreună cu noi!

– Hî... tată... sunt cu adevărat... hî... obosit.

– Acum vorbesc eu, găluşcă!... Uite aici! Bea!

Fiul se supuse, bău şi se îmbătă fără să se mai controleze, din disperare. Bătrânul era mai tare şi rămăsese mai tare decât el. În noaptea aceea, Kemper n-a mai ajuns în patul lui.

Sigur că nu fusese chiar atât de neinformat, ca să nu presimtă că în curând avea să se întâmple ceva.

Ca toţi ceilalţi, se uitase şi el la televizor, la posturile occidentale. Dar cuvântul „curând" însemna pentru el zece, poate cincisprezece ani, iar euforiei generale nu voia să i se alăture. Prea des fusese dezamăgit de viaţă şi termenul „viitor" nu însemnase niciodată pentru el ceva bun.

În zilele şi săptămânile acelea, îl preocupau întrebări legate de data la care fusese compusă cantata unui contemporan al lui Bach, *Mein Jesus schwimmt in meinem Munde*[1]. Dar cercetătorul care face muncă de pionierat nu se distinge oare tocmai prin faptul că, fără să ţină seama de condiţiile politice, se concentrează numai asupra obiectului studiului său?

În orice caz, dintr-odată începu să fie bântuit de vechea sa frică, nu chiar neîntemeiată, care îl rodea tot mai mult, pe măsură ce peisajele pustiite începeau să înflorească. Ce-o să facă dacă într-o zi la uşa sa se va ivi un urmaş al aurarului Baruch Elender? Îngrijorarea se transformă în idee fixă. Îndată ce pleca de acasă, i se părea că cineva merge în urma lui, adulmecând. Nu avusese acel sentiment în perioda existenţei RDG-ului nici măcar o dată, dacă facem abstracţie de faptul că tatăl lui îl spiona. Când, pe străzile din Naumburg, auzea vorbindu-se englezeşte, începea să transpire. Atât ştia din relatările bătrânilor: familia Elender fugise în America, de frica naziştilor. De îngrijorare, a pus de trei ori să i se schimbe broasca de la uşă. Totuşi, n-a mai avut nicio clipă de bucurie sub acoperişul său.

---

[1] *Iisus al meu îmi înoată în gură* (n. tr.).

Același sentiment îl aveau mulți alți naumburghezi. După ce bucuria din primele luni se estompase, după ce roșul, de culoarea pătlăgelelor, al lozincilor comuniste de pe pereții fabricilor și de la intrarea gărilor fusese de mult uitat, iar aerul nu mai avea miros de cărbune, ci unul dulce, după ce lumea fusese în Mallorca și Menorca, veni trezirea la realitate. Țara nu mai căuta țărani și muncitori, ci patroni și investitori. Aceștia veniră grămadă și oferiră soluții și credite. Un naumburghez era mai credul decât altul și mulți s-au înglodat în datorii, printr-o singură semnătură, până la sfârșitul zilelor lor. Până și un om atât de apolitic cum era Kemper simți acest vânt nou, această briză rece de aroganță și pretenția de a ști mai bine decât toți. Oare nu era adevărat că Occidentul, cu haloul său pestriț, zgomotos, acoperea tot trecutul?

Și, totuși, pe Kemper îl durea în cot de răsturnările politice, fie și numai pentru a i se împotrivi tatălui său. În orice caz, se considera acum un muzicolog liber să călătorească în toată lumea. Redusese câștigul pe care i-l adusese schimbarea politică la acest punct absolut personal.

În curând, chiar făcu o călătorie. Nu în sudul însorit, cum s-ar fi putut crede, ci în nord-estul orașului Naumburg, în Berlinul de Vest. Voia să viziteze biblioteca de stat din Berlin, recent construită, deoarece știa că de la reunificarea statului german, acolo se afla corpul vast al manuscriselor lui Bach. Pentru că era prima sa „călătorie în străinătate", se pregăti minuțios, ba chiar păru neajutorat. Se duse la biroul

de voiaj Sonnenschein[1], recent deschis, din Salzstrasse, pentru a se informa asupra tuturor formalităţilor de călătorie, cum se exprimă el.

Când a intrat, când a auzit clopoţeii de deasupra uşii şi a văzut-o pentru prima dată pe Lucia Lübke – nu putea şti încă, bineînţeles, că o chema Lucia Lübke – s-a terminat cu el. S-a îndrăgostit într-o clipă de femeia frumoasă, care avea vreo treizeci şi cinci de ani, cu părul blond-roşcat, cu ochii verzi, cu buzele viguros conturate cu ruj şi cu accent francon. Dintr-odată începu să tremure de frig, dar în acelaşi timp transpira. Reîncepu să plescăie. Şi brusc îşi aminti acea trăire din catedrală, când se aflase ca adolescent în faţa temutului Mauersberger. Aceeaşi vigoare şi intensitate emanau din Lucia.

Femeia, sigură pe sine, se pricepu să-l liniştească pe bărbatul înalt, care se pierduse cu firea, îl invită să ia loc şi-i făcu o cafea. Surâse amuzată când Kemper bâigui ceva despre o „călătorie în străinătate". Pentru că îi trezise instinctul matern, se duse cu maşina până la gară şi îi cumpără biletul, timp în care el rămase în birou, învârtindu-şi fără încetare basca verde în mâini, căutând să-şi limpezească mintea. În momentul în care Lucia i-a pus biletul în mână, i-a dat basca în loc de bani.

În drum spre Berlin, a fost apoi mai zburdalnic ca niciodată. Cauza era în primul rând Lucia, al cărei nume îl ştia acum, în al doilea rând Bach. Da, îşi permise chiar să cumpere în vagonul-restaurant două

[1] Rază de soare (n. tr.).

sticluțe cu vin roșu. Bucuria nu i-a fost întunecată nici când s-a holbat la nota de plată și a fost nevoit apoi să scotocească mult prin portofel. Din păcate, își pătase cămașa cu vin roșu și nu avea la el niciuna de schimb, fiindcă intenționase să se întoarcă acasă în aceeași seară.

Sosit în Berlin, se duse întins la secția muzicală a bibliotecii de stat. Acolo ceru să vorbească negreșit cu șeful. Secretara îl întrebă dacă avea o întâlnire programată cu domnul doctor Holl. Era o persoană fragilă, cu gura rigidă, dar nu lipsită de frumusețe.

– Între colegi nu se obișnuiesc asemenea formalisme, replică Kemper, ușor ametit.

Secretara își strânse mai tare buzele, puse mâna pe receptorul telefonului. După un ceas întreg, își făcu apariția un bărbat rotofei, cu privirea chinuită, îmbrăcat într-un costum de culoare închisă și purtând o cravată cu dungi roșii și albe.

– Din păcate, sunt foarte grăbit. Ce pot să fac pentru dumneavoastră? Șeful secției luă o înfățișare de om important. Scuzați, Holl, așa mă numesc.

De astă dată, Kemper nu mai voia să fie atât de stângaci ca odinioară (când cu arhivarul din Leipzig, care strigase cerând ajutor). Își modulă vocea în așa fel încât să aibă un ton susurat, servil.

Spuse că e un modest coleg din fosta RDG – dacă vezi lucrurile din perspectiva Berlinului, de la sud-vest, de la Naumburg. Cea mai mare dorință a sa a fost dintotdeauna aceea de a putea să țină în mână partitura partiturilor, scrisă de însăși mâna autorului.

– Ce titlu? întrebă dr Holl și ridică sprâncenele.

– Poftim?

– Titlul, repetă şeful secţiei, şi se uită la ceasul de mână, pe al cărui cadran ţopăia un Mikey-Mouse.

– Hm... *Patimile după Matei.*

– Manuscrisul muzical Bach P 25? Vă referiţi la P 25?

– Aşa este, dragă domnule coleg, răspunse Kemper, bine dispus.

– Exclus! exclamă dr Holl, aproape indignat şi se dădu doi paşi înapoi. Este imposibil!

– De ce? întrebă Kemper şi râse.

– Pentru că P 25 face parte din patrimoniul culturii universale şi este într-o stare extrem de deteriorată – vocea dr Holl deveni aproape stridentă – şi pentru că am directivele mele!

– În ceea ce priveşte starea proastă a manuscrisului, nu aveţi motive de îngrijorare, spuse Kemper.

Adăugă că adusese cu el, ştiind foarte bine de ce, nişte mănuşi de mătase. Doar e muzicolog şi ştie exact cum se umblă cu manuscrisele originale.

Dr Holl îi răspunse că poate să-i arate un facsimil al partiturii. Dar P 25 nu intră în discuţie. Aici, în secţia muzicală, au avut deja experienţe rele. Şi nu vrea să-şi rişte încă o dată postul.

– Dragă domnule coleg, din cauza mea nu vă veţi pierde postul, îl linişti Kemper şi se clătină un pic.

– Nu sunt dragul dumneavoastră coleg, ripostă dr Holl cu hotărâre.

Oaspetele, continuă el, are posibilitatea de a înainta o cerere la Ministerul de Interne al Germaniei. El, în

orice caz, nu-şi asumă răspunderea pentru aşa ceva. Şi o să-i spună de ce. Ultima oară P 25 a fost împrumutat celebrului organist şi dirijor Frits van Hulle. Şi el încercase să transforme acest manuscris original în baza unei variante interpretative care să rămână un etalon pentru viitor...

– Să stabilească etalonul, clarifică Kemper.

– Aşa ne-a informat, în orice caz, casa de discuri a domnului Van Hulle, continuă dr Holl şi adăugă că, după ce înregistrarea s-a încheiat, maestrul a trebuit să plece imediat la Paris, pentru un concert de orgă, şi că P 25 a rămas în grija personalului hotelului.

– Nu-i adevărat! se arătă Kemper uimit.

– Ba-i adevărat! Pe partitura deschisă – imaginează-ţi aşa ceva! – era o sticlă cu vin roşu. Şi anume, în locul unde Mântuitorul nostru, pe cruce, e însetat. Château, aşa ceva! Dar de cea mai bună calitate. Restauratorii noştri au lucrat o săptămână întreagă pentru a îndepărta marginea pătată cu vin. Pe mine asta aproape că m-a costat capul!

În timp ce vorbea astfel, furios, îşi ţinea ochii aţintiţi, cu o expresie profund disprețuitoare, pe cămaşa lui Kemper, pătată cu vin roşu.

– Şi acum, vă rog să mă scuzaţi! Am o şedinţă urgentă, referitoare la P 180. Lăsaţi o cerere la Ministerul de Interne Federal. Vă doresc o şedere plăcută în oraşul nostru. La revedere!

– La revedere! repetă Kemper abia auzit şi se uită în urma şefului secţiei, care dispărea printr-o uşă, închizând-o cu grabă după el.

Aşa că cercetătorul muzical fu nevoit să se întoarcă la Naumburg fără a-şi fi rezolvat problema. Era dezamăgit, fără îndoială. Cât se bucurase să aibă, în sfârşit, în faţa lui „partitura partiturilor", să-i inspire mirosul de la numai câţiva centimetri. Cu câtă plăcere ar fi studiat notele muzicale scrise fin, cu curbe largi, gâturile notelor atât de tipic aplecate spre dreapta sau ovalurile caracteristice ale jumătăţilor scrise cu codiţa în jos. Şi cu ce plăcere ar fi urmărit oscilaţiile scrisului, aşa cum fuseseră provocate probabil de grabă, oboseală sau mânie. Câte n-ar fi putut afla despre fiinţa lui Bach, studiindu-i scrisul. Lucruri pe care niciun muzicolog nu le-ar fi aflat vreodată. De asta era convins.

Dar cu cât trenul se apropia mai mult de casă, cu atât îi scădea necazul pe şeful secţiei muzicale, ca şi pe Van Hulle cu sticla lui de vin de cea mai bună calitate, din cauza căruia multor generaţii de cercetători avea să le fie refuzată cererea de a studia manuscrisul original al *Patimilor după Matei.* Roţile scârţâiră, frânele îşi făcură datoria, smucitura îl azvârli uşor înainte. Prin fereastră vedea derulându-se gara.

Când coborî, terminase cu Berlinul. Fusese doar o nouă piatră de construcţie în încercarea lui fără noroc de a găsi recunoaştere şi apreciere, în dorul lui după un loc însorit cât de cât – măcar jumătate de zi. Reprimă toate acestea, atât cât îi fu posibil. Acum gândurile nu i se mai învârteau decât în jurul tinerei blond-roşcate de la biroul de voiaj. Îi bătea inima tare de tot, fiindcă simţea că se îndrăgostise cu adevărat.

Kemper stătea la fereastra locuinței sale de la mansardă, cu spatele ușor încovoiat și cu părul grizonant, care-i ajungea până la umeri, ciufulit, și privea ninsoarea din Topfmarkt abandonându-se gândurilor pe care le declanșase în el scrisoarea umilitoare primită de la Asociația Bach. Apoi se întoarse, se uită la ceasul de porțelan chinezesc agățat deasupra pianului lui Ceaikovski și tresări speriat.

– Ce? Deja patru și jumătate?

Se uită prin colțurile camerei, dar pe Leo nu-l zări nicăieri. Cât de mult trebuie să fi fost absorbit de gândurile sale, stând la fereastră, de n-a observat când puștiul o ștersese pe furiș.

– Kemper, îmbătrânești, suspină el și se duse cu pași târșâiți spre pian... Acolo găsi o foaie cu portative pe care se puteau citi următoarele rânduri: „Na-m vrut să te de-ranjez. O să vin iar joi. Porcăria din Vest am aruncato în foc. A ars imediat. Leo."

Kemper nu se putu opri să zâmbească și să-și aducă aminte de vremea când era el însuși elev. Ce se mai chinuise și el cu ortografia!

– Kemper Ageamiul, șopti el, își strânse buzele și netezi cu palma bucata de hârtie. I-ar fi fost drag să-l mângâie pe Leo pe cap, fiindcă băiatul îi era tare drag, chiar dacă greu i-o putea arăta. Deși era fratele său vitreg, se purta ca și cum ar fi fost fiul lui. Ce noroc că Eva – indiferent din ce motive, de nimeni știute – îl lăsase pe Leo, cu totul împotriva voinței bătrânului, să ia ore de pian tocmai de la el, de la Kemper. O, voia să fie pentru el mult mai mult decât

un profesor de pian. Voia să-i dea ceea ce îi lipsise lui la tatăl lui: consideraţie şi respect.

– Să te descurci mai bine decât am reuşit eu, Kemper mic, şi să mergi cu mai mult curaj pe drumul tău, murmură Kemper, îşi mai trecu o dată palma peste foaia cu portative şi o puse între ultimele pagini ale caietului cu *Invenţiunile* lui Bach. Închise apoi pianul, se duse la uşă şi aprinse lumina, fiindcă în cameră se făcuse întuneric.

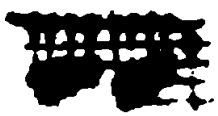

Peste noapte ninsese. În dimineaţa zilei de 19 decembrie 1992, oraşul respira sub un covor alb. Zgomotele erau mai estompate ca de obicei, pentru că maşinile înaintau cu prudenţă. Numai copiii deveniseră mai gălăgioşi şi câte unul se abătea pe la mesele unde în perioada Crăciunului se vindea vin fiert.

Kemper, care obişnuia să se trezascş târziu – obiceiul data din tinereţe, când voise să devină un compozitor de prim rang –, azi se trezise devreme. Avea o întâlnire cu directorul arhivei de stat, care urma să-i înmâneze originalul unei cantate de Johann Theile, un contemporan al lui Bach din perioada de la Naumburg. Kemper intenţiona să examineze manuscrisul în privinţa autenticităţii sale, să-l ia sub lupă, să-i

smulgă petalele după toate regulile artei... Acesta era unul dintre motivele care-l făcuseră să iasă din casă la o oră atât de nepotrivită pentru el. Celălalt motiv, motivul propriu-zis, era Lucia.

Ea nu mai lucra acum decât câte o jumătate de zi în biroul din Salzstrasse. Fiindcă, după ce dorința de început, debordantă, de a călători a naumburghezilor se stinsese, afacerea cu firma Sonnenschein mergea târâș-grăpiș, ținând seama că „avântul economic al Estului" se lăsa așteptat mai mult decât o pronosticaseră, radioși, politicienii. Acum, când puteau călători, oamenii nu aveau bani pentru asta. Aveau alte griji.

Lucia se mutase în fosta RDG imediat după reunificare. Avusese o relație de dragoste problematică, un veșnic carusel emoțional, și fusese atât de nefericită, încât nu mai putuse trăi în apropierea prezumtivului ei viitor soț. Într-un moment de supremă disperare, își ridicase de la bancă toate economiile, plus partea ei de moștenire, urcase în mașină și pornise la întâmplare, încotro văzuse cu ochii. Numai să ajungă departe, cât mai departe de Robert. Da, o să-i arate ea că e în stare să trăiască pe propriile picioare și că nu are nevoie de dragostea lui. Netrebnicul! O să le-o arate tuturor! După o odisee sălbatică pe autostradă, în timp ce fuma țigară după țigară, cu Phill Collins la intensitate maximă și un kilogram de ursuleți de jeleu – îi sugea numai pe cei roșii –, ajunsese în cele din urmă, plânsă și pierdută cu firea, la Naumburg. Acolo rămase și lucră într-un birou de voiaj, pe care în scurt timp a reușit

să-l preia, fiindcă avea pregătire în domeniul turismului şi ştia meserie.

Deşi Kemper şi Lucia se cunoşteau de aproape un an, lucrurile se opriseră deocamdată la câteva vizite ocazionale, prudente, pe care el i le făcea. N-o dusese încă niciodată la restaurant. Îşi vorbeau cu „dumneavoastră", deşi îşi destăinuiau unul altuia mici intimităţi. El îi povestea despre relaţia dificilă cu tatăl său. Ea îi spunea despre relaţia dificilă cu Robert, fiindcă nici la Naumburg nu se vindecase de el.

Intra în casa ei rostind mereu aceleaşi cuvinte – a venit în trecere, că tot avea drum pe acolo. De fiecare dată inima îi bătea foarte tare, şi nici nu era adevărat că avea mereu drum tocmai prin Salzstrasse. De fapt, el evita acea zonă de câteva decenii, pentru că la o aruncătură de băţ de noul birou de voiaj Sonnenschein se afla atelierul de perii Kemper.

Kemper păşea deci prin zăpada mare, spre biroul Luciei. Era îmbrăcat într-un palton de lână mult prea larg, mult prea scurt, dar călduros – se spunea că ar fi fost purtat de compozitorul Şostakovici, în vremea în care relaţia sa cu Iosif Stalin începuse să se răcească simţitor. Kemper făcuse rost de această piesă vestimentară preţioasă de la un vânzător de vechituri maghiar. Ca accesoriu al acestuia avea la gât un şal care fusese cândva, probabil, albastru, acum fiind găurit peste tot de molii – o relicvă din vremea uceniciei cu Wölfer; sub braţ avea o geantă unsuroasă din perioada şcolii primare, iar pe cap basca verde care-l caracteriza. Aşa

era cunoscut în oraş. Unii râdeau de el, cei mai mulţi nu-l băgau în seamă. Un artist, adică.

– Bună, domnule Kemper! strigă o voce feminină în spatele lui, tocmai când voia să intre pe Salzstrasse.

Se întoarse. Doamna Zotsch se străduia, gâfâind şi cu paşi trudnici, să-l ajungă din urmă, ţinându-şi câinele de lesă. Era o femeie corpolentă, cu o faţă rotundă plină de riduri şi cu părul tuns scurt. Câinele – un Münsterländer cu pete cafenii, zvelt şi cu nasul picurând.

– Ce ziceţi de minunăţia asta, domnule Kemper?

– 'Neaţa, doamnă Zotsch.

– Nu-i splendid? Zăpadă! De-ar mai trăi Kurt al meu s-o vadă! Ultima dată a nins aşa în '43, '44, încă mai era război. Îmi aduc aminte perfect. Eram pe atunci...

– Da, adevărată atmosferă de Crăciun, doamnă Zotsch.

– Să nu mai spuneţi asta, domnule Kemper! Că mă apucă iar plânsul! Ştiţi, de când Kurt nu mai e în viaţă...

– Da, a fost un om minunat. Avea o voce de tenor excelentă. Deschisă în partea de sus. Numai în poziţiile de mijloc s-ar mai fi putut...

– Ah, rahat! Singur a fost de vină. De n-ar fi pilit atâta... Aţi citit şi dumneavoastră. Cei doi Fröhlich din Jakobstrasse au fost demascaţi. Amândoi. Tatăl şi fiul. Scrie azi în ziar. Cu litere atâta. Bătrânul Fröhlich a fost... Fă loc, Erich! Fă loc odată!... Aşadar, pe bătrânul Fröhlich l-a ţinut Securitatea drept informator.

Numele conspirativ era Gopak sau aşa ceva. Eu i-am zis mereu lui Kurt: Fii atent când te duci la Fröhlich. Mie nu mi-a plăcut niciodată omul ăsta. Dar Kurt vorbea cum îi venea la gură. Sunt sigură că are un dosar la Secu'. Pun pariu pe fundul meu gras! Ce-a mai vorbit şi el la bordel câteodată... În curând veţi căpăta o orgă nouă. Şi de asta scrie în ziar. Mă bucur, desigur, împlinirea unei mari dorinţe, nu-i aşa? Vor să renoveze toată biserica. Un domn profesor Spatz...

– Sperling[1]!

– ...sau Sperling, din Leipzig, o să supravegheze totul. Ia parte chiar şi un japonez. Kioto sau cam aşa ceva...

– Koyatake.

– Vine la Naumburg un autobuz plin cu profesori. Nu-i de mirare, când te gândeşti câte fluiere are o orgă ca asta. Vrei să faci loc, Erich? Loc, la naiba!... Cât o să-i coste treaba asta pe cei care plătesc impozite! Cum de numele dumneavoastră nu e pomenit nicăieri?

– Doamnă Zotsch, trebuie să merg acum mai departe.

– Nu vreau să vă reţin. Numai că... de când Kurt nu mai este, nu prea mai ajungem să stăm de vorbă.

– Ei, asta-i viaţa, doamnă Zotsch. Totuşi, Crăciun fericit!

– Iată! Aţi spus-o. Acuma îmi vine să plâng.

Lichidul îi ţâşni din ochi. Privi în urma lui dojenitor. La fel şi Erich, cu nasul picurând. În orice caz,

[1] Ambele nume în traducere înseamnă *vrabie*. (n. tr.).

Kemper nu văzu nimic, fiindcă nu se întoarse, ci plecă zorit prin zăpadă. Merse în lungul Salzstrasse şi spionă în direcţia atelierului de perii. Din păcate, bătrânul tocmai îndepărta zăpada din faţa uşii şi o făcea cu un elan considerabil.

„Oare ăstuia nu i se termină niciodată energia?" murmură Kemper, se opri, se ascunse în dosul unei cabine telefonice recent instalate, dar deja distruse. Îl studie pe tatăl său şi se gândi câţi ani ar putea să aibă deja. Vreo şaptezeci şi cinci, cu siguranţă. Sau chiar mai mult. Nu ştia exact. Nici nu voia să ştie.

„Şi, mă rog, ce găseşte Eva la el?" se întrebă mai departe. „Oare femeile se iau numai după forţă şi după instinctul de perpetuare a speciei? Unde trăim? Suntem nişte primate? Evoluţia a fost degeaba? Cum se poate îndrăgosti o femeie de un bărbat atât de respingător? Oare totul e doar instinct? Dar ştiinţa, filozofia, arta, poezia, muzica... Totul e o eroare?

Se întoarse din drum şi intră în cafeneaua din Engelgasse[1], unde comandă un ceai cu o porţie dublă de rom. Aproape toate mesele erau ocupate, în aer auzea flecăreală şi clinchet de cești. La a doua încercare, îi merse. Bătrânul dispăruse în prăvălie, lopata pentru dat zăpadă era sprijinită de perete. Kemper intră sprinten în biroul de voiaj Sonnenschein. Clopoţeii de deasupra uşii îşi făcură auzit clinchetul. Lucia vorbea la telefon. Zâmbea şi ochii ei mari, de un verde-pal, îşi arătau din plin frumuseţea. Lui Kemper îi venea

[1] Uliţa Îngerilor (n. tr.).

să îngenuncheze de atâta adoraţie. Lucia făcu un gest prin care-l invita să ia loc şi începu să roadă nervos o carioca subţire.

El savura posibilitatea de a o privi pe furiş în timp de vorbea la telefon, lăsând frâu liber curiozităţii sale. Nu găsea la ea nicio trăsătură pe care ar fi dorit-o altfel. Iubea mimica ei cu atât de multe faţete, mai ales felul cum îşi încreţea fruntea, cu importanţă. Dorea gura ei bine desenată, asculta avid râsul ei sonor, adulmeca înfometat mirosul parfumului ei, îi dezmierda în gând mâinile de porţelan, cu unghiile îngrijite.

Când privirea îi căzu pe propriile sale unghii, îşi îngropă repede mâinile în buzunarele paltonului. Aşteptă ca Lucia să-şi termine convorbirea şi privi încordat ţigara ce se stingea în scrumieră, cu filtrul înroşit de ruj.

– Iertaţi-mă, Jakob, n-am putut să închei imediat.

– Lucia, vă rog! Eu vin aici ca din senin, iar dumneavoastră vă mai şi scuzaţi. Dar biroul era în drumul meu şi am vrut... să văd, pur şi simplu, ce mai faceţi. Am venit într-un moment nepotrivit?

– Prostii. Ce frumos că vă gândiţi la mine.

– Da, aşa e. Şi anume, cu mult drag.

– Linguşitor ce sunteţi! O cafea?

– Mulţumesc, trebuie să plec imediat mai departe, la arhivele de stat.

– Neagră şi cu zahăr? Ca întotdeauna?

– Bine. Cinci minute. Dar numai dacă nu vă deranjez prea mult. Sunt pe cale să fac o descoperire senzaţională.

– Iar?

– Presupun că *Mein Jesus schwimmt in meinem Munde*, cantata atribuită lui Johann Theile, n-a fost scrisă de el, ci...

– *Mein Jesus schwimmt in meinem Munde?*

– Ce-i atât de comic în asta?

– Nimic.

– Râdeţi de mine.

Într-adevăr, Lucia făcea eforturi ca să se stăpânească şi să nu izbucnească în râs. Se ridică în picioare, trecu repede în bucătărioara care era despărţită de birou printr-o perdea din mărgele de lemn. Sună telefonul. Ea se întoarse, ţinând în mâini două ceşti, zaharniţa şi linguriţele, reuşi să ridice receptorul şi să-l fixeze între ureche şi umăr, se duse iar în bucătărie, trăgând după ea firul telefonului ce se răsucea tot mai mult. Kemper izbuti să oprească în ultima clipă aparatul să cadă de pe masă. Îl prinse cu amândouă mâinile şi îl duse după Lucia.

În timp ce făcea cafeaua, ea rezolvă cererea unui client care dorea o călătorie în Egipt. Acesta voia să ştie totul precis, după cum îşi dădu seama Kemper din discuţie. Clientul se informă despre condiţiile meteorologice în general, despre temperatura apei în acea perioadă, despre diferenţele culturale şi vorbi ceva despre o a douăsprezecea dinastie.

– Uuf, ciao! zise la urmă Lucia, puţin enervată, îi întinse lui Kemper cafeaua şi puse receptorul jos. Ăsta-i genul de turist care în autocar vrea să stea în primul rând de scaune, îl aduce la disperare pe ghid şi

nu dă bacşiş niciun bănuţ. A douăsprezecea dinastie! Dar să vorbim acum despre dumneavoastră, Jakob. Asociaţia Bach a răspuns, în sfârşit, la scrisoarea pe care i-aţi trimis-o?

– Până acum nu, din păcate.

– Iar dumneavoastră v-aţi dat atâta osteneală! Acest scris de mână ascuţit. De-a dreptul romantic. Azi oamenii nu mai scriu deloc scrisori.

– Or să răspundă ei, Lucia. Ştiţi, profesorul Sperling este un om de ştiinţă renumit. Trebuie să te pui în situaţia lui. El se află sub dictatura unui calendar academic necruţător. Nu-l invidiez. Chiar că nu-l invidiez.

– Ce cultivat vă exprimaţi! Îmi plac bărbaţii care ştiu să se exprime.

– O să roşesc imediat.

– Sigur. Dar chiar aşa de inocent sunteţi, Jakob? Ce veţi face în perioada Crăciunului?

– Serviciul meu de organist. Ca de obicei. Pentru că aţi adus vorba de sărbători, Lucia... Ce cadou i-ar face plăcere unui băiat de zece ani? Eu mă gândisem la un metronom, pentru că puştiul iese mereu din ritm.

– Un metronom. Grozav! Băiatul o să ţopăie de bucurie. O să mă mai gândesc la asta. Vom găsi noi ceva potrivit. O, îmi place Crăciunul! Recunosc, sunt o iubitoare a kitsch-urilor. Şi dumneavoastră?

– Crăciunul?... Frumos. Totuşi.... Foarte mult.

– O să-l petreceţi singur?

– Da.

– Şi familia dumneavoastră?

– N-am familie.

– Sună amar.

– Am munca mea de cercetare. De altceva nu am nevoie. Sunt mulțumit. De fapt, sunt fericit. Chiar foarte fericit.

– Aș vrea să spun și despre mine așa ceva.

– Da, sunt un norocos.

– Nu cumva încercați să mă trageți pe sfoară?

– De ce aș face-o? Vedeți, nu există nimic mai frumos pe lume decât să stai aplecat deasupra unui manuscris original, să inspiri mirosul acelei epoci și să cazi în visare. De exemplu, pata de cerneală de pe *Cărticica pentru pian* a lui Friedemann Bach... Ăsta e doar un exemplu... Îți poți imagina concret cum un tinerel s-a chinuit să scrie notele. Trebuie să știți, Lucia, că eu n-am vrut niciodată să devin altceva decât muzicolog. Pot spune că în viață mi s-au împlinit toate dorințele. Toate. Aveți în fața dumneavoastră un bărbat cu care destinul, întâmplarea sau Dumnezeu, dacă vreți, au fost buni. Cu toată autocritica necesară și cu distanța ce trebuie neapărat păstrată față de propria persoană, pot spune că sunt un copil norocos. Sigur că ai parte și de lovituri, neîndoielnic. Dar cine nu le are? Nu înțeleg de ce se plâng oamenii atâta. Mereu bocesc și înjură. Noi, cei din Est, am rămas cu obiceiul ăsta. A devenit deja clișeu. Doar omul e făurarul propriului său destin, așa se spune. Iată, când mă trezesc, mă bucur pentru că mi-a fost dăruită o nouă zi în care să pot să-mi văd

mai departe de cercetările mele... De ce aveţi o mină atât de serioasă?

– Cuvântul „fericire“ ar trebui interzis.

– Când am intrat pe uşă vorbeaţi cu Robert al dumneavoastră, nu-i aşa?

– Hmm...

– Încă mai suferiţi?

– Da.

– În locul dumneavoastră aş pune imediat receptorul jos când mă sună.

– Eu l-am sunat.

– Asta schimbă perspectiva, bineînţeles.

– Ah, Jakob, ce să fac?

– Nu sunt omul potrivit să vă răspundă la o asemenea întrebare. Eu nu cunosc suferinţa din dragoste.

– N-aţi fost îndrăgostit niciodată? Haideţi, spuneţi!

– Ba da. O singură dată. Ceva foarte scurt, şi a trecut destulă vreme de atunci. Mi-am dat seama repede că nu va ieşi nimic. Aş putea spune că m-am salvat la timp.

– Voi, bărbaţii, rezolvaţi asta cu mintea.

– Să nu credeţi, vă rog, că sunt un om exclusiv raţional. Nicidecum. Dacă ar fi să vă dau un sfat... Nu-l mai sunaţi. Nu vă mai chinuiţi. Îndreptaţi-vă privirile spre viitor. Sunteţi încă fantastic de tânără!

– Am treizeci şi şase de ani! Şi vreau să am copii!

Pentru acest strigăt de ajutor existenţial, venit din străfundul unei inimi de femeie, Kemper nu avea la îndemână niciun răspuns potrivit. Trebuia să se gândească la Eva şi la instinctul de perpetuare a speciei.

Își încreți fruntea, strânse buzele, ridică la gură ceașca de cafea, sorbi o înghițitură mare și reflectă.

– Ce face, de fapt, acest Robert? Profesional, vreau să zic.

– Face zboruri pe distanțe scurte.

– Ce-ați spus?

– E pilot.

– Pilot. Interesant. Am citit cândva că Lufthansa are peste trei mii de piloți.

– Dar el lucrează la Eurowings.

– Lucia, nu fiți așa de tristă! Priviți înainte!

– Nu căutați să mă consolați, Jakob.

– Râdeți!... *Iisus al meu înoată în gura mea.*

Lucia își înălță capul și-l privi mai întâi consternată. Apoi nu se putu stăpâni să nu râdă.

– Vedeți dumneavoastră! Viața e ciudată. Trebuie s-o luăm din direcția ei veselă. Își vârî mâna în buzunarul drept al paltonului, scoase un pachețel cu ursuleți de jeleu pe care-i sortase cu multă dragoste și-l lipise apoi la loc.

– Pentru dumneavoastră. Numai cei roșii, spuse el tandru.

– Sunteți cu adevărat un om drăguț, Jakob, răspunse Lucia mișcată. Încă puțină cafea?

– Nu, ar trebui să plec spre arhivă. Și o să vă gândiți la cadoul pentru Leo?

– Bineînțeles. Dar nu un metronom.

– Cum credeți.

– Jakob... N-ar trebui să ne spunem, în sfârșit, „tu"?

– Cu plăcere... Jakob Kemper.

– Lucia.

– Mă simt onorat. O să ne vedem poimâine? Ca să vedem ce facem cu cadoul.

– Clar. Şi, Jakob, n-aş vrea să intru prea mult în viaţa ta, dar şalul tău...

– Ei?

– Las-o baltă!

– Dar ce e cu şalul?

– Las-o baltă, te rog.

– Bine, atunci o s-o iau spre arhivă... De altfel....

– Ei?

– Ăsta-i numărul de azi al *Gazetei de Naumburg*? Pot să-l iau cu mine?

– Sigur.

– Mulţumesc.

El lăsă ziarul să-i dispară în buzunar, îşi puse basca pe cap şi ieşi din biroul de voiaj. Nu îndrăzni să se uite spre atelierul de perii, ci îşi lăsă capul în jos şi străbătu Salzstrasse cu paşi grăbiţi. Dintr-odată se simţea, cumva, jerpelit.

– Jakob! strigă o voce ascuţită.

De ce nu putea să-i spună, pur şi simplu, cum stau lucrurile cu el? Că era un ratat, că în viaţa lui nu-i reuşise nimic? De ce toată prefăcătoria?

– Jakob! strigă vocea mai tare.

Probabil că, oricum, ea nu crezuse niciun cuvânt. Ce penibil, gândi el, şi se simţi şi mai mizerabil.

– Jakob! urlă acum Leo din toate puterile.

Kemper se opri din mers şi se întoarse – Leo tocmai arunca în el cu un bulgăre de zăpadă. Kemper nu se mai putu apleca la timp.

– Bingo! strigă băiatul şi se năpusti asupra fratelui său, cu ghiozdanul în spate.

– Imediat o să răsune palmele, piciule, dar nu ca aplauze! strigă Kemper, citând una dintre frazele folosite des, în glumă, de Leo.

– I-ai spus, în sfârşit?

– Ce să-i fi spus? întrebă Kemper curăţându-şi zăpada de pe mânecă.

– Că eşti îndrăgostit lulea de ea.

– Asta-i treaba mea, da?

– V-aţi giugiulit?

Kemper se uită speriat în jur. Apoi ridică tonul:

– Nu pot concepe! Nu, cu adevărat nu pot concepe!

– Omule, şi Leo rânji la el, tu joci, într-adevăr, în alt film. Ea abia aşteaptă. Îmi pun capul pentru asta etc.

– Tu ştii mai bine.

– Jakob, mă iei cu tine la orgă?

– Acum trebuie să mă duc la arhivă.

– Când?

– După ce vei exersa la pian.

– Pe cuvânt de ostaş?

– De unde ai mai învăţat şi prostia asta?

– De la tati. Iar mama vrea să iei masa de prânz cu noi în ziua de Crăciun.

– Eu nu mănânc niciodată la prânz. Mama ta ar trebui să ştie asta.

– A zis să-ţi spun, totuşi... Când?
– Ce, când?
– Ei, orga!
– Vino joi.
– Finito!

Oratorium

El avea repulsie faţă de Crăciun. Îi era groază de pomii de Crăciun, de decoraţiunile festive, de cadouri, de checuri şi de fursecurile cu scorţişoară. Mirosul de răşină al crengilor, putoarea sulfuroasă a artificiilor îi erau neplăcute. Scârbos! De nesuportat!

În mansarda lui, în seara de Ajun el rămânea posac. Niciun *In-dulci-jubilo* la pick-up, nicio lametta, niciun fel de cadouri. Darurile de la tatăl său le trimitea, cu încăpăţânare, înapoi. După reîntregire, ele erau, în principal, volume ilustrate despre istoria celui de-al Doilea Război Mondial, pe care bătrânul i le recomanda neapărat ca lectură. Nu, nu putea să suporte fericirea ipocrită a Crăciunului. În Seara Sfântă, după ce cânta la orgă ca întotdeauna, se ducea la culcare. Crăciunul îl făcea să-şi simtă singurătatea. Această durere putea fi alinată numai printr-o cură de somn, una foarte lungă.

De când apăruse Leo pe lume, nu mai putea să evite complet chestia cu cadourile. L-ar fi durut inima

să-l lase pe băiat să plece cu mâinile goale. Când venea vorba despre cadouri, era, desigur, cum nu se poate mai nepriceput. Când Leo avea trei ani, îi pusese în mânuţele stângace un facsimil după *Cărticica cu note* a Annei Magdalena Bach. La şapte ani – o copie scrisă caligrafic după *Contrapunctus in stilo francese* din *Arta fugii.* Ce să te miri că lucrătorii din atelierul de perii făceau ochii mari?

Anul acesta era altfel. Lucia găsise ceva potrivit pentru Leo, un *game boy*. Nu voise să se lipsească de bucuria de a împacheta cu mâinile ei cadoul, şi pachetul în sine era o mică operă de artă, cu hârtia pictată de mână, cu fundiţa legată cu rafinament. Pe lângă aceasta, pe Kemper l-a făcut să se jeneze, dăruindu-i un şal de caşmir extrem de scump. Stătea stânjenit în faţa ei. Cu mâinile goale. Pur şi simplu, nu-i venise în minte nimic pentru Lucia, adică ar fi vrut să-i ofere totul, dar nu-şi putea permite. În plus, ideea cu ursuleţii roşii se uzase. El se scuză pe larg. Ea zâmbi şi rosti banala maximă că acela care dăruieşte este el însuşi cel dăruit.

Când zâmbi, Kemper simţi atâta căldură binefăcătoare în inimă, încât îndrăzni să se apropie mai mult de ea.

– Cred că ar trebui să ciocnim un pahar în cinstea faptului că de azi ne tutuim. Îmi dai voie să te invit cu toată politeţea şi, firește, cu toată cuviinţa, să iei masa cu mine? spuse el emfatic.

Lucia zâmbi pe furiş, îşi muşcă buza de jos, acceptă invitaţia, dar îl amână pentru anul următor, întrucât

voia să-şi petreacă sărbătorile la Nürnberg. La cuvântul Nürnberg, Kemper dădu din cap dezamăgit, şi curajul lui se reduse la minimum.

În ziua dinaintea Crăciunului, la amiază, Leo se afla, după cum se înţeleseseră, în locuinţa lui Kemper. Îi cântă, cu o voce băieţească subţire, *Happy birthday* şi-i puse sub nas un cozonac făcut de el însuşi, după cum spuse. Kemper primi prăjitura, un soi de aluat căzut, cu o mină împietrită şi mormăi că nu poate suferi să i se aducă aminte, în seara de Ajun, că e şi ziua lui de naştere şi speră că această cea mai rea zi din an va trece în curând. Apoi îi înmână fratelui mai mic cadoul aşa, ca în treacăt.

– *Game boy!* exclamă Leo detaşat.

Kemper îl privi deconcertat. Leo se apucă să despacheteze cadoul, rupându-i ambalajul, fără să acorde atenţie felului elegant în care fusese făcut.

– Stai! strigă Kemper. Numai diseară, când se vor desface cadourile!

– Doar ştiu ce e înăuntru, replică Leo.

– Numai diseară.

– Omuleee!

– Nu voiai să vezi orga? schimbă Kemper subiectul, ieşi în vestibul, apucă iute paltonul lui Şostakovici şi şalul Luciei. Leo rupse repede ambalajul, se convinse de conţinutul acestuia, îl lăsă să cadă în buzunarul jachetei şi-l urmă pe fratele lui. Mai apucă să vadă cum Kemper mirosea cu drag şalul şi auzi un suspin uşor.

– Te-a pocnit rău de tot, remarcă Leo compătimitor.

Kemper tresări, își înfășură șalul în jurul gâtului, puse pe el paltonul și luă din sertarul garderobei o legătură de chei mare și grea.

Ieșiră din casă și traversară Topfmarket, acoperită de zăpadă, trecură pe lângă un nuc bătrân, îndreptându-se spre portalul de sud al bisericii Sfântul Wenzel. Leo era fascinat de cheia uriașă a bisericii, cu dinți mari, în zigzag. Întrebă dacă îi dă voie să descuie el. Kemper dădu afirmativ din cap. Dar băiatul era încă prea scund; se întinse, se ridică pe vârfuri, se chinui să ajungă și fu cuprins de furie când văzu că, deși depunea cele mai mari eforturi, cheia nu voia să se răsucească. Kemper începu să râdă, ceea ce-l înfurie și mai tare pe Leo. În cele din urmă, îi veni în ajutor. Ușa se trânti, gemând, în urma lor și biserica vui surd.

În balconul poligonal din partea de vest, de culoare deschisă, cu trei galerii așezate una peste alta, trona orga, împodobită din belșug. Casa orgii se afla pe galeria cea mai de sus, pe când pupitrul comutatoarelor electrice – o consecință a unei modificări de mai târziu – se afla pe cea de jos. Pe balustrada îngustă a acestei galerii, micul Jakob trebuise să se balanseze încolo și încoace, pentru a înțelege ideile despre gravitație ale lui Bach și pentru a se familiariza cât de cât cu imponderabilitatea.

Ochii de copil ai lui Leo, cu scânteieri albastre-cenușii, se aprinseră când își îndreptă privirile spre monumentalul aranjament al tuburilor. Îl urmă pe fratele lui fără a scoate niciun cuvânt, pas cu pas, pe scara de lemn care scârțâia, ultimele trepte le urcă înaintea

lui, în fugă. Ajuns sus, se uită uimit, cu gura deschisă, la uriaşele tuburi principale.

– Dar, dacă-ţi cade în cap unul ca ăsta, faci pe tine.

– Ne aflăm într-o biserică, Leo. Exprimă-te puţin mai îngrijit.

– Ce ciocane!

– Da, un asemenea instrument este, desigur, impresionant, nu-i aşa? În vremea lui Sebastian orgile erau cele mai mari minuni ale tehnicii... Azi sunt avioanele... La această comparaţie, nu putu să nu se gândească, involuntar, la iubitul Luciei, făcu o mină acră şi se corectă: Nu, rachetele. Rachetele sunt şi mai complicate... Dacă, de exemplu, ai încerca să desfaci orga asta în componentele din care e formată, ai avea nevoie de un depozit întreg. Şi atunci ai avea în faţa ta sute de baghete, butoane, arcuri şi ventile. Sute de tuburi deschise şi închise, din cositor sau din lemn. O orgă e ca o maşină. Ba mai mult: e construită după legi matematice, fizice şi chiar psihologice riguroase. Principiul care stă la baza ei este acela de a reproduce sunetul lumii şi de a-l transpune astfel pe om într-o sferă mai înaltă, de a-i da o reprezentare despre legile cosmice, de a-l aduce mai aproape de cer, de la bubuitul tunetului şi până la cântul privighetorii. De la susurul vântului până la uragan. De la ţipătul sugarului până la mormăitul unui moşneag. O orgă este în stare să exprime toate acestea. Bucurie şi durere, speranţă şi resemnare, umor şi melancolie. Există chiar orgi în care au fost integrate clopote, ca să redea muzica păstorilor de la Betleem. Şi mai există altele în

care tuburile ies orizontal din tractură. Ca fanfarele de pe câmpul de luptă. Cu ajutorul lor au fost redate în vremea lui Sebastian muzica războiului, trosnetele şi huruiturile, vacarmul şi urletele lui...

– O poţi face să sune ca un Harley? Leo căscă, plictisit de explicaţiile mult prea amănunţite ale fratelui său.

– Un ce?

– Motocicleta tatălui lui Thorsten.

– Eu îmi dau toată osteneala să-i explic instrumentul, iar el vrea să audă o motocicletă! Ştii ce? Hai să facem un joc. Vino cu mine! Îl luă de mână, îl duse la galeria de jos, la claviaturi, puse în funcţie foalele şi intră în registru. Tu trebuie să ghiceşti ce fac eu! De acord?

Leo dădu din cap afirmativ. Kemper îşi puse mâna dreaptă pe claviatură, cântă un motiv suspinat, cu tonuri înalte. Suna strident şi îngrozitor de dezacordat. Repetă motivul, şi mai implorator.

– Mama, când e foarte supărată pe tata, spuse Leo.

Kemper nu se putu stăpâni să zâmbească pe furiş, cântă un alt motiv, acum cu sunete joase şi cu subbas la pedală. Se auziră bubuituri, ca nişte tunete. Leo reflectă scurt timp şi ghici. Kemper îi prezentă fratelui său toată gama de afecte a muzicii baroce şi, treptat, lui Leo începu să-i placă.

– Orga e numită regina instrumentelor, şi pe bună dreptate, spuse Kemper mândru. În vremea lui Sebastian, în oraşele germane se ţineau adevărate întreceri ale orgilor. Fiecare oraş pretindea că are o orgă mai

mare şi splendidă. Două mii de tuburi, trei mii de tuburi. Două claviaturi, trei claviaturi. La unele orgi tuburile cele mai lungi sunt la fel de înalte cât casa mea de pe Topfmarket, iar cele mai mici cam cât un creion.

– O faci să sune aşa, cât se poate de tare? Tot programul? Tunetul ultimativ? întrebă Leo, care îşi propti mâinile în şolduri şi rânji cu toată faţa.

Kemper nu era în stare să-i refuze nimic, mai ales când băiatul îl privea cu acel şarm neobrăzat. Deschise, deci, toate registrele orgii, îşi strânse buzele, trase aer în piept şi începu să cânte.

Leo scoase ţipete stridente de uimire, îşi dădu capul pe spate şi ascultă. Tropăi apoi pe scară până sus, la galeria a treia, studie atent tuburile orgii, care acum, în tălăzuirea de sunete, îi păreau şi mai mari decât înainte. Imediat după aceea coborî iar, se aşeză lângă Kemper, pe bancă, îşi strânse ochii şi se uită cum picioarele fugeau sprinten pe pedală. Dar el nu putea să stea liniştit, aluneca încolo şi încoace, sărea în sus pe bancă şi coborî furtunos pe pardoseala bisericii. Acolo începu să zbiere din toate puterile, fiindcă voia să se ia la întrecere cu orga. În sfârşit, se întoarse cu respiraţia tăiată, se cuibări lângă fratele său şi studie fiecare mişcare a acestuia. În mijlocul bucăţii pe care o cânta, Kemper îşi luă dintr-odată mâinile de pe claviatură.

– De ce nu cânţi mai departe?

– *Toccata în re minor* este cea mai cunoscută piesă pentru orgă din istoria muzicii şi cea mai îndrăgită dintre lucrările lui Sebastian, spuse el gânditor şi îşi

încrucișă brațele. Mii, ba nu, sute de mii de organiști au cântat-o și va fi cântată cât timp se va roti Pământul. Și când colo, e vorba despre o mare eroare. Făcu o pauză de efect. *Toccata* n-a fost scrisă de Bach.

– A furat-o?

– Ei, nici chiar așa. Tânărul Sebastian a învățat la un anume Georg Böhm din Lüneburg. Pe atunci elevii încă mai locuiau în casa maeștrilor lor. Ei aveau de făcut tot felul de treburi, să copieze note, să cânte în cor, să ducă mesaje într-o parte sau alta, să mulgă caprele din staul, câte și mai câte. Când Sebastian și-a încheiat perioada de ucenicie și a vrut să plece mai departe, profesorul lui i-a pus în mână un teanc de note muzicale, spunându-i: „Învață de aici cu zel și nu-l uita pe bătrânul tău Böhm!“ Printre ele era și această *toccata*. Oricine o cunoaște crede că e o creație genială a tânărului Bach. Pe Böhm poate că îl cunosc câțiva organiști și muzicologi. Așa e cu dreptatea în această lume! Ea nu există! Jakob conectă registrul orgii și începu să cânte tema fugii, dar se opri din nou.

– E dezacordată? întrebă Leo, încrețindu-și fruntea ca un specialist.

– Da, bătrâna doamnă are un guturai care nu vrea să cedeze. Nu-i de mirare, dacă a plouat pe ea câteva decenii. Tocmai de aceea profesorul Sperling vrea s-o centreze temeinic la primăvară.

– N-o poți însănătoși tu?

– Eu? Nu. Cum? Eu nu mai am nimic de oferit. Aici e nevoie de oameni mai importanți.

– Să nu dai cheia ordinarilor din Vest!

– Ce altceva îmi rămâne de făcut?

– O să facem de jur împrejurul bisericii nişte bariere stradale şi o să punem fire de curent electric!

– Aşa ceva n-o să-i impresioneze pe cei de la Asociaţia Bach.

– Nu le da cheia! Ai promis!

– Şi cine să pună la punct orga? Ştii cât costă o asemenea reparaţie?

– Facem o listă de subscripţie. Eu, Thorsten şi Benno mergem peste tot şi adunăm bani.

– Încasările de la concertul meu au ajuns doar pentru amplasarea unui acoperiş provizoriu deasupra orgii. Totuşi, e nobil din partea ta.

– Să nu dai cheia!

– Ăia m-au dat cu totul la o parte, înţelegi? Pentru Sperling eu sunt un nimic.

– Găluşca, mârâi Leo, dezamăgit.

Kemper îşi ridică privirea, uimit, şi înălţă sprâncenele.

– Deci eu sunt pentru tine o găluşcă. Va trebui să trăiesc cu asta. Am trăit mereu cu asta.

– Acuma te-ai ofticat pe mine?

– Sunt puţin dezamăgit, dacă pot să folosesc acest cuvânt, în locul celui utilizat de tine.

Kemper îşi puse mâinile albe, cu degete fine, pe claviatură şi începu iar să cânte fuga. Leo îl privea dintr-o parte şi regreta că i-a spus găluşcă. Simţea zidul invizibil pe care jignirea îl ridicase între ei dintr-odată. Se furişă de acolo, plin de sentimente neplăcute, şi urcă până la galeria de sus, scăldată în lumină. În faţa

monumentalului ansamblu al tuburilor ocoli balustrada, se aplecă mult prea mult când voi să se uite la Jakob, se sperie şi se trase înapoi. Umblă nehotărât încolo şi încoace, punând mereu un pas în urma celuilalt, urmând linia unui podium îngust. În acest timp căută prin buzunarele jachetei după *game boy,* îl cântări în palmă, dar nu îndrăzni să se joace cu el, fiindcă nu venise încă momentul împărţirii darurilor. Podiumul ducea spre o uşă întredeschisă, pe partea stângă a casei orgii. Leo împinse uşiţa şi se uită înăuntru. În dosul ei se ascundea o pădure de tuburi lungi şi scurte, iar copilul fu uimit să constate că orga era mult mai mare decât îşi închipuise. Se uită fascinat la mecanica ventilelor şi a barelor de tracţiune, foarte complicată, care parcă erau puse în mişcare de mâinile unor spirite, şi se strecură în casa burdufurilor, ca să afle cum funcţionau. Burdufurile mari, care deveniseră mai grele datorită pietrelor puse în ele, aveau o respiraţie tihnită, sforăitoare. Leo se târî tot mai adânc în burta orgii, până ce nu-şi mai putu vedea mâna în faţa ochilor. Între timp, Kemper, aflat cu două galerii mai jos, se străduia să urmărească gânditor sinuozităţile fugii, solicită un registru după altul, crescu intensitatea sunetelor în stilul concepţiei despre Bach a romantismului târziu, aşa cum îl învăţase Wölfer. Dar pedala şi mâinile nu mai voiau să cânte în acord una cu alta. Kemper, care ştia piesa pe dinafară şi o cântase întotdeauna din memorie, nu găsi pasajul în caietul cu note. Se întrerupse, se concentră, reîncepu, făcu o greşeală, se întrerupse, începu din nou. I se făcu negru în faţa ochilor.

– Acum s-a terminat, şopti el. Nu mai poţi să cânţi nici *toccata*. Acum s-a terminat. Îmbătrâneşti.

Înainte să se poată adânci în mâhnire, auzi deasupra lui un bubuit, ca şi cum ceva ar fi căzut. Ridică privirile, îşi aţinti auzul şi abia acum îşi dădu seama că Leo o ştersese. Imediat se mai auzi un trosnet, surd şi puternic.

– Doamne, Dumnezeule! strigă el, cu mânie şi spaimă în acelaşi timp. O secundă nu poţi fi lăsat singur!

Plecă de la pupitrul claviaturii, urcă repede treptele ce duceau la galeria de sus.

– Leo! Leo?

Dar băiatul nu răspunse. Pe Kemper îl apucară palpitaţiile, observă uşa de la casa burdufurilor deschisă, se năpusti într-acolo şi se uită înăuntru.

– Leo, eşti acolo?

Niciun răspuns.

– Spune ceva! strigă el cu glas sugrumat.

– Rahat! Sunt prins aici! răzbătu o voce, piuind din întuneric.

Când Kemper se aplecă să intre în casa burdufurilor, o mână îl apucă de umăr. Se ridică în picioare, se lovi cu capul de partea cea mai joasă a uşii, se întoarse instinctiv spre mâna care-l reţinuse. Ceva stătea ghemuit acolo şi aştepta. Kemper văzu că era ceva acolo, dar fără să-şi dea seama ce este. Stătea doar acolo. Fără contururi, puternic şi bătrân. O forţă fără formă. Pulsul îi gonea. Cucuiul de la cap se umfla şi bătea ca un ciocan. Leo s-a rănit, gândi Kemper. Băiatul are

nevoie urgentă de ajutor. Se întoarse, se aplecă să coboare în casa burdufurilor, încercă să vadă ce e înăuntru, dar pe Leo nu-l zări. Voia să-i strige ceva. Dar vocea nu-l asculta. Strigă totuşi încă o dată spre gaura aceea întunecată, fără a reuşi să scoată niciun sunet. Îşi adună tot curajul ca să intre, în sfârşit, în casa burdufurilor, dar corpul îi rămase rigid. Nu avea puterea să facă nici măcar un pas.

Îl năpădiră fiori reci. Genunchii îi cedau. Durerea îi încleşta inima. Ştia că în galerie era un al treilea, care-l studia.

Dintr-odată, când îşi privi mâinile imobile, văzu că erau mâini de copil. Nişte mâini roz de copil ieşeau din mânecile mult prea lungi ale paltonului. Cu o senzaţie de leşin, se uită în jos, la el însuşi. Nu avea nici pantofi, nici şosete. Picioarele erau pale şi acoperite de lut. Inima începu să-i bată nebuneşte, tremura din tot corpul.

Trebuia să-l ajute cu orice preţ pe Leo, care era închis în burta orgii. Îşi aţinti privirea în casa acesteia, în care era un întuneric ce-ţi dădea fiori. Nu intra acolo! De câte ori nu-i spusese mama! Tunelul e adânc şi întunecos, aerul e rău. Tot ce ar putea fi folosit ca să te sprijine e putred şi s-ar putea rupe în orice moment! Vrei să fii îngropat de viu în groapa cu lut?

– Laş blestemat, îi trecu repede prin cap, ajută-l pe Leo!

Respiră violent, făcu un pas. O mână se agăţă de încheietura mâinii sale. El ţipă fără glas, vru să se smulgă. Mâna îl strânse şi mai tare. Încheietura începu

să-l doară şi să ardă. El se apără din toate puterile. Nu reuşi să pătrundă în casa orgii. Stătea ca încremenit, iar acel ceva acoperit de văluri, bătrân, acel ceva înspăimântător, fără contururi, se agăţase de mâna lui.

Leo se târî afară din casa orgii, plin de praf din cap până-n picioare. Părul îi era mânjit de pânze de păianjen, la fel şi jacheta. Părea că nu i se întâmplase nimic rău. Era întreg şi nevătămat. Rânji la fratele lui, cu un sentiment născut din conştiinţa vinovăţiei şi o împotrivire copilărească.

– Am vrut numai să ştiu cum arată înăuntru, zău! se justifică el. Şi, când colo, a trosnit! Ce rahat de scândură! Am rămas închis acolo. Înăuntru totul e putred. Dar ia te uită ce am găsit!

Kemper nu reacţionă. Îl privi cu ochi sticloşi. Lui Leo i se păru că priveşte prin el.

– Ia te uită ce am găsit, repetă el şi-i puse fratelui său în mână o legăturică plină de praf. Kemper n-o luă. Treptat, băiatul începu să aibă un sentiment dezagreabil. Jakob, ce-i cu tine? îl întrebă îngrijorat.

Kemper nu răspunse.

– Omule, spune ceva!

Kemper se uită la legăturică. După o pauză insuportabil de lungă, îşi drese glasul şi întrebă cu voce şovăielnică:

– Leo, ce-i asta?

– Arată ca o geantă, răspunse băiatul în grabă. Era sub scândura aceea putredă. Da' tu ai un cucui în frunte!

– Sub scândura putredă, repetă Kemper în şoaptă şi se întoarse spre fereastră, prin care intra lumina

albă a amiezii. Puse pe podea obiectul găsit de Leo și îngenunche lângă el.

Șterse cu grijă praful depus. După mărime, putea fi o geantă de călătorie. Era din piele neagră, cu două toarte împletite din fâșii de piele subțiri, iar pe o parte era aplicată o broderie cu un cățeluș înconjurat de trandafiri. O geantă de călătorie de damă, își spuse el. Trebuie să aibă peste o sută de ani, poate și mai mult. Era cam distrusă de vreme. În mai multe locuri sfoara era ruptă, pielea fusese roasă de șoareci.

În timp ce Kemper era adâncit în studierea genții, Leo văzu cum chipul lui se acoperea cu broboane de sudoare, cum fu nevoit să se sprijine brusc pe podea, cu amândouă mâinile, ca și cum și-ar fi pierdut echilibrul sau i-ar fi fost frică să nu leșine. Jakob încerca să vorbească, dar nu scotea niciun sunet, ci plescăia doar cu limba. Leo știa că acest tic apărea ori de câte ori era emoționat sau când ceva îl enerva peste măsură. Dar niciodată nu-l văzuse plescăind atât de tare.

– Jakob? întrebă el cu o mină îngrijorată.

Kemper făcu un gest liniștitor cu mâna stângă. În colțurile gurii avea salivă uscată, iar pe frunte curgea un șiroi de sudoare. Partea superioară a corpului amenința să cadă spre dreapta. Leo, cu prezență de spirit, îl ținu bine pe fratele lui de umeri, altfel acesta s-ar fi prăbușit. Kemper făcu iar un gest liniștitor cu mâna, în timp ce trăgea aer în piept. Apoi se întoarse la geantă, cu mâinile tremurânde, și încercă s-o deschidă. Când Leo vru să-l ajute, din gura lui Kemper

ieşi un sunet inuman, răguşit şi chinuit. Speriat, băiatul îşi retrase mâinile. Începuse să-i fie frică.

Kemper îşi vârî mâinile în geanta de călătorie din care ieşi la vedere o mapă legată în carton albastru-închis. În mapă se vedeau coli de hârtie netăiate. El deschise mapa cu cea mai mare precauţie – atât cât mai era în stare să fie precaut.

Apocalypsis Beati Ioannis Apostoli
Oratorio
Poesia per Domina Ziegler dictus Romanus
Musica di J.S. Bach
Lipsiae ao 1746

Hârtia de deasupra era ondulată, probabil că la ea ajunsese umezeala. Era pătată şi i se dăduse ulterior o nuanţă mai închisă. Cerneala colii de la urmă transpărea prin hârtie. Kemper se aplecă deasupra mapei, mirosi hârtia. La început nu sesiză nimic. Îşi vârî şi mai adânc nasul în ea şi i se păru că simte un parfum dulceag. Nimic putred sau stricat. De fapt, mirosea aproape ca zahărul caramelizat. Scoase din mapă cu degete tremurătoare prima coală, o ţinu contra luminii, îşi miji ochii şi descoperi filigranul. Făcu acest lucru în mod cu totul mecanic. De câte ori nu ţinuse contra luminii acte şi partituri, căutând filigranul, pentru a examina documentul în privinţa autenticităţii sale!

Îşi strânse şi mai mult pleoapele, ca să zărească mai bine, dar nu mai găsi filigranul, fiindcă tot corpul îi tremura. Se văzu nevoit să-şi susţină mâna dreaptă

cu cealaltă. Abia acum observă vânătăile şi urmele apăsării de la încheietură.

Nu fusese o halucinaţie. Cineva ori ceva îl împiedicase să intre în casa burdufurilor. Nu era, deci, nebun. Încă nu. Kemper alungă acest gând, ţinu hârtia contra luminii şi o cercetă, centimetru cu centimetru.

– Aici! exclamă el.

Filigranul, a cărui formă imprimată se afla chiar lângă cotor, reprezenta un vultur bicefal purtând globul cu cruce, sabia şi emblema imperială. Kemper scoase un strigăt puternic de entuziasm, puse foaia de hârtie înapoi în mapă, frunzări prin aceasta şi constată că toate foile erau acoperite cu note muzicale, până la margine. Mai citi o dată titlul, în timp ce buzele formau cuvintele fără a lăsa să se audă niciun sunet. Pur şi simplu, nu putea să creadă. Nu voia să creadă. Aşa ceva era imposibil. Îşi ţinea privirile aţintite pe foaia de titlu.

– Bach, murmură el. Ăsta e... hî... Bach.

Nicio îndoială! E scrisul său! Scrisul de mână al bătrânului Bach. Literele nu mai sunt trasate la fel de fin ca în partiturile anterioare. Se terminau cu tot felul de forme colţuroase. Scrisul e mai lăbărţat, cu multă cerneală şi foarte apăsat. Şi-a pierdut fluxul, siguranţa şi echilibrul care-l caracterizau. Bătrânul Bach! Nicio îndoială! Kemper, acesta e scrisul de la bătrâneţe al lui Johann Sebastian Bach, care orbea încetul cu încetul! El trebuie să fie! De câte ori n-ai studiat fotocopii cu acest scris! Ai urmărit ca un nebun îngrăgostit fiecare linie, fiecare cuvânt, fiecare ornament şi fiecare buclă.

Râse isteric, respiră repede, ba chiar horcăi. Închise mapa şi o puse înapoi în geanta acoperită cu broderii, o luă în braţe, ţinând-o strâns cu amândouă mâinile. Când îşi ridică privirile, ochii îi erau plini de lacrimi.

Acum începu şi Leo să-şi dea seama că, odată cu geanta aceea, găsise un lucru important. Cu stomacul strâns, se uită la fratele său, care stătea în genunchi în faţa lui. Îi părea mai mic, jalnic, neajutorat, ca acel ţânc care nu de mult scâncise în supermarket, fiindcă nu ştia unde este mama lui. Leo îl studie atent pe fratele lui, apoi privirea îi alunecă mai departe, fiindcă i se părea penibil să-l observe în felul acesta. Dintr-odată, i se opri respiraţia şi rămase cu gura deschisă. Pentru câteva clipe, încremeni.

– Jakob, şopti el fără a se mişca. Dincolo... E cineva.

Kemper părea că nu-l aude. Se ridică de jos cu mare greutate, gemu, se clătină, pentru că picioarele îi amorţiseră.

– Vreau să mergem acasă! strigă Leo, speriat.

– Hî... băiete, spuse Kemper absent. Asta rămâne... hî... secretul nostru.

– Aici e ceva. Vreau acasă! îl imploră Leo.

– Nu-i nimic aici, căută Kemper să-l liniştească. Închipuiri.

– Ba da, spuse băiatul, tulburat peste măsură, acolo e cineva.

Kemper încuie la loc geanta în casa burdufurilor, scoase cheia din broască şi îi dădu drumul în buzunarul de la palton. Se duse spre Leo, îl bătu uşurel

pe obraz, îl curăţă de praf şi de pânzele de păianjen. Scoase apoi batista, scuipă în ea şi-i şterse mâinile lui Leo. Băiatul îl lăsă, cu scârbă, să facă ce vrea, fără să-şi ia privirile de la balustradă. Coborâră scările fără a scoate niciun cuvânt, traversară biserica, în direcţia balconului unde stătea de obicei corul, şi se îndreptară spre portalul sudic. Leo se întoarse încă o dată, îşi dădu capul pe spate şi privi în sus, spre galeria orgii. Kemper observă ce face, îl trase după el şi ieşiră în aer liber. Lângă nucul cel bătrân, se opri, îl sărută pe Leo pe frunte, ceea ce nu făcuse niciodată până atunci, şi îl mângâie pe obraji cu amândouă mâinile.

– Uită-te la mine, spuse el regăsindu-şi vocea, care acum avea un timbru plăcut. Promite-mi că n-o să spui nimănui niciun cuvânt despre secretul nostru.

Leo dădu din cap şi îşi lăsă privirile să cadă spre pământul acoperit de zăpadă.

– Trebuie să juri.

– Pe cuvânt de ostaş, zise Leo, cu sentimentul că era vorba despre ceva înfricoşător şi neobişnuit, ridicând trei degete.

– Pe cuvânt de ostaş! jură Kemper la rândul lui şi ridică mâna.

Băiatul stătea nedumerit în faţa fratelui său, privi pe furiş în sus, spre el, făcu stânga-mprejur şi se îndepărtă cu paşi greoi, nesiguri, fiindcă ştia că Jakob se uită după el. Dar când fu sigur că nu mai putea fi zărit, o luă la fugă. Alergă pe Salzstrasse, cât era de lungă, şi nu se opri decât când ajunse la atelierul de perii.

Jakob Kemper stătea acolo ca o creangă uscată, strâmbă, de parcă ar fi devenit o parte a bătrânului nuc. Paltonul lui Şostakovici se bălăngănea în jurul picioarelor sale, şalul Luciei voia să-şi ia zborul. Kemper reuşi să-l prindă în aer. Îşi dădu seama că mâinile îi tremurau din nou şi se uită la vânătăile de la încheietura braţului drept.

– Tu însuţi ai făcut asta! îşi spuse. Tu însuţi ai apăsat. Bineînţeles! Din cauza agitaţiei... Cum de nu l-ai ajutat pe Leo? Putea să fie rănit... Dar păstrează-ţi calmul! Acum totul e să nu dai nimic de bănuit.

Se simţea ca un infractor, a cărui imagine apăruse pe prima pagină a ziarului. Orice copil de pe stradă îl putea identifica. Privi în jurul său, ca să vadă dacă nu e observat de vreun trecător suspicios.

– Dar dacă Leo nu s-a dus acasă? îl trecură fiorii. Poate că pândeşte după o maşină parcată, să mă spioneze. Că nu-i prost!

Gândul acesta nu-i dădea pace, aşa că merse pe Salzstrasse, observă atent fiecare maşină, fiecare intrare şi chiar se furişă de două ori în jurul aceleiaşi coloane cu afişe, fiindcă i se păruse că vede o umbră. Era tot mai agitat. De departe, toţi copiii semănau cu Leo. Se strădui să rămână calm şi să meargă în aşa fel încât să bată la ochi cât mai puţin, în timp ce se întorcea la biserica Sfântul Wenzel.

– Şi nu te mai cocoşa, Kemper! Capul sus! Uită-te în ochii oamenilor. Zâmbeşte-le. Fii voios. Cu toate că... Zâmbetul trezeşte neîncredere.

De atâta efort ca să nu bată la ochi, se poticni, alunecă şi căzu pe burtă în zăpadă. Într-o clipă se ridicase iar.

– Să nu baţi la ochi, să nu baţi la ochi, murmura el cu buzele strânse şi-şi dădu jos zăpada de pe palton. Îşi continuă drumul, şi mai nesigur decât înainte. „Nimeni nu ştie ce descoperire ai făcut. Nimeni! În afară de tine şi de Leo. Iar Leo este încă un copil. Pe cine interesează o geantă prăfuită? Leo a şi uitat de ea. Cu siguranţă. Se joacă acum cu chestia aia, cu jocul lui. Nimeni nu bănuieşte nimic despre comoara de acolo de sus, de la orgă!..." Motorul orgii! exclamă el, tresări şi se uită în jur, să vadă dacă nu-l auzise cineva. Idiotule, ai uitat să opreşti motorul!

Se duse grăbit spre portalul de sud. Ajuns acolo – i se păru că drumul durase o veşnicie –, se asigură că nu-l observa nimeni. Învârti cheia masivă cât mai încet posibil în broască, deschise uşa, intră repede şi încuie la loc. Ce bine că acum, iarna, biserica Sfântul Wenzel nu era deschisă pentru vizitatori şi că serviciile religioase se făceau în biserica Sfânta Maria Magdalena. El interpretă acest lucru ca pe o favoare divină şi îşi făcu spontan semnul crucii pe frunte, deşi de la concertul fatal cu *Patimile după Matei* nu mai credea în Dumnezeu.

Fugi, ba nu, merse poticnindu-se până pe balconul orgii şi, ajuns la claviatură, unde motorul zumzăia uşor, decuplă burduful, stinse lumina şi încuie pupitrul de comandă. Uşurat, urcă la galeria de sus, se duse la uşa casei burdufurilor, o deschise şi văzu că geanta era tot acolo unde o pusese, în panica ce-l cuprinsese. Ca un hoţ de magazine, o înhăţă, o îndesă repede sub palton, o susţinu cu braţul drept, ca să n-o lase să cadă, şi-şi văzu iar încheietura mâinii, înroşită. Se întoarse spre balustradă, unde stătuse acel ceva lipsit de contururi, înspăimântător, acea forţă inexplicabilă; îşi ţinu răsuflarea, ascultă. Nimic. „Şi n-a fost niciodată nimic aici, Kemper! Tu însuţi ai fost. Dumnezeule, durerea asta de cap îngrozitoare! N-o să înceteze odată?" Pipăi cu două degete cucuiul de la frunte, dar apăsă prea tare şi gemu.

„Să rămân calm! Şi să nu las urme! Ce fel de urme? Eşti un infractor? Nici vorbă! Atunci, poartă-te ca un om normal. Nu te gândi la geantă. Pur şi simplu, nu te gândi la asta. Şi acum, să coborâm încet scările... O geantă veche, mucegăită. Un manuscris muzical plin de praf. Nimic important. Lipsit de valoare, cu totul lipsit de valoare. Un fals, probabil. Un fals, mai mult ca sigur. Wölfer! Wölfer, şugubăţule!... Să mergem încet! Un pas după celălalt... Să nu ne mai gândim la geantă... Filigranul!... O eroare, fără îndoială! Şi ce dacă? Pe cine mai interesează astăzi hârţoaga asta? Câteva foi cu note muzicale. Şi? Cui îi pasă? Pe oameni îi interesează maşinile şic, vor să perpetueze

specia, să se ducă în Mallorca, să-şi umple burţile. Aşa stau lucrurile, Kemper! Câteva foi vechi cu note muzicale? Ce plicticos! O partitură a lui Johann Sebastian Bach acoperită de zgura secolelor! Cum ai spus?"

– Asta-i curată nebunie! Kemper! Curată nebunie! se auzi de pe buzele sale. Ai făcut o descoperire epocală!

Râse isteric, dar îşi duse imediat mâna la gură. „Să nu ne gândim la asta. Să mergem încet... Oare îţi este clar ce ţii ascuns sub palton? Ştii cât valorează? Milioane! De nepreţuit! Nu se poate exprima în cifre!... La naiba, migrena asta mă ucide!"

Cu o mână îşi apăsă geanta pe burtă, cu cealaltă căută prin buzunarul paltonului cheia bisericii şi descuie. Deschise uşa cât un lat de palmă, privi în jur. Într-un moment favorabil se năpusti în direcţia casei sale, fără a se uita nici în stânga, nici în dreapta.

– Stai! Opreşte-te! strigă o voce puternică. Opreşte-te! se auzi şi mai tare.

Kemper se opri, de parcă ar fi prins rădăcini, şi aşteptă momentul în care avea să vină lovitura. Nu se întoarse spre locul de unde se auzea glasul, fiindcă ştia că totul se terminase.

„Ei bine, o să mor aici şi acum. Inima o să cedeze. Totuna. Să culeagă laurii mei marii cercetători care se ocupă azi de opera lui Bach. Sperlingii, Zinserii, van Huleşii şi Koyatakii. În câteva clipe o să cad şi voi fi mort. Cineva îmi va descheia paltonul, va căuta

să mă readucă la viaţă, va găsi geanta şi mă va lăsa acolo. Iar profesorul Sperling, în mâinile căruia o să cadă apoi partitura, va deveni şi mai cunoscut. Acum o să vină infarctul. Acum!"

– Uuff! Ia spune, eşti surd? S-ar putea crede că tocmai ai jefuit o bancă! Dar mie nu-mi scapi, găluşcă! sună vocea ca o trompetă. Felicitări de ziua ta! Iată! Consideră că este, în acelaşi timp, cadoul meu de Crăciun pentru tine. Stalingrad, aşa cum a fost în realitate. Bună carte. Citeşte-o în perioada sărbătorilor. Vreau să discut cu tine despre ea.

– Tată, nu acum..., murmură Kemper cu o voce slabă, de muribund, şi rămase în aşteptarea infarctului.

– Cum nu acum? Nu mai ai timp pentru bătrânul tău tată? Şi cum arăţi, pentru Dumnezeu? Nu te mai speli deloc? Degetele îţi sunt negre de tot!

– Am fost... hî... în pivniţă. Să iau cărbuni. Tată, eu... hî..., replică Kemper.

– Şi cucuiul?

– Ce cucui?... A, ăsta! M-am lovit de... hî... uşa pivniţei...

– Ai putea măcar să-mi mulţumeşti.

– Pentru ce?

– Oare azi nu se mai mulţumeşte dacă îţi vine tatăl, în carne şi oase, şi îţi aduce personal un cadou?

– Bineînţeles... Multe mulţumiri, Walter... Mulţumesc, mulţumesc... hî... Mulţumesc!

– Să mă pupi în fund! Şi nu te mai bâlbâi atât. Cel mai interesant e faptul că, în carte, campania rusească

e prezentată dintr-un alt punct de vedere. Istoria e scrisă, de obicei, de învingători. Dar aici ajung să-şi spună cuvântul cei care au pierdut.

– Cei care au pierdut. Bine. Foarte bine.

– Citeşte-o! Şi, dintr-odată, o să înţelegi lucrurile altfel.

– Tată, acum ar trebui...

– Se scriu atâtea tâmpenii neadevărate despre Wehrmacht. Aici sunt descrise faptele, aşa cum s-au petrecut. Negru pe alb. Dacă n-ar fi venit blestemata de iarnă, Hitler ar fi câştigat războiul.

– Am s-o citesc imediat. Dar acum...

– N-ai s-o citeşti, bineînţeles, după cât te cunosc.

– Dar campania din Rusia chiar mă interesează.

– Asta ar fi o noutate pentru mine! Doar nu te-a interesat niciodată politica.

– Ba da, tată. Am devenit mai conştient de evenimentele istoriei. Dar acum trebuie cu adevărat să...

– Iar ai băut? Parcă eşti transpirat din cap până-n picioare! Asta-i nesănătos. Şi ai putea să faci ceva pentru siluetă. Ai deja o burtă ca a băutorilor de bere. Ştiu că ai probleme cu alcoolul. Pe mine nu mă duci de nas. De altfel, paltonul ăsta nu-ţi stă bine deloc. Arăţi mizerabil.

– Tată, eu...

– Ai putea să-mi oferi măcar un coniac. De atâta politeţe ai mai fi în stare.

– Imediat trebuie să cânt la orgă. La Sfânta Maria Magdalena.

– Maria Magdalena ta aşteaptă, pun pariu, în apartamentul tău, nu-i aşa? Puştoaica de la biroul de voiaj. Aşa-i? Lui Walter Kemper nu-i scapă nimic!

– Bineînţeles. Lucia se află într-adevăr în...

– Atunci se potriveşte de minune. Am s-o cunosc, în sfârşit, pe viitoarea ta... Ar fi şi timpul, băiete. Numele Kemper nu trebuie să moară! Rămâne să dovedeşti dacă eşti în stare să procreezi. În privinţa asta, am eu îndoielile mele!

– Tată, eu...

– Am glumit! Hai să ciocnim în cinstea zilei tale de naştere şi pe urmă mi-o prezinţi pe târfuliţa ta.

Bătrânul mersese prea departe. Faţa palidă a lui Kemper, cu obrajii căzuţi şi pometii ieşiţi în afară, se făcu roşie ca focul şi privirile i se umplură de o mânie neputincioasă. De o mânie groaznică, adunată de decenii.

– Tată, poţi să mă înjoseşti şi să mă jigneşti cât vrei, croncăni el cu o voce disperată, ţipătoare. Doar de asta am avut parte de la tine! Dar de Lucia, te rog să nu spui nimic! Tu eşti de vină că mama a ajuns să nu mai scoată un cuvânt! Şi acum, lasă-mă în pace!... Ia-o! Murdăria ta nazistă poţi s-o ţii pentru tine!

Îi aruncă bătrânului cartea la picioare. Din această cauză scăpă preţiosul obiect găsit, care îi alunecă de sub palton şi căzu în zăpadă. Kemper fu incapabil să facă vreo mişcare. Privirile îi îngheţară pe geantă. Bătrânul se aplecă, voind să ridice şi cartea, şi geanta, dar fiul lui îl împinse, luă geanta şi plecă în fugă.

Cuprins de o panică nebună, urcă scările gonind, ca să ajungă în apartament. Din cauză că scăpa mereu cheia din mână, trecu mult timp până ce deschise uşa. O încuie la loc de două ori şi împinse garderobul în faţa ei. Capul ameninţa să-i crape. Îi veni rău de la stomac. Se duse repede în baie, ca să vomite. Îi era frică, o frică teribilă, şi vomită încă o dată. Ajuns în camera de zi, trase repede toate draperiile. Numai să n-o ia razna. „Kemper! Vino-ţi în fire! Bătrânul nu poate şti în niciun caz ce este în geantă. Calmează-te! Bătrânul nu bănuieşte nimic! Şi dacă sună acum la uşă? N-o să-i deschizi! Dumnezeule mare! Nu cumva să-i deschizi!"

Umblă în sus şi-n jos, ca un deţinut în celula lui, îşi numără paşii, aşteptă să audă soneria. În agitaţia lui, se aşeză la pian şi începu să cânte studii, exerciţii pentru digitaţie, game, arpegii, *alegretto*-uri, octave, tot ce-i veni în minte. Treptat, acest lucru îl readuse la realitate. „Afară, pe duşumeaua vestibulului, se află o geantă neagră. În această geantă se află, mai mult ca sigur, o partitură scrisă de mâna lui Johann Sebastian Bach însuşi. Pe foaia de gardă a acestei partituri e un titlu pe care nu l-am întâlnit niciodată – şi eu ştiu totul despre Bach. Niciodată până acum! Ştiu că multe dintre lucrările lui Bach au dispărut sau au fost pierdute pentru totdeauna. Multe cantate. Una, poate chiar două, dintre *Patimi.* Ştiu asta. Dar despre un oratoriu compus după *Apocalipsa lui Ioan* n-am citit încă în literatura muzicală. Asta înseamnă ori că am înnebunit, ori că în geanta aia de damă stupidă, cu

căţeluşul brodat pe ea, dormitează o operă necunoscută până acum, creată de cel mai mare gânditor al tuturor timpurilor. Dacă judecăm după volumul mapei, e o muzică de proporţii uriaşe. Afară, în vestibul, se află lucrul cel mai important pe care l-am găsit în viaţa mea! O descoperire cum îşi doreşte orice cercetător al operei lui Bach, poate cea mai mare descoperire de când există muzicologia."

Kemper trecu iar cu degetele pe clape, parcurse, modulând, toată teoria armoniei, cântă de două ori, una după alta, *Concertul italian*.

Şi în vestibul se afla geanta.

„N-ai presimţit aşa ceva? Ce spun eu, presimţit? Ai ştiut! În momentul în care acel ceva stătea ghemuit pe balustradă, acel obiect, acea forţă. Exact în momentul acela. Atunci ai ştiut, Kemper! Ai ştiut că se va întâmpla ceva extraordinar. Ceva care va schimba viaţa ta măruntă, lipsită de sens..."

– Geanta! strigă el gâtuit, sări de pe taburetul de la pian şi ieşi clătinându-se în vestibul. Trebuie s-o ascund!

Cu ultimul dram de luciditate care-i mai rămăsese, apucă geanta, fugi în dormitor, deschise dulapul de rufe, scoase un cearceaf, o înveli în el, o ascunse în sertarul cel mai de jos şi puse deasupra teancuri de rufe.

Epuizat, căzu pe marginea patului, încercând să respire profund. Capul era gata să-i plesnească, din cauza zumzăitului neîncetat din spatele frunţii. Îşi adună toate puterile, se duse în baie şi înghiţi patru tablete de aspirină o dată. Transpira de parcă ar fi

fost în miezul verii şi în acelaşi timp îl scuturau fiori de frig, ca în ianuarie. Era atât de obosit, încât nu mai avu puterea să se dezbrace. Se prăbuşi pe pat, cu paltonul şi şalul pe el. Zăcu acolo cu ochii rătăciţi, cu palpitaţii nebuneşti, cu gura uscată, şi privi ţintă tapetul verde, decolorat, ale cărui cusături se desfăcuseră pe alocuri.

Greu de crezut, dar îl luă somnul şi dormi câteva ceasuri. Când se trezi, îl străbătu gândul: „E seara de Crăciun! Cât e ceasul? Trebuie să cânt la orgă! Imposibil! Nu pot cânta. N-o să rezist. Închide ochii! Pur şi simplu nu te duci. Dar pastorul Dielsch o să intre la bănuieli. Bineînţeles că o să intre la bănuieli! O să vină aici şi o să sune la uşă. Hai, scoală-te, Kemper! Vino-ţi în fire! Prefă-te că nu s-a întâmplat nimic. Şi dacă Leo i-a povestit bătrânului? Ce o să fie atunci? Dacă o să năvălească în locuinţa mea, în timp ce eu...? Sunt bolnav. Gripă. O gripă gravă...“

Mai deliră aşa în tăcere, de unul singur, o vreme, o fantasmă alungând-o pe cealaltă. După ce o gonea pe una, alta se înălţa şi mai înspăimântătoare în faţa lui. Când fu nevoit să se decidă, pentru că slujba de Crăciun avea să înceapă peste puţin timp, fu chiar uşurat că scapă de iadul din pat.

Muzicologul Jakob Kemper nu se bucurase niciodată atât de mult că a ieşit din casă, deşi de ziua lui ar fi preferat să se ascundă undeva de întreaga lume. În orice caz, niciodată n-o dăduse în bară atât de jalnic şi nu acompaniase cu atâta lipsă de concentrare

cântul intonat de enoriaşii îmbrăcaţi festiv, ca în acea seară de Ajun.

Pentru că întârziase câteva minute, se furişă şi el, cu registrul cel mai puţin sonor al orgii, în ansamblul muzical. Imnul următor îl cântă mai festiv, lăsă orga să vuiască, în timp ce în gândurile sale se insinuau iarăşi Leo şi bătrânul, îi vedea intrând pe furiş în casă şi căutând misterioasa geantă. Din această cauză, strofa a doua sună disonant. În mijlocul coralului *Vom Himmel hoch*[1], modulă o tonalitate foarte depărtată, fiindcă reflecta încordat la întrebarea dacă încuiase ori nu uşa locuinţei. Felul său de a modula făcu să se încurce cântul vocal al enoriaşilor, el se poticni şi apoi se întrerupse cu totul. În fine, postludiul fu atât de scurt, încât pastorul Dielsch – de altfel un om foarte puţin muzical – îi spuse organistului câteva cuvinte de dojană.

– Ce concepţie ciudată şi de-a dreptul neprotestantă despre Crăciun, zise Dielsch pe jumătate întrebător, pe jumătate mustrător.

Kemper se scuză, căută să se justifice: are gripă. L-a apucat dintr-odată, de la un tact la altul, ca să zic aşa. Mai spuse că trebuie să stea la pat şi că nu se poate achita de sarcina lui ca organist, în următoarele zile. Îl roagă pe domnul pastor să caute pe cineva care să-l înlocuiască. Dielsch făcu doi sau trei paşi înapoi, dădu din cap înţelegător când văzu ce tare ardeau obrajii lui Kemper.

---

[1] De sus din cer (n. tr.).

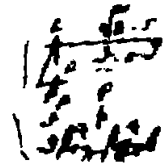

În dormitorul lui, lumina a rămas aprinsă toată noaptea de Ajun. Atipic pentru el, căci de obicei căuta să scurteze printr-o cură de somn zilele de sărbătoare, pe care nu le putea suferi. Imediat ce se terminase slujba, se dusese grăbit acasă, își pusese pijamaua și se vârâse sub plapumă. Deși luase un somnifer, nu reuși să adoarmă. Transpira din nou, își pipăi fruntea și obrajii, constată că are febră. Se ridică din pat, aduse două sticle cu vin roșu și hotărî să se îmbete.

De obiectul găsit, pe care-l ascunsese în dulapul pentru rufărie, nu se atinse, nu îndrăzni să se uite măcar spre ușa cu oglindă, și cu atât mai puțin s-o deschidă. Nu se simțea în stare să facă față întregii situații. Nu încă. Trebuia să se liniștească mai întâi. Apoi o să mai vadă. Bău un pahar, dintr-o singură înghițitură.

Nici tabletele, nici vinul nu-și făcură efectul. Zgomotele din casa veche, dărăpănată, care de obicei îl făceau să se simtă acasă, îi dădeau azi senzația de apăsare, ba chiar de amenințare. Pașii mărunți și ronțăitul unui șoarece, zumzetul frigiderului, gemetele bârnelor din plafon, vântul bătând la ferestrele ce nu se închideau bine, ecoul unei mașini sau al unui glas ce se auzea jos, în Topfmarket, toate i se păreau semnele unui pericol iminent. Ideea că e singur cuc în casa aceea cu două etaje, având sub el două caturi nelocuite, cufundate în întuneric, căscându-se goale spre

stradă, îi alimenta şi îi intensifica fantazările delirului. Bău repede încă un pahar.

Aparent fără niciun sens şi într-un moment cu adevărat nefavorabil, în el irupse o dorinţă erotică nestăpânită, neîngrădită. Trebui să se gândească, dintr-odată, la chipul Luciei, la părul ei blond-roşcat, ondulat, la roşul violent al gurii, la timbrul glasului, la felul cum rostogolea cuvintele, vorbind cu accentul ei francon. Îşi aminti râsul ei, îşi imagină cum îşi apăsa gura pe buzele ei, cum o trăgea spre sine şi o dezbrăca, mai degrabă o deposeda de haine. Dar în aceeaşi clipă dorinţa se rotea şi în jurul Evei, mama lui vitregă, pe care încă o mai râvnea în taină. Şi ei îi smulse hainele, îşi apăsă toracele îngust, fără niciun fir de păr, pe sânii ei calzi, mari şi rotunzi, o sili să-i dea un sărut cu limba, apoi altul, înfigându-şi degetele în bucile ei, apoi o părăsi imediat, se întoarse la Lucia, îi mirosi părul, îi linse obrazul, ceafa...

Dintr-odată, în fantazările sale se amestecă imaginea bătrânului. Acesta îl împinse jos din pat, dominator şi silnic, pe fiul său şi începu să-i dea târcoale Luciei. Ce să-i dea târcoale? O luă, pur şi simplu, şi o posedă în faţa ochilor lui. „Dacă mi-o iei şi pe Lucia, te omor!" jură Kemper, şi umplu din nou paharul, dădu vinul pe gât, se suci de pe o parte pe alta, îşi puse perna peste cap şi plânse cu sughiţuri. Abia în zori adormi, în sfârşit.

În după-amiaza zilei de Crăciun – afară era deja întuneric –, se ridică din pat, cu migrenă şi coşmaruri. Avu nevoie de mult timp ca să-şi dea seama ce zi era.

În dormitor, ba chiar în toată locuința, era un frig cumplit, pentru că în timpul nopții nu mai pusese cărbuni în sobă. Se ridică în șezut, coborî din pat împleticindu-se, se lovi atât de tare la degetul mare de la picior încât crezu că și-l fracturase, se duse șchiopătând și înjurând la dulapul de rufe, ca să se asigure că geanta mai era încă acolo. Legăturica rămăsese, neatinsă, sub rufărie. Apoi șchiopătă până la toaletă și reflectă la ceea ce visase.

Se făcea că profesorul Sperling năvălise în locuința lui, însoțit de vreo sută de polițiști deghizați în cercetători ai operei lui Bach (cercetătorii purtau uniformele poliției din perioada RDG-ului). Comandantul Sperling dădea ordine oamenilor săi, vorbind strident. Prin locuință zburau fumigene. Se aruncau bombe cu gaz lacrimogen, după ce ușa și dulapul-garderobă fuseseră făcute țăndări. Muzicologii căutau ca nebunii partitura lui Bach, răscoleau și distrugeau tot ce le ieșea în cale și când, în sfârșit, au găsit geanta, au plecat triumfători în pas de marș, retrăgându-și tancurile din Topfmarket. Iar pe el, cel ce descoperise partitura, îl lăsaseră legat de un picior al pianului, cu un căluș în gură, acolo unde mai înainte fusese o locuință.

Kemper petrecu mult timp în toaletă, ca să se transpună măcar pe jumătate în cotidian. În acest timp își privi compătimitor degetul mare de la picior, care se umfla văzând cu ochii și se învinețea. După ce și-l răcori o vreme, reuși să meargă din nou, cu chiu-cu-vai, și se duse în camera de zi, ca să aprindă focul. Constată că nu mai avea cărbuni. Nicio brichetă. Ar fi

trebuit să coboare în pivniţă, dar nu se simţea în stare. Nu din cauza degetului de la picior, ci fiindcă se temea că acolo ar putea să-l pândească cineva. Îşi puse până la urmă paltonul şi şalul şi se duse în bucătărie, ca să-şi facă o cafea. Acolo îşi aminti un alt coşmar.

Fusese invitat drept conferenţiar principal la un congres despre Bach. Probabil la New York, fiindcă locul arăta ca sala de şedinţe în plen a ONU. O doamnă tânără – semăna cu Lucia – îl conduse cu un zâmbet şarmant spre pupitrul vorbitorului. Acolo el, anonimul Jakob Kemper din Naumburg pe Saale, trebuia să prezinte pentru prima dată lumii uimite descoperirea descoperirilor. El îşi ajustă deci microfonul, bătu cu degetul în el, privi îndelung spre semicercul sălii, bău o înghiţitură de apă, trase aer în piept, îşi strânse buzele, mai aşteptă câteva clipe, pentru ca încordarea să se intensifice până la insuportabil. Apoi îşi începu discursul. Dar nu se gândise că nu ştia o boabă pe englezeşte. Muzicologii deghizaţi în politicieni de la ONU îşi strâmbară nasurile scurte sau lungi, albe, galbene sau roşii, făcură gesturi şi semne cu mâna, ca să arate că nu-l înţeleg. Se iscă un tumult, fiindcă nu se găsea niciun translator care să ştie germana. Lucia începu să plângă sfâşietor, el însuşi se înfuria tot mai tare, îşi scoase pantoful şi bătu cu el în pupitru, ca Hruşciov odinioară, pretinse să i se respecte dreptul de om, dreptul la libertatea cuvântului, cel puţin la libertatea de a vorbi nemţeşte. Ţipetele şi batjocurile specialiştilor în opera lui Bach deveneau tot mai fantomatice. Apoi firul visului se rupse. Kemper scutură din cap, îşi

sorbi cafeaua fierbinte şi îşi încălzi degetele ţinându-le pe ceaşcă.

– Cum poate cineva să viseze asemenea tâmpenii? murmură el, simţind nevoia să-şi dreagă glasul şi îşi dădu seama că acesta era aspru şi răguşit, ca de om beat criţă.

Puţin după aceea şchiopătă iar spre camera de zi, se duse la fereastră, dădu la o parte cât un lat de palmă draperia şi privi strada. Peste Topfmarket, cufundată aproape în întuneric, plana o linişte binefăcătoare. Lumina felinarelor, care cădea pe crengile pline de zăpadă ale nucului cel mare, proiecta o dâră gălbuie pe faţa lui epuizată.

– O să fie bine, Kemper. De acum înainte numele tău va fi indisolubil legat de acela al lui Johann Sebastian Bach! Oriunde o să apari, vei fi întâmpinat cu cel mai înalt respect şi cu cea mai mare bunăvoinţă. Vei fi admirat, şi lumea o să şuşotească despre tine, cu mâna la gură. Despre tine nu se va mai vorbi sau scrie altfel decât spunându-se „Kemper specialistul în Bach"... „Kemper specialistul în Bach"! Sună bine!... Cum? Nu-l cunoaşteţi pe Kemper? Pe cel mai important cercetător din toate timpurile al operei lui Bach? Ziarul nu va cruţa niciun efort ca să obţină un interviu de la tine. Tu vei refuza, bineînţeles, cu amabilitate. Dar, fii vigilent! Ei vor pune în joc toate şiretlicurile, mai ales pe cele murdare. Te vor pândi peste tot, vor încerca să te cupleze cu o ziaristă tânără, frumoasă. Şi va trebui să-ţi păstrezi controlul asupra instinctelor, Kemper! O vei trimite acasă pe această

ziaristă, comunicându-i că recenzia referitoare la concertul tău, rămas ca etalon, cu *Patimile după Matei*, promisă deja cu câteva decenii în urmă, tot n-a apărut. Ha! Şi pe urmă, ochii pe care o să-i facă şeful secţiei de muzicologie de la biblioteca de stat din Berlin, nevenindu-i să creadă! Aş vrea să-l văd când eu, profesorul Kemper – între timp am devenit, bineînţeles, profesor la Harvard –, când am să pot lua cu împrumut manuscrisul original P 25, pentru cât timp voi considera eu necesar. „Vă miraţi, domnule Holl, nu-i aşa? Oamenii se văd întotdeauna de două ori în viaţă!" Sau reacţia iubitului coleg Sperling! Când eu, profesorul, doctorul Kemper – Oxfordul mi-a acordat titlul de doctor într-o şedinţă-fulger – voi fi numit preşedinte al Asociaţiei Bach. Atunci veţi fi nevoit – că vreţi, că nu vreţi – să călătoriţi la ordin, nepreţuite domnule Sperling, pentru totdeauna. Ha! Ha! Şi vei fi bogat, Kemper! Putred de bogat! Dacă nu se va întâmpla ca vreun urmaş al giuvaiergiului Elender să ridice pretenţii financiare, nu vei ajunge în impas. „Cât cereţi?... Cât? Dar nu sunteţi sănătos la cap!" Vorbeşti aşa numai ca să-i sperii pe avocaţi. Faci apoi o pauză retorică şi spui: „Ia ascultaţi." Iar o pauză lungă şi priveşti foarte serios: „Vi-i dau în bani lichizi. Nu ai niciodată destule imobile, nu-i aşa?... Nicio problemă! Plăcerea e cu totul de partea mea! Pentru mine asta e o bagatelă. Să jefuim un pic casa din portofel, dragă domnule urmaş!"

Avea o poftă nebună să mănânce ceva cu gust puternic, bine condimentat, cârnaţi cu muştar iute sau

crochete de peşte ori friptură la grătar. Probabil că mai există ceva de genul ăsta prin congelator. Trase la loc draperia şi se duse târâş în bucătărie. În timp ce o bucată de cârnat, cu marginile deja albite, scos din congelator, fierbea în oală, îl chinuiau mustrările de conştiinţă.

– Kemper, ţi-ai însuşit, poate, cea mai mare comoară din istoria muzicii, şi ce faci? Nu-ţi vine în minte ceva mai bun decât s-o ascunzi între rufe. Pentru asta o să fii închis pe viaţă. În cazul tău, cel puţin treizeci de ani. Pe drept! Te duci imediat la o cabină telefonică, formezi numărul Asociaţiei Bach din Leipzig şi te spovedeşti la profesorul Sperling, spunându-i ce descoperire ai făcut... Zi de sărbătoare.

Pescui cârnatul care plesnise din apa ce clocotea, se aşeză la masa din bucătărie şi îl înfulecă.

Zi de sărbătoare. Asta-i prost, bineînţeles. Şi de altfel Sperling se află oricum la Harvard, sub soarele darnic al Californiei, iar acum o studentă cu sâni siliconaţi îl unge cu cremă pe spate. Sigur că da! El îşi pierde vremea la bazin şi risipeşte banii adunaţi din impozite. Dar Harvard este cu adevărat în California? În biroul din Leipzig cu siguranţă nu... Omenirea va afla la timp. Cum se zice? Ce nu ştiu nu mă încălzeşte? Încă nu ştie nimeni. Prin urmare, nimănui nu-i lipseşte comoara găsită de mine. Tu hotărăşti când să fie momentul. Tu eşti acum măsura tuturor lucrurilor. Tu ai găsit partitura. Ei nu te mai pot trece cu vederea şi nici ignora. Tu eşti acum omul cel mai puternic din toată muzicologia.

Lacrimile i se rostogoliră pe obraji (prea mult muştar) şi el înghiţi ultima bucăţică. Acum avea poftă de ceva dulce. Luă un borcan de pe servantă şi înghiţi câteva linguri de gem lipicios, întărit. I se făcu sete şi bău apă rece ca gheaţa direct de la robinet. Şi de aici îi veni o durere de cap acută.

În bucătărie era deja aproape întuneric, fiindcă nu avusese curajul să aprindă nicio lumină în casă. Mai rămase aşa multă vreme, nehotărât, chinuindu-şi mintea. Comoara din dulapul de rufe exercita asupra lui o putere mută, înspăimântător de mare. Dorinţe şi temeri, euforie şi groază, jubilare şi fantazări legate de ideea unei puteri atotstăpânitoare lucrau şi se întreţeseau unele cu altele. Părea că timpul îngheţase şi, odată cu acesta, el însuşi.

Se gândi că o să înnebunească dacă nu face cât mai repede ceva care să alunge această stare. Dintr-odată îşi dădu seama: trebuie să stea de vorbă cu cineva. Fantasmele îi luau, treptat, minţile.

– Lucia! strigă el cu glas tare, dureros.

Ce nevoie ar fi avut de ea acum! Cât de mult ar fi vrut să stea de vorbă cu ea... Poate chiar să-i destăinuie treaba cu comoara. Poate chiar şi asta. Numai să vorbească, să-şi abată gândurile, să se uite în ochii ei de un verde-pal. Atunci n-ar mai fi atât de singur, atât de afurisit de singur...

În acelaşi moment auzi bătăi în uşă. Sări în sus, dar căzu la loc pe scaun, deoarece călcase prea apăsat. Primul gând a fost să dea impresia că nu e nimeni în casă.

– Jakob? Eşti acasă? se auzi vocea subţire a lui Leo, şi în ea era îngrijorare.

Bătăile în uşă deveneau tot mai energice.

– Omuleee, deschide uşa!

Kemper reflectă. Apoi se ridică de pe scaun, dar se simţi atât de nesigur pe picioare – prin degetul lovit îl furnicau mii de înţepături – încât fu nevoit să se sprijine de perete. Se duse pe pipăite, prin întuneric, în vestibul, împinse garderobul, dar nu deschise uşa.

Nu, azi îi era imposibil să-i spună o istorioară, replică el la rugămintea băiatului şi se strădui să rostească aceste cuvinte cât mai rece şi fără inimă. Spuse că avea o gripă gravă, că nu vrea să molipsească pe nimeni. Leo să-l lase în pace şi să plece. Băiatul îl făcu încuiat.

Kemper strigă iar să o şteargă şi să-l lase în pace. Că are febră şi trebuie să se ducă în pat. Sau vrea Leo să fie cel care i-a provocat o pneumonie? Vrea el asta? Vrea să-l vadă mort? Atunci!?

Dincolo de uşă se aşternu tăcerea. Kemper îşi ascuţi auzul, fiindcă presupunea că şi Leo ascultă. Auzi paşi care se îndepărtau pe scară, paşi scurţi şi iuţi de copil, dar nu le dădu crezare, ci mai aşteptă minute după uşă. Prin cap îi bântuia gândul că Leo dezvăluise deja totul.

– Ei ştiu! Bătrânul, Eva... Toţi o ştiu! Jumătate din Naumburg ştie! Poate că toţi aşteaptă afară şi-l folosesc pe Leo ca momeală? Acum vor dărâma uşa.

Ascultă. Linişte mormântală.

– Ce-o fi văzut băiatul, de fapt? Ce ştia? Kemper, ia gândeşte-te!... O geantă prăfuită, o mapă albastră. Mai mult de atât n-a văzut. Habar n-are! Un băiat de

zece ani! Doar tu i-ai spus că mapa nu are nicio valoare. Nu i-ai spus aşa? Omule, Kemper, gândeşte-te! Poate că Leo chiar a tăcut mâlc. Nu, a vorbit. Trebuie să-l reduci la tăcere. Trebuie să-l... Cum poţi gândi aşa ceva!? Dar dacă, totuşi, a vorbit?... Partitura trebuie să dispară. Trebuie s-o scot din casă. Ei or să vină. Dacă nu azi, atunci mâine... Dar poate că Leo a tăcut. Doamne, Dumnezeule, nu mai suport!

Se ghemui lângă uşă, ascultă şi îşi muşcă dosul mâinilor. Când se convinse că băiatul plecase cu adevărat, împinse iar dulapul în faţa uşii, se duse în camera de zi, aprinse lampa de la masa de scris, luă o foaie de hârtie şi întocmi o listă cu lucrurile pe care trebuia să le cumpere de urgenţă. Sus de tot, în capul listei, scrisese: *un box metalic şi un spray cu piper.*

După ce Leo le spusese părinţilor că Jakob e bolnav, bătrânul Kemper găsi de cuviinţă să-i facă o vizită fiului său a doua zi de Crăciun. Pe lângă aceasta, îl sâcâia insolenţa cu care Găluşcă îi aruncase la picioare volumul *Stalingrad, aşa cum a fost în realitate.* Către amiază – fulgii de zăpadă se transformau treptat în stropi de ploaie – porniră, el, Eva lui şi Leo, spre Topfmarkt.

– I-am spus lui Leo că am gripă şi că nu vreau să văd pe nimeni! se auzi o voce agasată din spatele uşii.

– Cine a supravieţuit Rusiei nu e doborât de nimic. Deschide odată uşa! Repede! tună tatăl şi râse.

Jakob trase o înjurătură, se lăsă în voia inevitabilului şi descuie. Era în pijama şi transpirat, părul subţire şi lung până la umeri era ud şi lipit de cap. Eva şi Leo îl priveau neliniştiţi. Tatăl nu era impresionat. Îl studie din cap până-n picioare şi inspiră printre incisivi, şuierând. Cât ura Jakob şuieratul acela! Îl pătrundea până-n măduva spinării şi în oase. Îl privi dispreţuitor pe bătrân, care aproape că umpluse cadrul uşii cu corpul lui, umflându-se ca un perete de stâncă invincibil. Tatăl îi vârî cadoul sub nas.

– Cel mai târziu peste o săptămână vreau să discut cu tine despre cartea asta!

– Fac ceva pe cartea ta! răspunse Jakob cu încăpăţânare.

– Credeam că gândeşti acum într-un mod mai conştient de evenimentele istorice! replică tatăl, înţepător.

– Rahat!

– Nu începe cearta chiar de la uşă! spuse Eva. Era îmbrăcată într-un hanorac verde şi avea nişte apărătoare de urechi roz. Ne dai voie să intrăm? întrebă ea şi făcu să picure în glasul ei o dulceaţă lipicioasă, în timp ce se strecura înăuntru pe lângă Jakob.

– Nu vă dau voie! Ah, dar voi tot faceţi ce vreţi!

– Poţi să fii sigur de asta, tovarăşe, spuse tatăl care ajunsese deja în vestibul.

– De ce ai împins dulapul în faţa uşii? Ai ceva pe conştiinţă?

– Făceam curat prin casă!

– Asta se face înainte de Crăciun! De ce-i atât de frig aici? Şchiopătezi? Unde-i puştoaica de la biroul de voiaj? Parcă voiai să mi-o prezinţi, zise bătrânul ca o răpăială de tobe şi, fără să aştepte niciun răspuns, intră în casă fără alte menajamente. Toate astea sunt note, chestii de-ale tale?

– Da, note şi chestii de-ale mele, suspină fiul.

– Jakob, îl întrerupse Leo, jocul e *cool!* Thorsten de pe Steinweg şi Benno sunt superinvidioşi.

– Te bucuri de cadou. Fain, răspunse Jakob istovit, prefăcându-se că tuşeşte.

– Da, băiatul s-a bucurat teribil de mult, interveni Eva, cu glas melodios. Toată lumea spune că acum computerele iau avânt... Uite, Jakob, câteva fursecuri făcute de mine. Ca să fie sărbătoare şi pentru tine.

– Nu-mi plac fursecurile!

– Din păcate, nu prea au ieşit bine ca formă. Dar de bune, sunt bune. E drăguţ aici, la tine. Nici nu-ţi vine să crezi că e o locuinţă de burlac. Atâta ordine. Vrei să-mi iei jacheta din mână?

Jakob se scuză că fusese neatent şi-i luă Evei hanoracul. Aruncă pe furiş o privire asupra ei. Îşi aminti de fanteziile sale nocturne şi roşi. Şi pe urmă, trebuia să admită că Eva era încă, într-adevăr, mai frumoasă şi mai senzuală decât în visările lui. Ca să scape de aceste gânduri, invita familia să ia loc în camera de zi, dar

ei avuseseră deja această idee. Închise pe neobservate uşa dormitorului.

Leo se instală pe sofaua verde, deja foarte decolorată, şi se concentră asupra jocului său, dar de fapt se prefăcea. În realitate, voia să afle de ce fratele lui îl tratase cu atâta adversitate în ajun.

– De ce ai tras draperiile? întrebă Eva, deschizându-le.

– Are ceva pe conştiinţă, remarcă tatăl său.

Jakob tăcu, îşi strânse pleoapele şi gemu, pentru că lumina zilei făcea să-l doară ochii.

– Arată mult mai plăcut aşa, reluă Eva, ridicându-şi braţele la cap şi făcând o întindere, aşa că Jakob nu putu să nu se uite la sânii ei, care se profilau mari şi rotunzi sub tricou. Ochii ei scânteiară pentru o clipă, pentru că obţinuse ceea ce voise.

– Aşadar, toate astea sunt note muzicale, repetă bătrânul. Nici măcar o singură carte de istorie.

– Nu pot să vă ofer nimic, spuse Jakob repede, ca să abată discuţia de la tema pe care o ura atât.

– Niciodată n-ai putut să oferi nimic.

– Walter, te rog! şuieră Eva.

– Cum am spus: nu am nimic în casă, reluă Jakob ignorând sarcasmul bătrânului.

– Nu-ţi face probleme! îl linişti Eva. Aşază-te, pur şi simplu, cu noi. Ştii, chiar ne-am făcut griji pentru tine.

– Băiatul, vorbi tatăl mai departe, fără să-şi piardă ideea, din fericire e cu totul altfel. El e un adevărat Kemper. Are stofă în el. Şi dârz cum este...

Eva tăie vorba bărbatului ei.

– Leo face progrese la pian? Se spune că artele muzicale ajung iar la modă.

– Noi suntem mulţumiţi, răspunse Jakob. Nu-i aşa, Leo?

Băiatul răspunse din cap că da şi îşi întoarse faţa în altă parte. Jakob nu mai putu să-i studieze expresia, ca să afle de ce parte era el, de fapt. De partea Asociaţiei Bach sau de partea lui, a lui Jakob.

– Piciul se distrează grozav cu chestia aia... cu *boy*-ul! spuse Eva după un timp, ca să întrerupă tăcerea penibilă care se lăsase. Dar aici e chiar inconfortabil. De ce nu faci foc, Jakob?

– Ca să călesc rasa Kemperilor. Nu-i aşa, tată? replică el, şi ochii lui, de obicei căprui, luară o expresie otrăvită.

– Jakob! Aşa vorbeşti cu tatăl tău? Walter te iubeşte. Te iubeşte cu adevărat. Când o să faceţi pace odată?

– La ora stingerii din Rosengarten, spuse tatăl cu o mişcare depreciativă în direcţia Evei, probabil că nu te vom vedea.

– Sigur nu! răspunse Jakob şi izbucni într-un râs aproape dureros.

– Ce-i de râs aici? Un astfel de alai cu făclii este înălţător. Leo va duce pentru prima dată în viaţa lui o făclie. Ceva frumos, deosebit.

Iar se aşternu o tăcere de plumb, insuportabil de lungă. Eva se uita mereu la ceasul de porţelan chinezesc de pe pianul lui Ceaikovski. Leo se juca în continuare cu *game boy*-ul, iar bătrânul, cu mâinile încrucişate la spate, se uita afară, pe fereastra

balconului. Dintr-odată, Eva își aduse aminte că trebuia să aibă o convorbire telefonică importantă.

– Ce păcat că Jakob nu are telefon nici acum, aș fi putut suna de aici, spuse ușurată și se ridică de pe sofa. Este, într-adevăr, regretabil că ne vedem atât de rar, când locuim atât de aproape unii de alții...

Familia Kemper porni brusc spre casă. Ce-i drept, tatăl nu înțelegea graba soției sale, nici nu știa că ar fi avut de dat un telefon, dar se supuse.

Plecând, Leo îi făcu cu ochiul fratelui său, o privire care spunea multe. Jakob nu știu cum s-o interpreteze. Era un semn al complicității dintre ei sau trebuia înțeleasă ca un avertisment? Tocmai voia să încuie ușa locuinței, când o auzi pe Eva în casa scărilor:

– Walter, mă calci de mult pe nervi cu rahatul tău nazist!

Kemper își ascuți auzul, dar nu auzi niciun cuvânt de apărare. Probabil că bătrânul era cu totul sub papucul Evei. Pe de altă parte, și ea era sub papucul lui. Și de asta era convins.

– Niște primate! murmură el.

Respirând ușurat, întoarse cheia în broască și împinse iar dulapul în fața ușii. Se simțea dintr-odată puternic. Poate că starea jalnică în care îl văzuse pe tatăl său îi dăduse putere, imaginea acestui om plin de amărăciune, obstinat, care nu se confruntase niciodată cu vinovăția și eșecul.

– Dacă unul dintre noi are o recădere, acela ești tu, șopti Kemper, tu ești acela.

Mai inspiră o dată adânc, se duse şchiopătând în camera de zi, goli masa de tot ce era pe ea, îi şterse suprafaţa cu o cârpă umedă, îşi puse mănuşile de mătase, pe care şi le pregătise ca să vadă la Berlin P 25, se duse la dulapul cu rufe, scoase comoara, desfăcu cearşaful, luă geanta în camera de zi şi o puse pe mijlocul mesei.

Acum se simţea capabil să facă faţă situaţiei. Era pregătit. Deschise geanta. Fu cuprins de veneraţie, dar mâinile nu-i mai tremurau. Şi schiţă un gest care-l surprinse şi pe el însuşi. Îşi făcu semnul crucii.

O lumină de iarnă, moale, cenuşie, cădea pe masa de scris prin fereastra îngustă a mansardei. Casa era situată pe partea de nord, aşa că soarele nu bătea aproape deloc în geam nici când strălucea. Şi, în plus, faţada bisericii Sfântul Wenzel, la fel ca un munte, umbrea aproape toată zona. Piaţa micuţă, cu nucul cel mare şi cu casele drăgălaşe ale oamenilor, din secolul al XVIII-lea, pe faţadele cărora plesnise tencuiala, era liniştită şi îngheţată. Numai dinspre străzile mai îndepărtate pătrundea zumzetul automobilelor. Ceasul din turn tocmai bătuse răguşit ora amiezii.

Kemper şedea la masa de scris şi se uita încântat la geanta de călătorie. O fi fost cu adevărat a Annei

Magdalena Bach? Oare soţul ei, când venise la Naumburg, în septembrie 1746, ca să examineze noua orgă, plecase în mare grabă? Nu-şi găsise lucrurile de care avea nevoie şi de aceea luase geanta ei? Foarte posibil, având în vedere că în familia Bach era mare dezordine, după cum relatau documentele.

Muzicologul râse visător, urmări cu degetul broderiile de pe geantă, contururile căţeluşului cu zgarda lui albastră, scoţându-şi capul dintr-un buchet de trandafiri. De astă dată fu calm, când începu să examineze comoara. Obiectivitatea şi luciditatea caracteristice omului de ştiinţă, care crede numai ceea ce poate dovedi, îl fereau de greşeli.

Când se uită în geantă, văzu că lângă mapa albastră mai erau şi alte lucruri. Ieşiră la lumină bucăţi de material textil, probabil piese vestimentare distruse de vreme. Zdrenţele miroseau a lemn putred. Scoase cu mare grijă o piesă după alta, o întinse pe fiecare pe masă şi o studie. Găsi ceva ce semăna a veston. Părea să fi fost făcut din catifea de culoare maro-închis, cu butoniere în parte vizibile, în parte ascunse. Presupunerea că era un veston fu confirmată atunci când spre el se rostogoliră cinci nasturi de argint. Vestonul sau ce mai rămăsese din el părea să fi fost strâmt în talie. Muzicologul se miră. Oare haina se strâmtase în timp sau Bach fusese la bătrâneţe un om zvelt, nu unul rotofei, burduhănos, cum ne face să credem cunoscutul portret realizat de Elias Gottlob Haussmann? Şi pantalonii lungi până la genunchi, dintr-un damasc galben odinioară, acum de un brun şters, sugerau un

om nu tocmai corpolent, cel puţin nu la nivelul mijlocului. În timp ce-şi schiţa în minte o imagine nouă, revoluţionară, a lui Bach, care avea să devină etalon peste secole, Kemper scotocea mai departe prin geantă, scoţând un sul de materiale textile. Conţinea un ciorap lung până la genunchi, negru, plin de găuri, câteva bucăţi zdrenţuite de barchet gri – probabil rufăria de corp – şi ceva pâslos, care la pipăit părea a fi păr. Kemper extrase cu mare precauţie obiectul şi scoase un ţipăt scurt, gâtuit:

– Peruca lui! Nu-mi vine să cred! Kemper, ţii în mână peruca lui Bach! Asta-i curată nebunie! Ştii ce a gândit, a simţit, iubit, urât şi transpirat sub această perucă?

Îşi apăsă mâna pe gură şi îşi interzise orice altă manifestare afectivă, incompatibilă cu ştiinţa. Totuşi, i-ar fi plăcut foarte mult să-şi pună pe cap peruca şi să se simtă aproape de Bach, aşa cum niciun om nu fusese mai aproape de maestrul său.

– Nu fii idiot!

Puse peruca pe masă şi continuă să inventarieze conţinutul genţii. Orientă braţul lămpii de birou în aşa fel încât să arunce un cerc de lumină galben-palid pe fundul genţii, dezvăluind o mică trusă de ras, cu un brici minuscul şi o piatră de ascuţit plată, ovală, precum şi muştiucul unei pipe lungi, rupte. Pipa era din lut alb, ars. El îmbină cu grijă cele două părţi ale pipei. Se potriveau perfect. Muzicologul rânji ca un băietan şmecher, se uită iar pe fundul genţii şi scoase la iveală un ultim obiect. Era un săculeţ negru, legat

la gură cu un șnur negru, care fusese probabil argintiu. Pe săculeț puteau fi citite inițialele J, C, A, prinse una de alta și brodate cu fir de argint.

– Je – Ce – A, rosti Kemper încet, pentru sine, cu fruntea încrețită, apoi deznodă șnurul și desfăcu săculețul, vârându-și în el nasul cârn.

Nu simți niciun miros, așa că își împinse nasul și mai mult înăuntru, dar tot nimic. Luă un plic și răsturnă cu grijă pe el conținutul săculețului: o pulbere cenușie, fină. Tutunul se transformase, în decursul celor exact două sute cincizeci de ani, într-o grămăjoară de praf, presupuse el. Mai privi o dată din toate părțile geanta și se cufundă în contemplarea tuturor acelor lucruri incredibile care se aflau pe masă, în fața lui.

– Je – Ce – A, repetă el și începu să reflecteze în tăcere. Cine-o fi?... Johann Christoph. Se prea poate. Bach a avut un fiu cu acest nume. Poate că Johann Christoph îl însoțise în călătoria la Naumburg? O fi furat bătrânul punguța cu tutun? Dar A-ul?... A este inițiala unui nume de familie... Ahle? A existat un compozitor care se numea așa.

Kemper nu se lămuri. Avea nevoie de ajutor, așa că se duse la etajera cu cărți, căută un Wälzer gros, legat în pânză roșie, și deschise la indicele de nume. Că în carte era vorba despre biografia epocală a lui Bach, scrisă de Hans-Georg Sperling, acest fapt îl luă la cunoștință cu o mină acră, fiindcă dezlegarea enigmei cu inițialele era mai importantă.

– Abel, Ahle, Georg. Ahle, Rudolf, Agricola. Albinoni. Altnickol, Johann Christoph... Dar bineînțeles!

Ce măgar sunt! Ginerele lui Bach şi elev al lui din ultimii ani ai vieţii! Nu este cel care a fost nevoit să se însoare cu urâta Liesgen, fiica lui Bach...?

Îşi notă în minte numărul paginilor de lângă acest nume, frunzări mai departe şi începu să citească. Cu cât se adâncea mai mult în Sperling, cu atât îl impresiona mai puternic volumul uriaş de date şi cifre pe care profesorul de la Harvard le putea oferi. Deşi considera că lumea îl supraapreciază în mod exagerat, Kemper fu obligat să admită că acesta era recunoscut, pe drept, ca un specialist în viaţa şi opera lui Bach.

– Trebuia să-mi dau seama singur, prostul de mine! Săculeţul de tutun a fost al ginerelui lui Bach. Bătrânul s-o fi dus împreună cu Altnickol la Naumburg. Ce incitante sunt toate astea!

Puse deoparte Wälzerul roşu şi se întoarse iar la obiectul propriu-zis, mapa albastră, care stătea închisă în faţa lui şi emana o forţă misterioasă. Acum îl apucară palpitaţiile, iar în stomac i se răspândi o senzaţie de sfârşeală.

În nopţile trecute se gândise mereu la felul cum voia să procedeze, să cerceteze manuscrisul după toate regulile ştiinţei. Îşi făcuse un plan, de care voia să se ţină cu o consecvenţă necondiţionată. Va măsura mai întâi fiecare foaie a misterioasei mape cu note muzicale. Apoi va cerceta rând cu rând, pagină cu pagină, şi va nota cu exactitate într-un caiet orice observaţie frapantă, de exemplu starea în care se păstrase hârtia, scrisul etc. Nu-şi va permite să frunzărească mai departe partitura înainte de a fi studiat şi analizat, până

în pânzele albe, fiecare bară de măsură, fiecare notă, fiecare înfloritură şi numerotare.

Deschise mapa cu o mână tremurătoare şi îşi făcu o imagine exactă despre volumul partiturii. Manuscrisul avea patruzeci şi două de coli de hârtie libere. O sută şaizeci şi opt de pagini de muzică. Mai mult decât dublul *Patimilor lui Matei*, lucrare despre care ştia că are optzeci de coli în manuscris. Avea de-a face aici cu o creaţie muzicală a cărei interpretare ar dura şase-şapte ore. Deja şi numai acest lucru îi accelera pulsul şi îi făcea mâinile să tremure.

Citi apoi pentru a doua oară, nevenindu-i să-şi creadă ochilor, titlul scris deasupra partiturii şi rămase fixat pe următoarele cuvinte: *Poesia per Domina Ziegler dictus Romanus*.

– Ziegler, Ziegler? Nu era...?

Sperlingul, repede. Registrul de nume, degetul mare înăuntru şi citim.

Poeta pietistă Mariane Ziegler, află el de la vestitul său coleg, frecventa cele mai bune cercuri ale oraşului Leipzig şi a fost una dintre fiicele primarului Romanus. Deşi acesta fusese condamnat la închisoare pe viaţă din cauză că falsificase nişte certificate de datorii, *madame* Ziegler avea un salon de mare prestigiu, frecventat de cele mai luminate minţi ale epocii. Ea a organizat concerte, seri de recitări, şedinţe cu alură cabalistă, precum şi experimente pentru prezentarea fenomenelor de electricitate şi magnetism. Se pare că Gottsched, cel mai mare erudit al Germaniei, a iubit-o cu ardoare. Se spune că l-au atras

arta ei de a face rime şi înfăţişarea ei masculină. Şi că a fost cel mai mare admirator şi susţinător al doamnei Ziegler.

– Nici nu scrie aşa de rău Sperling ăsta, spuse Kemper. Cu mâna pe inimă recunosc: scrisoarea prin care îmi refuza cererea de a lua parte la renovarea orgii nici n-a fost chiar atât de nepoliticoasă. Sigur, a avut un ton arogant. Dar să spui că a fost de-a dreptul necioplit sau chiar obraznic? Trebuie, bineînţeles, să fii un prieten al oamenilor şi să ai mărinimie interioară, ca să vezi lucrurile în felul acesta. Ah, da, vorbi el mai departe, pe un ton prietenos, nu are dreptul orice muzicolog să ia puţină căldură de la soarele lui Bach? Doar Bach străluceşte pentru toţi, chiar şi pentru un Sperling.

Puse Wälzerul deoparte, se întoarse spre foaia care servea de copertă şi se miră că nu mai era nimic scris pe ea. De obicei, Bach adăuga lângă titlu repartizarea pe voci şi instrumente, din motive de economie. Din cauză că hârtia cu portative era foarte scumpă, îşi umplea de obicei foile partiturilor până la margine de tot, fiindcă un top de hârtie costa pe atunci cam cât salariul pe o lună al unui lacheu de rang inferior.

Aşa cum făcuse deja în galeria orgii, Kemper ţinu prima foaie de hârtie contra luminii, ca să studieze mai bine filigranul, vulturul bicefal cu globul imperial şi sabia. Puse cu grijă foaia la loc, se ridică în picioare, se duse la dulapul cu cărţi şi căută volumul muzicologului japonez Yoshiba Koyatake, care se ocupase intens de filigranele din manuscrisele lui Bach. Acolo

constată un lucru stupefiant. Hârtia folosită de Bach pentru această lucrare, necunoscută până atunci, provenea din aceeaşi manufactură ca aceea pe care scrisese mari părţi din *Missa în si minor* – în mod incontestabil opera sa capitală, compusă la bătrâneţe. Kemper începu să facă speculaţii, şi gândurile se aprinseră, luminoase şi îndrăzneţe. Oare Bach începuse, pe lângă *Missa în si minor,* despre care orice cunoscător ştia că este un conglomerat din lucrări vechi, o creaţie de dimensiuni mult mai mari? Poate că *Missa în si minor* fusese creată prin îmbinarea unor piese mai vechi din cauză că maestrul simţea că nu mai avea mult timp de trăit şi voia să lase lumii, prin *Oratorio,* testamentul său artistic? *Missa în si minor* nu este oare suma întregii sale gândiri muzicale, punctul culminant, aşa cum presupunea până acum muzicologia? Şi tocmai eu să fiu acela care a găsit această lucrare, din orga mea? Naiba ştie cum s-au petrecut lucrurile, dar mâinile mele sunt cele care deschid această mapă pentru prima dată, după ce Bach a închis-o ultima oară!

– Asta-i curată nebunie! urlă el, apoi sări de pe scaun, bătu din palme, îşi strânse mâna pumn şi şi-o duse imediat la gură, fiindcă se temea că l-ar fi putut auzi ţipând cineva din Topfmarkt.

Fornăi pe nas, gâfâi, pur şi simplu nu putea crede. Nimeni nu l-ar crede. Nimeni! Niciun cercetător al operei lui Bach, de aici şi până în Tombuctu. De la bătrânul Bach a rămas *Missa în si minor,* apoi *Arta fugii* şi un ultim coral pentru orgă. După asta, el a orbit şi, în cele din urmă, lumina vieţii i s-a stins. Finito! Nu

există nicio mapă albastră într-o geantă de călătorie plină de praf! Bach n-a compus nimic după *Apocalipsa lui Ioan!* Aşa ceva nu există! Cine afirmă asta este un escroc, un şugubăţ, un mincinos, mai ştiu eu ce!... Ia spune-le asta domnilor inteligenţi din Asociaţia Bach! Sună-l la telefon pe Sperling! Spune-i că te miri, întrebându-te din ce cauză grandiosul *Oratorio* din 1746, a cărui interpretare durează aproape şapte ore, nu e amintit nici măcar cu un rând în biografia lui Bach scrisă de el. Cum? Nu ştiţi nimic de *Oratorio?* Sună-l, Kemper! O să creadă că-i vorbeşte un smintit şi va pune receptorul jos.

I-a trebuit mult timp ca să-şi tempereze euforia, bucuria pentru necazul celuilalt şi tentaţia de a-şi bate joc. După ce se calmă pe jumătate, luă un pahar şi o sticlă cu vin, ducându-se iar la masa de scris. Îşi umplu paharul până sus, îl împinse imediat departe de el, fiindcă îi venise dintr-odată în minte povestea cu Van Hulle, dirijorul şi organistul olandez care pătase la Berlin P 25 cu vin roşu. Kemper îşi strânse buzele cu dispreţ, puse paharul şi sticla, ca să fie mai sigur, departe, pe marginea ferestrei, îşi ascuţi un creion şi luă un liniar, ca să-şi înceapă, în sfârşit, munca ştiinţifică. Nu scrijeli nici măcar un cuvinţel în carneţelul său, căci curiozitatea era mai puternică. Ce se ascundea pe reversul foii de titlu, de unde cerneala transpărea atât de tare? Cum începea această muzică, încă neauzită de alte urechi în afară de acelea ale lui Bach? Ce fel de sunete, melodii şi armonii sunt acestea? Ce fel de recitative, arii, duete şi coruri? Cum fusese

plănuită, construită şi structurată această lucrare, evident de dimensiuni grandioase?

– Nu frunzări mai departe! Trebuie să rămâi un om de ştiinţă. Să măsurăm mai întâi foaia de titlu. Nu frunzări mai departe! îşi porunci cu glas tare.

Totuşi, frunzări mai departe: *În faţa bisericii Sfântul Thomas din Leipzig*, se putea citi pe reversul foii de titlu, ceea ce însemna că muzica fusese compusă pentru biserica Sfântul Thomas din Leipzig. Literele erau scrise neregulat, cu linii groase şi cu cerneală maro; în parte, cerneala se luase pe verso, mai exact spus se îmbibase în foaie, o problemă pe care o întâlnise atât de des în manuscrisele arhivei de stat. Cerneala devenise, într-un anumit sens, feroasă, începuse să ruginească, până când din hârtie se fărâmiţaseră note sau litere întregi. Peste secole, un document putea deveni indescifrabil, ba chiar inutilizabil. Kemper îşi propusese să ia foile cu cea mai mare precauţie şi să evite orice mişcare bruscă. Ridică încetişor cana cu vin, luă o înghiţitură şi o puse la loc, făcând un ocol mare în jurul manuscrisului.

I se păru apoi că nu văzuse bine. Lucrarea nu începea cu un cor, aşa cum ar fi fost tipic pentru un oratoriu al acelei epoci. Un solo făcea deschiderea, fără să fie acompaniat, ca de obicei, de un *basso continuo*, adică de violoncel cu orgă sau clavecin. Nouă rânduri de note, scrise înghesuit pe marginea stângă de sus, constituiau începutul grandioasei partituri. Deasupra primului rând al pasajului solo stătea scris *sarabande*, ceea ce sugera o muzică lentă, legănată,

iar în paranteză fuseseră adăugate cuvintele *În cuibul rândunelelor.* Un cuib de rândunele era un mic balcon de lângă peretele lateral sau în locul rezervat corului unei biserici. De cele mai multe ori, acolo se afla o a doua orgă şi felul cum era integrată semăna într-adevăr cu un cuib de păsări situat sus, deasupra capetelor ascultătorilor. Kemper ştia din nişte gravuri vechi că biserica Sfântul Thomas din Leipzig, în care Bach cântase mulţi ani, dispunea de un asemenea cuib de rândunele şi că el îl folosise când fusese cântat P 25, spre a produce un efect sonor deosebit, un fel de anticipare a stereofoniei.

Dar ceea ce-l puse în încurcătură pe muzicolog fu instrumentul pe care Bach îl cerea pentru executarea părţii solistice. În partitură stătea scris, cu litere tremurate: *Cornettino.*

– Cornettino, cornettino, îngăimă cercetătorul, după care deschise lexiconul instrumentelor baroce al lui Albert Zinser şi se lămuri.

Cornettino era trâmbiţa de corn, un instrument de suflat medieval, din două bucăţi de lemn sau de os scobite pe dinăuntru şi lipite între ele, învelite apoi, pentru mai multă siguranţă, în piele. Acest instrument aproape arhaic nu cuprindea mai mult de două octave, dar putea avea un timbru inconfundabil. Suna moale şi elegiac, aproape răguşit, ca şi cum ar fi avut o răceală cronică, în orice caz, peste măsură de blând şi reţinut. Ce-i drept, instrumentul supravieţuise muzicii baroce, dar deja în vremea lui Bach ieşise din modă. Numai

flautiştii oraşului mai ştiau să cânte la acest instrument, la ocazii festive.

De ce, aşadar, trâmbiţa asta demodată, reflectă Kemper, când Bach s-a preocupat toată viaţa de îmbunătăţirea şi dezvoltarea instrumentelor sale şi a întreţinut relaţii active cu cei mai buni fabricanţi? Şi cum de linia melodică era scrisă cu cerneală roşie, nu maro? Din câte ştia el, în partiturile lui Bach acest lucru apărea o singură dată, şi anume, în textul P 25, transcris pe curat.

Apucă bine toarta ceştii cu vin şi se dădu doi paşi în spate, depărtându-se de manuscris. Privirile sale se îndreptară, prin fereastra îngustă a balconului, spre faţada sudică a bisericii Sfântul Wenzel, al cărei acoperiş făcut din ţigle îmbinate, cu turla ascuţită, era învăluit într-o lumină violet-cenuşie. O lumină aproape mistică, apărută printre norii joşi, care dispăru aproape imediat. Dintr-odată fu iar prezentă în mintea lui perioada de învăţătură intensă cu Wölfer, bărbatul acela mic, mobil, care vorbea întotdeauna mai repede decât putea gândi şi care, în veneraţia sa nestăpânită pentru Johann Sebastian Bach, ajunsese la ideile, ipotezele şi teoriile cele mai ciudate, ca să se apropie de miracolul acestui spirit muzical dumnezeiesc, după cum se exprima el. Kemper încercă să-şi aducă aminte: după Wölfer, la Bach nimic, dar absolut nimic nu era întâmplător sau de importanţă secundară, nici măcar o singură notă. Era deja conţinut în mic tot ceea ce avea să apară mai târziu în mare. *Totum in unum*, întregul într-unul singur. Bach

era pentru Wölfer un covor nespus de preţios, lucrat atât de strâns încât nu se mai puteau vedea nodurile decât cu lupa. Dacă Bach prezenta o idee muzicală, indiferent în ce lucrare, un motiv, o temă sau o combinaţie de acorduri, el întorcea pe toate feţele acea idee, de o sută de ori. Se spunea că era în stare să derive din câteva sunete o întreagă foaie de hârtie plină cu posibilităţi contrapunctice şi armonice, chiar de la prima ascultare a melodiei. Cu aceasta şi-a uimit, se pare, contemporanii, ba multora le-a insuflat chiar o veneraţie nemaipomenită.

Pentru Wölfer, Bach era instanţa supremă. El avea darul de a declara un lucru absolut şi de a-l relativiza în acelaşi timp, fără ca polii să se excludă reciproc. Compunând la fel de radical cum gândea, Bach demasca jumătăţile de măsură şi minciunile şi le scotea astfel la lumină. Depunea necruţător mărturie despre el însuşi şi de aceea le părea celor din jur atât de monumental, el fiind, totodată, muzicianul cu nervii cei mai fini al tuturor timpurilor. Era echilibrul dintre *ratio* şi *emotio*. Paradoxul era forma cea mai înaltă a gândirii sale.

Pentru Wölfer, Bach nu era doar un fenomen muzical. Bach trecea mult dincolo de muzică. Era pentru el un fel de model în viaţă, sinteza dintre spirit şi afect, contopirea logicii şi a sentimentului. Spunea că în lucrările sale Bach a făcut perceptibile auzului inima şi mintea şi că le-a transpus într-o formulă cosmică. Gândirea şi simţirea erau paralelele care se intersectează la infint. Dar pentru Wölfer infinitul

însemna a fi imponderabil în Aici şi Acum. Kemper privi pagina la care era deschisă partitura şi se gândi la profesor, la felul cum acesta încercase, în balconul orgii, să-l facă să înţeleagă ce este imponderabilitatea şi cum încerca să le explice camarazilor de beţii de la crâşma Zum Alten Krug „contrapunctul viu".

– Erai mult prea tânăr ca să înţelegi ce voia el să spună, mormăi Kemper şi îşi ridică ceaşca. Oriunde ai fi şi orice ai face în acest cosmos, Friedhelm... Beau pentru tine!

Se aşeză din nou. Pentru că avea o putere de reprezentare muzicală bună, nu-i fu greu să perceapă sunetele şi acordurile scrise acolo. În timp ce citea partitura, întoarse în gând timpul înapoi cu două sute patruzeci şi şase de ani. Îşi imagină că se află în biserica Sfântul Thomas din Leipzig şi că e martor la prima audiţie – dacă ea a existat vreodată; privi spre cuibul de rândunele, ameţitor de înalt, unde solistul tocmai duce la gură trâmbiţa de corn, făcând să se audă pentru prima oară muzica aceea necunoscută.

Îşi strânse buzele şi îşi aplecă mai mult capul peste partitură. Părul încărunţit, lung pe ceafă, îi alunecă pe obraji ca o perdea subţire şi vibră uşor, aproape neauzit. Notele scrise cu cerneală maro pe foaia ondulată începură să sune. Urechea interioară percepea tot mai clar şi mai lămurit timbrul cald, melancolic, al trâmbiţei. Kemper căzu într-o uimire fără limite.

Să deschizi partea solo cu o nonă mică, o nonă care se prăbuşeşte într-o cvartă diminuată, o succesiune de intervale atât de directă, cu sonorităţi ascuţite – aşa

ceva nu existase în toată muzica barocă. Dar nu numai atât. Cu cât linia se întindea mai departe, cu atât mai mult se aglomerau disonanţele şi înaintările melodice neobişnuite. Kemper avu impresia că aude un fel de muzică dodecafonică, un limbaj sonor elaborat abia la două secole după Bach. Solo-ul era compus împotriva tuturor regulilor şi principiilor din acea epocă, avea ceva înfricoşător, ba chiar paralizant, creând însă un tot arhitectonic inexplicabil. Nu putea să creadă că atâtea sunete dizarmonice şi tratări aparent greşite ale disonanţelor dădeau naştere unei muzici care suna atât de plăcut, fiind, totuşi, ireală. Trebui să repete măsură cu măsură, notă cu notă.

În timp ce căuta, atent, să sesizeze muzica, începu să perceapă treptat ceva unic în felul lui şi ciudat. Îşi ridică privirile, surprins, înălţă nasul, adulmecă. În faţă îi adie un vânt blând. Vântul venea de la miazăzi şi aducea miros de răşină de brad. Kemper privi în tavan. Un cer imaculat se boltea deasupra lui. Închise ochii, îi deschise, privi în jos, la el însuşi, îşi dădu seama că mănuşile albe îi erau mult prea mari. Prea mari pentru un băiat de şase ani. Înainte să se poată gândi la asta sau să se sperie, Karl îl strigă, îl luă de mână şi îl trase după el în pădurea de fag, situată la o depărtare de câţiva kilometri de oraş. Acolo exista o bucată de pământ neîntinată, cu un iaz numit lacul Negru pentru că poiana era împrejmuită de conifere şi foioase înalte, astfel încât suprafaţa apei părea aproape neagră. Era locul lor secret şi în timpul vacanţelor de vară îşi petreceau vremea acolo şi când ploua, şi când era timp frumos.

Kemper închise încet pleoapele. Se jucau de-a hoţii şi vardiştii, îşi ciopleau pipe din nuiele de alun, se întreceau care dintre ei avea curajul să se caţere cel mai sus într-un copac. Cel care reuşea să rupă vârful unei crengi care se legăna periculos şi o arăta ca dovadă era învingătorul. S-a întâmplat, nu o dată, ca sub unul dintre ei să se rupă o cracă putredă, şi acela să cadă foarte de sus. Din fericire, niciodată cu urmări grave, fiindcă veşmântul de frunze sau ace al copacului amortiza căderea liberă. Zgârieturile, mâncărimile şi vânătăile la genunchi sau la coate erau trofeele pe care le duceau cu ei acasă, spre marea supărare a mamei.

Era acolo un copac în care niciunul dintre ei nu reuşise să se caţere. Era emblema mândră a poienii, atât de singur, de bizar şi de monumental. Pentru că avea o creangă mult mai lungă decât toate celelalte, l-au numit Macaraua. Era scheletul unui brad uriaş, care murise. Nici Karl, nici el nu îndrăzniseră să urce până în vârful lui. La jumătatea drumului îi părăsea curajul.

Era o zi de vară fierbinte, care te paraliza. Abia aşteptaseră ca după masa de prânz să ajungă iar în ascunzătoarea lor. De la şosea, un drum pentru căruţe ducea acolo. De la acel drum se ramifica apoi o potecă. Ajunşi acolo, leoarcă de transpiraţie, zăriră pe malul lacului un necunoscut. Era rezemat, foarte vânjos şi lat în spate, de trunchiul bradului mort şi părea că aşteaptă de mai multe ceasuri.

Karl era dezamăgit, dar şi furios totodată, pentru că secretul lor fusese descoperit, fiindcă niciodată până atunci nu întâlniseră în poiană vreun străin.

Jakob, în schimb, voi să facă imediat cale-ntoarsă, dar de frică rămase pe loc, de parcă ar fi prins rădăcini.

– Nu trebuie să-ţi fie frică de ăsta, şopti Karl. Îl gonim noi!! Sau ai făcut deja pe tine?

Da, făcuse pe el, şi încurajarea nu ajuta la nimic. Karl dădu compătimitor din cap şi se apropie singur de străin, în timp ce Jakob se ascunsese după o tufă de alun şi simţea cum genunchii i se înmoaie tot mai mult. Când Karl ajunsese la câţiva paşi de bărbatul străin, acesta începu să vorbească. Vorbea tare şi clar, cu o voce scrâşnită, care trăda că nu e în toane bune.

– Azi o să te învăţ să zbori, spusese bărbatul şi râse dispreţuitor, şi după râs Jakob îşi dădu seama că tatăl lor era acela care-i aşteptase acolo.

Kemper tresări, se lovi de masa improvizată, o dărâmă aproape, cu toate obiectele găsite în geanta de voiaj, dar în ultima clipă reuşi să evite ce era mai rău. Îşi scutură capul, înspăimântat, se plimbă nervos prin cameră în sus şi-n jos, privi în tavan, îşi pipăi degetele, se uită iar în sus, fără a-i veni să creadă.

– Vino-ţi în fire! strigă el cu un ton aproape implorator în glas. Doar nu eşti nebun!

Se întoarse ezitând la masă, puse în ordine obiectele găsite şi aşeză iar în mapa albastră, frumos, una lângă alta, colile de hârtie. Trebui să înghită câteva guri de vin roşu, până să aibă curajul de a se cufunda din nou în partitură. Dar mereu îl străfulgerau imagini. Tatăl lor, care se aplecase peste ceva nemişcat, împreunându-şi mâinile la spate. O cioară care-şi descria cercurile fără bătăi de aripi în ziua ce se stingea,

în roşul amurgului. Capul îngust al mamei, cu părul negru prins la spate. Acel ceva care stătea ghemuit pe balustradă, forţa aceea fără formă, care-i pândise, pe el şi pe Leo, când găsiseră geanta în casa burdufurilor orgii...

Îi treceau fiori pe şira spinării şi alungă imaginile din semiobscuritatea subconştientului cu încă o cană de vin. Treptat se linişti. Citi încă o dată *Sarabande*, de la început şi până la sfârşit.

Între timp, se îmbătase rău şi un gol negrăit îi strângea inima. Durerea deveni atât de puternică, încât trebui să se oprească din citit. În cele din urmă, nu mai făcu altceva decât să stea încremenit şi să privească aiurea. Se lăsase întunericul.

Era foarte obosit, degetul umflat de la picior îl durea. Voia să închidă deja partitura şi s-o ascundă împreună cu celelalte lucruri în dulapul pentru rufe, când privirea îi căzu pe partea interioară a mapei. Pe marginea roasă de şoareci se vedea un portativ desenat în grabă, nu cu liniarul, ci cu mâna liberă. Pe linii se găseau, cu valori de notă întreagă şi de jumătăţi de notă, sunetele de bază pe care era construită *Sarabande*, chintesenţa întregii părţi, ca să zicem aşa. Deasupra se putea citi, cu litere înghesuite unele într-altele: *Saggeto înainte de Apocalipsă*, ceea ce dădea de înţeles că trebuie să fi fost vorba despre forma principală în varianta ei originară, despre formula muzicală cu care partitura putea fi descifrată. Scrisul era mult mai fin, mai adunat, dar şi mai rigid, şi nu avea trăsăturile de condei avântate care-l caracterizaseră pe bătrânul Bach, cu vederea slăbită.

Nu era scrisul lui. Kemper îşi dădu seama imediat de acest lucru, deşi era beat. Nu, cunoştea prea bine această mână, o studiase atât de des. Era scrisul Annei Magdalena.

Mângâie tandru cu degetele portativele cu note. Un zâmbet obosit lumină chipul său şi mai căzut după evenimentele din ultimele zile.

– Lucia, oftă el, îşi lăsă capul în jos şi mirosi foaia de hârtie. Emana un parfum de zahăr ars.

Închise mapa şi împachetă cu grijă lucrurile în geantă, pe care o duse în dormitor, apoi îşi scoase mănuşile de mătase, căzu pe salteaua ponosită şi se uită la tavanul camerei, văruit cu alb, pe care marginile dungate se contopeau ca nişte nori, pentru că în primăvara anului trecut apăruseră spărturi în acoperiş.

– Ai făcut cea mai mare descoperire din istoria muzicii, şopti el şi căscă. Ai găsit *Apocalipsa* de Johann Sebastian Bach. Kemper, ageamiule! Cu aceste gânduri aţipi şi dormi un somn lung, fără vise, narcotic.

Topind zăpada într-o noapte călduţă şi ploioasă, Noul An trecea peste ţinutul deluros dintre râurile Unstrut şi Saale, acoperit cu păduri prietenoase. Nicio stea nu-l lumina, nici luna. Numai zigzagurile colorate şi fulgerarea slabă a artificiilor, ale căror

scântei ce se pulverizau și cădeau la pământ erau înghițite de pătura groasă a norilor. Arătau ca niște fulgere slabe. Copiii se simțeau înșelați, fiindcă nu aveau la ce să privească uimiți, dar mai mult decât ei adulții care, la urma urmelor, plătiseră ca să audă pocniturile. Jakob nu mai rezistase să rămână în locuința lui, avea nevoie să vadă chipuri umane, priviri, să audă glasuri, avea nevoie de companie, îi era foame de conversație. Deși trecuse numai o săptămână de când găsise partitura, i se părea că nu mai fusese de o veșnicie printre oameni. Pentru că Lucia tot mai tânjea în Nürnberg după Robert al ei – după cum putea să presupună –, iar alți prieteni nu avea în oraș, simți nevoia să se ducă iar la familia lui, și așa se face că ultima seară a anului îl găsi în Rosengarten, la festivalul care-i era atât de nesuferit, cu o umbrelă în mână, încadrat de tatăl lui, de Eva și de Leo.

În timp ce stăteau așa, în cerc, împotrivindu-se tăcuți ploii și sunetelor dezlânate, prea moi, ale muzicii de fanfară, Kemper nu se mai simți neputincios și neînsemnat în prezența tatălui său. Fața cărnoasă, trădând mereu trufie, a tatălui avea, la lumina făcliilor, ceva molatic, ba chiar vulnerabil. Kemper atribui această impresie vinului fiert pe care-l dăduse pe gât, în cantități nu tocmai mici. Era, totuși, ciudat. În unele momente îi era drag bătrânul. Pentru o clipă îl iubi. Simți că pe brațe i se face piele de găină și începu să tremure de frig, deși obrajii îi ardeau.

A doua zi, de Anul Nou, ieşi să se plimbe devreme în dimineaţa umedă, ceţoasă. Mergea pe poteci noroioase, pline de băltoace, spre Buchholz, spre poiana cu lacul Negru. Acolo stătu mai multă vreme, privind apa întunecată. „Aici undeva trebuie să fie", îşi spuse şi căută în tufele dese, golaşe, ceva care i-ar putea ajuta memoria. Ştia că era vorba despre ceva sumbru şi periculos şi că în copilărie îi fusese frică de acel ceva. Îşi amintea vag că acolo fusese un fel de intrare care ducea în altă lume. Poate o fântână adâncă, fără fund, sau un tunel al cărui capăt nu putea fi văzut. Rătăci cu răbdare prin desiş, dar nu găsi niciun miros, niciun obiect de care să poată lega vreo amintire. Bâjbâi prin întuneric, ştiind totuşi că aici, în poiană, se întâmplase ceva. Ceva care-l făcea să fie vinovat.

De aproape două decenii nu mai fusese acolo. Bradul putrezit, Macaraua, de mult nu mai era, şi poiana, odinioară neatinsă de mâna omului, se transformase într-o zonă de agrement, cu poteci bine îngrijite pentru mers pe jos sau cu bicicleta.

Pe malul lacului se amenajase un ponton pentru cei care voiau să se scalde. O baracă de scânduri, care avea o verandă acoperită cu rogojini din stuf, zăcea părăsită. Cel care o închiriase nu găsise că e necesar să acopere peste iarnă şirul multicolor de becuri electrice. Aproape toate erau sparte.

Kemper se aventură pe pontonul alunecos până aproape de capăt. Acolo stătu mult timp, privind apa neagră a lacului. Mirosea ca odinioară, ba chiar mai puternic: a putred, a descompus, a ruginit. Se uită la

ghetele lui, pline de lut. Îi părură nişte cizme de copil şi se gândi iar la *Sarabande*, când dintr-odată, mănuşile albe nu i se mai potriviseră. Alungă repede din minte această imagine. Îşi trase piciorul stâng, îl îndoi, rămase aşa, simţi cum degetele i se înfigeau automat în talpă, ca să stabilească echilibrul. Făcuseră adesea acest joc, literalmente până ce erau gata să cadă. De căzut, cădea el, mult înaintea lui Karl.

– Vezi, Karl! şopti el. Pot să o fac!

Aceasta era ea, copilăria. Să poţi sta într-un picior pe marginea prăpastiei. Să nu tremuri, să nu te clatini, să nu cazi. Împotriva tuturor legilor gravitaţiei, fiindcă gravitaţia era o invenţie a oamenilor mari, după cum obişnuia să ne înveţe Wölfer. Câtă dreptate avea!

Şi el? Când avusese ultima dată curajul s-o facă? De ce nu putea să aibă încredere în imponderabilitate? El învăţase să stea în două picioare, să se pună în siguranţă şi să se protejeze. Nu-i mai făcuse plăcere deloc. Învăţase să vorbească peste vocile celor mari, trebuise să-şi acopere, să nu-şi audă propriul glas, până când, în cele din urmă, nu l-a mai auzit deloc, fiindcă uitase cum suna. Karl nu s-ar fi făcut niciodată legător de perii – nici tatăl lor, nici RDG-ul nu l-ar fi putut determina s-o facă. Ar fi fugit în Vest, şi bătrânul ar fi putut să urle, să facă scandal, să-l roage şi să-l implore cât ar fi vrut. Karl ar fi devenit, poate, muzician, arhitect, regizor, pilot de raliuri. Orice, dar nu jumătăţi de măsură, cum e cazul lui Jakob, care rămăsese în iad, de frica iadului de afară.

Dar oare tot ce e curajos şi fără compromisuri trebuie să eşueze? N-a avut şi el un loc, toleranţă, între oamenii mari, între cei rezonabili? De ce murise Karl?

Kemper se clătină. Îi veni ameţeală şi se propti repede pe amândouă picioarele, se dădu un pas înapoi de la marginea pontonului. Nu, el prefera să se încreadă în forţa gravitaţională: nu se putea fără ea. Nici Karl n-ar fi putut s-o înfrângă. Cine ştie ce ar fi ieşit din el.

Tatăl lor fusese întotdeauna mai puternic. În mod sigur Karl ar fi preluat atelierul de făcut perii şi ar fi pus deasupra uşii o firmă nouă: Kemper & Fiii.

Îl tulbura faptul că prin cap îi treceau asemenea gânduri. Indiferent că voia să admită sau nu, de când apăruse partitura, se gândea la lucruri de mult uitate. Simţea lumea altfel. Şi pe el însuşi în ea. Lumea nu mai avea un gust fad. Nu-i mai părea arhicunoscută, înţeleasă şi pătrunsă. Îi punea din nou întrebări. Culorile erau mai vii, sunetele mai limpezi, mirosurile mai iuţi. De ce? Zilele deveniseră dintr-odată promiţătoare, serile – incitante. I se părea că venise încă o dată pe lume. Oricât de multă fericire îi dădea acest gând, îl şi speria.

De misterioasa mapă cu note nu se mai atinse. Renunţă, deocamdată, să studieze *Apocalipsa*, dar gândurile lui dădeau mereu ocol, sfios, manuscrisului. Îi amintea de cutia Pandorei din care, îndată ce o deschideai, zbura totul şi nu-ţi mai rămânea decât speranţa. Ce-i drept, citea în Biblie din *Apocalipsa lui Ioan*, dar se întreba mirat ce-l va fi făcut pe Bach să

pună pe note un asemenea text, atât de abisal de sumbru, de dezolant, care nu vorbește despre altceva decât despre răzbunare și distrugere. Poate sub influența presimțirii că va muri? Sau poate din cauză că – așa cum aflase din *Sperling* – în acea vreme orașul Leipzig era ocupat de trupe prusace și peste tot –, pe străzi și pe ulițe, oamenii erau pândiți de primejdii? Sau cauza trebuia căutată în faptul că cel mai mare gânditor al tuturor timpurilor ajunsese la resemnare și își considera viața ratată?

Într-o noapte, Kemper se trezi iar, speriat, dintr-un coșmar. În timpul unei ore de pian, Leo pusese mâna pe partitură, o furase și o schimbase cu niște jocuri pentru computer. Manuscrisul, visase el, n-a mai fost găsit niciodată. Sub influența acestui vis – Kemper nu avea, într-adevăr, încredere în Leo și, de fapt, în niciun om dintre cei pe care-i întâlnea – de atunci înainte luă cu el peste tot mapa cu note, în vechea lui geantă unsuroasă din piele. O adăpostise într-o cutie de carton căptușită cu vată și hârtie de mătase, pusese cutia într-o pungă de plastic galbenă, ca s-o ferească de umezeală și s-o facă să pară lipsită de interes. Așa i se părea că partitura e în siguranță. Dacă lui i s-ar întâmpla ceva, cea mai mare comoară descoperită în acest secol ar dispărea odată cu el.

Când hoinărea prin oraș, cu geanta de piele în mână, sorbea putere odată cu sentimentul că are comoara doar pentru el și că nu trebuie s-o împartă cu nimeni. Nu trebuia să-și strige în lume secretul, așa

cum ar fi făcut neîntârziat orice muzicolog vanitos şi dornic de celebritate.

– Nu trebuie să se afle că ai în geantă un manuscris de milioane, monologa el de unul singur. Mergi încet, dar nu prea încet! Nu te cocoşa! Dar nu ai voie nici să mergi prea drept, fiindcă s-ar crede că te ţii mai presus decât alţii. Cocoşat doar pe jumătate! Aşa e bine! Poartă-te, pur şi simplu, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. În punga de plastic galbenă nu se află nimic valoros. Du-ţi viaţa normal, ca şi până acum. Îţi faci orele de pian, te achiţi de cântatul la orgă punctual şi conştiincios. Nu cânta exaltat preludiile. Mai bine piano decât forte. Nu prea lung, dar nici prea scurt. Amândouă trezesc neîncredere. Să nu baţi la ochi. Fii cenuşiu. Ca de obicei. Nu zbura, nu pluti! Apără forţa gravitaţională. Lasă-ţi capul în jos. Încovoaie-te şi pleacă-te. Dar decent. Atunci nu vei bate la ochi. Fiindcă nici n-or să te vadă. Fiindcă eşti unul dintre ei. Asta e bine! E foarte bine! Nu-ţi arăta niciun fel de sentimente. Rămâi lucid. Mai puţine adjective! Adjectivele nu plac. Fraze scurte, clare, succinte. Şi pauze lungi între ele. Atunci vor crede că ai substanţă. Fără sentimente! Fraze scurte! Bună. La revedere. Pauze mari. La o întrebare, lasă să treacă mult timp până să răspunzi. Aşa dai impresia că eşti inteligent. E bine aşa, al naibii de bine! Kemper, trebuie să fii nesincer. Căci adevărul nu-l suportă. Adevărul este că forţa gravitaţională nu există.

Cu aceste linii bine trasate, intră în noul an şi era sigur că nimic nu-i va mai putea sta în cale.

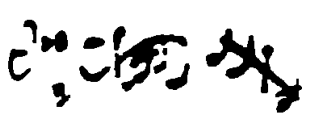

– Ce plăcut să vă ştim iar printre cei vii! se auzi vocea mulţumită a pastorului Dielsch, în timp ce Kemper încuia uşa casei sale şi voia să pornească spre şcoala de muzică a oraşului, ca să-şi ţină orele de pian.

„Poartă-te normal!" îşi porunci el, înainte de a se întoarce spre Dielsch şi de a da din cap cu amabilitate.

– Vă doresc un an plin şi binecuvântat! zise pastorul şi-l cercetă cu privirea.

– La fel şi dumneavoastră, răspunse el şi îşi ţinu geanta de piele în faţa pieptului, ca pe un scut.

– Sunteţi cam palid, prietene. Şi atât de slab. Cât timp aţi fost bolnav...

Kemper nu răspunse.

– Se spune că se va face mai cald. De fapt, păcat. Zăpada s-a topit prea repede, întrerupse Dieschl tăcerea stânjenitoare.

– Da, răspunse Kemper şi nu se mişcă din loc.

– Cum aţi petrecut Crăciunul? întrebă pastorul, nesigur.

– În pat.

– Bineînţeles! Ce întrebare prostească, nu-i aşa?

Kemper ridică din umeri.

– De altfel, nu vreau să vă ascund acest lucru, au fost câteva proteste în ceea ce priveşte prestaţia dumneavoastră muzicală din seara de Ajun.

Kemper îl privi calm, drept în ochi.

– Vă interesează?

– Spuneţi.

– Ei bine, eu v-am apărat cu toată puterea. Dar nu credeţi că n-ar trebui să-i şocăm pe oameni, pe puţinii care mai caută consolare la noi? Seara Sfântă este sărbătoarea acordurilor plăcute şi a iubirii.

Kemper dădu din cap şi se uită la ceasul din turnul bisericii Sfântul Wenzel. Dieschl îi urmări, fără să vrea, privirea şi chipul lui osos trădă şi mai multă iritare.

– Ca pastor, eu caut să le dau oamenilor sentimentul că sunt în siguranţă. Încerc să-i fac să simtă că în biserica mea sunt la loc bun şi la adăpost. Muzica ar trebui să genereze acelaşi sentiment. Ar trebui să sune armonios, nu disonant sau derutant. Disonanţele fac parte din viaţa noastră, foarte adevărat. Dar e nevoie chiar de atâtea? Vedeţi dumneavoastră, eu lupt, oricum, pentru o cauză pierdută. Pe cine mai interesează azi Dumnezeu? De aceea, noi doi ar trebui să ne ajutăm unul pe celălalt.

– Da, răspunse Kemper, apoi tăcu şi îi zâmbi lui Dielsch politicos, cu buze subţiri.

– De ce sunteţi azi atât de scump la vorbă, domnule Kemper? Doar nu sunteţi beat? În ochii pastorului apăru un licăr de neîncredere.

În loc să spună ceva, Kemper gustă nesiguranţa interlocutorului său şi aşteptă. Pastorul îşi trecu confuz degetele prin păr, căută în buzunarul jachetei o batistuţă de hârtie şi îşi suflă nasul.

– Poate ştiţi deja, spuse el înainte de a mai sufla o dată în batistă, mâine soseşte comisia de la Leipzig care se va ocupa de orgă. Şi primarul ne invită la şase

la hotelul Stern, la o mică recepţie nepretenţioasă. Sigur că şi dumneavoastră...

Kemper nu-l lăsă să termine de vorbit, ci îi puse sub nasul înroşit cheia de la intrarea principală a bisericii Sfântul Wenzel. Pastorul se uită la ea consternat.

– Ce să fac cu ea?

– Cu aceasta, îmi predau orga în mâinile Asociaţiei Bach, răspunse Kemper, apăsă cheia în mâna lui Dielsch şi o luă din loc.

– Terminaţi cu teatrul ăsta! strigă pastorul supărat, fiindcă era la capătul răbdării. Vă purtaţi atât de artificial!

Dar Kemper ajunsese deja prea departe ca să să-l mai audă. Dielsch se uită descumpănit la cheia cea mare, cu dinţii în zigzag.

– Ce om ciudat, mârâi el. De la un an la altul e tot mai ridicol. Ar fi cazul să se însoare odată şi să lase băutura.

Traversă Topfmarkt dând mereu din cap.

„Aşa se vorbeşte cu oamenii!" triumfă Kemper în interiorul lui, în drum spre şcoala de muzică. „Fără adjective, fără sentimente! Atunci vor crede că ai ceva de spus. Şi dintr-odată te vor lua în serios. Pe ăsta l-am impresionat. Ce mutră făcea! Kemper, sunt mândru de tine!"

Îşi ţinu orele de pian cam absent şi adeseori căzut pe gânduri, dar fără să uite niciun moment de geantă. Când o vâra între speteaza scaunului şi spatele său, când o strângea între picioare. O dată chiar o scăpă când o

dojeni pe o fată fiindcă venise nepregătită şi mesteca în timpul orei gumă.

– Există lucruri mai importante în viaţă decât ora dumneavoastră stupidă de pian, răspunse impasibilă fata cu părul roşu, îşi împinse spre el lasciv sânii aproape inexistenţi şi continuă să-şi mestece, demonstrativ, guma, ceea ce-l readuse pe Kemper la realitate.

Ea, realitatea prezentă, îl lovea din nou, ea, care putea să renunţe la tot ce e sublim şi gândit cu subtilitate, la muzică în general şi la el, ca persoană, în particular. Pufăi pe nas şi o lăsă pe fată pradă plictisului.

După ce-şi ţinu orele, de bine, de rău – nu avea voie să se plângă, doar directorul fusese atât de generos ca să-i dea o jumătate de normă, cu toate că nu avea certificatele necesare –, se simţi irezistibil atras spre Salzstrasse, spre agenţia de voiaj Sonnenschein. După ce se asigură că dincolo, în legătoria de perii, nu se vedea nimeni, spionă prin geamul care era acoperit aproape în întregime cu reclame de oferte ieftine. Lucia stătea la biroul ei şi vorbea la telefon, ca şi cum n-ar fi fost niciodată plecată, ca şi cum n-ar fi pus niciodată jos receptorul.

Apăsă precaut pe clanţă. Clinchetul sonor al clopoţeilor îl făcu să tresară şi să încremenească în cadrul uşii. Lucia, îmbrăcată într-un pulover norvegian foarte larg, cu dungi roşii şi verzi, îl privi surprinsă, îl salută cu un zâmbet scurt, chicotit, şi-i făcu semn să intre. Acum stătea în faţa ei ca un cavaler uscăţiv, în care focul se stinsese, îşi tot ciupea şalul şi roşi, pentru că nu avea la gât şalul ei, ci iarăşi pe cel

moştenit de la Wölfer, deteriorat rău şi ros de molii. Se făcu şi mai roşu la faţă când îşi dădu seama că Lucia observase acest lucru. Se trase câţiva paşi înapoi, ca să păstreze discreţia şi se făcu că studiază cu mult interes fluturaşii multicolori pe care erau scrise ofertele de ultimă oră, studiind-o pe Lucia din colţul ochilor.

Dumnezeule, ce frumoasă era! Inima lui aproape se frângea de dor, în timp ce în cerul gurii uscate simţea nevoia imperioasă de a bea un pahar cu apă. „Se face tot mai frumoasă... Las-o în pace, Kemper! E cu un număr prea mare pentru tine. Cu două. Las-o în pace. De aici n-o să iasă niciodată nimic... Pare tristă. Abătută. Se pare că în afară de cheltuieli, nu s-a întâmplat nimic cu fostul. Ea cu siguranţă şi-a făcut speranţe. El s-a folosit de ea. O plăcere de scurtă durată, după care i-a dat din nou papucii. Piloţii, se ştie, sunt nişte Don Juani. Superficiali, primitivi, dominatori, nu au în minte decât plăcerea şi cariera. Nu, ea n-a meritat aşa ceva. Ea merită un bărbat sincer, pe cineva care mai crede în valori, care... Doamne, Dumnezeule! Dacă m-ar întreba acum... Aş spune imediat «da». Indiferent la ce...“

Lucia puse jos receptorul.

„Fără adjective!“ îi mai trecu prin cap, dar inima fu mai promptă:

– Vă urez un... An Nou... hî... plin de bucurii, de împliniri, fericit... fără griji!

– De ce eşti aşa formal, Jakob? Hai, vino să te strâng la piept, zise ea strălucind de bucurie şi rostogolind r-ul. Îl îmbrăţişă năvalnic şi îl sărută de trei

ori pe obrajii care miroseau a colonie ieftină. Lui, această clipă îi păru a fi contopirea mult dorită dintre bărbat şi femeie. Nu mai era între ei nimic care să-i poată despărţi – cu excepţia *Apocalipsei*, fiindcă geanta părea de-a dreptul crescută pe pieptul lui.

– Neagră şi cu zahăr, ca de obicei? întrebă Lucia şi acum se simţi ea stânjenită, fiindcă îl întâmpinase cu atâta exaltare.

– Apă, te rog.

Lucia dădu din cap, zâmbi şi dispăru după perdeaua care despărţea bucătăria de birou. Se auzi robinetul curgând. Kemper sughiţă. Lucia veni din bucătărie şi îi întinse paharul.

– Foarte amabil din partea dumneavoastră. Bău jumătate din paharul ce dădea pe dinafară.

– Parcă ne spuneam „tu", obiectă Lucia, aproape jignită, şi observă că lui îi tremurau mâinile.

– Ce... hî... ce prost sunt! bâigui el, goli paharul până la fund şi începu iar să sughită.

– Îţi mai e sete? întrebă ea şi zâmbi uşor.

Kemper făcu semn că nu.

– Ai slăbit, Jakob. Faţa ţi s-a îngustat. Nu te simţi bine?

– Când te văd, mă simt iar nemaipomenit de bine.

– Linguşitorule, replică ea şi îşi muşcă buza inferioară. Ce ai făcut de Crăciun?

– Am dormit.

– Aşa-i, tu nu poţi suporta Crăciunul. Şi din partea mea, el ar putea fi desfiinţat. Mereu mănânci câte

ceva, fără să te mai controlezi. Eu am pus pe mine două kilograme.

– Arăţi grozav, eşti încântătoare, răpitoare, fenomenală! strigă Kemper aproape indignat.

– Mincinosule!

– Ţi-o jur!

– Jakob, tu ştii, eu nu mă pricep să mă port când mi se fac complimente.

El mai căută şi alte adjective, dar ea făcu o mişcare cu mâna, ca şi cum ar fi vrut să se apere.

– Lucia, spuse el după o pauză. Îmi dai voie să revin la oferta mea şi să te invit la restaurant?

– Cu multă plăcere, răspunse ea. Când?

– Când... hî... când vrei. Miercuri seară, să zicem. La opt.

– Unde?

– Cunoşti localul Domklause?

– Pe Herrenstrasse?

– O să rezerv o masă. Miercuri seară... hâc... Pardon! La opt.

I se uită în ochi deschis şi fără să-şi întoarcă privirea. Faţa îi înflori şi o făcu pe Lucia să bănuiască felul cum trebuie să fi arătat cândva chipul lui de copil. Gura deveni moale, ochii blânzi, trăsăturile netede şi pline de împăcare. Lucia îşi lăsă capul în jos, se jucă, stânjenită, cu pixul şi nu îndrăzni să se uite la el, fiindcă trebui să zâmbească. El, însă, când zări acel zâmbet, se simţi dintr-odată eroic şi curajos. Simţi că e bărbat. Numai sughiţul acela supărător îi tulbura sentimentul de mândrie.

– Îi voi destăinui Luciei secretul meu. Să ştie, şopti el după ce se despărţise de ea şi se îndreptă, mergând pe Salzstrasse, spre casă. Sărută geanta, îşi strânse mâinile pumn de bucurie şi suspină uşurat. Mergea acum mai încet şi iarăşi simţi: culorile deveneau mai frumoase, zgomotele, sunetele – mai bogate şi mirosurile mai persistente. Umbra lăsată de un nor tocmai întunecă piaţa când ajunse acolo. Sfera de aur de pe turnul bisericii Sfântul Wenzel scânteie, şi el avu impresia că străluceşte inaccesibilă şi zâmbeşte în jos spre el, cu o aprobare blândă. Clipi cufundat în gândurile sale; toate păreau dintr-odată permeabile. Faţadele caselor de pe partea stângă şi de pe cea dreaptă se mişcau ca nişte perdele, sărutate de vânt. Norii se destrămaseră iar. Pavajul de piatră strălucea, ud de la ploaie, şi avea nişte irizări verzi-violete de la nenumăratele pete uleioase. Avea impresia că strada se bolteşte sub privirea lui.

Se aplecă spre şireturile ghetelor şi se descălţă de ele şi de şosete. I se părea că merge pentru prima dată desculţ prin Topfmarkt. Dar nu mergea. Dansa. Nu dansa. Plutea.

În faţa casei îl aştepta Leo, mutându-se de pe un picior pe altul şi jucându-se cu jocul electronic; avea pe cap o şapcă de baseball şi era îmbrăcat într-o jachetă albastră, căptuşită cu puf de lebădă.

– Tu crezi că te-am trădat, bolborosi el, îşi ridică nasul şi se uită uimit la picioarele albe, descălţate, ale fratelui său. N-am să te trădez niciodată. Pe cuvânt de ostaş!

– Scoate-ţi cizmele, zise Kemper, care se uită cu drag la băiat şi-l mângâie cu tandreţe pe obraz.

– Ha?

– Scoate-ţi cizmele! Pietrele sunt moi ca muşchiul. Trebuie să simţi şi tu asta. Nu-ţi vine să crezi! Pur şi simplu, minunat! După aceea îţi fac o ceaşcă de ciocolată fierbinte şi vorbim despre toate.

Leo protestă. Apoi se răzgândi, îşi mişi ochii, îşi scoase cizmele şi şosetele, făcu doi-trei paşi nesiguri, ridică din umeri.

Un BMW de culoarea cobaltului urca în sus pe Lindenring, căutând hotelul Stern, numit odinioară Troika. În limuzina tapiţată cu piele gri, de culoarea şoarecelui, şi cu un logo al Asociaţiei Bach discret aplicat pe uşa şoferului, stăteau patru domni, toţi cu ochelari, toţi încărunţiţi şi toţi cu feţele iritate, fiindcă şoferul provocase un blocaj de circulaţie şi îşi atrăsese claxoanele dojenitoare ale celorlalţi. Ce-i drept, doctorul Zinser, şoferul, aprinsese luminile de avertizare, dar acest lucru nu avu ca efect decât claxonări şi mai agresive. După ce dăduseră ocol de trei ori pe strada circulară, mărginită de pomi tineri, micul hotel fu găsit în cele din urmă.

– Iată-l, bietul conac! zise dr Zinser dispreţuitor şi îşi şterse cu dosul palmei sudoarea de pe frunte. Cum să găseşti aşa ceva!?

Căci hotelul era ascuns de un gard înalt, cum se obişnuieşte în construcţii, fiindcă tocmai era în renovare. Cei patru domni coborâră epuizaţi din distinsul BMW, îşi scuturară membrele şi, ce coincidenţă, căscară toţi trei deodată. La recepţie, unde se afla o fântână arteziană pseudo-veneţiană cu irizări în roşu şi albastru, şi nişte reproduceri după Monet decolorate, în rame aurii, fură întâmpinaţi de pastorul Dielsch şi de vicepreşedintele firmei Linke, de la Weimar, unde se construiau orgi. Se schimbară obişnuitele cuvinte de salut, ca şi urările de Anul Nou, se zâmbi profesional şi se spuseră generalităţi în legătură cu starea vremii.

În timp ce vorbea pastorul Dielsch, unul dintre cei patru domni, organistul şi dirijorul Frits van Hulle, căuta să afle, cu o voce catifelată de falset, de la recepţionera drăguţă, dar letargică, dacă încăperile din stânga şi din dreapta erau goale şi fuseseră rezervate cu adevărat pentru el. Fără a mai aştepta răspunsul, se mai informă asupra saunei, a băii cu aburi, întrebă de Whirlpool şi de Telefax. Tânăra de la recepţie îşi încreţea fruntea, simţindu-se depăşită de împrejurări, fiindcă nu se aşteptase ca în spatele chipului bărbos, viril să descopere o voce de castrat şi pentru că nu prea înţelegea germana lui neclară, cu accent olandez. Van Hulle, un domn elegant, îmbrăcat într-un costum de aceeaşi culoare ca barba sa – cenuşiu ca fierul –, zâmbi politicos şi comută pe engleză, lucru care o zăpăci şi mai tare. Dirijorul făcu, resemnat, o mişcare cu mâna şi şuieră ceva printre dinţi, care aducea a înjurătură.

E o mare cinste, nu numai pentru el, ca pastor al oraşului, ci pentru toţi cetăţenii interesaţi de muzică din Naumburg că o comisie atât de strălucită de specialişti vrea să se ocupe de orga aproape ieşită din uz de la biserica Sfântul Wenzel – aşa vorbi Dielsch şi, fără să-şi dea seama, adoptă tonul de predicator. Dacă teologia nu mai reuşeşte să le dea oamenilor sentimentul patriei cereşti, o cât de mică senzaţie că au ajuns la Dumnezeu, poate că muzica va reuşi s-o facă. După reunificare, bisericile din Naumburg sunt şi mai goale decât înainte. Experienţa vidului sufletesc şi a pierderii oricărui sens al valorilor este omniprezentă. Teologia s-a poticnit, trebuie s-o admită cu durere. Dar muzica, în special cea protestantă, e mai presus de toate neînţelegerile. Când aude operele lui Bach, trăieşte o experienţă spirituală. Cât de recunoscător e domnilor profesori că au venit aici, pentru că orga de la Sfântul Wenzel este un bun cultural important, doar Bach a colaborat în persoană, în anul 1756, la renovarea ei şi...

– Nu prea cred, îl întrerupse profesorul Sperling, un bărbat zvelt, de vreo şaizeci de ani, cu faţa ovală şi un nas roman. În anul acela nu mai era în viaţă de şase ani.

Cu asta, predica pastorului se termină brusc. Dielsch se înroşi, zâmbi uşor şi îşi ceru, şarmant, scuze.

Oare doamna de la recepţie are bunătatea de a trimite bagajele în camera lui, întrebă profesorul Yoshita Koyatake din New York, într-o germană impecabilă. Era al patrulea membru al comisiei. Japonezul era

mic de statură şi îndesat, avea trăsături delicate, nişte pungi mari sub ochi şi o coamă de păr care ajungea până pe umeri, impresionantă prin faptul că era complet albă.

– Valizele o să le duceţi dumneavoastră înşivă, răspunse recepţionera cu aroganţă, la care Koyatake dădu din cap că e de acord şi mulţumi politicos.

– Cum aţi spus? exclamă dr Zinser, indignat. Doar s-o găsi cineva care să ducă în cameră bagajele acestui domn în vârstă.

Recepţionera se dădu un pas înapoi, îl privi cu duşmănie şi se gândi că o să iasă scandal. Van Hulle îi aruncă lui Zinser o privire grăitoare şi înjură în şoaptă, în falset. Dr Zinser îşi rostogoli ochii şi îşi şterse fruntea cu dosul palmei, în timp ce profesorul Sperling stătea pierdut şi arăta ca un cuier pe care fuseseră uitate un pardesiu şi o pălărie.

Pastorul încercă să iasă din situaţia penibilă creată, oferindu-se să ducă el bagajele japonezului în cameră. Odată cu aceasta, spera să-şi răscumpere astfel greşeala făcută mai înainte. Când se aplecă, grăbit, să ia bagajele, văzu că mâinile japonezului erau marcate de nişte arsuri groaznice. Dielsch vru să se ducă spre scară cu bagajele, dar Koyatake se apără atât de vehement şi consternat, încât pastorul începu să creadă că iar făcuse o greşeală.

Se uită supărat în urma domnilor de la Asociaţia Bach, care urcau scara îngustă, cu bagajele în mâini, în special după profesorul Koyatake şi după corpolentul dr Zinser.

În timpul întregii ceremonii de primire, vicepreşedintele firmei Linke stătuse acolo fără să participe, cu picioarele depărtate, cu mâinile îngropate în buzunarele pantalonilor de catifea, rânjind cu nişte dinţi grotesc de cariaţi. Nu rostise nici măcar un singur cuvânt.

Kemper şedea la fereastra cu balcon a camerei în care îşi ţinea pianul şi visa la Lucia. Observă bine-dispus amurgul ce se lăsa. O primă scânteiere se ivi pe porţiunea de cer albastră ca safirul dintre frontonul unei case şi faţada bisericii Sfântul Wenzel.

– Luceafărul! Ce romantic! spuse el încântat, dar imediat se dezumflă. Ba nu. E doar un avion. Păcat.

Hotărâse să se ducă, totuşi, la recepţia din seara aceea, deşi nu putea să prezinte nicio invitaţie. Simţea o tentaţie irezistibilă de a sta, cu descoperirea secolului în buzunar, în faţa celor mai cunoscuţi cercetători ai operei lui Bach.

Ce satisfacţie! Să-i ştie pe Sperling, Zinser, Van Hulle şi Koyatake la numai câţiva centimetri distanţă de cea mai mare descoperire muzicală a tuturor timpurilor, fără ca ei să-şi dea seama de nimic! Ei nici nu bănuiesc ce dormitează în geantă. Omule, asta trebuie s-o laşi să ţi se topească pe limbă! Kemper! Ce furnicături!

De la concertul ratat cu *Patimile după Matei* nu mai purtase costumul cu care fusese îmbrăcat atunci şi care deja era prea scurt; îşi puse la gât cravata bej-violet, croită în tehnica baticului – şi gândul

tăcerii permanente a mamei adie spre el pentru câteva clipe –, îşi văcsui ghetele, îşi fixă geanta sub braţ şi ieşi din casă.

Adia un vânt uşor. Aerul era rece, limpede şi incitant. În spatele ferestrelor scunde ale restaurantului Stern, luminate cu tuburi de neon economice, recepţia începuse deja. La uşă se bălăngănea o tăbliţă cu anunţul „Rezervat". Jakob Kemper ciupi şalul lui Wölfer şi inima începu să-i bată mai tare. Îi pierise tot curajul. Hotărî să se întoarcă din drum.

Intră.

Oaspeţii stăteau comod în jurul căminului deschis, în care ardeau nişte lemne, beau un aperitiv, erau într-o dispoziţie de tihnă plăcută. Între doamne se desfăşura o convorbire vioaie, ele legănându-şi coafurile în ritmul muzicii de jazz ce se auzea din boxele unei staţii. Se râdea. Cetăţenii unui orăşel, care-şi dădeau importanţă. Kemper nu trebui să arunce decât două-trei priviri, căutând, şi îi descoperi pe domnii de la Asociaţia Bach, fiindcă le cunoştea chipurile de pe copertele cărţilor şi din revistele de specialitate.

Iată-l pe legendarul cercetător Hans-Georg Sperling, născut în 1930 la Sontheim pe Günz. Niciun fel de afinităţi cu muzica în istoria familiei. Tatăl, crescător de peşti, mama, chimistă. Decanul biografiilor lui Bach din epoca actuală. Publicase ediţia operelor lui Johann Sebastian Bach în o sută de volume. Autorul a nenumărate cărţi şi articole despre practica interpretării, şi pe teme de estetică muzicală.

Bătrân şi fără vlagă, aşa arăta. Cum îşi ascundea importanţa în spatele flegmatismului melancolic al unui chip anemic! Solicitat la datorie conform planificării calendaristice! Cum se învăluia într-o tăcere distantă, plină de trufie! Şi era înalt, mai înalt decât îşi imaginase. Ceilalţi nu-i ajungeau nici până la umeri. În fotografii părea întotdeauna scund.

Iar dincolo, Frits van Hulle cu ochii lui tăioşi, în spatele ochelarilor cu rame subţiri, cu ridurile lascive pe faţă. Van Hulle, cel care vărsase vin roşu pe P 25. De neiertat! Şi totuşi, un geniu. Nimeni nu cânta lucrările pentru orgă ale lui Bach cu atâta fantezie, virtuozitate şi îndrăzneală ca el. Nimeni nu aborda nişte timpi atât de rapizi încât îţi tăiau respiraţia, ca el. În timp ce altora le erau necesare opt minute pentru *Toccata în re minor,* el o dădea gata – ce degete scurte avea omul ăsta! – în patru. Ce să mai vorbim despre Van Hulle, dirijorul! Aria *Es ist vollbracht!* [1] din *Patimile după Ioan* era dirijată de el în mai puţin de trei minute, în timp ce Karl Richter ar mai fi avut nevoie de şase minute şi jumătate. Van Hulle, un pilot de Formula 1 între interpreţii lui Bach, mereu aproape de nebunie, şi totuşi de o măiestrie tehnică de-a dreptul fantastică.

Kemper, care stătea ascuns după o lădiţă cu crini de toamnă şi filodendroni de plastic, căzu într-un amestec de admiraţie, respingere, invidie şi euforie. Agitat, îmbrăţişă strâns, cu amândouă mâinile, geanta de piele.

---

[1] *Săvârşitu-s-a!* (n .tr.).

Iar mai încolo, stând de vorbă cu primarul, era dr Albert Zinser, fiul muzicologului Carl Zinser, care fusese prieten cu Albert Schweitzer, de unde şi prenumele său. Cum revoluţionase Zinser întreaga activitate de cercetare a operei lui Bach, cum triase fiecare fascicul, fiecare foaie de hârtie, realizând o performanţă de cercetător cu o exactitate incredibilă, cum le descrisese şi le repartizase pe toate la locul cuvenit! Lucrarea sa, *Cronologia cantatelor lui Bach*, era folosită în predare la toate institutele de muzicologie din lume. Lexiconul muzicii baroce, în trei volume, întocmit de el, era considerat o lucrare de referinţă. El era corifeul cercetătorilor contemporani ai operei lui Bach. Gloria o culesese, însă, mereu Sperling. Soarta bietului Zinser părea să fie aceea de a nu putea să iasă niciodată din umbra lungă a lui Sperling. Ce umilinţă pentru un cercetător atât de merituos, să fie considerat o viaţă întreagă asistent!

Da, şi iată-l, aproape că puteai să-l apuci cu mâna – n-ar fi trebuit decât să-şi întindă braţul printre frunzele prăfuite, în formă de inimă, ale filodendronului – organologul şi grafologul Yoshiba Koyatake, care se ocupa de analizarea şi obţinerea aliajelor metalice din care fuseseră construite tuburile orgilor istorice, ceea ce explica, după câte puteai presupune, arsurile de pe mâinile sale. În plus, Koyatake era o autoritate necontestată în ceea ce priveşte datarea manuscriselor originale ale lui Bach. El cercetase sute de manufacturi de hârtie, adunase filigranele acestora, le copiase pe hârtie, le comparase, se ocupase

cincizeci de ani bătuți pe muchie de scrisul de mână al lui Bach. Se spunea că e în stare să rezolve, numai pe baza unei chei de bas ascuțite sau rotunde, cele mai dificile probleme de datare. El era acel cercetător care, probabil, știa despre Bach mai multe decât a putut ști vreodată Bach însuși. Un japonez! Absurd! Cum stătea acolo, aplecându-și capul cu coama lui albă, mic, neînsemnat, modest! Cum o asculta, cu răbdare, pe tânăra doamnă cu ceafă de taur, în rochia ei verde, cum răspundea atât de politicos, la întrebările ei stupide (japonezii sărbătoresc și ei Crăciunul?) și se mai și înclina, pe deasupra!

Kemper dădu din cap disprețuitor și se trase mai mult în spatele plantelor artificiale, deoarece Koyatake îl observase. Dintr-odată își simți inima grea. O, cât își dorea să fie unul dintre ei! Ce mult i-ar fi plăcut să facă parte din grupul lor! O roată în mecanismul activității mondiale de studiere a operei lui Bach! O rotiță, din partea lui, chiar și numai un arc minuscul! Dar să fii cu ei! Cât își dorea să gândească, să vorbească, să cerceteze împreună cu ei și să scrie mereu, mereu, fără încetare, despre misterul Bach! Cât năzuia la considerație! Da, voia să fie și el înconjurat și curtat de opinia publică, voia să fie și el fotografiat și să-și vadă poza în ziare (cu excepția gazetei locale, aici rămânea consecvent), să se uite la ea cu o mândrie mută și să-și recitească de zeci de ori propriile cuvinte, voia să i se pună întrebări, să fie căutat, înconjurat de ziariști, celebru!

– Nu mă vede nimeni? Sunt și eu pe lume! La naiba, trăiesc! Am ceva... hâc... de zis!

– Aţi spus ceva? vru să ştie o voce de femeie din spatele lui.

– Eu am spus... că n-am nimic de spus, răspunse el speriat de moarte şi lăsând geanta să-i cadă.

Filodendronul se zgudui. Kemper aproape că ar fi căzut în lădiţa cu plante, dar se ţinu de ea în ultimul moment, se aplecă să-şi ridice geanta, se întoarse şi fu învăluit într-un nor de parfum de viorele.

– De ce vă ascundeţi între plante? Nici dumneavoastră nu aveţi invitaţie? întrebă doamna Zotsch amuzată. Ţinea în mână o cupă cu şampanie, îşi pusese roşu din belşug pe obrajii ridaţi şi un şirag de perle cu licăr uleios în jurul gâtului şi mai ridat. Mă bucur că vă văd, domnule Kemper! Eu mă întrebam deja: Erika, ce cauţi tu aici? Doar nu te cunoaşte nimeni. Aţi văzut? Lunganul de colo, de lângă cămin, e vestitul profesor Spatz... L-am recunoscut imediat după poza din ziar...

– Azi... fără Erich? întrebă Kemper confuz şi se dădu doi paşi înapoi fiindcă doamna Zotsch se apropiase nepermis de mult de el.

– Să nu mai pomeniţi niciodată numele ăsta, domnule Kemper! Altfel o să plâng iar. El a murit. Am fost nevoită să-i cer eutanasierea. Vezica. Picura peste tot. Inconsin... inconsecvenţă ori cum se spune.

– Îmi pare rău.

– La naiba cu asta! replică ea, lăsă capul în jos, ca şi cum s-ar fi cufundat evlavios într-o meditaţie, şi luă o înghiţitură de şampanie.

Kemper se uită în jur, cu un sentiment de jenă.

– Ia spuneţi, nu vi se pare şi dumneavoastră? În viaţa reală, oamenii de seamă arată jalnic, aproape toţi. Aşadar, dacă pe profesorul Spatz...

– Sperling, o corectă Kemper.

– ...sau Sperling, nu l-aş fi văzut în ziar, nu ştiu dacă aş fi întors capul după el. Japonezul, Kimono sau cum îl cheamă, nu arată nicicum.

Kemper suferi, îşi ridică mâna, o lăsă iar să cadă.

– Oricum, nu-mi plac bărbaţii asiatici. Ăştia nu-s bărbaţi. Am citit cândva că nu suportă alcoolul. Nu vi se pare şi dumneavoastră că primarul nu arată bine deloc?

– Doamnă Zotsch...

– Vă spun eu, are o boală gravă. N-o mai duce mult. Faţa asta cenuşie. Cearcănele. Se şopteşte că ar fi fost la Secu'. Ce spun eu, se şopteşte! Vrăbiile o ciripesc de pe acoperişuri...

– Dragă doamnă Zotsch...

– Aşa, aşa. Deci nici pe dumneavoastră nu v-au invitat. Am ciocnit deja pentru Noul An?

– Un An Nou fericit, doamnă Zotsch!

– Dar dumneavoastră nu aveţi cu ce să ciocniţi. Aşa nu-i valabil.

– Doamnă Zotsch, eu...

– Ce frumos, dragul meu, că aţi venit la recepţie! răsună glasul izbăvitor al pastorului Dielsch, şi capul ce ţinea de acel glas apăru imediat în raza vizuală a lui Kemper.

Dielsch o salută pe doamna Zotsch şi se scuză că o deranjează. Se pare că bătrânei doamne nu-i

conveni deloc acest lucru. Ea îl părăsi în mijlocul frazei.

– A fost întotdeauna cam dificilă, declară Dielsch. Dar, dragul meu! Nu aveţi nimic în pahar! Apucă de pe tava unui chelner care tocmai trecea o cupă de şampanie şi i-o întinse lui Kemper. Pentru noua orgă!

Kemper dădu din cap şi ciocni cu el. Doamna Zotsch se uită bănuitor spre ei, îşi deschise oglinjoara de mână şi îşi examină critic machiajul, crispându-şi involuntar faţa, astfel încât păru că face o grimasă.

– Domnule Kemper, zise pastorul pe un ton părintesc, nu vreau să mă bag prea tare în viaţa dumneavoastră, dar mi se pare că aveţi probleme, probleme grave. Îmi fac griji pentru dumneavoastră... Nu, nu spuneţi nimic! Pentru că aceasta mi-e meseria, să-i ajut pe oameni. Îmi puteţi destăinui totul, tot ce vă apasă.

Acum Kemper regreta cu adevărat că nu rămăsese acasă.

– Aţi fost prezentat deja comisiei pentru renovarea orgii? Nu? Atunci e momentul să-l cunoaşteţi pe profesorul Sperling.

Kemper scoase un sunet răguşit de spaimă, dar Dielsch îl apucase bine, râse şi îl trase de mânecă în direcţia căminului.

– Scuzaţi-mă, domnilor, dacă întrerup pentru o clipă conversaţia dumneavoastră plină de duh, spuse pastorul.

Sperling şi Van Hulle îşi ridicară privirile şi se uitară la Dielsch cu o expresie ce spunea că face un lucru impardonabil.

– Îmi dați voie să vă fac cunoștință cu organistul de la Sfântul Wenzel? Domnul Kemper e sufletul comunității noastre. Acest om modest își îndeplinește misiunea de aproape treizeci de ani, fără să aștepte altă plată decât pe aceea de la Dumnezeu.

Modestul om se înroși și își lăsă ochii în jos.

– Bună seara, replică profesorul Sperling distant, iar Van Hulle mormăi ceva nedeslușit.

„Fraze scurte! Arată că ai substanță!" își spuse Kemper.

– Hî... Bună seara, domnule profesor doctor, doctor Sperling! Ați avut o... hî... o călătorie frumoasă? Este o cinste mare, ce zic mare, o cinste de neprețuit să vă cunosc... în sfârșit... personal! Cuvintele îi tremurau și, în loc să-i întindă lui Sperling mâna, îi întinse paharul de șampanie gol. Pardon!... Hî... Am citit, am devorat totul, iar biografia lui Bach scrisă de dumneavoastră, *Bach, început fără sfârșit,* este pentru mine una dintre cele mai importante lucrări publicate în acest domeniu, spuse el cu respirația tăiată.

– Na, na, na, îi potoli Sperling, înveselit, cascada de cuvinte.

– Domnule profesor Sperling! Pentru mine sunteți cel mai important cercetător al operei lui Bach din prezent, iar...

– Tăceți, domnule...

– Kemper. Jakob Kemper.

– Domnule Kemper, mă faceți să mă simt de-a dreptul jenat.

– Dimpotrivă! interveni cu o voce stridentă dr Zinser. Nu primim niciodată destule laude. Numai oamenii de rând sunt modeşti, nu-i aşa?

Zinser râse zgomotos. Sperling îşi ucise asistentul cu o singură privire şi apoi se întoarse iar spre Kemper. Sperling îl cercetă cu un interes sceptic pe bărbatul slab, ciudat, din faţa lui, timp în care privirea îi căzu pe cravata şi pe geanta unsuroasă. Kemper îi urmări privirile. Şi, fără să vrea, lăsă geanta să cadă.

Abia acum deveni conştient de curajul lui: „Kemper, tu vorbeşti cu Hans Georg Sperling, cercetătorul prin excelenţă al operei lui Bach şi nu vei trăda nimic în legătură cu descoperirea ta! Dacă o faci, vei fi condamnat la închisoare pe viaţă! Ziarul va scrie asta pe prima pagină cu litere de-o şchioapă. Bătrânul o să spună ca a ştiut el dintotdeauna. Eva o să plângă. Ei n-or să-ţi mai dea voie să-l vezi pe Leo. Lucia va fi dezamăgită. De la şcoala de muzică o să zbori neîntârziat. Toţi te vor părăsi..."

– Daţi-mi odată paltonul şi geanta dumneavoastră! spuse pastorul Dielsch. Nu vreau decât să vă scap de lucrurile ce trebuie lăsate la garderobă!

Kemper privi ţintă la degetele lui Dielsch, care semănau cu nişte cremvurşti, şi ţipă atât de strident, încât provocă dureri de urechi domnilor de la Asociaţia Bach, care aveau auzul atât de fin, fiindcă Sperling şi Van Hulle strânseră tare din ochi.

– Atunci, nu, spuse pastorul, care nu înţelegea nimic, făcu stânga-mprejur şi nimeri de-a dreptul în braţele unei tinere perechi.

– Cum? exclamă el bucuros la culme. În sfârşit, a reuşit? Arătă cu amândouă mâinile spre pântecele femeii gravide în ultima lună, al cărei soţ roşi imediat.

După ce-şi înecase spaima într-un al doilea pahar de şampanie, Kemper îi spuse cu o voce fragilă lui Van Hulle, care stătea în picioare lângă Sperling:

– Sunt extraordinar de fericit să vă cunosc. Daţi-mi voie să vă spun cât de mult m-a impresionat interpretarea dumneavoastră înregistrată pe disc a *Patimilor după Matei,* care va rămâne, desigur, un etalon pentru generaţiile viitoare.

– Care dintre ele? întrebă Van Hulle şi se uită la el din spatele ochelarilor, cu nişte ochi înţepători.

– Poftim?

– Care dintre ele? Doar am înregistrat-o de cinci ori!

– Nu mai spuneţi! replică Kemper, privind fascinat mâinile lui Van Hulle, pentru că nu înţelegea cum de nişte degete atât de scurte puteau cânta atât de repede aşa de multe note.

– A şasea oară, interveni Zinser, va cânta într-un tempo atât de rapid, încât nu se va mai auzi nimic din muzică. E şi asta o posibilitate de a-l ucide pe Bach.

– Te rog, Albert, îl întrerupse Van Hulle, supărat, nu mai vreau să aud nimic despre problema nesuferită a tempoului!

– Domnule profesor doctor Sperling..., încercă Kemper să preia firul discuţiei.

– Sperling e suficient, replică acesta şi căscă.

– Cum doriţi, răspunse Kemper reverenţios şi îşi adună tot curajul. N-aş vrea să pierd ocazia de a vă

mulţumi pentru scrisoarea dumneavoastră caldă, plină de amabilitate, deşi – iertaţi-mi sinceritatea – am fost puţin dezamăgit că nu pot să iau parte la renovarea orgii. Vă stau, totuşi, oricând la dispoziţie, bineînţeles. Oricum, oricând şi oriunde aţi avea nevoie de mine. Simţi nevoia să mai ia o înghiţitură zdravănă, ca să nu intre în pământ de ruşine că arătase atâta bunăvoinţă.

– Ce scrisoare? întrebă Sperling politicos, dar fără niciun interes. Poate că-mi ajutaţi puţin memoria.

– V-am trimis, pentru luare la cunoştinţă, articolul *Oraşul Naumburg şi familia de muzicieni Bach.* Dacă vă amintiţi.

Sperling se prefăcu că reflectează.

– Îmi pare rău, nu-mi amintesc. Ştiţi, o mare parte a corespondenţei mi-o rezolvă secretara. Am s-o întreb.

– Ea îl şi tunde! Zinser râse din nou.

– Îl tunde, repetă Kemper.

Sperling îi aruncă lui Zinser o privire nimicitoare. Un sunet lung, strident, de recuplare izbucni din boxele staţiei, făcându-i pe oaspeţi să ridice ochii, consternaţi. Primarul oraşului Naumburg ţinea în mână microfonul. Cineva din apropierea lui îi făcea semne cu braţul să se dea la o parte din faţa difuzoarelor. Fluieratul amuţi.

– Douăzeci şi unu, douăzeci şi doi, spuse primarul la microfon, apoi îşi înălţă glasul.

Arăta, într-adevăr, nesănătos. Faţa îi era tumefiată, ochii păreau voalaţi. Vorbi grăbit, se încurcă în fraze lungi, fu nevoit să se întrerupă şi s-o ia de la capăt.

– Prea onorată comisie, prețuiți membri ai Cercului de Susținere a orgii Hildebrandt, dragi cetățeni din Naumburg! Când Johann Sebastian Bach a venit, împreună cu instructorul Gottfried Silbermann, în frumosul nostru oraș, în anul... Aici trebui să se oprească, deoarece bilețelul pe care și-l pregătise nu voia să-i destăinuiască anul. Nu l-ar fi ajutat nici ochelarii pentru citit. Nu stau prea bine cu cifrele, încercă primarul să glumească.

În sală se făcut auzită o rumoare aprobativă, plină de bunăvoință.

– Se pare că aici toată lumea e pe picior de război cu cifrele, își bătu joc Zinser atât de tare, încât pastorul Dielsch, de lângă el, îl auzi.

Primarul lăudă locurile demne de a fi văzute ale orașului, celebrele statui ale ctitorilor catedralei, din partea de vest a corului, Uta și Ekkehard II, sculptate în calcarul din valea râului Unstrut.

– Pe când eram doar un băiețel – îngăduiți-mi această mărturisire intimă – mă îndrăgostisem pe veci de frumoasa Uta.

Făcu o pauză, fiindcă era conștient de efectul acestei glume pe care o făcuse nu o dată. Sala zâmbi strengărește, doamnele în vârstă suspinară. Vorbi despre Marientor[1], despre castelul mic, despre casa lui Friedrich Nietzche, împleti în legătură cu fiecare loc memorial ceva anecdotic din viața lui personală, fără ca nimeni să înțeleagă unde era poanta. Când, în fine,

[1] Poarta Sfânta Maria (n. tr.).

îşi termină cuvântarea, nu înainte de a pomeni faptul că unii reprezentanţi ai mass-media îl prigonesc personal, îşi ridică cupa în sănătatea profesorilor şi îi rugă pe oaspeţi – Numai cei invitaţi, vă rog! – să-şi ocupe locurile la mese.

Sperling, Zinser şi Van Hulle respirară uşuraţi şi aplaudară slab. Koyatake zâmbi impenetrabil.

Doar Kemper nu aplaudă. Stătuse acolo buimac, nu auzise niciun cuvânt din discurs, ci se tot gândise la secretara lui Sperling: „Iar eu, prostul, am mai şi scris scrisoarea caligrafic – pentru o secretară –, probabil e amanta lui, altfel nu i-ar tunde părul..." Se simţea umilit, furios, iritat.

Când Asociaţia Bach luă loc la cea mai bună masă din sală, flancată de primar, de pastorul Dielsch şi de Linke, constructorul de orgi, Kemper nu reflectă mult, înhăţă un scaun şi se aşeză la masă, ceea ce îl puse pe chelner în încurcătură. Dielsch rezolvă discret problema. Chelnerul mai aduse un tacâm.

Kemper era îmbufnat şi dezaprobă tot ce se vorbi la masă. După câteva minute de observaţie tăcută, lipsită de bunăvoinţă, i se păru de neînţeles cum un muzicolog atât de subtil ca Albert Zinser putea să fie un om atât de necioplit şi de zgomotos. Fiindcă atunci când mâncarea fu adusă şi urma ca primarul să fie servit primul, Zinser exclamase: „Dar lăsaţi măcar o dată să se sature ştiinţa înaintea politicii!" Îi luase chelnerului surprins farfuria din mână şi o împinsese cu insolenţă în faţa burţii sale mari. Bunăvoinţa iniţială a lui Kemper faţă de Zinser se transformă în dispreţ.

În timp ce-şi luau cina, *madame* Zotsch se furişă de câteva ori, plină de speranţe, în jurul mesei şi clipi, aşteptând ca Kemper sau pastorul Dielsch s-o invite să ia loc. Dar, văzând că nu se întâmplă aşa ceva, renunţă. La masă nu izbutea să se lege nicio conversaţie.

– După părerea mea, capitalismul este flagelul epocii noastre. E cancerul de care omenirea suferă în tăcere, mai ales oamenii din Est. Cum vedeţi acest lucru în Vest? se strădui pastorul să stimuleze discuţiile.

Nimeni nu se simţi interesat. Întrebarea lui rămase în aer şi se dezumflă.

Se mâncau cârnaţi de porc cu un sos gros şi se bea vin acru de pe Saale-Unstrut. Primarul căzuse pe gânduri – atacurile mass-media din ultimele săptămâni –, pastorul Dielsch îşi ţinea gura de teamă să nu facă vreo gafă, Linke, constructorul de orgi, ceru supliment, plescăi şi zăngăni tacâmurile.

Deşi cercetătorii se tutuiau – deci erau prieteni, după cum presupuse Kemper –, niciunul dintre ei nu pomeni de muzica lui Johann Sebastian Bach, subiectul propriu-zis al cercetărilor. Vorbeau tot soiul de lucruri fără importanţă. Conversaţiile susurau.

– Cum aţi spus că vă numiţi? întrebă Van Hulle, adresându-i-se pe neaşteptate lui Kemper.

– Kemper, Jakob Kemper. Îşi îndreptă bine spatele.

– N-a existat un dirijor care se numea Kempe?

– Kemperrr! repetă el, iritat.

– Nemţii, pur şi simplu, nu înţeleg o glumă, mormăi Van Hulle şi îşi vârî între dinţi o bucată de carne.

– Aşa este, răspunse Kemper laconic.

Simţea că, treptat, îşi pierde răbdarea şi trebui să se stăpânească, să nu bată cu pumnul în masă, spunându-le acestor cercetători plictisiţi, blazaţi, ce crede despre ei. Platului Sperling, care îşi înăbuşea căscatul până ce aproape dădea în plâns. Olandezului infantil, ferchezuit, care mereu râde prosteşte. Necultivatului Zinser, cu glumele lui grosolane. Fragilul, tăcutul Koyatake, era singurul care se apropia de idealul unui cercetător al operei lui Bach.

Desertul nu se terminase, când primarul se ridică, îşi luă la revedere pe neaşteptate – în colţurile gurii mai avea dulceaţă de zmeură – şi părăsi adunarea în mod surprinzător. La propunerea lui Zinser, invitaţii se instalară în faţa căminului, se lăsară în pluşul fotoliilor, fumară şi îşi făcură siesta. Pastorul Dielsch se strădui să-l convingă pe barman să mai pună lemne în căminul care se răcise.

– Oaspeţii noştri trebuie să se simtă bine la Naumburg, spuse el.

– După ora zece nu se mai face foc. Am instrucţiunile mele, se justifică tânărul cu faţa plină de coşuri.

Dielsch capitulă, dar găsi imediat o formă de a trece la altceva.

– Capitalismul, domnii mei, până la urmă videază toate religiile lumii. Dându-le oamenilor sentimentul de siguranţă materială, îi înstrăinează de patria lor adevărată. De patria întru Dumnezeu, vorbi el pe un ton de profesor universitar şi privi cu încordare pe sub sprâncenele negre, stufoase, ca să vadă

decă teza lui are ecou. Dar ea se risipi în fumul dens al havanelor.

– Aş vrea să revin la conferinţa ta de ieri, îi spuse Sperling lui Koyatake. Nu împărtăşesc nicidecum părerea ta. Cred, mai degrabă, că *Et incarnatus est* e singura parte nouă a *Missei în si minor.*

Kemper îşi ciuli urechile. În sfârşit, vorbesc despre Bach! Geanta de la spatele lui emana o căldură ciudată. Mâinile începură să-i transpire.

– Bach a scris această parte pe o foaie separată, care să fie introdusă între celelalte, şi a inclus-o ulterior în partitură.

– Asta nu dovedeşte absolut nimic! îl întrerupse Zinser, care-şi scoase havana din gură şi suflă în aer câteva rotocoale de fum.

– Vorbesc cu Koyatake, nu cu tine, îşi puse Sperling asistentul la punct.

– Numai pentru că nu ştim de unde provine *Et incarnatus est*, îşi reluă firul Zinser, fără a se lăsa impresionat, nu înseamnă nici pe departe că Bach ar fi compus această parte separat.

Pe faţa lui grosolană apăruseră trăsături gânditoare, ba chiar expresia unei cugetări subtile. Kemper înregistră acest lucru cu neîncredere.

– Teza lui Albert e cel puţin demnă de luat în seamă, spuse Koyatake cu o voce abia auzită, muzicală, aproape cântând.

– Nu ştiu, cu adevărat, de unde provine *Et incarnatus est*. Chestia cu foaia adăugată ulterior, dragul

meu Hans-Georg, mi se pare a fi o dovadă destul de anemică.

– Nu mai puţin anemică decât afirmaţia ta că *Et incarnatus est* ar fi fost luat din *Salve regina* de Pergolesi, replică Sperling, ascunzându-şi neplăcerea sub un zâmbet jovial.

– Concordanţe există, fără nicio îndoială, din punct de vedere structural, ca şi melodic, dragă domnule coleg. Nici n-am spus altceva, în conferinţa mea de la Leipzig.

Kemper savura replicile simpluţe aruncate de la unul la altul şi acum se trezise de-a binelea.

– Tocmai asta am vrut să spun adineaori, când am vorbit despre patrie! se amestecă pastorul Dielsch. Poate că muzica va reuşi să le dea iar oamenilor sentimentul că au ajuns la Dumnezeu. Dacă în altă parte umple stadioane, de ce să nu umple din nou şi bisericile? A-l auzi pe Bach e totuna cu a-l auzi pe Dumnezeu. Luaţi, de exemplu, grandiosul *Halleluja!* Nu e asta o dovadă suficientă că Dumnezeu există?

Se uită triumfător la cercul celor din jurul lui. Kemper, neplăcut impresionat, îşi muşcă buzele. Zinser scoase fum pe nas. Koyatake se înclină cu politeţe. Sperling nu reacţionă în niciun fel.

– Mă tem – se amestecă Van Hulle în discuţie, şi mimica lui de băieţel făcu loc aceleia a unui bărbat adult, cu o gândire matură –, mă tem că geneza *Missei în si minor* va rămâne, atât pentru muzicologie, cât şi pentru interpreţii ei, un mister care nu va fi dezlegat

niciodată. Tocmai din cauza asta lucrurile sunt atât de captivante!

– Poate că nu! izbucni dintr-odată Kemper, ca și cum ar fi tăcut patruzeci și cinci de ani și ar fi fost nevoit să aștepte exact acest moment.

Toți, cu excepția lui Sperling, care tocmai își ștergea ochelarii și sufla pe lentile, își ațintiră privirile pe fața austeră, cu pomeții căzuți, în ai cărui ochi ardea flacăra unui dor imens.

– Poate că nu, repetă Kemper, aproape în stare de șoc și păli. Mânerul genții apăsa pe coloana lui vertebrală. Căldura misterioasă care părea că emană din manuscris se transformă în curaj, urcă de-a lungul spatelui, îl făcu să ia o ținută foarte dreaptă și îi cuprinse inima. Poate că nu, zise el pentru a treia oară, cu o voce care putea fi auzită foarte clar. După cum orice cunoscător al lui Bach știe – îmi permit să mă număr și pe mine printre ei – *Missa în si minor* este alcătuită din alte piese muzicale mai vechi, compuse pentru alte ocazii! Acum eu întreb: Cum așa? Poate că întrebarea vi se pare naivă. Eu totuși întreb: Cum se face că la compunerea unei opere atât de grandioase a apelat la piese muzicale vechi, ieșite de sub pana sa? Nu mai avea idei? Foarte improbabil, după cum o dovedește *Arta fugii*. Era în criză de timp? Se poate presupune că nu, deoarece se retrăsese de mult din viața publică. De ce *Missa în si minor* este un conglomerat – iertați-mi această formulare riscantă?

Aici făcu o pauză lungă și savură interesul trezit față de persoana sa, așa cum pielea savurează razele

soarelui. Indiferenţa lui Sperling – acesta căscă acum fără să-şi mai ducă mâna la gură – nu-l irită, ci îl impulsionă şi mai mult.

– Poate că, în timp ce lucra la *Missa în si minor,* Bach a dat de ceva care i-a înaripat fantezia într-o măsură mult mai mare.

– Ce vreţi să spuneţi? întrebă Koyatake şi i se uită lui Kemper drept în ochi.

– Ei bine, s-ar putea ca el să fi cârpit bucăţi mai vechi – îmi cer scuze, dar nu găsesc un cuvânt mai bun pentru asta – pentru a compune *Missa în si minor* din cauză că îi trebuia timp pentru ceva mai impresionant...

– Mai impresionant decât ce? întrebă Zinser condescendent.

– Decât *Missa în si minor,* domnule doctor.

– Drăguţă idee. Zinser tuşi, pentru că fumul havanei îi iritase gâtul.

– Domnilor! Domnilor! spuse Van Hulle, bătu din palme şi se ridică. E timpul să mergem. Mai am de dat un telefon oficial la Utrecht. Noapte bună!

– Să-ţi ţii mâinile frumos pe plapumă, Frits! zise Zinser, făcând o glumă proastă.

Linke, constructorul de orgi, râse în spatele unor dinţi aproape negri.

– Ah, da! spuse Van Hulle înţelegător. Mai eraţi şi dumneavoastră pe aici, domnule Linke.

– Vă rog! îl imploră Koyatake. Lăsaţi-l pe domnul Kemper să termine de vorbit! Doar nu ne-a prezentat o teză pe care o poţi auzi oricând!

Van Hulle se uită la ceasul de mână, își vârî mâinile în buzunarele vestei de la costumul său făcut la comandă, cu o mină nesuferită.

– M-ați făcut curios, spuse Koyatake și își lăsă capul în jos, înclinându-se.

Kemper se înclină, la rândul lui.

– Vreau să spun, își reluă el firul, că s-ar putea ca între *Missa în si minor* și *Arta fugii* să existe o compoziție pe care n-o cunoaștem, care a dispărut și așteaptă, într-o arhivă din Rusia, Polonia sau mai știu eu unde, să fie găsită. Teoretic. Multe lucrări de Bach s-au pierdut. Muzica pentru *Patimile după Marcu,* de la care cunoaștem doar libretul. Cine știe? Poate se va găsi chiar mâine, când orga Hildebrandt va fi dezmembrată, o mapă cu note muzicale. E doar un exemplu. Teoretic. Poate că dumneavoastră veți descoperi mâine sub o scândură putredă veriga de legătură care lipsește, *Opus Magnum* de Johann Sebastian Bach. Un exemplu, după cum am spus.

Sângele i se urcase la cap, buzele i se uscaseră, fruntea îi era brobonită de sudoare, fiindcă observase că Sperling nu mai căsca, și acest lucru îl făcu, dintr-odată, să-i fie frică: „Kemper, ai înnebunit? Acum ai mers prea departe."

– Gata cu aberația asta! exclamă Van Hulle, indignat. Observ că sunt iar în Germania. Debilitate mintală romanțioasă.

– Îmi dați voie să vă întreb ce faceți pe lângă activitatea de organist? voi Koyatake să afle de la Kemper.

– Sunt un coleg al dumneavoastră, răspunse Kemper, conştient de valoarea lui, şi se uită după barman, fiindcă îi era o sete de moarte.

– De fapt, a învăţat meseria de legător de perii, zise pastorul Dielsch. Avu nevoie să-şi dreagă vocea, fiindcă stătuse mult timp deoparte, supărat şi fără a scoate niciun cuvânt. Studii universitare nu are.

– În legătură cu cine faceţi cercetările? întrebă Koyatake mai departe, fără să reacţioneze la remarca pastorului.

– Mă ocup de Johann Theile.

– Nu se trage Theile din Naumburg?

– Chiar aşa... Domnule ospătar! Încă un pahar cu vin, te rog!

– Ştiu de Theile ca muzicolog, dar creaţia lui muzicală n-o cunosc. Cum e muzica lui?

– Mă întrebaţi ca persoană particulară sau ca om de ştiinţă?

Kemper se miră de el însuşi, fiindcă-i venise în minte o replică atât de elegantă.

– Şi una, şi alta, răspunse Koyatake şi zâmbi.

Kemper făcu iar o pauză retorică, îşi aminti de ceea ce hotărâse, să arate că are substanţă, îşi strânse buzele şi începu să explice:

– Acum câteva luni am găsit la arhiva orăşenească un fascicul care este, neîndoielnic, scris de mâna lui Johann Theile. Ceea ce pot spune până în prezent despre muzica pe textul *Mein Jesus schwimmt in meinem Munde* – din păcate, s-a păstrat numai ştima pentru continuo – e următorul lucru...

Aici amuți, iritat, fiindcă Zinser râdea pe înfundate. Râsul reprimat era atât de caraghios, încât pastorul Dielsch, Van Hulle și chiar Sperling se molipsiseră de la el.

– Iisus al meu îmi înoată prin gură, grohăi Zinser. Ei, atunci, noroc, domnii mei! Râdea acum fără reținere, își turnă vinul acru pe gâtlejul lui gros și scurt și își șterse o lacrimă din colțul ochiului. Mor! strigă el și fu apucat de o tuse puternică.

Kemper sări de pe scaun.

– Așa ceva n-o să admit! spuse el și vocea îi devenise stridentă.

A simțit toată seara că îl privesc de sus, că în ochii lor el e un nimeni. Dar asta nu le dădea dreptul domnilor profesori să-și bată joc de el.

Koyatake se uită încurcat la servanta din piatră artificială marmorată, în verde și negru. Pastorul Dielsch făcu o încercare nereușită de a-l potoli pe Kemper.

Cât de mult se bucurase – să admitem că nu e decât un legător de perii și un muzicolog amator – să-i cunoască pe cei mai importanți cercetători muzicali ai vremii. Își luase inima în dinți, s-a dus la ei ca să afle câte ceva din cunoștințele lor, din posibilitățile și din înțelepciunea lor. Fiindcă el cunoaște aproape toate lucrările scrise de personalitățile adunate aici. Își procurase aceste cărți cu mare greutate în epoca RDG-ului, și le citise cu nesaț, cu uimire și dragoste fierbinte. Ce plăcere aleasă fuseseră pentru el monumentala biografie a lui Bach scrisă de Hans-Georg Sperling – *Studiile*

referitoare la cronologia cantatelor lui Bach –, ale lui Albert Zinser sau discurile lui Van Hulle. Adeseori, când ascultase în ceasuri singuratice aceste discuri sau frunzărise cărţile amintite, se simţise consolat într-un mod inexplicabil. Pentru câteva momente simţise ceva care poate fi numit fericire, un fel de sentiment că ai o familie. Da, da, o familie. Fiindcă ştia că pe acest Pământ locuiesc, dincolo de toate graniţele politice, nişte oameni pe care îi unea un lucru: dragostea pentru Johann Sebastian Bach. Dintr-odată, Zidul n-a mai existat. Pretutindeni, pe Pământul acesta rotund, se fac cercetări în legătură cu Bach, visase el de unul singur. Cât de mult dorise să intre în contact cu aceşti oameni, să schimbe idei cu ei, să scrie împreună despre misterul Bach. Chiar dacă nu e decât un legător de perii, chiar dacă nu e profesor universitar la Harvard, are o inimă care bănuieşte că nimeni nu poate să elucideze sau să explice măcar misterul lui Bach.

– Acest mare Bach! Acest spirit divin! El e mai mare decât ni l-am imaginat noi! spuse el. Şi afirm, domnii mei, că nici eu, nici dumneavoastră nu avem idee cât de mare este Bach în realitate. Atâta bănuiesc: gândirea lui depăşeşte cu mult *Missa în si minor*. El a creat ceva cu mult mai grandios! Ceva care depăşeşte muzica însăşi! Asta o presimt! Nu o presimt, o ştiu!

Aici se opri, pentru că vocea îi cedase. Pentru o clipă, lungă cât o veşnicie, nu se întâmplă nimic.

– E ceva în clişeul ăsta, murmură Sperling ridicându-se din fotoliu, netezindu-şi haina şi potrivindu-şi cravata.

– Ce clişeu? întrebă Zinser.

– Nu vreau să mă refer la nimeni din acest cerc în mod special, dar am impresia că în Est lumea înclină foarte mult spre sentimentalism. Noapte bună şi somn uşor!

El ieşi din sală, înalt, nobil şi demn.

– Un debil mintal romanţios, se întoarse Van Hulle spre urechea stângă a lui Zinser.

Kemper îl auzi. Fiindcă îşi pierduse controlul, nu mai reuşi să închidă gura, se năpusti afară fără să mai salute, se duse poticnindu-se la bar, plăti şi dispăru.

Se ridicase şi Yoshiba Koyatake. El se înclină, cu un zâmbet crispat din Orientul Îndepărtat.

– Şi-a lăsat aici geanta, spuse pastorul Dielsch.

– În ea o fi *Opus Magnum*, zise Zinser şi începu să râdă iar. Van Hulle rânji, arătând că e de aceeaşi părere.

– Îmi daţi voie să vă termin ţigara? întrebă Linke, constructorul de orgi, şi arătă havana stinsă din scrumiera lui Zinser. Acesta îl privi uimit.

Cu aceste cuvinte – singurele, de altfel, pe care Linke le rostise – seara se încheie.

Oh, ghimpele ăsta îl cunoştea prea bine! A risca ceva şi a fi luat în râs. Dar de astă dată îl durea deosebit de tare. Fusese convins că Asociaţia Bach nu-l va

lua în serios ca om de ştiinţă. Dar să-şi bată joc de el, asta era deja prea mult!

– Oare sunt o figurină de tras la ţintă la iarmaroc? strigă el şi ridică pumnul spre cer, pe care stelele străluceau obosite şi indiferente, iar secera lunii tocmai dispăruse după un nor subţire.

Fusese umilit. Era furios şi, în acelaşi timp, mândru de el însuşi. Le-o arătase acestor persoane care-şi dădeau aere când, de fapt, nu le interesa nimic! Chiar dacă-l făcuseră debil mintal romanţios, să gândească ce vor despre el. El le spusese în faţă părerea lui, îi trimisese fin la plimbare, le adusese aminte de ce îmbrăţişaseră profesia de cercetător: fiindcă iubiseră cândva muzica lui Johann Sebastian Bach! Dar această iubire – trebuise s-o afle cu durere astă-seară – de mult o pierduseră. Cu excepţia lui Koyatake.

Umblă pe uliţele slab luminate, unde în bălţi cădea lumina gălbuie a lămpilor stradale, ajunse în Topfmarkt şi vru să pună jos geanta, ca să caute în buzunarul paltonului cheia de la casă, când i se tăie răsuflarea.

– Geanta! ţipă el în întuneric.

Se înecă, începu să tuşească. Inima îi bătea nebunesc de rapid şi de tare. Pulsul îi ciocănea în tâmple, urechile începură să-i vâjâie. Încerca să se împace cu certitudinea care tocmai năvălise asupra lui. La ei e manuscrisul! La ei e *Apocalipsa!* Acum totul s-a sfârşit!

Alergă înapoi la hotelul Stern, fără să se gândească ce face. Acolo constată că în hol nu mai ardea decât becul de noapte, dar camerele de deasupra erau puternic luminate. Dădu uşa hotelului de perete şi se

năpusti, trecând pe lângă recepție, unde nu era nimeni, în sala de mese.

În fața căminului, barmanul cu coșuri pe față stătea în genunchi și aprindea focul, în timp de o fată drăguță – era recepționera letargică – tocmai se cuibărea comod în fotoliul în care șezuse Kemper. Fata își pusese picioarele îmbrăcate în ciorapi-plasă, cu pantofi cu tot, pe servantă și lua câte o guriță dintr-o sticlă cu bere. Cei doi părură foarte surprinși când se treziră cu Kemper în fața lor.

– Oaspeții din Leipzig au urcat deja în camerele lor, răspunse barmanul la întrebarea pripită a lui Kemper și înăbuși repede focul, ale cărui flăcări începuseră să se vadă deja. Nu știa nimic despre o geantă uitată acolo.

– Nici eu, zise recepționera, neîntrebată.

Kemper o rugă, ceva mai calm, să aibă amabilitatea de a se ridica din fotoliu, fiindcă el stătuse exact în acel loc.

Fata bombăni ceva, se ridică fără grabă, îl lăsă pe Kemper să caute, să răscolească, după care se așeză iar în fotoliu și își încrucișă picioarele pe masă.

– Nici nu se pune problema de a-i mai suna pe oaspeți în cameră la această oră, spuse barmanul cu vizibilă grosolănie.

El își are instrucțiunile lui, Kemper să revină a doua zi ori să-și lase adresa.

Kemper, disperat, neconsolat, îi imploră pe cei doi, dar zadarnic. Avusese noroc că nu-l dăduseră imediat afară, fiindcă deveneau tot mai nepoliticoși și mai agresivi.

Mai rămase o vreme în faţa recepţiei aflate în semiîntuneric şi se gândi chiar să caute formularele de înregistrare, să afle numerele camerelor, să urce la etaj, să bată la uşi şi să întrebe de geantă. Dar renunţă la această idee, fiindcă nu avea curajul să se furişeze în spatele biroului de la recepţie.

În drum spre casă începu să plângă. Tremura de frig, ca pe vremea când era un băietan şi lucra în atelierul tatălui său, având totodată accese de transpiraţie abundentă. Până noaptea târziu trecu prin toate fazele disperării, înjură şi ţipă, dădu din picioare şi pufni, inima îi bătea să se spargă şi se sufoca. Destupă în bucătărie o sticlă de vin. Ea îi scăpă din mână şi se sparse cu un zăngănit surd. Adună, urlând, cioburile, şterse pardoseala, deschise cu obstinare o a doua sticlă. În cele din urmă, căzu pe sofa. Un arc trosni. Sări în sus speriat şi umblă prin cameră buimac. În fine, tabletele de valium, nu tocmai puţine, pe care le luase, îşi făcură efectul.

Nici profesorul Sperling nu putu adormi multă vreme. Necruţătorul calendar academic îl ţinea treaz. Bărbatul înalt stătu ghemuit, înghesuit şi incomod la masa îngustă din faţa ferestrei acoperite de o draperie şi citi şpalturile la articolul *Noi reflecţii în legătură cu* Et incarnatus est din Missa în si minor *de Bach.*

Un articol pe care ar fi trebuit să-l trimită deja cu săptămâni în urmă editorului său american. Sperling stătu acolo, aplecat mult, din cauză că era miop, citi şi corectă. Nasul lui roman aproape că atingea foile

manuscrisului. El căuta să infirme teza potrivit căreia *Et incarnatus est* ar fi singura parte originală din *Missă* şi atrăgea atenţia asupra faptului că există nişte similitudini stupefiante, atât din punct de vedere structural, cât şi melodic, cu *Salve regina în do minor* de Pergolesi. Apoi consideră că articolul era terminat, şi nu tocmai rău, şi îşi puse sub el semnătura minusculă.

Sperling îşi scoase costumul, îşi îmbrăcă pijamaua de flanelă şi se duse în baie. În timp ce se spăla pe dinţi, îi veni în minte organistul de la biserica Sfântul Wenzel, acest om ciudat, singuratic, care fabulase ceva despre o mare operă a lui Bach care s-ar fi pierdut.

– Nu există nimic mai mare decât *Missa în si minor,* murmură el, făcu gargară, se opri şi se privi în oglindă. Dar, cine ştie? Poate că mâine o să găseşti cu adevărat sub o scândură putredă capodopera lui Bach.

Pe buza superioară îi rămăsese pastă de dinţi, şi în jurul gurii îi dansa un zâmbet exaltat, tineresc. Sperling se opri. Îi mirosea ceva. Mirosea a peşte. În acelaşi moment se văzu pe malul râului Günz, încercând din toate puterile să nu lase undiţa să cadă. Tatăl său îi sări în ajutor şi împreună traseră afară din apă un păstrăv de toată frumuseţea. Tatăl îl bătu pe umăr, iar el, băieţelul, zâmbi exact la fel cum zâmbise el, Sperling, uitându-se acum în oglindă. Ruşinat şi totuşi plin de exaltare gândi: „Vezi? Pot s-o fac! Orice e posibil! Cât costă această lume?"

Sperling îşi termină toaleta, se urcă în pat, pipăi după comutatorul lămpii de pe noptieră, o stinse, se vârî sub plapumă, dar aceasta era prea scurtă pentru

el şi începu să cugete: Câţi ani trecuseră de când nu se mai gândise la tatăl lui, la pescăria Sontheim, la verdele saturat de pe malul râului Günz şi la faptul că în viaţă poţi obţine orice?

Cu două uşi mai încolo, dirijorul şi organistul virtuoz Frits van Hulle vorbea la telefon cu Utrechtul. O anume Francine, o cunoscută cântăreaţă pentru oratorii, pe care el o numea Mon Kuschele[1], avea o oprire acolo, în cursul unui turneu de concerte, şi Van Hulle o dezbrăcase deja verbal – apelând la toate facultăţile sale oratorice – de la olandeză la engleză, franceză şi germană – până la slip, amânând mereu plăcerea, căutând cu rafinament şi fără a obosi imagini, cuvinte şi creaţii verbale noi. Acum, când Mon Kuschele stătea în faţa lui, în închipuire, aproape goală, el deveni dintr-odată monosilabic şi somnolent. Spuse că trebuie să pună receptorul jos. La celălalt capăt al firului, o Francine foarte nemulţumită îi reproşă că nu doreşte decât corpul ei, nu şi fiinţa ei, sufletul ei, yin-ul ei, cum se exprimă ea.

Van Hulle încercă să-i trezească alte idei şi-i povesti de un monsieur Kemper, un cizmar şi organist cu minţile rătăcite, care susţinea că Bach a scris ceva şi mai important decât *Missa în si minor*. Mon Kuschele nu se lăsă dusă cu vorba, insistă ca dorinţele ei să fie satisfăcute la telefon, iar când văzu că nu reuşeşte, începu să înjure. Van Hulle făcu mutre şi începu să numere trăsăturile de pensulă ale lui Monet la tabloul

[1] Alintata mea (n. tr.).

Fată tânără în barcă, agățat deasupra patului său într-o ramă aurie.

Și cu un etaj mai sus, în camera 214, mai ardea lumina. Dar oaspetele adormise de mult, lucru dovedit de sforăiturile sale. Televizorul era deschis, pe pieptul doctorului Zinser se afla pagina referitoare la cotațiile burselor din *Financial Times*, un număr mai vechi.

În camera 215, Yoshiba Koyatake, măcinat de sforăiturile și de gemetele voluptuoase din camerele vecine, stătea turcește pe covorul cu modele florale, îmbrăcat în halatul de baie. Și el reflecta la diferite pasaje din conferința sa, *Bach și stilul lui Pergolesi,* dată spre publicare. Mai îmblânzi câteva afirmații, folosind un creion cu vârful tocit, și avansă iar teza conform căreia *Et incarnatus est* ar putea fi, totuși, o compoziție originală, pentru că fusese inclusă în partitura scrisă de mâna lui Bach, ca foaie volantă.

Koyatake își astupă urechile cu niște bucățele rupte dintr-o batistă de hârtie. Și îi veni în minte bietul Kemper, care fusese umilit. „Este, cu siguranță, un smintit", gândea el. „Dar unul simpatic. Ce n-aș da să mai am ardoarea, iubirea și naivitatea lui! Ce n-aș da să mai am focul ce ardea în ochii lui când vorbea despre Bach!"

– Yukichan, începu acum Koyatake să șoptească, dulce Yukichan! Mai cântă o dată pentru mine! Despre bătrâna Germanie! O singură dată! Își închise ochii, creionul îi alunecă dintre degete. Un cer imobil, pământiu, coborî jos de tot, peste Ueno, atât de jos,

încât partea de sus a blocurilor dispărea în nori. Tunetul bubuia, la orizont se vedeau fulgere galbene. El, încă un băietan, era culcat pe pieptul ei, își rezema capul obosit de sânii ei. Și Yukichan cânta.

Plopii aleii din Weissenfels trecură pe lângă el și se contopiră, în stânga și în dreapta, formând un perete cenușiu-verzui. Farurile veneau tot mai aproape. Claxoanele se auzeau mai stridente. El nu putea să facă nimic, fiindcă era așezat în spate și era nevoit să vadă cum Wartburgul gonea spre automobilul care venea din direcţia opusă. Îi strigă unchiului să frâneze. Dar unchiul nu era la volan. La volan nu era nimeni. Claxoanele se auzeau și mai tare, mai ascuțit. Cu curajul disperării, el se căţără în faţă, ca să ajungă la frână sau măcar să întoarcă volanul. Prea târziu. Claxonatul se transformă într-un șuierat de sirenă, care-ţi străpungea urechile, lung de tot.

Kemper tresări, trezindu-se din somn. Stătea pe canapea, cu pleoapele umflate, lipite. Slavă Domnului, trăia! Fusese soneria de la ușă. Cine știe cât o fi sunat? Acum era liniște.

Se dădu jos din pat, făcu câţiva paşi, se izbi de pianul lui Ceaikovski, simţi în cap un zumzăit îngrozitor. Afară era lumină. Soarele amiezii îl orbea, provocându-i dureri de ochi. Confuz și încă aproape orb, se duse pe pipăite la ușă, se târî în josul scării, deschise ușa și se lovi cu vârful piciorului de geantă. Ţipă fără glas, se aplecă, deschise geanta cu mișcări stângace, scoase cutia din punga de plastic, se uită înăuntru cu

ochii împăienjeniți. Nu-și veni în fire de atâta fericire, sărută capacul mapei albastre și hotărî să devină pe loc un protestant cuminte, să nu mai cânte niciodată preludii disonante, căci atâta reuși să gândească mintea lui înceţoşată: numai pastorul Dielsch știa unde locuiește. Așadar, el îi înapoiase geanta! Acest extraordinar, cinstit, altruist, minunat, integru, cu adevărat creștin, acest... om!

La aceeași oră la care Jakob Kemper își ținea din nou în mâini *Apocalipsa*, și în el se trezea un nou curaj de a trăi, domnii de la Asociația Bach luau masa de prânz în hotelul Stern. Erau bine-dispuși și discutau cu un sarcasm familiar. În hotel se auzeau zgomote înăbușite de bormașini și ciocane. Zugravi și zidari cu chipuri naive, dar conștiente de rolul lor treceau mereu prin restaurant, pe lângă domnii care stăteau la masă.

Înainte de prânz, comisia se reunise devreme în galeria bisericii Sfântul Wenzel, unde niște lucrători de la firma lui Linke din Weimar înălțau schele și instalau reflectoare pentru ca lumina să fie îndestulătoare în timpul celor trei zile pe care comisia le prevăzuse pentru prima ei ședere în oraș. Ea intenționa să întocmească o documentație exactă asupra tuburilor rămase încă din vremea lui Bach, asupra dimensiunilor obloanelor, a claviaturilor deteriorate etc.

Frits van Hulle se așeză la orgă pentru a-i examina plămânul, trecu de la un registru la altul cu mișcătri în zigzag ale brațelor și picioarelor. Degetele de la mâini și vârfurile picioarelor alergau atât de repede

pe clape și pe pedală, încât orga nu izbuti să scoată decât urlete și suspine.

– Pot să știu ce cânți acolo? întrebă Koyatake.

– *Toccata în re minor,* incantă Van Hulle și își mișcă mai departe, nestăpânit, degetele pe clape.

– Mulțumesc, spuse japonezul. Cu toată bunăvoința, n-am recunoscut piesa.

Când, la puțin timp după aceea, meșterii au dat jos învelișul de scânduri al casei burdufurilor, fiecare și-a dat seama de amploarea stării dezolante în care se găsea orga.

– Înăuntru arată la fel de rău ca în gura lui Linke, încercă Zinser să glumească.

– Chiar dacă tovarășii n-au avut bani, ar fi putut cel puțin să acopere orga cu ceva, vandalii și neciopliții ăștia, se înfurie Sperling.

Privirea îi trecu peste o scândură intrată mai adânc în podea și dintr-odată îi trecu prin minte:

– Oare parașuta aia de ieri n-a fantazat ceva în legătură cu o scândură putrezită?

Sperling așteptă un moment favorabil, când nimeni nu era de față, coborî în casa burdufului, se aplecă, trase cu precauție de scândură, îngenunche în praf, întinse mâna în spațiul gol și pipăi solul de sub dușumea.

– Cauți comoara secolului? întrebă Zinser, ținându-și mâinile împreunate pe burta lui voluminoasă și învârtindu-și degetele mari după ce-l privise minute în șir pe Sperling, care uitase de el însuși.

Profesorul de la Harvard se ridică, lovindu-se cu capul de o bârnă din plafon. După ce ieșise și-și scuturase praful de pe costum, se repezi cu arțag la asistentul său.

– E o neglijență, ba chiar o crimă să sperii pe cineva așa.

De fapt, Sperling era supărat pe el însuși, din cauză că se lăsase dus de fantasmagoriile din creierul bolnav al acestui Kemper și pentru că fusese surprins de Zinser.

– La început am fost nervos, recunosc. Doar nu întâlnești în fiecare zi asemenea corifei. Atunci mai bine stai la locul tău, observi, aștepți. De altfel, toți au fost extraordinar de drăguți, oameni ca tine și ca mine. Dr Zinser, de exemplu, are un umor nemaipomenit, îți vine să țipi de comic ce este, iar Van Hulle, organistul, are niște degete atât de scurte încât ai putea să juri că nu poate să cuprindă nicio octavă cu ele. Într-un cuvânt, când profesorul Koyatake m-a încurajat să povestesc despre mine... Încă o înghițitură de vin, Lucia?

– Eu rămân la apă, mulțumesc.

– Când Koyatake m-a invitat să relatez ceva despre rezultatele cercetărilor mele, am fost, firește, foarte

emoţionat. Dar emoţia mi-a trecut îndată ce am văzut cu cât interes ascultau. S-a iscat o discuţie pasionată, dar mereu profundă şi obiectivă. Cu toată modestia, Lucia. Le-am făcut o impresie puternică.

– Ţi-ar plăcea să fii unul dintre ei, nu-i aşa?

– Cum ai spus?

– Ai dori să faci parte dintre ei. Să fii respectat şi recunoscut.

– Discuţia a fost de natură pur ştiinţifică. S-a vorbit despre nişte aspecte legate de *Et incarnatus est*.

– Jakob, eu aud ce vrei să-mi spui. Ochii tăi o spun, mâinile tale.

– Nu ştiu unde vrei să ajungi. În orice caz, profesorul Sperling şi-a exprimat regretul profund că nu fac parte şi eu din comisie.

– Nu e vorba despre comisia aia idioată. Nu e vorba despre Bach.

– Dar despre ce e vorba atunci, mă rog?

– Despre tine! Cred că ar trebui să fii sincer.

– Şi când n-am fost sincer cu tine?

– Las-o baltă!

– Sunt şocat văzând că gândeşti aşa despre mine. Numai din cauză că eşti deprimată, dezamăgită...

– Spui asta deja pentru a treia oară! Cum ai ajuns la ideea asta?

– Doar şi eu am ochi. Văd şi eu ce spun mâinile tale. Dar să lăsăm asta. Lucia, aceasta e prima seară pe care o petrecem împreună şi sper tare mult că nu va fi şi ultima. Ţi-am adus ceva. Vreau să vezi. E ceva

cu totul de necrezut. Poate că va risipi îndoielile tale privitoare la sinceritatea mea.

– Mă faci curioasă.

– M-am întrebat multă vreme dacă e bine să destăinui cuiva acest lucru. Cui i l-aş putea destăinui, dacă nu ţie? Tu eşti preţioasă pentru mine. Mai mult decât atât. Deschide cutia asta.

– Ce e în cutie?

– Uită-te!

– Mă faci cu adevărat al naibii de curioasă.

– Atenţie, Lucia! Cu multă grijă!

– Sunt note muzicale?

– Da, aşa este. Citeşte titlul.

– *Apocalypsis Beati Ioannis...*

– *Apostoli,* da. Citeşte rândul al treilea de jos.

– *Musica Di J.S. Bach...* Ce-i asta, Jakob?

– Un manuscris original.

– Un ce?

– Uşor!... Te uiţi în acest moment la un manuscris original al lui Johann Sebastian Bach. Are două sute patruzeci şi şase de ani vechime. *Apocalipsa.*

– Apoca...ce?

– *Apocalipsa.* Anna Magdalena o numea aşa.

– Cine-i Anna Magdalena?

– A doua soţie a lui Bach.

– Cum a ajuns în mâinile tale?

– Se afla în casa burdufurilor de la orga mea. L-am găsit în seara de Ajun. Zăcea acolo şi putrezea de două sute patruzeci şi şase de ani. Habar n-am cum a ajuns acolo. Mă aflu în faţa unei enigme uriaşe.

– Ştie cineva de el?

– Tocmai asta-i colosal! Nu se ştie nici măcar că Bach a compus aşa ceva. Nu ni s-a transmis niciun cuvânt în legătură cu asta. Nici în scrisorile sale, nici în mărturiile fiilor sau contemporanilor săi. Ceea ce ai în faţa ta este, teoretic, imposibil; practic, este un miracol.

– O ştiu prietenii tăi, profesorii universitari?

– Ce părere ai? Dacă ar şti, probabil că de mult n-aş mai fi în viaţă.

– Deşi sunt oameni ca tine şi ca mine.

– Lucia, nu e o glumă. Aici e vorba despre o descoperire de o importanţă epocală pentru întreaga omenire.

– Ce ai de gând să faci?

– Am început să studiez manuscrisul din punct de vedere ştiinţific. Abia am început. Lucia, în ultimele săptămâni am trăit un iad pe care nu ţi-l poţi închipui.

– Jakob, ar trebui să-i înştiinţezi neîntârziat pe cei din Asociaţia Bach.

– Nici gând!

– Încet!

– În orice caz, nu acum. Poate mai târziu.

– Ce înseamnă „mai târziu"? Ce înseamnă „poate"? Te faci pasibil de pedeapsă în cel mai înalt grad. De asta sunt convinsă.

– Crezi că nu sunt conştient de responsabilitate? Sunt om de ştiinţă. Am experienţă în ceea ce priveşte manuscrisele originale. Cât timp nu ştie nimeni despre existenţa acestei partituri, ea nu-i lipseşte nimănui.

– Asta nu-i o scuză. E vorba despre cinste. Tu săvârşeşti un act criminal, Jakob.

– Dă-mi mapa, te rog.

– Fii liniştit, n-am de gând să ţi-o iau.

– Mulţumesc. Ştii, Lucia, în cursul vieţii mele n-am întâlnit prea multă cinste. Nici în viaţa profesională, nici în cea personală. Dar acum, n-o pot înţelege bine eu însumi, acum a venit ceasul cel mare al vieţii mele. De data aceasta colegii de clasă n-or să mă mai şicaneze. Nu vor mai îndrăzni să-mi spună „Kemper Ageamiul". Nu-şi mai pot bate joc de mine. Acest triumf vreau să-l gust din plin. Abia după ce voi fi avut această satisfacţie, voi preda manuscrisul Asociaţiei Bach. Abia după ce voi fi analizat partitura în mod ştiinţific. Nicio zi, niciun ceas mai devreme.

– Şi când crezi că vei avea satisfacţia asta? Peste o lună? Peste doi ani, peste zece?

– La asta nu m-am gândit încă.

– În locul tău n-aş mai putea dormi liniştit nici măcar o singură noapte.

– Nici eu nu pot. Oricât ar suna de absurd, Lucia, la un moment dat te obişnuieşti cu iadul. Nu mai vrei deloc să ajungi în rai.

– De ce mi-l arăţi tocmai mie? Chiar aşa de apropiaţi nu suntem. Aş putea să mă ridic de pe scaun şi să mă duc la poliţie.

– Fiindcă trebuie să mă sfătuiesc cu cineva. Fiindcă încetul cu încetul o să înnebunesc. Fiindcă eşti singurul om în care am încredere... hî... fiindcă te iubesc. Lucia... eu... hî... te iubesc. Mai ţii minte cum te-ai

urcat în maşină, te-ai dus la gară şi ai cumpărat pentru mine un bilet pentru Berlinul de Vest, pentru că eu eram prea jalnic ca s-o pot face? Râsul din ochii tăi... râsul ăsta... hî... preţios, pur. Atunci am ştiut: ea... hî... ea este. Numai ea.

– Acum simt nevoia să iau o gură de vin.

– Nu mă aştept să-mi împărtăşeşti iubirea... Doamne, ce nepriceput sunt! Ţi-am pătat bluza. O, aş putea să mă pălmuiesc.

– Iese la spălat. Dar notele e mai bine să le punem iar la loc în cutie.

– Notele. Scuză-mă, sunt complet zăpăcit... Ce voiam să spun?... Ştiu că inima ta bate pentru alt bărbat. Ştiu cât de nefericită e iubirea ta pentru Robert... Nu, nu spune nimic! Lasă-mă să termin ce am de spus!... Ştiu cât doare. Crede-mă, cunosc şi eu suferinţa din dragoste. Speranţa aceea blestemată, senzaţia îngrozitoare de neputinţă, timpul care nu mai vrea să treacă. Accepţi orice umilire şi-i invidiezi pe toţi aceia care nu iubesc. Ştiu sentimentul ăsta pe dinafară...

– Mie mi-ai spus că n-ai fost îndrăgostit niciodată mult timp.

– Înseamnă că am minţit. Patru ani am suferit ca un câine pentru o fată. Asta a fost acum o veşnicie, adevărat. Pe atunci voiam să devin compozitor. Chiar i-am dedicat o lucrare. Ea a râs în hohote de lucrarea mea. Azi râd şi eu de ea. Eşti ridicol când iubeşti. De aceea, îţi înţeleg suferinţa...

– În primul rând, nu sunt ridicolă, în al doilea rând, nu sufăr!

– Eu văd că suferi! Cunosc oamenii, crede-mă...

– Jakob!

– Lasă-mă să duc până la capăt această idee, Lucia... Tu ai plecat la Nürnberg plină de visuri. Robert ţi-a dat din nou speranţe. Inima ta s-a deschis ca o floare primăvara. Uitaseşi toate dezamăgirile şi le iertaseşi...

– Stop, Jakob, stop! Eşti foarte îndrăzneţ!

– Îndrăzneţ?

– Fiindcă urmează să mă căsătoresc.

– Cu cine?

– Cu Robert. Pe 5 mai.

– Asta infirmă totul, bineînţeles.

– Îmi pare rău că trebuie să ţi-o spun atât de brutal, dar nu vreau să te mai avânţi în speculaţii hazardate.

– Eşti însărcinată.

– Prostii! Sunt, pur şi simplu, doar fericită, suprafericită. Robert m-a cerut în căsătorie, şi eu am spus da. De altfel, tot în seara de Ajun.

– Ce potrivit.

– Da, cu adevărat romantic. A venit cu un pom de Crăciun minuscul. De el era atârnată o pungă cu ursuleţi roşii. În pungă erau un inel şi un bilet...

– Scuteşte-mă, te rog, de detalii.

– Bineînţeles. Te rog să mă ierţi.

– Nu-i nimic.

– Robert, aş vrea ca noi...

– Jakob. Mă cheamă Jakob.

– Doamne, ce proastă sunt!

– Ai vrea să rămânem prieteni. O să rămânem prieteni, Lucia.

– Altceva voiam să spun. Aş vrea... ah, acum am stricat totul.

– Desert?

– Pentru mine nu.

– Domnule ospătar! Aduceţi-ne o sticlă de şampanie. Dar din cea mai bună! Sărbătorim o logodnă!

– Felicitări! spuse chelnerul, întinse mâna, dar şi-o retrase imediat. Scuzaţi! Mai întâi logodnica!

El umbla poticnindu-se, pe străzile pustii, mult după miezul nopţii, îndreptându-se spre casă. Ecoul paşilor lui se lovea de case nelocuite, cu ferestrele închise şi cu intrările zidite. Refuzase cu limba împleticită oferta Luciei de a-l conduce până acasă. Trebuie să mistuie asta singur, şi o să reuşească, zisese el.

– Aş vrea s-o mai văd şi pe asta, lălăi el de unul singur, ca ea să se căsătorească într-adevăr cu pilotul ăsta, care are epoleţi aurii pe umeri. Până în 5 mai e încă mult, şi în ultima vreme s-a scris aproape săptămânal în ziare despre atâtea avioane care s-au prăbuşit. Vreau s-o mai văd şi pe asta!

Era învăluit în norii amărăciunii şi dorinţei de răzbunare. Simţea încolţind în el setea de a se certa, de a-şi descărca furia asupra cuiva şi, dând curs unui impuls spontan, o luă în direcţia Lindenring. În faţa

hotelului Stern începu să urle și să înjure în sus, spre ferestrele care încă mai erau luminate. Striga numele Sperling, Zinser, Van Hulle și cerea ca una dintre găluștile alea să aibă curajul să se bată cu el, altfel se duce el sus și-i scoate din pat.

– Porcilor, l-ați trădat pe Bach! Credeți că știți totul mai bine ca toți! Căcăcioși aroganți! Netrebnici! Da, da! He! Sperling! Cu tine vorbesc! Vino jos, tu, cârpă de șters picioarele! Sau tocmai îți face freza secretara ta? Ha-ha! Hai, vino! Ai curajul! Să vină și Zinser imediat, scroafa grasă! Și homosexualul de olandez! Ha-ha!

Așa făcea el gălăgie, adresându-se celor de la etaj cu niște înjurături – Leo s-ar fi minunat – pe care, când era treaz, le-ar fi negat ca făcând parte din vocabularul lui. Numai pe Koyatake îl lăsă în pace, și îl rugă să scuze deranjul. Dar era nevoit s-o facă.

În holul hotelului luminile neoanelor se aprinseră. Peste scurt timp, un bărbat tânăr, înalt, apăru în ușa de la intrare, își întinse gâtul și se uită în jur, ca să-l descopere pe turbulentul nocturn. Kemper îl recunoscu pe barman, se duse poticnindu-se pe partea cealaltă a străzii și fugi în noapte.

Ajuns în locuința sa înghețată, aprinse focul în toate sobele. În timp ce privea flăcările, care lingeau cărbunii cu un licăr albăstrui, își făcu un plan.

– Gata. S-a terminat. Ajunge. Patruzeci și cinci de ani, Kemper, sunt de ajuns! Patruzeci și cinci de ani de nefericire!

Dintr-odată, totul îi stătea în faţa ochilor cu limpezime de cristal, era doar o problemă de executare hotărâtă, lipsită de afecte.

Se duse, clătinându-se, în baie, deschise dulăpiorul cu oglindă de deasupra chiuvetei şi luă tabletele. În acelaşi timp, privirea îi căzu pe o lamă de ras fără învelitoare. Luă lama între degete şi se uită îndelung la ea.

– Micuţule Leo, şopti el, devenind sentimental, am vrut întotdeauna să fiu pentru tine un model şi un frate bun. N-am reuşit. Am dat greş. Iartă-mă. Când vei fi mare, ai să înţelegi de ce a trebuit s-o fac. Vei zice atunci: „Ce nobil din partea lui că n-a mai vrut să fie o povară pentru familie."

Deşi avea lacrimi în ochi, se simţi uşor, departe, eliberat şi izbăvit. Se părea că starea de beţie nu-i mai înceţoşa gândirea. Sau i-o înceţoşa abia acum cu adevărat? Fiindcă i se păru că se lărgeşte spaţiul minuscul al băii. Plafonul şi pereţii se fărâmiţară, transformându-se într-un praf subţire, iar soarele se făIea cu o lumină aurie. I se părea că simte miros de pământ umed şi de frunze putrede.

Cu gesturi lente, teatrale, pregăti totul pentru cea din urmă clipă, puse lama de ras pe marginea căzii şi lângă ea tabletele. Să lase o scrisoare de adio i se părea prea banal. Toţi cei care ajunseseră la capăt făcuseră asta.

Lăsă apa să curgă în cadă, se uită la ea calm, hotărât, aproape indiferent, cu privirea fixată pe firul subţire ce clipocea. Atunci îi trecu prin cap gândul la comoara

găsită de el. Ce-o să se aleagă de partitură? Kemper, nu poţi pleca înainte de a cunoaşte *Apocalipsa!*

Închise robinetul, scoase dopul, se duse în camera cu pianul, aprinse lampa de la masa de scris, luă geanta, îşi puse mănuşile albe de mătase, trase afară cutia, ridică acoperitoarea şi despachetă mapa albastră din hârtia de mătase. Aceasta avea să fie ultima plăcere din viaţa sa: să citească partitura, s-o studieze, s-o audă, până când ultimul ei acord se va fi stins. Apoi va pune mapa cu note într-un plic, va scrie pe el adresa Asociaţiei Bach, o va duce la poştă şi o va pune la cutie. Le datora acest lucru celor care iubeau muzica lui Johann Sebastian Bach. În primul rând, însă, Luciei, fiindcă ea avusese dreptate: ar fi un criminal dacă ar mai ţine la el partitura. Întors de la poştă, va lăsa apa să curgă în cadă. Restul n-ar mai fi decât efectul a două incizii scurte, hotărâte şi al tabletelor. Aşa voia să procedeze.

Întoarse foaia de titlu şi nu putu să nu se gândească la mâinile frumoase ale Luciei, cu unghiile lăcuite într-un roşu-bordo, care atinseseră blând, la restaurant, paginile partiturii.

– Stai! Înţelese dintr-odată. Inelul! Bineînţeles! Inelul de aur roşiatic era inelul ei de logodnă! Nătângul de mine! Cum am putut fi atât de prost să-i fac o declaraţie de dragoste?

Roşi, se transpuse apoi, imediat, în prezenţa Luciei, îşi imagină felul ei reconfortant de a spune lucrurilor pe nume, un dar pentru care o invidia cu adevărat. Îi fu şi mai ruşine că nu fusese sincer. „O discuţie profundă! Ai făcut o impresie profundă

celor din Asociaţia Bach! Ce să spun! Au râs de tine, asta au făcut!"

Aproape să izbucnească în lacrimi de jignit ce era, aruncă o privire tulbure prin fereastra îngustă de la balcon, care încadra o noapte de ianuarie neagră, geroasă. Privirea îi ajunse pe mânerul ferestrei, ale cărui margini erau acoperite cu flori de gheaţă, atât de frig era în locuinţa lui. Îşi scoase mănuşile, se ridică de la masă, mai puse cărbuni pe foc, îmbrăcă paltonul şi îşi puse şalul la gât, se aşeză iar, luă mănuşile, privi acele şi steluţele licăritoare ale florilor de gheaţă, îşi studie imaginea din oglindă şi constată că, la lumina lămpii, chipul lui părea şi mai bătrân, mai neîmpăcat, mai urât. Îşi plecă ochii, înclină capul, se uită spre manuscris, vru să citească. Notele scrise cu cerneală cafenie se contopiseră, se transformaseră în nori, se şterseseră. Îşi frecă ochii, ca să vadă clar. Nu reuşi.

Când îşi redobândi controlul asupra sentimentelor, avu puterea, în sfârşit, de a se dedica partiturii, acelui text incredibil care-l scosese de pe făgaş.

În jur se iscă un susur, un şir de sunete adânci, catifelate. Se auzea, şoptit, muzica unui triplu acord încă fantomatic, greoi, în sol minor. Mai întâi un motiv, arhaic ca ritm şi formă, apoi un al doilea şi un al treilea, a căror unitate era menţinută de nişte linii de legătură trase cu o mână tremurătoare. În timpul melancolic al alemandei, se îmbinară, notă cu notă, formând o temă de şapte măsuri, cântată murmurând de continuo şi de lăută. Tema se înălţă cu greu, prinse formă dintr-o informitate ceţoasă, păru că încearcă să

se ridice spre culmi, către lumină, se avântă într-un melos estompat şi recăzu, în cele din urmă, în ceaţă şi informitate. Acolo, în minorul umbrit, se ridică iar sub aceeaşi formă, dar de astă dată însoţită canonic de coardele mijlocii. Din nou tema se strădui, interval cu interval, să se ridice într-o lume mai luminoasă, se opri, scurt şi aparent fără vlagă, la zenit, se prăbuşi cromatic imediat după aceea, cu gesturi coborâtoare ce scoteau suspine, spre dominantă, şi se înălţă pentru a treia oară perseverent, neabătut, în coardele de sus, ieşi dintr-o letargie lâncedă, urcă spre un major limpede, netulburat, căută să zăbovească în *legato*-uri lungi, dar se pulveriză într-un sol minor vag, de plumb. Melodic, mereu aceeaşi, se înălţă de-a dreptul nemiloasă a patra, a cincea şi a şasea oară, dar acum biciuită şi mânată din spate de timpane, corni şi trompete. Tema se reîntoarse iar şi iar, neîncetat, necruţător, ca un perpetuum mobile care voia să oscileze mereu, veşnic.

Muzica era acum pe mai multe voci şi mai largă, orchestraţia mai densă şi mai bogată. Zvâcni o străfulgerare de disonanţe şi de cromatisme transversale. În sunetele care se clădeau mereu unele peste altele, se ramifica, aprinzându-se ca nişte fulgere, o polifonie bizară ce ameninţa să se descarce în toate direcţiile tonale. Acorduri se adunară, formând armonii statice, se dizolvară, se stratificară, se îndreptară rostogolindu-se întunecat spre dominantă. Chemări sclipitoare ale trompetelor luminară coloritul sumbru al coardelor. În continuo simţeai multă mişcare, se zguduia de trilurile şi lungile tremolouri. Arpegiul

cântat de lăută şi clavecin se pulverizã în scântei lucitoare deasupra timpilor grei ai măsurilor, zburã departe, arse, se stinse fumegând, mai licări o dată, se stinse de tot şi se răci.

Aici un cor grandios sfâşie, cu exclamaţii stridente, tălăzuirea sălbatică a orchestrei: *Sonn' und Sterne müssen fallen, und der Mond wird sein wie Blut*[1], cântă el pe şapte ştime, strigă de-a valma aceste cuvinte, în nişte salturi de intervale mânioase, linii şi fraze dure, ce se intersectau în ritmuri bizar înghesuite unul într-altul. Muzica îşi crescu tempoul, deveni mai rapidă, se aprinse, arse. Linia basului, monotonă iniţial, repetându-se mereu, devenise un monstru care bătea din picioare şi sforăia pe nări. Ca o maşină care trecuse dintr-odată de la măsura de timp dreaptă, care se târa, la un ritm de trei pe patru în zigzag. Şi maşina mergea furtunos înainte, de neoprit, mânată de nişte bătăi marţiale ale orchestrei, sunete asurzitoare de trompetă, un pizzicato licăritor. Deasupra tuturor acestora, corul cobora ca o ploaie de pietre, în fraze de şaisprezecimi biciuitoare, dezmembrând împletitura pe mai multe voci, cu puseuri de acord diminuate: *Da wird die Posaune schallen, wenn die Welt vergeht zu Glut*[2].

Fusese locul mitic Armaghedon, cu fâşiile lui de ceaţă atârnând până jos, care vesteau pustiire şi pieire,

---

[1] „Soarele şi stelele trebuie să cadă, iar Luna va fi ca sângele" (n. tr.).

[2] „Atunci trâmbiţa va răsuna, când lumea va pieri, făcându-se jăratic" (n. tr.).

un Pământ dezolant, pe care nu mai putea trăi nicio ființă vie. Locul unde spiritele demonice îi vor aduna, la sfârșitul zilelor, pe toți stăpânii lumii, pentru o ultimă bătălie uriașă, așa cum fusese profețit în Apocalipsa lui Ioan.

Și muzica, mașina, se rostogoli mai departe, înghiți cu aviditate ultimele suspine scoase de oboi, asfixie figurile sonore imploratoare ale violelor, exclamațiile scâncite ale flautelor. Se avântă în sus, ca un balaur uriaș, zvâcni la înălțimi tot mai mari ale sunetelor, își pierdu fundamentul și se duse, în modulații absurde, spre regiunile cele mai îndepărtate. Nu se mai putea opri, pentru că tema principală, mereu aceeași, o mâna neîntrerupt înainte. Ea se transformase într-un scut de armonii cu irizări metalice. Urcă tot mai sus și mai sus, trecu peste un Pământ în flăcări, fără nicio direcție, fără să acosteze lângă un țărm fertil, neatins de pârjol.

Totuși, deasupra infernului, o scânteie de speranță – sunetul consolator scos de cornettino, cu valori de note lungi, de-a dreptul nesfârșite. Misteriosul corn, cu timbrul inconfundabil de blând, intonând melodia de la început. Acea formulă care fusese notată în grabă de mâna Annei Magdalena Bach pe marginea mapei. Rândurile misterioase care-l tulburaseră atât de mult pe Kemper, când le auzise prima dată.

Inima lui bătea repede, fiindcă foile partiturii păreau să emane iar mirosul ciudat de zahăr ars, ca în după-amiaza din Ajunul Crăciunului, când Leo găsise geanta brodată în casa burdufurilor orgii. Kemper

îşi trecu nasul peste foile de hârtie, aspiră mirosul şi încremeni.

Cineva stătea ghemuit. Era acolo. În cameră. Undeva, în semiîntuneric. Stătea ghemuit şi pândea. Kemper o simţea. O ştia. Nu era singur în cameră. Poate că stătea într-un colţ, poate se ghemuise sub pian sau aştepta pe podea, chiar în spatele lui. Fără faţă, fără gură, fără ochi. Lipsit de corp, dar de o putere înfiorătoare. Venise prin spaţii fără început şi fără sfârşit. Iar acum ajunsese la el. Fără contururi, bătrân, neînchipuit de bătrân.

– Nu te întoarce! murmură Kemper. Citeşte mai departe. Nu-i da putere. Nu te întoarce. Citeşte mai departe. Nu are nicio putere asupra ta.

Umerii îi înţepeniră. Îşi ţinu respiraţia, ca să nu facă niciun zgomot. Încet şi neobservat îşi strânse mâna pumn. O sudoare rece îi curgea de-a lungul spatelui. Braţele i se făcuseră piele de găină.

– Nu te mişca! Aşteaptă până când va fi dispărut! Dacă te atacă, o să strigi din toate puterile.

Aşteptă, expiră inaudibil, inspiră iar, reţinu aerul. Ceasul de la Sfântul Wenzel bătu, răguşit şi fără chef. Undeva urla motorul unui automobil. Imediat după aceea, al doilea, la fel de furios. Nişte roţi rulară. Nişte frâne scârţâiră. Kemper îşi aţinti auzul la zgomotul motoarelor, până când acesta fu acoperit de bătăile inimii sale. Simţi că îi e sete, dar rămase aşezat, fără să se mişte. I se părea că forţa aceea înspăimântătoare slăbeşte, se retrage, încetează să mai acţioneze. Mai aşteptă o vreme, nemişcat, apoi îşi ridică încet capul.

Prin ferestrele înguste se căsca spre el noaptea neagră, fără stele. Florile de gheață începuseră să se topească, și pe mânerul ferestrei apăruseră picături de apă scânteietoare. În cameră se făcuse cald.

– Vezi? Nu are nicio putere asupra ta. Nu poate să-ți facă nimic. Citește mai departe!

Se aplecă deasupra partiturii, își sprijini fruntea în palmă, căută pasajul unde pierduse șirul, trecu repede peste măsuri, își ascuți auzul și auzi din nou muzica.

După ce colosul ce bătea din picioare se prăbușise în neantul sumbru – redactarea corului de la început se întinsese pe cinci coli de hârtie acoperite cu un scris înghesuit, niște dimensiuni cum nu mai întâlnise niciodată la Bach – urmară episoade de un lirism de-a dreptul idilic. Erau recitative, arii, duete și interludii instrumentale, fermecător de ușoare, de transparente și de fragile, încât Kemper se simți transpus pe o pajiște primăvăratică, de un colorit exuberant. Visă iarba înaltă, care se legăna în vântișorul vioi de la amiază, redat printr-un siciliano legănat, cântat de coarde. Peste tot se auzeau zumzăituri, bâzâituri, foșnete și șoapte, în tremoloul viorilor și violelor, în mersul în treizecidoime al clavecinului, în tremurul lăutei. În cantilenele vioaie ale unui *oboe da caccia* i se păru că vede o rândunică zburând ca săgeata pe firmamentul albastru cețos, se înălță abrupt, oprindu-se dintr-odată în punctul cel mai înalt al curbei, coborî în picaj și își deschise iar aripile la numai câțiva metri depărtare de pământ, spre a-și reîncepe apoi jocul capricios și a exploda iar, cu multă bucurie, în cer. În

urmărirea fugară dintre flautul transvers şi trompetă, el văzu norii zburliţi de vântul rece de la nord, în registrul sesquialtera al orgii care-şi revărsa sincopat perlele percepu începutul unei ploi de primăvară, iar în ligaturile ce scânteiau luminos, cântate de viorile piccolo, curcubeul ce se arată imediat după ploaie.

I se păru că Bach şi *madame* Ziegler, textiera sa, ar fi vrut să născocească, într-o beatitudine transcendentală ce tânjeşte pietist după lumea de dincolo o nouă lume: oraşul făgăduit, despre care povesteşte Ioan de la Patmos în Apocalipsa sa. Un oraş mistic, într-o dumbravă a cerului întinsă, care strălucea în matostat şi aur curat, în care nu mai era nimic impur, nici necaz, nici boală, nici plâns, nici minciună şi nici ură. Un oraş care nu avea nevoie de Soare şi de Lună, ale cărui porţi nu erau încuiate, fiindcă în el nu mai exista noapte.

Kemper studie avid paginile *Apocalipsei*, măsură cu măsură, număr cu număr. Hotărârea de a-şi pune capăt vieţii i se păru aproape ridicolă, faţă de amploarea şi forţa de neînţeles pe care le aveau ideile muzicale ale lui Bach. Se uită pe fereastră, îşi privi chipul în oglindă şi dădu din cap, fără să înţeleagă. Un zâmbet scurt, ruşinat, îi trecu peste buze, când se întoarse şi căută prin cameră, cu priviri neîncrezătoare. Aici nu era nimic şi nu fusese niciodată nimic. Domneau o linişte plină de pace şi o căldură plăcută. Kemper zâmbi, amuzat de propria lui putere, se ridică de pe scaun, îşi puse în cui paltonul şi şalul, se duse în bucătărie, veni înapoi cu un pahar şi o sticlă de vin, se aşeză, îşi turnă în pahar şi bău încet, savurând.

Trecu în revistă, cu privirea, foile gălbui, care se văluriseră și se înăspriseră, presărate cu note muzicale, cu semne de legătură, cu chei... Urmări barele de măsură verticale și liniile orizontale, scrise una într-alta, cu trăsături de pană nesigure, ajungând să semene cu barele unui grilaj reunite între ele. Acolo unde cerneala cursese din belșug – la notele cu șaisprezecimi sau cu treizecidoimi – se căscau găuri minuscule, codițele notelor nu fuseseră scrise complet. Cerneala Gallus ruginise de-a dreptul hârtia. Îi apăru o senzație neplăcută și începu să aibă mustrări de conștiință. Partitura se va fărâmița cu totul, va fi pierdută pentru totdeauna, dacă nu va fi restaurată și conservată de mâna unor specialiști. Trebuie să trimiți cât mai repede posibil manuscrisul celor din Asociația Bach!

Întoarse paginile cu grijă, citi mai departe și dădu de o modificare neobișnuită în structura muzicală a oratoriului. Textura armonioasă se oprea brusc într-o planare bizară. Recitativele și ariile nu mai dispuneau de linia basului, fundamentul le fusese sustras, basso continuo era cu desăvârșire absent. Totul scânteia, totul era sferic și ireal în această lume nouă, paradiziacă, dar în mod inexplicabil se cânta, toate vocile cântau. Imponderabile, menținute de niște forțe invizibile, melodiile se mișcau printr-un sistem de referință, nu voiau să se decidă spre ce tonalitate să încline, se îndreptau în același timp spre major și spre minor, traversau un cosmos armonic de-a dreptul nemărginit, și totuși se reîntâlneau, somnambulic, în acorduri plăcute.

Dar muzica cerească pe care Bach o compusese aici nu-l bucura pe Kemper. Îi amintea de viaţa lui măruntă, nereuşită, şi nu-şi putea explica de ce. În motivele cromatic ascendente şi descendente ale oboiului d'amore îşi recunoscu propriul plâns înăbuşit, se simţi transpus înapoi, în serile toride de vară ale copilăriei, când afară încă mai era lumină şi el stătea treaz la ferestrele ce se întunecau, simţind nevoia să fie îmbrăţişat de mama lui, aşteptând ore în şir să-i audă paşii, până când, în cele din urmă, adormea, fără să fi fost sărutat. În intervenţiile disonante, tăioase ale cornilor i se păru că aude glasul tunător al tatălui său, care-l domina, îl obliga să-şi corecteze gândirea şi simţirea, să-şi schimbe atitudinea, să devină, în sfârşit, un membru util al societăţii. În sunetul înăbuşit, friabil-răguşit, scos de cornettino, auzi propria sa voce, care fusese întotdeauna prea slabă, nu se putuse afirma niciodată, iar dacă o făcea, friza întotdeauna ridicolul. În gesturile măgulitoare şi dezmierdările dintre vioară şi soprană se retrezea dorul nepotolit de a fi acceptat, înţeles şi iubit pentru el însuşi. „Lucia", şopti el şi închise ochii cu durere.

Ţinând în mâna stângă scrumiera, Lucia stătea în locuinţa ei mică, dar luminoasă dintr-un bloc nou, pe o cutie de carton pe care fusese scris cu marker negru „Bucătărie II". Peste tot, pe podeaua parchetată de culoare închisă, se aflau lăzi şi cutii mari de carton. Lucia purta un tricou galben-nisipiu, nişte jeanşi maro, era nemachiată, părul şi-l legase la spate, într-un coc.

– Unde ţi-e inelul?

– Las-o baltă! se repezi ea la Kemper, şi îşi întoarse faţa, fugi la fereastră, făcând eforturi să nu izbucnească în plâns.

Kemper se apropie de ea, îşi puse nesigur mâna pe umărul ei:

– Hai, spune! Unde-i inelul?

– Nu pot vorbi acum despre asta, răspunse ea, simţindu-se la înghesuială, şi imediat începu să plângă.

El stătea lângă ea, încurcat şi rigid, se întreba dacă s-o ia în braţe sau dacă nu cumva ar îndrăzni prea mult. Îşi lăsă mâna, stângaci, pe umărul ei şi aşteptă până când Lucia se întoarse şi îi căzu la piept.

Kemper deschise ochii, ridică puţin capul şi se miră de ceea ce visase. Cum putea să cunoască locuinţa Luciei, când nu fusese niciodată la ea? Şi inelul? Îşi mai turnă repede nişte vin şi goli paharul pe jumătate. Oboseala îi îngreuna pleoapele. Se străduia să nu caşte...

– Nu adormi! Citeşte mai departe! Trebuie să citeşti mai departe! se îndemnă singur.

Se frecă la ochi, îşi îndreptă spatele, făcu rotaţii cu braţele şi se adânci iar în lectura manuscrisului. Studiase deja mai mult de jumătate din această partitură ciudată şi începu, treptat, să înţeleagă că în ea lucra un spirit care căuta să anuleze toate legile armoniei care fuseseră valabile până atunci. Aici cineva smulgea lumea din ţâţâni, o întorcea pe dos, o punea în ordine într-un mod nou. Nu de jos în

sus – ca înainte –, ci de sus în jos. Un constructor care părea să fi înnebunit şi îşi închipuia că poate să înceapă construirea casei de la acoperiş, să tragă zidurile în jos şi să pună piatra de fundaţie abia după ce construcţia era terminată. Un smintit, care crea împotriva tuturor regulilor teoretice o operă de artă care nu mai era muzică în sensul propriu-zis al cuvântului, ci ceva ce depăşea sunetele, ritmurile, spaţiile şi timpurile.

– Oare de aceea nu a fost descoperită partitura? reflectă el. De aceea a trebuit să rămână ascunsă două sute patruzeci şi şase de ani şi să zacă între duşumelele putrede? Ar fi putut Bach să-şi supună contemporanii încercării de a asculta *Apocalipsa?* Oare ei nu l-ar fi declarat smintit, nu l-ar fi trimis la o casă de nebuni? Cu siguranţă, ar fi dat din cap puternicii şi lucizii vremii sale. Ar fi râs de el. Fiindcă el făcuse o greşeală de neiertat. Îndrăznise să pună la îndoială legea gravitaţiei şi, cu aceasta, i-ar fi dat de gol pe cei care nu voiau să renunţe la vechea ordine. Care erau nevoiţi s-o apere cu teamă, chiar dacă, poate, visau la zilele copilăriei în care mai stăpâneau acest lucru: mersul prin aer, când eşti în relaţie directă cu lumea şi nu ai întrebări.

Frunzări mai departe, ascultă recitativele, ariile, corurile şi coralele atât de îndrăzneţe, pe care nu le mai auzise niciodată la Bach, şi cu atât mai puţin la vreun alt maestru al acelei epoci. Dar Bach sfărâma tot ceea ce existase înainte nu doar în ceea ce priveşte compoziţia, ci şi ca formă şi repartizare a vocilor şi

instrumentelor. Scrisese fraze pe şapte voci, fără fundament, legături de o densitate nemaipomenită, şi schiţase forme de arii de un tip nou, care renunţau la obişnuita parte *da capo*. Bogăţia sa de idei în combinarea instrumentelor era copleşitoare. După o arie pentru tenor, acompaniat de patru fagoţi, urma un terţet pentru bas, sprijinit exclusiv de vioară şi timpane. Combina cornii cu flautele, făcea în aşa fel încât trei lăute erau obligate să concerteze la un registru solo pe orgă, şi alte asemenea orchestraţii neobişnuite. El adăuga chiar şi un clopot, spre a ilustra textul unei arii pentru alto, care povestea despre clipa finală. Linia melodică a acestei arii acompaniate de corn şi de trâmbiţa tenor părea atât de străină şi ireală, încât Kemper trebui s-o citească încă o dată. Nu mai auzise niciodată o asemenea muzică misterioasă, de-a dreptul fantomatică. O mai citi o dată şi adormi, înainte de a fi ajuns la capăt.

Leo îşi smulse şapca de baseball de pe cap, îşi şterse fruntea şi îşi aruncă şapca, descriind un arc înalt, în direcţia camerei cu pianul, unde ea ateriză pe sofa. Îşi pusese notele pe pian, se aşeză şi începu să clămpănească. Dar nu trecu multă vreme şi îşi ridică mâinile de pe clape, apoi se întoarse cu spatele la pian.

– Tu-u-u, Jakob, bâigui el şi se uită încurcat în podea.

– Ştiu, Leo.

Băiatul îşi ridică fruntea. Ochii îi zvâcniră miraţi.

– Ştiu. O să vin azi la voi.

Cotul îi alunecă de pe marginea mesei. Kemper avu nevoie de câteva secunde ca să se întoarcă în prezent. Îşi frecă ochii, cugetă la visul ciudat, îl alungă şi se cufundă iar în partitură.

La fiecare număr nou se vedea în faţa unei enigme şi mai mari. Pe lângă aceasta, scrisul prezenta nişte schimbări aproape de neobservat la început, dar apoi tot mai clare. Mâna lui Bach părea să fi devenit mai slobodă. Scrisul părea grăbit, liniile care constituiau gâtul notelor erau neregulate, zburau unul peste altul spre dreapta. Articulaţiile erau aruncate în fugă. Întregi succesiuni de măsuri rămâneau goale sau prezentau numai scrisul muzical prescurtat, constând din cifre şi litere. Compozitorul nu mai adăuga răbdător, cu cerneală roşie, cuvintele povestitorului. Partitura luase caracterul de concept. În mod evident, creatorul său nu mai avusese răgazul de a trece totul pe curat.

Ce se întâmplase? Bach fusese foarte grăbit? Nu mai avusese timp să încheie manuscrisul? Fiindcă se apropia de sfârşitul vieţii. Kemper ajunsese la ultima pagină.

Pe ea se aflau trei schiţe de coral, fără vocea de bas, începând cu cuvintele *Dein' Hand mich wiegt zur ew'gen Ruh*[1]; şi Bach nu se putuse hotărî, probabil, ce variantă să aleagă. Muzica era notată într-un simplu do major. În timp ce primele variante prezentau treceri şi ornamente, concepute mai mult liniar decât

[1] „A ta mână mă leagănă întru odihnă veşnică" (n. tr.).

vertical, cea de-a treia era exclusiv homofon. Notă lângă notă. Fără niciun ornament, fără înfloriturí. Ultima variantă părea un exemplu didactic, menit să-l învețe pe elev regulile frazei pe trei voci, ca și cum, la sfârșitul monumentalei sale partituri, Bach s-ar fi întors în copilărie, când tot ce ține de iscusință fusese încă foarte departe de el. Caracterul pasajului, ca și tactul dansant sugerau un cântec de leagăn, constând iar în acele sunete pe care Anna Magdalena le notase pe marginea de jos a mapei. Lui Kemper îi trebui mult timp ca să descifreze ultimele măsuri ale *Apocalipsei*. Când, în cele din urmă, ultimul acord se stinse, își ridică obosit capul, se uită pe fereastră cu ochii înroșiți, arzători, și atunci acel ceva îl privi. Din întunericul nopții. Îl privi direct în inimă. Avea brațe, picioare, o față, gură și ochi. Era tânăr. Era bătrân. Îl privea țintă, îl privea țintă în inimă.

– Pleacă! scrâșni Kemper, cuprins de panică. Dispari! Dispari!

Era atât de înspăimântat, încât aproape căzu cu scaunul pe spate. Se lovi cu genunchiul de muchia mesei. Din această cauză, sticla cu vin se răsturnă și se revărsă peste mapa cu note muzicale, făcând o pată mare.

El urlă și mai disperat, apucă foaia de hârtie udă, se năpusti în bucătărie, trânti ușa după el, ținu foaia deasupra chiuvetei, lăsă vinul să picure de pe ea, luă un pumn de sare și o presără pe hârtia îmbibată cu vin. Se uita consternat la foaia care începea să se onduleze. De frică, nu mai știa la ce să se gândească. La acel ceva din fereastră sau la nenorocirea care se întâmplase cu

manuscrisul? Absolut fără niciun sens, în capul lui se ivi imaginea unui ceas de mână, pe cadranul căruia ţopăia un Mickey Mouse. Unde văzuse ceasul acela? Şi la cine? Berlin! Doctorul Holl! Pata de vin roşu pe care o făcuse Van Hulle pe P 25! Îşi aminti brusc, cu toate detaliile, faţa jignită a şefului de secţie, ca şi cum acesta s-ar fi aflat în faţa lui şi i-ar fi rostit sentinţa de condamnare la moarte.

Ar fi vrut să plângă, dar nu putea. Ar fi vrut să râdă, pentru că îi venea să plângă. Nici asta nu merse. Voi să se ducă înapoi, la masa de scris. Nu îndrăzni. Rămase pe loc, în picioare, aşteptând, fără să facă nimic.

– Nu eşti nebun! începu să vorbească tare cu sine însuşi, ca să-şi alunge frica. Eşti beat, asta-i! Kemper, aici nu e nimeni! Aer proaspăt! Exact! Aerul proaspăt o să-ţi facă bine!

Deschise uşa bucătăriei cât un lat de palmă, ascultă, tremură, îl trecură fiori de frig, deşi transpira şi avea o sete infernală. Îşi scoase cu grijă mănuşile de mătase, bău avid direct de la robinet. Apa era ca de gheaţă şi avea gust de rugină. Îl apucă sughiţul. După multe şovăieli, îndrăzni, în sfârşit, să se ducă iar în camera cu pianul, unde îşi luă cu iuţeala fulgerului paltonul şi şalul, nu se mai uită nicio clipă spre fereastră şi ieşi ca un fugar din casă.

Dădu ocol de trei ori bisericii Sfântul Wenzel, la lumina gălbuie a becurilor stradale. Nu întâlni nici ţipenie de om. Era un ger cumplit, şi el uitase să-şi ia căciula. Aerul foarte rece parcă-i muşca nasul

și gâtul. Când se furișă pentru a patra oară în jurul bisericii, murmură:

– Poate că Lucia știe cum se scot petele de vin roșu. Sigur... hâc... știe! O să fie totul iarăși bine. Kemper, trebuie să încetezi cu băutul. Creierul ți se înmoaie. Vezi stafii. O să ajungi un idiot. Ești un alcoolic, asta ești! Ăsta-i adevărul! Ți-o spun pentru ultima dată... hâc... În cameră n-a fost nimeni!

Înfiorat de ecoul pe care cuvintele sale îl generaseră în Topfmarkt, se uită în spate, să vadă dacă nu l-o fi auzit cineva. Totodată, nu putea scăpa de sentimentul îngrijorător că cineva aleargă alături de el, tot timpul. Iar îl cuprinse panica. Cât o fi ceasul? Cinci? Șase? Nu fusese atent când bătuse orologiul din turn.

Cu pași nesiguri, de om hăituit, urcă treptele ce duceau la locuința lui, în casa goală, cufundată în întuneric, și se opri în fața ei, ascultând. Nu auzi nimic, în afară de pulsul său și de zumzăitul surd al circulației de dimineață, care se trezea treptat, răzbătând spre el dinspre Wenzelring. Descuie ușa, puse mâna pe clanță și dintr-odată, ca și cum ar fi apăsat pe comutatorul unei lămpi, dispăru frica de ceea ce ar fi putut să-l pândească înăuntru. Indiferent ce l-ar fi așteptat acolo, nu era ceva rău. Nu putea fi rău sau distrugător, fiindcă se înălțase din adâncurile muzicii. Lucrul acela își avusese sălașul în ideile inepuizabile ale partiturii, în cuvintele, melodiile, vocile și acordurile ei. Poate chiar dincolo de ele. Poate că era mai bătrân chiar decât Bach.

Poate că odinioară l-a aşteptat pe Bach cu aceleaşi răbdare şi încăpăţânare cum acest ceva îl aştepta acum pe el sau pe oricare dintre aceia care-l puteau auzi. Bineînţeles! În momentul în care intrase în contact cu comoara, fusese acolo. Stătuse ghemuit pe balustrada galeriei, fără formă, fără grai, aşteptând să fie privit.

– O să mă uit la el, şopti Kemper.

Intră în locuinţă, se duse în bucătărie, unde lăsase foaia pătată la uscat, îşi puse mănuşile de mătase, care rămăseseră alături, apucă foaia cu vârful degetelor şi o duse în camera cu pianul. Privi apoi spre fereastra balconului, unde se putea presimţi o dimineaţă abia conturată, cu silueta negru-cenuşie a nucului bătrân şi cu faţada bisericii Sfântul Wenzel.

Aşteptă, nu-şi întoarse ochii de la imaginea sa din oglindă, care devenise palidă, rămase liniştit, şi timpul se opri în loc. Au fost momente incredibile de imponderabilitate, de absenţă a oricărei greutăţi, a simţirii. Uitase ceea ce era vechi, nemântuit. Uitase neplăcerea vieţii sale, figurile şi tot ceea ce îl îmbolnăveşte pe om, jeluirea şi acuzaţia, vinovăţia şi pe cei vinovaţi. Deveni sunet muzical, i se deschise auzul, presimţi că era acceptat, cu toate neîmplinirile şi trădările sale. Simţi din nou plăcerea inocentă de a fi incorigibil, de a fi cel care era: Jakob Kemper. Trăise mult timp şi umblase mult pe căi greşite. Întinsese mâna după stele, căzuse, ca să-şi întindă iar mâna după ele.

Pe mânerul ferestrei apăru o picătură de apă. Picătura scânteie argintie în lumina lămpii de pe masă,

se lăți, se mări tot mai mult, se smulse, plană, se roti în jurul propriei sale axe, căzu pe pervazul ferestrei, se diviză, se rupse, se pulverizã.

Kemper se uita neclintit la chipul pe care-l vedea în geam, la chipul băiatului. Avea părul tuns, gura îi era deschisă. Buzele erau cenușii, obrajii căzuți, fruntea era netedă, mătăsoasă și albă. Era îmbrăcat într-o cămașă cu guler tare, un costum bleumarin, care făcea ca umerii să pară și mai lăsați. Chipul băiatului se apropie mai mult, pleoapele erau închise. Veni și mai aproape. Kemper sărută buzele cenușii, reci și aspre și ele avură un gust dulce, răspândiră un miros amețitor de zahăr ars.

Aștepta la fereastră și se uită la imaginea lui oglindită. Lumina lămpii de pe masă nu mai reflecta chipul decât ca pe o umbră. Nu mai vedea ochii, nici gura sau nasul, ci numai conturul unui cap îngust, osos. Și în spatele lui, noua dimineață, lividă. Silueta nucului, roșiatică și ireală în lumina becurilor de pe stradă, pălea. Zidăria bisericii se înălța abrupt, cu ferestrele ogivale înalte.

El stătea acolo nemișcat, incapabil să conceapă un gând. Dar nu-i era frică. Acum nu-i mai era frică. Aștepta liniștit. Apoi închise mapa, ca să o așeze în cutia căptușită cu vată și hârtie de mătase. Ezită, mai ridică o dată capacul, adulmecă. Nu mirosea a nimic. Absolut a nimic. Nici a vin, nici măcar a hârtie mucegăită.

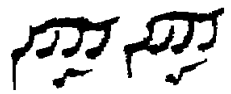

– Cinci, şase, şapte...

Jakob Kemper număra bătăile ceasului de la biserica Sfântul Wenzel. Ora opt. Voci. Cineva fluiera cu două degete. Încă o dată. Râsete. Piaţa se trezea. În container zăngăniră nişte sticle aruncate. Nişte automobile veniră şi se îndepărtară iar.

Hotărî să facă o baie fierbine. După ce încălzi cazanul de la baie, deschise robinetul, combină apa rece cu cea caldă şi ascultă ritmul egal din conductă. Suna mai penetrant ca de obicei. Un fir subţire de apă clipocea, curgând în cadă, iar petele ruginii arătau unde plesnise emailul. Se simţea ca sub un clopot de sticlă. Mişcările sale păreau frânate şi încetinite, în timp ce se dezbrăca. Tremura, deşi soba era încinsă. Vaporii înceţoşau camera de baie, care nu avea fereastră. Treptat, linoleul care imita nişte dale de gresie se aburi. Pe marginea căzii încă se mai aflau tabletele şi în mintea lui străfulgeră hotărârea de ieri – lama de ras. Kemper îşi încreţi fruntea.

– Prostule! şopti el şi puse cu vârful degetelor lama la loc în dulăpiorul de deasupra chiuvetei. Asta-ţi vine de la băutură. De azi o să termini cu asta. Şi cu tabletele.

Luă cutia cu valium şi o aruncă în găleata de gunoi.

În timp ce stătea în cadă şi se uita la balonaşele de spumant în toate culorile curcubeului, îl străbătu un sentiment copilăresc de fericire şi de mulţumire

adâncă. Triumful de a fi primul om căruia îi fusese dat să găsească și să citească *Apocalipsa*, ultima operă, necunoscută, a lui Johann Sebastian Bach, îi dădea o stare de euforie. I-ar fi plăcut să se întoarcă pe burtă, să se scufunde și să se joace de-a submarinul, cum făceau el și Karl când erau încă niște băieței, sâmbăta, în timp ce mama le făcea baie. Gândul la fratele lui, mort atât de timpuriu, îl făcu să-și rumege iar întrebările. Cine era băiatul ras în cap de la fereastra balconului? Cu buzele cenușii, aspre, cu pleoapele închise, îmbrăcat în costumul bleumarin? Ce era cu mirosul acela copleșitor, dulceag? Îi apăruse oare un mort? Fusese Karl? Cum de nu-l recunoscuse?

– Asta a fost acum patruzeci de ani. Patruzeci de ani! Karl? Să-mi apară mie? Ce tâmpenie! În primul rând, eram beat. În al doilea rând, n-am dormit toată noaptea.

I se făcu frig. Lăsă să mai curgă apă fierbinte.

– Și scena din locuința Luciei? Cutiile pentru mutare? Inelul de logodnă? Nici nu știu măcar unde locuiește! Și Leo! Voia să-mi spună că bătrânul e pe moarte. Firește! Exact asta voia să-mi spună!

Din neatenție, aproape că se opări la un picior. Și-l trase repede, înjurând. Apa din cadă dădea pe dinafară. Căută pe bâjbâite bateria și opri apa fierbinte. Erau atâția vapori, că nu-și mai putea vedea mâna în fața ochilor. Se lăsă încet pe spate, își împrăștie apă pe genunchi și pe piept, fiindcă vana era mult prea scurtă pentru un om de statura lui.

Muzica poate să facă multe, dar nu poate să prevadă viitorul, cu siguranţă nu. Ne poate aduce aminte lucruri din trecut. Asta da. Ne poate genera sentimente de fericire, ne poate mişca până la lacrimi, dar nu poate să prevadă viitorul. Asta nu. Şi nu are miros. Muzica nu are miros. Asta ar fi scamatorie, vrăjitorie...

– Kemper, trebuie să te laşi de băutură. De azi ai terminat-o cu ea definitiv. Nu mai pui niciodată în gură vreo picătură de alcool. Pe cuvânt de ostaş... Cuvânt de ostaş.

În timp ce lua această hotărâre, ochii i se închiseră. Se trezi abia când începu să tremure de frig, pentru că apa din cadă nu mai era decât călduţă. Spuma se risipise. Apa avea un licăr de sticlă verde. Trecu o vreme până când îşi reveni. Îşi privi cu atenţie corpul. Braţele şi mâinile erau moi şi albe ca pergamentul. Venele ieşeau în evidenţă, albastre, palmele şi degetele erau pline de zbârcituri. Se gândi dintr-odată la faptul că îmbătrâneşte, îşi privi sexul şi se simţi cel mai singur om din lume, pierdut şi uitat, de care nimeni nu avea nevoie. O să dispară ca o umbră.

Dar nu avea partitura? Nu se afla pe pragul unei vieţi noi?

– „Un muzicolog din Naumburg face descoperirea secolului!" Schiţă un gest teatral. Sau, dacă vreţi, aşa: „Un legător de perii a găsit un manuscris original al lui Bach!" Şi aşa e bine.

Ieşi gemând din cadă, se şterse cu prosopul.

– De neiertat, pata aia groaznică de vin roşu! Nu ştiu cum o să i-o explici lui Sperling!

Trecu în camera cu pianul, deschise cutia, scoase mapa și cercetă fila deteriorată. Dintre cele trei variante ale coralului final nu mai exista decât ultima. Restul notelor se dizolvaseră în roșul-albăstrui al vinului, erau pierdute, fără îndoială, pentru totdeauna.

– Și ce dacă? murmură el cu gura încleștată. Oricum, ultima variantă era cea mai bună.

Ceva lucra în el. Se îmbrăcă. Era prea răscolit ca să se culce. Prea multe îi bântuiau prin minte. Euforie și îngrijorare, de-a valma. Ieși din casă, întors pe dos și fără a ști unde vrea să se ducă, merse prin ziua geroasă, rătăci sub un cer vărgat. Aerul rece îl făcu, treptat, să gândească mai clar.

Cu totul împotriva felului său de a merge, gonind încovoiat și cu capul lăsat în jos, pe lângă lucruri și oameni, preocupat exclusiv de el însuși și de știința lui, azi, într-un mod inexplicabil, simți bucurie în contact cu lumea din jurul lui.

– Dacă nu te interesează oamenii, cum să aibă ei interes pentru tine? Trebuie să te duci spre ei. Să-i faci curioși în privința persoanei tale.

Își încetini deci mersul, se duse drept înainte, privi ici și colo în vitrinele magazinelor și chiar se opri în fața câtorva. În Engelgasse întâlni o doamnă în vârstă cu un copil. Fetița își smulse căciulița de lână de pe cap și o aruncă, descriind un arc înalt, pe pavaj. Doamna tocmai voia să se aplece, dar el i-o luă înainte, luă de jos căciulița, o scutură de praf și o îndesă, zâmbind, pe capul micuței. Fetița începu să plângă, speriată,

în timp de doamna, confuză, începu să-l înjure: ce i-a venit, să-i bruscheze nepoţica?!

Kemper bâigui câteva cuvinte de regret şi, când văzu că niciun fel de scuze nu ajută, se refugie, încovoiat şi cu pas întins, în cafeneaua Kalb.

– Şi unul ca ăsta umblă liber prin lume! o mai auzi el pe doamnă.

Trase repede uşa după el, îşi scoase basca şi se descheie la palton, când îi veni în minte că uitase geanta cu partitura. Se îndreptă imediat spre ieşire, dar ezită – nu mai voia s-o întâlnească pe doamna în vârstă. Se calmă, se duse la o masă liberă, îşi puse paltonul pe speteaza scaunului, luă loc, se prefăcu preocupat de meniu, dar nu se gândea decât la mapă şi la evenimentele din ultima noapte. Şi îi veni un gând straniu, dar ciudat de eliberator: „Să-mi spargă liniştiţi apartamentul şi să mi-l ia. Şi atunci toată nebunia o să treacă, în sfârşit, iar eu voi avea linişte."

Ideea că cineva de la Asociaţia Bach ar putea să-şi însuşească *Apocalipsa*, s-o publice şi să devină astfel nemuritor nu-l mai speria. Dimpotrivă! „Doar eu am fost primul căruia i-a fost îngăduit să citească partitura! Şi Lucia ar fi cu siguranţă uşurată de această întorsătură a lucrurilor."

– Ce doriţi să vă aduc?

Ospătăriţa era o femeie de vreo patruzeci de ani, brunetă, delicată, nu lipsită de frumuseţe. Albastrul-deschis al ochilor ei părea visător.

Kemper roşi, comandă zăpăcit un mic dejun, deşi nu-i era foame, şi un ceai:

– Fără rom! Te rog, fără rom!

– Hm, murmură ospătărița, îl privi, și el abia acum observă că se uita pe lângă el. Avea strabism.

În cafeneaua Kalb, pe pereții căreia erau agățate oglinzi mari, care luaseră o culoare lăptoasă din cauza fumului de țigară și a aburilor din bucătărie, era mult zgomot. Clienții erau învăluiți în norișori cenușii-albăstrii. Erau mai ales bărbați, tineri și de vârstă mijlocie, care aveau, probabil, ceva în comun: n-aveau de lucru, dar timp – berechet. Kemper studie un chip după altul, căută să descifreze mimica, colțurile gurii lăsate în jos, obrajii nerași, surprinse câteva frânturi de vorbă, ascultă ce se ascunde în tusea și în râsul lor.

Un tânăr arțăgos, care stătea lângă tejghea, își dădu seama că era observat. Purta o coleretă la gât, avea sprâncene stufoase și un bust musculos. Omul fu cuprins de neliniște, începu să se joace nervos cu capacul unei halbe de bere, dar în cele din urmă îl ațintì el însuși dușmănos cu privirea pe cel care se uita la el. Kemper îi susținu privirea, până când celălalt întoarse capul în altă parte. Pentru Kemper aceasta a fost aproape o victorie. De obicei, el era acela care nu putea să înfrunte privirile oamenilor. „Vezi? Pe ăsta l-ai făcut curios. Ăsta o să-ți țină minte fața. Îl preocupă."

Se simți curajos, ca să nu spunem puternic. De azi n-o să se mai ascundă. De nimeni. Făcuse prea mult timp asta. Prea mult timp rămăsese în umbră, se uitase cum viața trecea pe lângă el, însorită și gălăgioasă. Trebuia să se gândească iar la secundele magice din

noaptea trecută, când se întorsese acasă, apăsase pe clanţă şi toată frica îi dispăruse într-o clipă. La sentimentul minunat al imponderabilităţii. Să-şi întindă iar mâna după stele. „O să-l privesc", îşi spuse el. „Indiferent ce sau cine o fi, o să mă las în voia lui. Chiar şi a bătrânului. Da, chiar şi a bătrânului. Ha!"

Din cauză că-şi umpluse prea mult gura, se înecă cu pâinea prăjită şi începu să tuşească în timp ce ospătăriţa îi aducea farfuria cu oul ochi. Gălbenuşul ce se clătina îi aduse aminte de cleiul din atelierul de perii. Scârbit, dădu la o parte farfuria, şi pofta de mâncare, oricum redusă, îi dispăru definitiv. În loc de asta, sorbi ceaiul, luă ziarul, trecu în revistă partea culturală, tuşi iar, citi programul cu diferitele spectacole, se întrebă dacă ar avea puterea să asculte *Concertele brandenburgice* dirijate de directorul şcolii de muzică a oraşului, hotărî că nu, dar se simţi nerecunoscător, fiindcă directorul îi dăduse o jumătate de normă. Hotărî deci să se ducă, puse deoparte ziarul şi-i studie iar pe ceilalţi clienţi. Dar în curând gândurile îi alunecară iar spre noaptea trecută.

Cum şi-a pierdut Karl viaţa? L-o fi îndemnat bătrânul să se caţere tot mai sus? Dar Karl a murit asfixiat, aşa se spune. Şi, pe urmă, tatăl lor nu fusese niciodată la Buchholz. „Numai mama ştia de ascunzătoarea noastră. Nu s-a spus oare că în ziua accidentului tatăl fusese la Halle, la o şedinţă a Partidului Naţional-Democrat al Germaniei, şi că se întorsese abia a doua zi dimineaţa? De ce mama n-a mai scos niciun cuvânt? O fi având ceva de-a face cu...? Niciodată!"

Câţiva îşi întoarseră capul spre el. Colereta de lângă tejghea îl privi, pândind. Kemper dădu din cap prietenos, colereta nu. Nici n-ar fi putut.

Trebuie s-o ştiu. Mă duc la bătrân. O să vorbesc despre ceea ce nu se spune niciodată. O să-l oblig să-mi spună adevărul în legătură cu Karl. Şi atunci o să ştiu ce e şi cu celălalt vis. Probabil, absolut nimic. Foarte bine! Acum te ridici de pe scaunul ăsta şi te duci direct la atelierul de perii. Acum te ridici de pe scaun!

– Scuze! strigă el în spatele ospătăriţei şi pocni, ca un elev, din degete.

Ea se întoarse, observă mâna ridicată, veni la masa lui, timp în care sânii ei se legănau prietenos.

– Hî... un coniac... dublu... te rog.

Simţea că ea văzuse cum se uitase la sânii ei şi îi fu jenă. Hotărârile luate se risipiseră, de asemenea, brusc. Îi veni aproape să vomite, la gândul de a intra în prăvălie şi a inspira mirosul de cânepă şi păr de cal.

Dădu repede pe gât coniacul şi plăti. Ospătăriţa nu-i mulţumi pentru bacşiş. El îşi legă fularul la gât, îşi puse paltonul şi basca şi se îndreptă spre ieşire.

– Mai stai o clipă, sperietoare de ciori ce eşti!

Kemper se făcu că nu aude.

– Opreşte-te, tu, jumătate de creier!

El se îndreptă calm spre uşă, dar arţăgosul cu colereta la gât îşi înfipse unghiile în umărul lui.

– Ce te-ai holbat aşa la mine?

– Poftim? Nu vă înţeleg.

– A tras cineva apa la closet, de gâlgâi aşa?

– Domnule, lăsaţi-mă să plec, vă rog!

– Domnule, lăsaţi-mă să plec! Eşti mai de soi, ha?

Îl călcă pe Kemper pe degetele de la picioare, îi ridică gulerul paltonului, îl ciupi de şal, îi trase basca pe ochi, îl lovi peste obraz şi începu să-l înghiontească.

– Chem poliţia dacă nu mă lăsaţi în pace imediat!

– Spune-i asta infirmierului tău. Omul devenea tot mai grosolan, răscolea cu mâna prin părul rărit al lui Kemper. Ai un frizer tare! Dar când îţi văd mutra, curul meu îmi place mai mult.

– Fuzzy, lasă clientul în pace! strigă ospătăriţa şi se aşează între ei, uitându-se supărată la roşcovan.

Acesta îşi lăsă imediat în pace victima. Ea îl pişcă de nas, tachinându-l, şi-l trimise înapoi la tejghea. Fuzzy se supuse, dând din cap.

– E un tip foarte drăguţ, se scuză ea în faţa lui Kemper.

Acesta ridică din umeri.

– Un tip foarte drăguţ, mormăi el, îşi netezi părul, îşi îndreptă şapca pe cap şi ieşi din cafenea alb ca varul la faţă şi cu convingerea fermă de a nu mai călca pe acolo.

În timp ce mergea întins pe Engelgasse, intenţionând să ajungă în Salzstrasse, întorcându-se mereu ca să vadă dacă nu e urmărit, renunţă la planul nobil de a se deschide spre oameni, de a le stârni interesul, de a-i elibera de frică. Va mai reflecta cu maturitate la întrebarea dacă omenirea e pregătită să asculte *Apocalipsa*. Acest Fuzzy, în orice caz, nu era pregătit, cu siguranţă că nu.

Ajuns în faţa casei părinteşti, se constrânse, totuşi, la un mod de a acţiona hotărât, respiră adânc, păşi în faţa uşii cu geamuri de sticlă a prăvăliei, pe care cândva, la mânie – iar îşi aduse aminte de acest episod – o trântise atât de tare, încât geamurile se făcuseră ţăndări. Apăsă pe clanţa veche, strălucind a cositor. Uşa era încuiată. Abia acum observă tăbliţa pe care scria „Mă întorc imediat" şi îl cuprinse melancolia, fiindcă pe bucata de carton zdrenţuită se mai putea vedea scrisul cu înfloriturile mamei. Mama era cea care-l învăţase scrisul caligrafic. Câte ceasuri nu petrecuseră amândoi, Karl şi cu el, în serile lungi de iarnă, învăţând scrisul cursiv. Karl fusese întotdeauna mai bun decât el, mai rapid, mai talentat, mai elegant, mai destins. Cât îl invidiase pentru laudele pe care i le aducea mama, pentru mândria care-i lumina chipul. Îl urâse pentru asta.

Trase de clopoţelul demodat al prăvăliei. Părea că nu e nimeni. Trase mai energic. Lanţul soneriei era legat de un al doilea clopoţel, aflat sus, în locuinţă. Nu deschise nimeni. Stătea nehotărât prin preajma prăvăliei, neştiind ce să facă, şi se uita în vitrină. Pe nişte perne de catifea neagră, prăfuite, se aflau câteva perii, aranjate fără prea mult gust, de la peria pentru WC până la pensula de ras. Aşa ceva nu existase în vremea când mama trăia! Eva, tu, măr putred!

Îşi strânse mai tare buzele, cu dispreţ, mai trase o dată de lanţul soneriei, reflectă dacă să-l aştepte pe bătrân în casă. Ştia unde era ascunsă cheia, într-o crăpătură din zid, lângă pragul uşii. Luând altă hotărâre,

se întoarse, traversă strada şi intră în agenţia de voiaj Sonnenschein.

Lucia fu destul de surprinsă să-l vadă. Atât de surprinsă încât gura ei foarte tare rujată rămase pe jumătate deschisă, gest care putea fi interpretat în diferite feluri.

– Pot să te sun eu imediat? Am un client, şopti ea în receptorul telefonului.

Kemper presupuse că tocmai îi tăiase vorba lui Robert al ei. Era chiar sigur de asta, fiindcă la zgomotul din receptor – erau, în mod sigur, nişte obscenităţi – ea răspunse cu un chicotit. Lucia puse jos receptorul şi îl salută pe Kemper sărutându-l pe obraz, reaşezându-i în acelaşi timp, fără ca el să observe, gulerul paltonului. Faţa ei strălucea. Ochii de un verde-pal îl priviră deschis şi treaz.

– Şi eu, care credeam că n-am să te mai văd niciodată, spuse ea, uşurată.

– Suntem prieteni, Lucia, replică el rigid.

– Aşa spun toţi bărbaţii.

– Eu nu sunt un bărbat... Nu sunt ca toţi bărbaţii, asta voiam să spun.

Ea zâmbi amuzată.

– Era tocmai în drumul meu. Şi am vrut, pur şi simplu, să trec un minut, spuse el, ca să mascheze gafa. Privi iritat spre mâna ei dreaptă. Inelul de logodnă licărea, gros, de un auriu-roşiatic. Dar nu, nu licărea, strălucea în toată splendoarea! Nu, nu strălucea, ardea! Speranţele lui Kemper se spulberau, cu cât fixa mai mult inelul.

– Azi fără geantă? întrebă Lucia şi îşi încrucişă braţele, astfel încât inelul îi dispăru în dosul cotului.

– Aş vrea să-mi cer scuze, cu toată seriozitatea, Lucia.

– Pentru ce?

– Aseară m-am îmbătat şi n-am mai ştiut de mine. Nu mai ştiu ce am spus. Dacă te-am necăjit sau am fost necuviincios, dacă am spus ori am făcut ceva care te-ar fi putut răni, te rog acum să mă ierţi.

– Prostii! Nu m-ai rănit deloc. Eşti un om prea fin pentru a face aşa ceva. Nici atunci când eşti beat, îl potoli ea, făcându-i cu ochiul.

– Eşti foarte generoasă, Lucia.

– Nu mai fi atât de ţeapăn! Dă-mi paltonul. Neagră? Cu zahăr?

– Mulţumesc. Cu multă plăcere... Trebuie să ştii că nu te voi alunga nici din inima, nici din viaţa mea. Nu pot. Am nevoie de tine... de prietenia ta...

– Ce-ai spus?

– Am spus că o să rămânem prieteni!

– Aparatul de cafea face atâta zgomot.

– Prieteni!

– O clipă!... Aşa. Cafeaua. Am pus zahărul în ea. Scuze. Aşadar...

– Voiam să spun... ei bine... în afară de Freidhelm Wölfer, eşti singurul om care m-a luat în serios.

– Cine-i Freidhelm Wölfer?

– Profesorul meu de compoziţie.

– Cel cu farfuriile zburătoare?

– Lucia, trebuie să-ţi mai mărturisesc ceva. N-am fost sincer cu tine şi m-am descris într-o altă lumină,

fiindcă voiam să te impresionez. Voiam să strălucesc, jucam teatru în faţa ta. Domnii muzicologi specialişti în Bach au râs de mine. M-au făcut debil mintal romanţios... Dar tu ai timp, de fapt?

– Bineînţeles, Jakob.

– Noaptea trecută am avut o trăire incredibilă. E vorba despre mapa pe care ţi-am arătat-o. Nu e o muzică aşa cum am înţeles-o eu până acum. Acord şi ritm. Este de fapt toate la un loc, firește, la o privire superficială. Dar în note zace şi ceva mai adânc. Ceva ce eu nu pot explica. Sunt convins că în această lucrare Bach a trecut de o limită care duce într-un spaţiu necunoscut, unde trecutul, prezentul şi viitorul sunt una. Nu ştiu cum a reuşit să facă aşa ceva, dar dintr-odată am putut privi, timp de câteva minute, în viitor. Pare o sminteală, dar partitura poate să prezică. Partea muzicală e doar suprafaţa. Sub ea se află un mesaj ascuns. Foile de hârtie au început dintr-odată să emane un miros dulceag. Ştii cum e mirosul de cadavru? Muzica a trezit la viaţă un copil mort. Mi-a apărut Karl. Dar tu ai timp?

– Par stresată?

– Fiindcă te uiţi întruna la telefon.

– Vorbeşte mai departe, Jakob.

– Ceea ce îţi povestesc pare absurd şi nu are nimic de-a face cu ştiinţa serioasă. Eu nu sunt nici un om credincios, nici nu mă simt atras de chestiile astea ezoterice la modă. Cercetător fiind, cred numai ceea ce pot dovedi. Aşa credeam, în orice caz. Până ieri-noapte. Azi e joi?

– Joi, răspunse Lucia.

Starea de înaripare de la început, așa i se păru lui Kemper, făcuse loc nesiguranței.

– Joi vine Leo la mine pentru ora de pian, dacă nu uită iar. Întotdeauna la cinci. Azi el se va purta altfel ca de obicei. Va fi agitat, neatent, va căuta să scape. Vrea să-mi spună ceva, dar nu poate. O jur, Lucia. În timp ce citeam partitura, Leo a apărut dintr-odată în fața mea, a vorbit, și atunci am știut că tata nu mai are mult de trăit.

– Dar tu transpiri. Lasă-mă să văd. Ai febră!

– Nu am febră. N-am dormit deloc noaptea trecută, asta-i tot. Crezi că am luat-o razna, nu-i așa?

– Pot să fiu sinceră, Jakob?

– Chiar te rog.

– Eu văd un om care n-o mai scoate la capăt cu viața lui. Probabil nu doar de ieri-noapte. Te cunosc prea puțin ca să îndrăznesc să-mi fac o părere. Ești atât de diferit de ceilalți, de cei adaptați, care aleargă de colo-colo. Îmi sunt dragi colțurile tale. Îmi sunt dragi muchiile tale. E adevărat, Jakob. Ți-ai păstrat atâta naivitate, atâta pasiune. Când vorbești despre muzică, începi să înfloreşti. Atunci ai cu adevărat niște ochi de copil. Înoți în muzică și te poți dărui total. Pentru asta te invidiez. Din păcate, nu înțeleg nimic din Bach. Nu e tocmai lungimea mea de undă, recunosc deschis. Nu, n-ai luat-o razna. Poate că în ochii celorlalți, da. Nu și într-ai mei. Totuși, îmi fac griji. Pentru că ești un om lipsit de apărare.

– Nu crezi niciun cuvânt din ceea ce spun.

– Tu crezi? Nu asta este esenţial? Jule, cea mai bună prietenă a mea – tocmai vorbeam cu ea la telefon când ai intrat –, şi-a pierdut tatăl la şapte ani. A căzut într-o prăpastie, făcea alpinism. Dar ea a fost convinsă mulţi ani după aceea că *papa* al ei mai trăieşte. În visele ei lucide, el o trezea în fiecare dimineaţă, o dezmierda şi o îmbrăţişa. Apoi pleca în Alpi, să facă alpinism. În fiecare zi. Jule mai poate imita şi astăzi vocea tatălui ei. Când face asta, ai impresia că vorbeşte un bărbat. Să mori de râs! Total *crazy!*

– Lucia, şi tu mi-ai apărut. Locuinţa ta are parchet de culoare închisă. Aveai... inelul de logodnă...

– Ei?

– Nimic.

– Ar trebui să te împaci cu gândul ăsta, Jakob. Îl iubesc. De altfel, în locuinţa mea este o mochetă îngrozitoare. Albastru cu mov. Rămasă de la chiriaşul de dinaintea mea.

– Chiar?

– Chiar.

– Fiindcă tot ai vorbit despre mochetă. Cum se scot petele de vin roşu?

– Încearcă soluţia Fleckenteufel.

– Ce-ai spus?

– A mers şi în cazul bluzei mele. O să-ţi cumpăr o sticluţă. Jakob, aş vrea să mă revanşez pentru cina la restaurant şi să gătesc ceva pentru tine.

– Aş fi extrem de onorat, răspunse el încet şi cadenţa glasului său melodic şi viril o mişcă pe Lucia mai mult decât ar fi recunoscut.

– Bine, spuse ea nesigur.

Sună telefonul. Din fericire. Lucia vru să ridice receptorul, dar el o apucă de mână.

– Nu răspunde. Nu acum.

Ea îl privi şi mai consternată. Stătură amândoi unul în faţa celuilalt, fără să scoată niciun cuvânt, şi aşteptară până când cel de la telefon îşi pierdu răbdarea. El îi lăsă mâna şi inspiră adânc parfumul ei, pe neobservate. Timpul se opri în loc. El se gândi la picătura de apă care, rotindu-se în jurul propriei sale axe, coborâse alunecând pe pervazul ferestrei şi acolo se pulverizase. Telefonul sună iar. Lucia îl privi pe Kemper, ca şi cum ar fi aşteptat aprobarea lui. El dădu din cap afirmativ. Ea era atât de zăpăcită, încât în loc să ridice receptorul, luă în mână pachetul de ţigări.

– Găină fără minte, şopti ea, dădu din cap şi acceptă convorbirea.

Partitura nu minte. Parchet sau mochetă, Lucia nu se va căsători cu pilotul. Jakob era convins de asta după ce se despărţise de prietena lui. Cu noile speranţe care se treziseră în el, umbla obosit prin oraş şi nu se mai gândea decât la somn. În drum văzu o colonadă pentru afişaj. Pe ea era lipit un anunţ mare cu portretul lui Bach: *Concertele brandenburgice.* Kemper îşi ridică privirea, sfios, spre chipul lui Bach. Şi îi pieri tot cheful: „Ce urât te-a portretizat acest Haussmann! Cârpaci, nu pictor! Un nepriceput! Tu erai slab, nu gras. Mistuit, consumat. Tabloul este o minciună portretistică!“

– *Guantanamera...*, se auzi în spatele lui.

Kemper se întoarse. În faţa lui stătea pastorul Dielsch. Purta o jachetă cu puf de pinguin, bătătoare la ochi, de culoarea pătlăgelelor roşii, în care arăta ca un balon umflat. De sub căciula de blană maronie se vedea faţa lui rotundă:

– Ei? V-aţi regăsit sfânta comoară?

Kemper se făcu roşu ca jacheta cu puf. Uitase să-i mulţumească pastorului pentru că-i adusese geanta înapoi.

– Voiam să vă exprim mulţumirile mele...

– În regulă. Mi-a făcut plăcere. De fapt, eu sunt acela care ar trebui să roşească. Ca să fiu sincer, mi-e ruşine. Am fost un laş. La recepţie s-au purtat rău cu dumneavoastră. Ar fi fost de datoria mea să intervin. Şi eu ce-am făcut? N-am spus nimic. Aţi luat deja masa de prânz? Vreţi să mă însoţiţi?

– Nu, mulţumesc.

– Sunteţi, bineînţeles, invitatul meu.

– Nu mi-e foame, domnule Dielsch.

– Dragul meu, de sărăcie nu trebuie să ne fie ruşine. Acceptaţi liniştit invitaţia mea.

– E drăguţ că spuneţi asta, dar cu adevărat nu mi-e foame. Pe lângă asta, sunt foarte obosit.

– Da, aşa-i. Dumneavoastră sunteţi un om care lucrează noaptea. Eu n-aş putea să duc o asemenea viaţă. Mie noaptea mi se pare înspăimântătoare. Atunci îţi vin gândurile negre. Apropo de noapte! Ieri, cineva a făcut scandal în faţa hotelului Stern şi a înţepat cauciucurile de la maşina lui Sperling. Pe

toate patru. Acum domnii trebuie să aştepte şi nu se pot întoarce la Leipzig. Nu-i chiar o carte de vizită bună pentru oraşul nostru. Nu credeţi?

– Ba da, răspunse Kemper şi tuşi.

– Poliţia presupune că a fost un vagabond. Până în prezent nu s-a găsit nicio urmă concretă, aşa mi-a zis Sperling la telefon. Şi că, în orice caz, are o bănuială, dar nu a vrut să-mi spună ce gândeşte. Vrea să aştepte rezultatul investigaţiei. Să trecem la altceva. Dumneavoastră, ca muzician, îmi puteţi spune cu siguranţă cum scapi de o obsesie auditivă. Azi-dimineaţă se cânta la radio *Guantanamera*. Şi nu-mi mai iese din cap.

– Încercaţi cu o contramelodie, răspunse Kemper, pe care pastorul vorbăreţ îl călca pe nervi.

– O contramelodie?

– De exemplu, un *Hallelujah*, din *Messia* de Bach.

– Dar *Messia* e de Händel, dacă nu vă supăraţi!

– Ce spuneţi!

– Domnule Kemper, sunteţi un cinic. Asta nu-mi place la dumneavoastră. V-aţi schimbat foarte mult în ultimul timp. Dar nu în bine. Trebuia să vă spun asta...

– Domnule pastor, vă mulţumesc încă o dată că mi-aţi adus înapoi geanta. Acum trebuie să-mi continui drumul.

– Nicio problemă! Eu nu vă reţin. Staţi! Era să uit...

– Ei?

– De aceea v-am oprit.

– Vă rog.

– Profesorul Koyoto...

– Koyatake.

– ...sau cum îi ziceţi, s-a interesat de dumneavoastră.

– De mine?

– Voia să ştie unde vă poate găsi. I-am dat adresa dumneavoastră.

– Ei nu!

– Ba da. Un om extrem de politicos.

– Desigur, replică Kemper nemulţumit.

– De când ne cunoaştem noi, oare? începu Dielsch o temă nouă.

– Domnule pastor, n-am putea... altă dată...

– Dar vă las să plecaţi! Ştiţi, într-un fel îmi place de dumneavoastră. Rămâneţi cu bine!

Kemper se uită în urma pastorului.

– Haaaah – lle – luja, dada – dmm – dmm, mormăi el după ce făcu câţiva paşi.

Jacheta roşie cu puf de pinguin dispăru treptat în aerul îngheţat de iarnă.

Kemper se duse întins spre Topfmarkt, în timp ce rumega în cap două întrebări: Ce vrea Koyatake de la mine? M-o fi recunoscut barmanul?

În piaţa din faţa bisericii Sfântul Wenzel era zgomot şi agitaţie. Nişte meşteri de la firma Linke intrau şi ieşeau din biserică, descărcaseră o remorcă plină cu bârne, scânduri şi o ladă plină cu tuburi de orgă. Un camion cu platformă galben tocmai încărca pe rampă pupitrul cu claviaturi, care devenise inutilizabil.

Când fildeşul clapelor începu să lucească, Kemper se gândi, cu melancolie, la anii în care cântase pe aceste claviaturi. Revăzu derulându-se cu rapiditate etapele

vieţii sale. Toate avuseseră de a face, într-un fel sau altul, cu acest instrument: perioada când învăţase cu Wölfer, nopţile în care cântase preludii, nopţi întregi, şi nopţile în care compusese, ziua în care zărise manuscrisul. Nu mai voia să vadă cum şoferul înghesuia, neîndemânatic, pupitrul în cupa elevatorului şi îşi întoarse privirile în altă parte. Din ochi începură să-i curgă lacrimi. Nu pentru că era mişcat, ci fiindcă o pală de vânt îl izbise în faţă.

În crăpătura dintre toc şi uşă găsi un mesaj scris pe o hârtie de un roşu palid. Kemper îl desfăcu şi citi. Scrisul delicat şi rotund părea aproape al unui copil.

„Prea stimate domnule Kemper, iertaţi-mă că vă abordez pe această cale. Pastorul Gisbert Dielsch mi-a dat adresa dumneavoastră. Trebuie să stăm de vorbă. Azi mai pot fi găsit toată ziua în biserica Sfântul Wenzel, dat fiind că plecăm abia mâine. De pe la ora şase şi jumătate voi fi din nou la hotelul Stern. Stau în camera 215. Salutări respectuoase,

Al dumneavoastră

Joshiba Koyatake“

Mai citi o dată biletul, nevenindu-i să creadă, mimând cu buzele fiecare cuvânt. Se întoarse, trase cu ochiul spre portalul de sud şi reflectă. Iar îi veni gândul pe care îl avusese în cafeneaua Kalb: „Asta e ocazia de a termina cu tot coşmarul. N-ar trebui decât să iei mapa, să faci câţiva paşi până la biserică... Nu, încă nu! Trebuie să mai citeşti încă o dată partitura. Trebuie să elucidezi misterul. Pe urmă pot să facă ce vor cu *Apocalipsa*. Poate că e o capcană pe care

ţi-o întinde Koyatake. În mod sigur e o capcană. Pe de altă parte, dacă nu reacţionezi, va crede că ai ceva de ascuns şi va deveni cu atât mai bănuitor. Aşadar, abate-l în altă parte. Întreabă-l ce vrea. Imposibil să ştie ceva de comoară. Exclus! Nimeni nu ştie de ea, în afară de Leo şi de Lucia. Leo nu contează. Un copil habar n-are de valoarea unui asemenea manuscris. Şi Lucia? Ea n-ar face asta niciodată. Niciodată în viaţa ei! Şi dacă Koyatake bănuieşte, totuşi, ceva? În mod instinctiv? Cercetătorii îşi vâră nasul în toate. Au antene. De aceea sunt cercetători. Kemper, nu te prosti iar! Dar ce naiba o fi vrând de la mine?"

Confuz, se furişă sus, în locuinţă, încuie uşa de două ori şi o baricadă iar cu garderobul. Dintr-odată îi fu dor de vremea când încă nu găsise geanta de voiaj a Annei Magdalena Bach şi cerceta în linişte arhiva orăşenească. Cui îi mai păsa de Johann Theile şi de cantata sa, *Mein Jesus schwimmt in meinem Munde?* Numai unui cercetător mediocru. Unul ca el. Nu-şi mai dori decât un singur lucru. Să aibă linişte, să se odihnească, să doarmă. Să doarmă, în sfârşit!

Nu, *Apocalipsa* îi depăşea forţele. Pe cele spirituale, ca şi pe cele afective. Pur şi simplu, nu era pe măsura acestei sarcini. Nici măcar din punct de vedere fizic, cu cele şaizeci şi patru de kilograme ale sale. Nu era suficient de puternic. Nu avea pernuţele de grăsime ale lui Zinser. Şi pe urmă, era şi prea puţin versat. Şi cu atât mai puţin matur. El n-o să fie niciodată un Sperling.

Nu vreau să devin celebru! M-am înşelat, lume! Celebritatea e ca purgatoriul. Numai păcătoşii devin celebri. Cum strigă cu toţii, ca să fie auziţi! Cum bat cu pumnul în masă şi fac gălăgie, cei de teapa lui Zinser şi Van Hulle! Sufletele astea impure şi rănite de la cinematograf, de la televizor, din artă, politică şi ştiinţă. Dar toţi ajung cenuşă.

Nu, strălucirea, lumina, admiraţia pe care le visase în toţi aceşti ani fuseseră, de fapt, căldură mistuitoare, vanităţi, cupiditate, sete de putere şi supraaprecierea propriei valori. Un foc în care ar pieri, mai devreme sau mai târziu. Atunci, mai bine să rămână în umbră, neobservat de nimeni. Doar acesta era lucrul pentru care îi deschisese ochii muzica necunoscută a lui Johann Sebastian Bach: să uite, în sfârşit, trecutul, nemulţumirea, jignirile, eşecul. Să se împace cu viaţa. Să înveţe să se ierte pe sine. A-ţi dărui ţie însuţi o îmbrăţişare face mai mult decât toată gloria acestei lumi, care durează exact cât o respiraţie.

Kemper îşi scoase paltonul, îşi puse basca la locul ei, se întinse pe sofaua verde, decolorată, şi se uită spre masa de scris, pe care partitura stătea deschisă. Vru să se ridice, s-o ascundă în dulapul de rufe, dar nu avu puterea şi închise ochii.

– Să dorm! Te rog!

Dar gândurile i se întoarseră la noaptea trecută şi la finalul partiturii, cu misteriosul cântec de leagăn peste ale cărui note vărsase vinul.

– Fleckenteufel. A ajutat şi în cazul bluzei mele, murmură el.

Şi iarăşi erau prezente mustrările de conştiinţă. Stăteau în jurul lui ca nişte tineri recalcitranţi, ameninţători. Cum a putut fi atât de neobrăzat, atât de fără inimă, să ţină ascunsă epocala operă muzicală? Ea aparţine omenirii. Le aparţine tuturor, chiar şi acestui Fuzzy de la cafeneaua Kalb. Da, chiar şi lui!

Se ridică de pe sofa cu mare greutate, se târî nehotărât prin locuinţă, gata să împacheteze manuscrisul şi să-l înmâneze celor de la Asociaţia Bach.

– Stop! Trebuie să ştiu mai întâi ce e cu muzica asta. Apoi pot să o las în seama lor. Câteva săptămâni nu mai contează, se potoli singur.

Se lăsă iar pe sofa.

– Ce vrea Koyatake de la mine?

Cu aceste cuvinte fu cuprins de somn, în sfârşit.

Peste nu mai mult de o oră fu trezit de un claxon nerăbdător. În timp ce inima îi bătea să-i spargă pieptul, îi trebui mult timp să se dezmeticească, nu ştia dacă e zi sau noapte. În Topfmarkt cineva claxona cu adevărat, fără pauză. Kemper mijii ochii, buimac. Camionul cu platformă al firmei Linke fusese blocat, după câte se părea, de mai multe automobile parcate în jurul lui. Dar claxonul se oprise şi soneria suna nebuneşte.

– Vreau să mor, gemu el şi se duse clătinându-se în vestibul. Încă mai era atât de buimac încât nu putea să conceapă niciun gând clar, fiindcă altfel, cu siguranţă, n-ar fi deschis. În vestibul se izbi de garderobul care bara uşa, din motive inexplicabile pentru el, îl împinse la o parte şi răsuci cheia.

– Lăsaţi-mă, pur şi simplu, să mor, imploră el cu glas ascuţit şi vru să trântească uşa, dar Leo fu mai rapid şi intră cu forţa.

– Închide uşa, Jakob! Închide blestemata aia de uşă! şopti el agitat, ca şi cum ar fi făcut vreo boacănă. Respira precipitat şi transpira.

Kemper se supuse instinctiv, ca unul căruia i se dă un ordin categoric. Băiatul răsuflă uşurat, îşi luă de pe cap şapca de baseball, se şterse pe frunte şi apoi azvârli şapca în camera cu pianul, unde ea ateriză pe sofa. Kemper stătea nedumerit în vestibul.

– Cât e ceasul? întrebă el şi căscă, îşi strânse pleoapele, merse în urma lui Leo şi se uită, nevenindu-i să creadă, la ceasul de porţelan de pe pian. Ai venit cu două ore mai devreme!

Leo îşi dădu jos din spate ghiozdanul, scotoci prin el, scoase un caiet, se aşeză pe taburetul de la pian, puse notele pe suport, deschise capacul pianului şi începu să cânte *Invenţiunea în do major,* ca şi cum ar fi avut deja oră.

– O clipă, piciule! Ce s-a întâmplat?

– Nu s-a întâmplat nimic, răspunse el, greşi şi o luă de la capăt.

Kemper se ţinu de pian, fiindcă dintr-odată îi venise ameţeală. Îşi simţea limba încărcată, cerul gurii era uscat din cauza prafului şi parcă avea mâncărimi, de aceea se duse în bucătărie, deschise robinetul şi bău cu nesaţ.

„Ce imprudent am fost, să deschid, pur şi simplu, uşa!“ îşi spuse. „Ar fi putut să fie Koyatake, Sperling

sau, şi mai rău, poliţia. Dumnezeule!“ Închise robinetul, deschise dulapul de sus, apucă nerăbdător sticla de coniac, luă o înghiţitură, ca să se liniştească, încă una şi, în cele din urmă, una mică de tot. Acum începea să se simtă mai bine.

Se întoarse neobservat în camera cu pianul, nu fără a încuia mai înainte uşa locuinţei, se apropie încetişor de micul blond, îl privi şi-i ascultă cântul mecanic. Leo părea şi mai puţin atent ca de obicei şi abia acum îşi dădu seama că ceva nu era în regulă cu el.

– Bineînţeles! Se năpusteşte înăuntru, îşi azvârle şapca de pe cap, se şterge pe frunte. Am mai văzut asta o dată! Şapca de baseball cade pe sofa. Apoi pune notele pe pian, fără să rostească niciun cuvânt, şi începe să cânte. Acum se opreşte, se întoarce şi spune că bătrânul e pe moarte. Asta am văzut-o! Acum!

Leo îşi luă mâinile de pe clape şi se întoarse spre el.

– Tu-u, Jakob, îngăimă el şi se uită încurcat în podea.

– Ştiu, Leo.

Inima lui Kemper se opri. Băiatul ridică fruntea şi ochii lui îl priviră uimiţi.

– Ştiu. O să vin azi la voi.

– Ştii? De la cine?

– Stă scris în note.

– Ha?

– Fii liniştit, Leo, dragul meu. Nu trebuie să-ţi fie frică. Ştiu. Orice băiat are nevoie de un tată. Poate chiar mai mult decât de mamă. Eu o să fiu mereu aici, când o să ai nevoie. Totul e bine.

– Cine ţi-a spus?

Kemper își puse degetul pe gura lui Leo, își trecu mâna prin părul ciufulit al copilului, îl mângâie pe obraz, se uită înduioșat în ochii albaștri-verzui ai acestuia.

– Omuleee, ala bala portocala, cioc-boc, treci la loc! Spune cine m-a turnat!

Înduioșarea lui Kemper dispăru brusc, fiindcă Leo îi trântise un pumn în stomac. Se încovoie, dar își reprimă exclamația de durere, fiindcă îi putea înțelege foarte bine reacția. Cum să se descurce, mă rog frumos, un băiat de zece ani cu o veste atât de îngrozitoare? Încă nu-și poate reprima sentimentele. De aceea reacționează agresiv, e limpede! Psihologic. Fă-l să se gândească la altceva. Abate-i gândurile în altă parte...

– Cine ți-a spus? insistă Leo.

– Știu, pur și simplu, și îți promit că o să fiu un tată bun pentru tine, pe onoare de ostaș, replică Kemper. Știi ceva? Nu mai ținem ora de pian! Ce ai avea chef să facem?

– Dar spune-mi odată!

– Ai vrea să jucăm biliard?

– Omule, ești imposibil!

– Sau să tragem cu săgeata în Las Vegas?

– Asta se cheamă darts.

– Exact! Am putea să ne plimbăm prin Bürgergarten.

– Grozav!

– Sau să ne uităm pe la vitrine? Să mâncăm un hamburger și să bem o cola. Doar îți place...

– Mă calci pe nervi.

– Hm. Lasă-mă să mă gândesc... Fii atent! Am să-ţi arăt ceva! O clipă!

Se duse grăbit la masa de scris, îşi puse mănuşile de mătase, se întoarse cu o filă a partiturii şi se aşeză lângă Leo la pian.

– Cine ţi-a spus?

– Leo, acum gata! Uită-te la mine! Vreau să te uiţi la mine! Băiete, te poţi baza sută la sută pe mine. Şi să nu mai vorbim despre asta.

Leo se uită pe furiş la mâinile lui Kemper şi la fila pe care fratele lui o pusese cu grijă pe suportul de note.

– E din cartea pe care am găsit-o eu în biserică?

– Pe care am găsit-o amândoi, Leo.

– De Sebastian?

– Da, dar rămâne secretul nostru, nu-i aşa?

– La ce-ţi trebuie mănuşi?

– Fiindcă e foarte veche şi, de aceea, foarte sensibilă. Cele mai mici pete de grăsime o pot ataca şi descompune.

Leo începu să fie curios, se aplecă înainte, privi atent notiţele, îşi încreţi fruntea.

– Şi Sebastian a fost alcoolic?

– Poftim?

– Pata de vin.

– A mai băut şi el câte un păhărel mai mult decât trebuie, e adevărat. O clipă! Dar de ce spui *şi* el? Cine spune că eu sunt alcoolic?

– *Papa.*

– Într-adevăr. Şi ce mai spune?

– Că în curând o să dai în primire.

– Spune el asta? El?

– Da, iar mama nu te cunoaşte când eşti în şanţ.

– Ce familie încântătoare am.

– Dar Sebastian scria cu laba gâştei?

– Cum?

– Pentru asta primeşte un şase.

– Era deja bătrân. Pentru vremurile alea, chiar foarte bătrân.

– Şi alcoolic.

– Leo, asta nu-i de râs! Vederea îi era slabă. De aceea a scris notele cu atâta cerneală. Pe atunci nu exista încă lumină electrică, ştii. Oamenii se duceau la culcare când se întuneca şi îşi începeau munca la răsăritul soarelui. Sebastian era altfel. El compunea noaptea, la lumina lumânării. Ziua trebuia să facă repetiţii, să dea ore şi să se lupte cu consiliul oraşului Leipzig. Domnii consilieri îşi dăduseră seama de talentul lui şi se tot gândeau cum să-l abată de la munca lui. Îi aruncau mereu pietre în drum, Ernestii şi Gornerii, şi cum s-or mai fi chemat. Sebastian reacţiona cu un zel şi mai mare. A scris peste o mie de lucrări, dintre care jumătate s-au pierdut. Îţi poţi imagina aşa ceva? Să-ţi povestesc o întâmplare. Pe când încă mai era un băietan cam de vârsta ta, nu putea să adoarmă, fiindcă mereu îi trecea prin cap muzică. În casa fratelui său se afla un dulap pe care nu avea voie să-l deschidă nimeni. Acolo erau note muzicale de mare valoare. Compoziţii ale maeştrilor vechi. Italieni,

francezi. Sebastian n-avea voie să se atingă de ele. Era o noapte cu lună plină...

– Da, da, şi pe urmă el s-a dus jos, a furat chestiile alea din dulap şi le-a copiat. Povestea cu zelul lui o ştiu. Cine m-a turnat?

– Vrei să mă asculţi odată?

– Omule, dar tu urli ca *papa!*

Kemper se sperie.

– Scuze, Leo. N-am vrut să strig la tine. Îmi pare rău... Fii atent, o să-ţi cânt ceva. Ceva ce, în afară de Sebastian şi de mine, n-a mai auzit niciun om. O să te miri. Căci muzica poate să facă vrăji. Pentru ca vraja să aibă efect, trebuie să închizi ochii. Nu ai voie să-i deschizi până când îţi spun eu. Închide ochii şi concentrează-te. Îşi puse degetele înmănuşate pe claviatură, observă că tremurau, îşi retrase mâinile, le scutură, respiră adânc. Leo, trişezi. Trebuie să închizi ochii cu adevărat. Eşti gata?

Leo dădu din cap că da. Kemper începu să cânte încet, fiindcă îi era greu să transpună în muzică ceea ce era în manuscris. Ca un om care adună cioburile unei vaze de preţ, le întoarce pe toate feţele, până când, în sfârşit, reuşeşte să le potrivească – aşa cântă el coralul final al *Apocalipsei.* Repetă cântecul de leagăn, dar puţin mai cursiv, şi îl cântă în cele din urmă pentru a treia oară. Îşi aţinti privirile, curios, pe chipul lui Leo.

– Ei? Ai simţit ceva?

– Am o urgenţă, spuse băiatul, care sări de pe locul lui şi fugi în baie.

– Nimic, murmură Kemper, dezamăgit.

Remarca nu se referea la reacţia lui Leo, ci la muzică. Nici el însuşi nu simţise nimic. Niciun sentiment de fericire, nimic euforizant. I se părea banală, ca să nu spună insignifiantă. Lucrarea unui începător în ale compoziţiei. Cum se mai întâmplase deja o dată, fu cuprins brusc de îndoieli cu privire la autenticitatea manuscrisului. „Nu, Friedhelm Wölfer, asta ar fi culmea insolenţei. Eu ţin amintirea ta la mare cinste, oriunde te-ai afla acum în cosmos. O voi ţine întotdeauna la mare cinste. Dar dacă tu..."

Ridică foaia de hârtie contra luminii, chinuit de îndoială, căută filigranul, vulturul bicefal, cu globul imperial şi sabia. Luă o lupă, cercetă fila centimetru cu centimetru, găsi filigranul, ce-i drept rudimetar, dar impecabil. Cercetătorului i se luă o piatră de pe inimă, omul respiră adânc.

– Cartea a făcut deja vraja? întrebă Leo, în timp ce se aşeza iar lângă Kemper, pe taburetul pianului.

– Tu n-ai simţit nimic, Leo?

Băiatul dădu din cap că nu.

– De neînţeles! Kemper luă foaia cu note muzicale, o puse în mapă, aruncă mănuşile pe masă şi rămase în faţa ei cu o mină descumpănită. Chiar nimic, aşa ai zis?

– Ba da.

– Da?

– Băiatul era aici.

– Ce băiat?

– Băiatul din biserică.

Kemper era surprins.

– Cum arăta?

– Habar n-am.

– Ce făcea?

– Ţopăia de colo-colo.

– Ia gândeşte-te! E important! Era ras în cap? Purta un costum bleumarin?

– Omuleee, nu ştiu!

– Bine, bine. Simţea că-l înghesuie cam prea tare pe Leo cu întrebările.

– Cartea nu poate face vrăji, nu-i aşa?

– Leo, eu nu mai ştiu ce-i aşa şi ce nu. Dar mă voi lămuri în curând, crede-mă.

Bătu din palme, se duse zorit în vestibul, îmbrăcă paltonul lui Şostakovici, se întoarse în camera cu pianul şi ridică de jos ghiozdanul şi şapca de baseball ale lui Leo.

– Ce faci?

– Ne ducem vizavi, la biserica Sfântul Wenzel. Profesorul Koyatake vrea să stea de vorbă cu mine.

– Ha?

– Vii şi tu.

– Eşti tâmpit? Acolo sigur nu mă duc.

– Ba o să vii! În afară de asta, poţi să vezi, în sfârşit, cum arată o orgă dezmembrată. Aşa ceva nu vezi în fiecare zi.

– Mă interesează zero.

– Cum nu te interesează?

– Jakob, ăia ştiu de mult!

– Nu știu nimic! De unde să știe? Ia-ți șapca, uite ghiozdanul.

– Nu!

– Nu mă mai contrazice! Chiar dacă bătrânul nu mai este, trebuie să asculți!

Îl apucă de mânecă, îl trase afară din locuință, coborî cu el scările, traversară Topfmarktul și se îndreptară spre portalul de sud. Băiatul nici nu-și dădu bine seama ce se petrece cu el.

– Te-au opărit ai tăi când ai fost mic! Nu vin cu tine!

Leo vru să se smulgă din strânsoare, dar protestă degeaba și se văzu nevoit să meargă repede, cu picioarele lui prea scurte, după pașii mari ai fratelui său.

În clădirea cu trei nave a bisericii Sfântul Wenzel, încăpătoare și aerisită, la care stilurile gotic, renascentist și baroc erau într-un total dezacord, nu era tocmai plăcut. În interior domneau zgomote asurzitoare, deloc evlavioase. Se auzeau bătăi de ciocan și zornăituri, se cărau scânduri, se urla, se înjura și se râdea. Acolo unde cândva tronase orga, nu se mai înălța decât un schelet de scânduri, bârne și tuburi. Lucrătorii de la firma Linke trăgeau în jos de pe cele trei galerii câteva tuburi monumentale și niște bucăți de lemn îmbinate între ele.

– Închide-ți pliscul, că se acrește laptele!

Linke, vicepreședintele, aruncă un obiect contondent după un ucenic care stătea într-o parte. Băiatul, cu umerii înguști, tresări speriat și o șterse. Linke râse.

– Vorbeşti numai dacă eşti întrebat, şopti Kemper la urechea lui Leo, în timp ce urcau spre galerii. Şi gândeşte-te la secretul nostru! se grăbi el să adauge, şuierând.

Leo se resemnă, dădu din cap indiferent, rămânând însă atent la o eventuală posibilitate de a fugi.

În haosul din jur, specialiştii Sperling, Zinser şi Van Hulle stăteau ca în mijlocul unui joc video supradimensionat. Kemper se opri lângă balustradă, fără a fi observat, şi îl căută din ochi pe Koyatake, dar nu-l văzu nicăieri.

– Care-i părerea ta? îl întrebă Sperling pe Van Hulle şi îi lăsă spre examinare un tub de metal cam de lungimea unui braţ.

Van Hulle, care avea atârnat de gât un aparat fotografic, luă fluierul, îl privi atent, studie lipitura de plumb.

– Greu de spus, răspunse el. Poate să fi fost făcut de Hildebrandt, dar nu neapărat. Aş aştepta analiza metalografică.

– Acum ştiu la fel de mult ca înainte, replică Sperling nemulţumit.

– Unde e, de fapt, Koyatake?

– În sacristie, spuse Van Hulle.

– Ce face în sacristie?

– Bea din vinul de împărtăşanie, interveni Zinser sec, frunzărind un biblioraft gros, care se umflase peste măsură din cauza numeroaselor foi vârâte neglijent în el. Dimensiunile coincid cu măsurile

istorice. Presupun că registrul nu datează din vremea lui Bach.

O filă din biblioraft căzu.

– Aș aștepta, totuși, rezultatele de laborator, repetă Van Hulle și ridică foaia.

– Asta vom face, în orice caz. Mulțumesc, Frits. Zinser îndesă documentul într-o folie transparentă și își ciupi lavaliera neagră.

La galerie era foarte rece, iar suflanta improvizată, menită să dea căldură, îți amintea că, de fapt, putea fi mult mai frig, Zinser nu avea pe el nici paltonul, nici sacoul. Cămașa lui, albă ca florile de cireș, care se rotunjea peste burta considerabil de mare, aproape te orbea. Se pare că pe Zinser nu-l deranjau gradele minus, dimpotrivă, fruntea lui era brobonită de sudoare.

– Ce fac ăia acolo? întrebă Leo în șoaptă.

– Vor să afle ce părți ale orgii sunt autentice – adică din vremea lui Sebastian – și care nu, răspunse Kemper tot în șoaptă. Știi, de fapt, cum e produs sunetul muzical într-un tub?

Leo zise că nu.

La picioarele lor se afla un registru de lemn, ordonat după lungimea fluierelor și înzestrat cu bilețele numerotate. Kemper luă la întâmplare un fluier.

– Pe aici intră aerul, vezi? Acesta de aici se numește labium. Aici aerul e refractat. În corpus aerul intră în vibrație...

– Vă rog să-l puneți imediat la loc!

Vocea lui Sperling tăie. Se îndreptă spre ei, fiind nevoit să se cațere peste tuburi și lăzi. Kemper tresări. Leo se gândea cum s-o șteargă.

– Kemper ăla, șopti Van Hulle, împungându-l pe Zinser în coastă.

– Vă rog să puneți imediat obiectul la locul lui! repetă Sperling energic. Nasul lui roman părea și mai colțuros ca de obicei, iar în ochi i se vedea o furie adunată de mult timp.

– Bună ziua, domnule profesor, susură Kemper, care se aplecă, puse tubul la loc, se ridică, zâmbi și îi întinse mâna lui Sperling.

– Ce faceți aici, de fapt? întrebă acesta sever, fără să apuce mâna întinsă spre el.

– Hai, o ștergem, șopti Leo.

– O, nu, nu facem asta, spuse Kemper, conștient de sine, și îl ținu bine de ghiozdan. Ce fac aici? repetă el întrebarea lui Sperling. Aici sunt la mine acasă. Aceasta e patria mea. Orga mea.

– Am spus eu, un debil mintal romanțios, șopti Van Hulle.

– Orga dumitale? strigă Sperling cu o voce metalică, încercând să se stăpânească.

– Atenție, urlă vicepreședintele și îl împinse exact la timp pe Sperling la o parte, fiindcă altfel bârna care se legăna pe scripete l-ar fi lovit pe profesor în spate.

– Omule, fii atent! urlă Linke în jos.

– Mai întâi să termini tu clasa a treia, se auzi răspunsul.

– Scuze, profesore, zise Linke, mai bine trageţi-vă câţiva paşi la o parte.

Sperling dădu din cap afirmativ şi avu o privire sumbră.

– Domnul organist de la Wenzel ne face onoarea! Zinser îl salută pe Kemper cu mâna ridicată şi se apropie. Din păcate, azi şeful meu e insuportabil. Vă rog să-l înţelegeţi. I-au fost înţepate anvelopele de la frumosul său BMW.

– Îmi pare rău, răspunse Kemper. Nu-i chiar o carte de vizită pentru oraşul nostru. Puteţi să-mi spuneţi unde este profesorul Koyatake?

Zinser nu reacţionă la întrebare.

– Dar aveţi un fiu încântător! Se aplecă spre Leo. Ei, puştiule? Cum te cheamă?

Leo se dădu instinctiv înapoi din faţa bărbatului care răspândea un miros de trabuc aspru, rece.

– E Leo, fratele meu vitreg, explică Kemper. Îi dau ore de muzică.

Băiatul întinse mâna fără voie, o lăsă imediat să cadă şi se ascunse în spatele fratelui său.

– Îmi plac copiii, zise Zinser, aproape cântând. Când nu sunt ai mei, adăugă el repede. E fiul dumneavoastră.... e muzical?

– Hai să spun aşa: nu e lipsit de talent.

– Are ochi ageri, băiatul, se amestecă Van Hulle în discuţie.

Avea pe cap o căciulă de blană, purta palton şi mănuşi de aceeaşi culoare ca barba sa, un cenuşiu ca fierul, şi se muta mereu de pe un picior pe celălalt.

– Leo, acesta este celebrul dirijor al oprelor lui Bach, Frits van Hulle.

– Omuleee, mormăi Leo, ridică mâna şi salută neglijent, fără a-l privi pe străin.

Van Hulle se uită o secundă uluit la el, apoi îşi aranjă ochelarii pe nas.

– Ce ai vrea să te faci când vei fi mare?

Leo ezită, pentru că vocea de femeie din spatele feţei bărboase îl irita. Privi nervos în jur.

– Ei, nu vrei să ne spui?

– Pilot, ieşi, în cele din urmă, neauzit, din gura lui.

– Pilot, exclamă dirijorul încântat. Ce frumos! În sfârşit, un copil care nu are de-a face cu muzica! Îmi placi, băiete. Poţi să-mi spui Frits. Eu am vrut să devin pilot de raliuri. Pilot de raliuri moto, înţelegi? Visuri măreţe. Grand-prix. Cinci sute de metri cubi. Patru cilindri. Pericol, risc, forţă, viteză, ritm! Viaţă!

– Da, când cineva te aude cântând Bach, interveni Sperling, care ascultase cu jumătate de ureche, are impresia că ai confundat lucrurile.

Zinser râse din gâtlej, îşi ştese fruntea cu palma şi se ciupi iar de lavalieră.

– Nu da nimic pe ceea ce ţi se spune, băiete, continuă Van Hulle serios. Nu lua în seamă râsetele lor. Eu, din păcate, le-am luat în seamă. Din mine n-a ieşit nimic. Pe mine m-au vândut la Conservator. Dacă pot să-ţi dau un sfat: fă-te pilot şi nu asculta ce zice mama ta.

Cu o mină gânditoare, îşi luă aparatul fotografic, încadră şi declanşă. Apoi îi făcu cu ochiul lui Leo.

– Pot să le rog pe domniile voastre să continue cu inventarierea? întrebă Sperling, nesuferit. Iar dumneavoastră, dragă domnule Kemper, faceţi-mi plăcerea. Duceţi-vă de aici şi lăsaţi-ne, vă rugăm, liniştiţi.

– Cu tot respectul, domnule profesor, nu puteţi să-mi interziceţi să mă aflu în acest loc, replică Kemper, mirat el însuşi de curajul său şi de faptul că stătea drept ca o lumânare în faţa lui Sperling.

– Şi încă cum! O să vă reclam la pastorul Dielsch şi la Cercul de Promovare. Ştiţi, domnule Kemper, eu nu sunt pe lume chiar de ieri, de alaltăieri...

– O să explodeze imediat, îi şopti Zinser lui Van Hulle.

Şi aşa a fost. Tot ceea ce, la acest bărbat înalt, elevat, elegant, părea să radieze o linişte stoică şi o demnitate profesorală era numai faţadă. Tot ce se adunase în acest timp sub fruntea lui Sperling se descărca acum sub forma unei furii nemaipomenite, văzând încăpăţânarea lui Kemper.

– Dacă nu v-am inclus în comisie, faptul are legătură numai cu competenţa dumneavoastră. Practic, ea este inexistentă. Numele dumneavoastră nu apare nicăieri în lucrările serioase despre Bach. Broşura dumneavoastră autopublicată, *Oraşul Naumberg şi familia de muzicieni Bach,* este o bâiguială lacrimogenă, dulceagă, lipsită de orice calitate ştiinţifică...

– Dacă Kemper o să riposteze, şeful o s-o ia razna de tot, suflă Zinser la urechea lui Van Hulle.

– Remarc prea bine ce atitudine duşmănoasă aveţi faţă de mine şi de preţuiţii mei colegi, dragă domnule

Kemper. Se pare că vă place să ne provocați și să ne luați drept proști. Că vă simțiți obligat să ne plictisiți cu concepțiile dumneavoastră – o spun *expressis verbis* – idioate și ridicole, despre *Missa în si minor*, treacă-meargă. Vreau să trec și peste faptul că ne înjurați în timpul nopții, în stare de ebrietate, cu voce tare și înțepați...

– N-am tăiat eu anvelopele.

– Nici n-am afirmat acest lucru. Poliția va lămuri cazul.

– Cu adevărat n-am fost eu.

– Dumnezeule mare, dar țineți-vă gura, domnule care ați vrea să fiți mare muzicolog! Parașută!

– Leo, plecăm.

– Încă n-am terminat, domnule Kemper! Dacă locul acesta e patria dumneavoastră – așa cum ați afirmat în gura mare –, atunci mă întreb de ce ați lăsat această orgă de neprețuit să ajungă într-un asemenea hal? Ați lăsat-o, pur și simplu, să putrezească. N-ați găsit necesar nici măcar să reparați acoperișul...

– Asta... hî... nu-i adevărat! Întrebați-o pe doamna Zotsch!

– Țineți-vă gura!

Dintr-odată, în galerie se lăsă o tăcere mormântală. Toate privirile se îndreptară spre Sperling și spre Kemper. Până și Linke, constructorul de orgi, lăsă ciocanul din mână și se uită fascinat.

– Mă întreb, dragă domnule Wenzel-organist, continuă Sperling ridicând degetul arătător, ce fel de societate jalnică a fost aceea care și-a lăsat bunurile

culturale să se prăpădească, pur și simplu? Ce oameni au fost cei de aici, din Est? Ce fel de inși fără conștiință istorică...?

– Destul, vorbi aproape în șoaptă o voce fină, blândă, al cărei efect fu atât de puternic și de inexplicabil, încât Sperling amuți pe loc.

Un domn mic de statură, purtând ochelari fără ramă, cu părul alb căzându-i pe umeri, se apropiase de ei, după ce observase scena din semiîntuneric.

– Destul, repetă Yoshiba Koyatake și mai calm, înclinându-se în fața lui Sperling și a lui Kemper.

Acesta din urmă, auzind învinuirile, își lăsase capul în jos și se uita pieziș în pământ. Vechea otravă i se răspândise iar în picioare, în inimă și în gât, în cap, în brațe. Avea sentimentul că stă buimac în fața tatălui său, incapabil să se justifice, expus fără nicio posibilitate de a se apăra în fața forței și a puterii nemăsurate a acestuia. Respiră iute, căută să-și păstreze demnitatea, să-și țină spatele drept și tăcu. Leo apucă instinctiv mâna fratelui său, ca să-l apere. Când observă că tremură foarte tare, în el se ridică o furie neputincioasă, se făcu roșu ca racul și începu să urle:

– Tu, ordinar din Vest, îi aruncă el lui Sperling. Tu, tu...

Kemper acoperi cu mâna gura lui Leo, vru să facă un pas ca să fugă cu băiatul din galerie, dar picioarele nu-l ascultară. Leo se smulse.

– Mapa lui Sebastian n-ai s-o primești cât trăiești! strigă el și toată biserica răsună.

Kemper țipă, îngrozit.

– Atenţie! urlă Linke, dar avertismentul fu înghiţit de strigătul lui Kemper, ce te pătrundea pânâ-n măduva oaselor.

Primise o lovitură în partea posterioară a capului. Totul în jurul lui începu să se rotească. Feţele şi corpurile se contopiră, ferestrele galeriei, scheletul orgii. Podeaua se înclină, se ridică, iar se înclină. Avu impresia că i se umflă capul, mai făcu o încercare disperată de a se ţine de balustradă, care se legăna încolo şi-ncoace, ca o perdea mişcată de vânt. Apoi un zgomot surd. Apoi nimic.

Primul miros pe care-l simţi, după ce îşi reveni, fu o respiraţie insuportabilă şi, când deschise ochii, văzu dinţii din faţă, mâncaţi de carii, şi apoi faţa obtuză a vicepreşedintelui. Văzu partea de jos a pantalonilor celor care stăteau în jurul lui, uitându-se la el îngrijoraţi.

– Am leşinat? întrebă el cu voce stinsă.

– Da, răspunse vicepreşedintele.

– Cât timp?

– Două zile.

– Ceee?? gemu Kemper.

– Fără glumă, zise Linke şi râmji.

Kemper îşi ridică partea superioară a corpului, văzând iar aproape negru în faţa ochilor. Unde e Leo? Privi încurcat în jur.

– Aveţi dureri? Să chemăm un medic? Haideţi să vă ajut să vă ridicaţi!

– Unde e Leo? repetă Kemper, văzând îndreptându-se spre el două mâini desfigurate de arsuri.

Koyatake se aplecă deasupra lui.

– Mulţumesc. Pot şi singur.

Se ridică în picioare, se clătină, dar îşi regăsi imediat echilibrul şi reveni la realitate.

– Poate că ar trebui, totuşi, să chemăm un medic, le sugeră Koyatake celor din jur.

Kemper făcu doi paşi bălăngănindu-se şi aproape că era să se împiedice de Leo, care stătea ghemuit pe podea.

– Nu mai avem ce căuta aici, îi spuse băiatului, îi îndreptă şapca de baseball pe cap, îl ridică de pe podea şi plecă fără un cuvânt, fără să învrednicească pe nimeni măcar cu o privire.

– Domnule Kemper! strigă Sperling în urma lui. Dacă aţi găsit, totuşi, ceva, ar trebui să ne spuneţi. Ştiţi că săvârşiţi o infracţiune dacă sunteţi în posesia unui lucru care pentru cercetările lui Bach...

Nu putu să-şi termine fraza, deoarece Kemper se întoarse şi-i tăie vorba.

– Trebuie să fie îngrozitor focul din Purgatoriul în care ardeţi, vestite Sperling.

Făcu iar stânga-mprejur şi se îndreptă, împreună cu Leo, spre scară.

– Ce-a spus? îl întrebă Sperling, neplăcut surprins, pe asistentul lui.

Zinser îşi ciupi lavaliera.

– Micul pilot! incantă Van Hulle, şi îşi puse mâinile pâlnie la gură: Nu asculta ce zice mama ta! Nu asculta de nimeni! Gândeşte-te la bunul Frits!

Sfatul său nu mai fu auzit, fiindcă cei doi fraţi dispăruseră din galerie.

– Rahat, Jakob, am dat-o în bară, şopti Leo, când ieşiră în aer liber.

Kemper zâmbi şi zise:

– În primul rând, nu trebuie să vorbeşti în şoaptă. În al doilea rând, nu se spune „rahat“. În al treilea rând n-ai dat-o deloc în bară.

– Dar acum ei ştiu.

Kemper se opri, se întoarse spre Leo şi îi luă obrajii în ambele mâini.

– Şi ce dacă? Ce mare lucru! Nu mai am secrete. Vreau ca tot coşmarul să se termine odată.

– Te doare foarte rău?

– Ce?

– Cucuiul de pe chelie.

– Du-te acum acasă, Leo.

– Categoric nu.

– De ce nu?

– Ei, din cauza lui papa. Din cauza gumelor.

– Ce gume?

– Anvelopele.

Kemper făcu ochii mari.

– Tu ai... cauciucurile?

– Spune-o mai tare, ca să te audă toţi!

– Tu ai fost?

– Doar ştii asta.

– Nu ştiu deloc!

– Dar ai spus că ştii!

– Da, adică nu.

– Ce facem acum? Ai zis că vii la noi să stai de vorbă cu papa. În privința snopelii. Rahat, aproape că reușiserăm. Erau aproape demontate. Dar Benno s-a împiedicat și...

– Și?

– Și atunci l-a înhățat.

– Cine?

– Așa, un tip. Omuleee, Beno e prost ca noaptea!

– Mai departe!

– Pe urmă eu am venit acasă, dar aici deja aștepta mașina copoilor. Eu, firește, am luat-o la galop și am fugit la tine.

– Și bătrânul?

– Papa? Nu știu.

– Vreau să spun, se simte bine?

– Ha?

– Pare abătut în ultima vreme, obosit, fără vlagă?

– Jakob, tu chiar ai un gărgăune!

– Încet, vine cineva!

– Domnule Kemper! strigă Koyatake care făcea pași repezi, ca să-i ajungă din urmă. Domnule Kemper, trebuie să mă scuz în fața dumneavoastră pentru cele întâmplate. Îmi pare nespus de rău! Vă rog să mă credeți că am fost impresionat de dumneavoastră, când v-ați referit la *Missa în si minor.* Am fost chiar adânc mișcat. Trebuie neapărat să stau de vorbă cu dumneavoastră! Este cu adevărat foarte important!

– Vreți să stați de vorbă cu mine? Bine. Veniți diseară la ora opt la mine acasă. Dar singur, vă rog.

Koyatake se înclină.

– O clipă, nu e bine aşa. Diseară nu voi fi disponibil. Să ne întâlnim mâine la micul dejun în hotelul Stern. La nouă.

Koyatake se înclină.

– Staţi! Nici aşa nu-i bine! Kemper se gândea la barman şi la ceilalţi membri ai comisiei. Ne întâlnim la cafeneaua Kalb. La aceeaşi oră. Ba nu! Nici la cafeneaua Kalb nu se poate. Se gândi şi îşi muşcă buza de jos. Îi venise în minte tipul certăreţ cu colereta. În afară de asta, era un loc bizar. Ştiţi restaurantul Domklause din Herrenstrasse?

– O să-l găsesc eu, spuse uşurat Koyatake. Vă mulţumesc! Multe mulţumiri!

Apoi se trase doi paşi înapoi, se înclină în faţa lui Kemper, dădu din cap spre Leo, se întoarse cu un surâs blând, enigmatic, în jurul gurii sale înguste şi dispăru în direcţia bisericii Sfântul Wenzel.

– Buun! Ai văzut mâinile lui de zombi? întrebă Leo fascinat, când ajunseră în uşa casei.

Kemper nu-l ascultase. „Gata cu jocul de-a şoarecele şi pisica", gândi el. „Mâine îi voi preda comoara lui Koyatake. El s-a purtat cuviincios cu mine. De la bun început. Aşa că el să culeagă laurii." După o clipă însă, reluă: „Ştiu eu ce vrei de la mine, Koyatake. Chiar aşa de prost nu sunt. Nu te poţi ascunde atât de bine în spatele politeţii tale. Ai adulmecat un pericol. Bine. Mâine vom face să explodeze bomba. Mâine la nouă, în restaurantul Domklause. Mâine lumea va afla."

Descuie uşa locuinţei. Cucuiul din cap pulsa.

– Acum îmi plesnește capul, Leo. Trebuie să mă întind. Doar câteva minute. Să dorm, să dorm, în sfârșit. N-o să te las baltă, puștiule. O să vorbesc cu bătrânul. O să vorbesc și cu Eva. Dar mai întâi să mă întind.

Leo dădu din cap ușurat, se așeză la pian și clămpăni, în timp ce Kemper ajunse cu greu în baie și înghiți trei aspirine. Când veni înapoi, se întinse pe sofa. După câteva minute, adormise.

Leo se opri din cântat, îl privi îndelung pe fratele său adormit, fața slabă cu obrajii căzuți, buzele înguste, anemice, ascultă respirația lui grea, neregulată. Își scoase încetișor pantofii, se cuibări lângă el, își îngropă capul în adâncitura brațului lui și după câteva clipe îl cuprinse și pe el somnul.

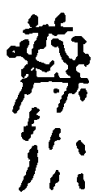

Fiindcă sofaua era atât de îngustă și pentru că Leo se agita în timp ce visa pe brațul lui amorțit, lui Kemper îi fu îngăduit numai un strop de odihnă. Cu ochii deschiși, el se uita în tavan și urmărea contururile brun-gălbui pe care umezeala le desenase în tencuiala albă. Își scoase cu grijă brațul amorțit de sub băiat, ca să nu-l trezească. Durerea cauzată de lovitura în cap aproape că îi trecuse.

Era liniştit. Nu-l mai chinuiau nici fantasme, nici coşmaruri. Când mai fusese aşa detaşat, aşa deconectat şi gol în interior într-un mod atât de eliberator? Acesta trebuie să fie Paradisul, Kemper! Să nu mai vrei nimic, să nu mai fii obligat să gândeşti. Să stai culcat, fără trecut şi fără viitor. Numai în clipa de faţă. În clipa de faţă goală, aproape ridicol de goală. Fără întrebări îngrijorate, fără răspunsuri nedovedite. Fără scuze, fără justificări. Fără speranţă, fără teamă. Paradisul este în umbră, nu în soarele arzător.

Când Leo fu trezit, totuşi, de respiraţia fratelui său, în cameră se făcuse aproape întuneric. Kemper observă că băiatului îi este frig, îl înveli cu o pătură şi-i făcu o ciocolată fierbinte. Leo îşi încălzi mâinile pe ceaşca fără toartă, sorbindu-şi ciocolata. Cei doi fraţi aproape că nu vorbeau; ieşiră în curând din întunericul casei neprimitoare şi traversară strada spre atelierul de perii.

Uşa era încuiată. Cheia nu se afla în ascunzătoarea de lângă prag. Kemper trase de mânerul clopoţelului. Acesta scoase sunetul lui argintiu, care-i displăcea atât de mult. Lumină. Eva deschise. Părul ei blond, bogat, i se revărsase peste faţă. Probabil plânsese. Din cauza lacrimilor, pe obraji i se scursese rimelul, mâinile îi frământau o batistă de hârtie. Când îşi văzu copilul, începu să bocească, îl strânse în braţe, nu fără a-l copleşi cu reproşuri. Imediat după aceea îl sărută şi-l strânse din nou la piept, reuşi chiar să-i smulgă o sărutare pe obraz fiului vitreg. Kemper se şterse cu dosul palmei.

– Jakob, arăt groaznic, scânci Eva, având nasul înfundat.

– Totul e groaznic, înfiorător de groaznic! Scoase din pachet o altă batistă.

– Putem intra? întrebă Kemper, rezervat.

– Sigur. Haideţi înăuntru. Iartă-mă, sunt zăpăcită. Totul e atât de groaznic, de înfiorător, Jakob! Iar tu, Leo, să te duci imediat în camera ta. Noi doi o să vorbim mai târziu. M-ai înţeles?

Băiatul se furişă pe lângă mama lui, fără să scoată un cuvânt. Era cum nu se poate mai bucuros că nu-l primise cu o palmă răsunătoare şi dispăru în magazinul stâmt al atelierului de perii, în care erau clădite unele peste altele, până în tavan, pe stânga şi pe dreapta, lăzi şi cutii de carton.

– Nu-ţi poţi imagina cum e în casă, se lamentă Eva şi îşi apăsă mâinile încrucişate pe sânul stâng.

– Ştiu, spuse Kemper calm şi pentru prima oară se simţi pe aceeaşi treaptă cu ea, iubirea lui din tinereţe, dacă nu chiar superior.

– Tu nu ştii nimic! exclamă ea, suspinând.

– Ba da, ştiu. Savură din plin momentul ei de uimire, îl aspiră în el şi îi păru de neînţeles cum putuse să se aprindă de iubire în asemenea hal pentru această femeie, în tricoul ei negru, foarte decoltat, cu pantalonii strâmţi şi cu tocuri înalte.

– Ştii? întrebă Eva, uimită.

– Mi-a spus ştrengarul.

– Leo? Dar el nu poate şti.

– Ascultă aici, Eva: băiatul are o încredere necondiţionată în mine. Pentru el sunt mai mult decât un frate, crede-mă. Nu suntem complici. De aşa ceva

nu avem nevoie deloc, fiindcă fiecare dintre noi îl crede capabil pe celălalt să suporte adevărul. Leo şi cu mine, noi vorbim deschis despre orice...

– La ce te referi, de fapt?

– La încredere. Leo mi-a mărturisit totul. El şi colegul lui au tăiat anvelopele. Când a văzut maşina poliţiei în faţa magazinului, i s-a făcut frică şi...

– Asta o ştiu de mult! Eu vorbesc despre cu totul altceva.

Kemper o privi nedumerit. Înghiţi în sec, mărul lui Adam i se ridică.

– Ce? întrebă el, fără glas.

– Walter are cancer. O să moară.

Începu să plângă tare.

Kemper încremeni. Prin cap începură să-i gonească tot felul de imagini. Noaptea de Anul Nou. Ploaia. Muzica de fanfară. Petrecerea din Rosengarten. Chipul bătrânului la lumina făcliilor. Vulnerabil. Însemnat. Cum a putut simţi dintr-odată că îi este drag şi i s-a făcut pielea de găină din această cauză? Karl, îngerul morţii. Cum îi apăruse în timp ce citea *Apocalipsa.* Chipul cu ochii închişi, în oglinda ferestrei. Şi picioare de copil murdare de lut. Mama, care nu rostea niciun cuvânt...

Căutând un reazem, se sprijini de un teanc de lăzi.

– Muzica are dreptate. Ea poate prevesti viitorul, bâigui el şi se strădui să rămână calm.

– Ce? întrebă Eva şi îşi şterse nasul.

– Leo ştie deja?

– Dar asta încerc să-ţi spun! Tocmai că nu ştie nimic!

– Unde e tata?

Eva răspunse, dar vocea ei era atât de zguduită de lacrimi, că el nu înţelese nicio silabă. Aşteptă. Apoi întrebă încă o dată.

– E sus şi citeşte, repetă ea, ştergându-se la ochi cu batista de hârtie. Doctorii îi mai dau două-trei luni. Dar speră că, fiind bătrân, n-o să prolifereze atât de repede...

– Mă duc la el, spuse Kemper hotărât. Te rog să ne laşi singuri.

Ea dădu din cap afirmativ, luă altă batistă, îşi suflă nasul, începu iar să scâncească. El o privi scurt şi pătrunzător. Pe chipul frumos de odinioară apăruse ceva de-a dreptul caraghios şi durerea îi desfigura trăsăturile regulate.

Kemper îşi lăsă ochii în jos. Merse în lungul coridorului, urcă treptele ce duceau în cameră. Nu aprinse lumina pe scară, ca odinioară, ca să facă economie de curent. Pe lângă asta, s-ar fi descurcat şi cu ochii închişi, chiar după atâţia ani. Ca să ajungi în camera de zi, trebuia să treci printr-un etaj intermediar. În întunericul deplin, puse un picior în faţa celuilalt, ca un somnambul. Se îndreptă calm spre uşă. Era deschisă de o palmă. Lampa din camera de zi proiecta o dâră de lumină palidă pe peretele opus. Aşteptă.

Bătu încetişor la uşă. Tatăl nu răspunse. Kemper intră. Uşa scârţâi familiar, ca odinioară. În camera de zi se schimbaseră multe. Era mai strâmt. Un corp de mobilier nou în perete, din lemn negru cu elemente din sticlă. Portocaliul strident al draperiilor grele era

în total dezacord cu albastrul-azuriu al tapetului din fibre aspre. Garnitura de fotolii, care costase, desigur, o groază de bani, încadra camera. Cât trebuie să fi suferit tata, cu zgârcenia lui, când a fost cumpărată, gândi Jakob.

Walter Kemper era aşezat într-unul dintre fotoliile de piele bej, cu picioarele încrucişate, în şosete albe, aşezate pe servanta căptuşită cu plăci de faianţă. Purta o cămaşă de blugi albastră. Era descheiată la nasturi. Părul creţ de pe piept se vedea licărind argintiu. Pe faţa cărnoasă, colţuroasă, lentilele ochelarilor reflectau paginile cărţii pe care o ţinea în mâini. Părea atât de adâncit în lectură, încât nu-l observă pe cel care intrase.

– Walter, zise fiul întors acasă.

Bătrânul îşi ridică privirea, o clipă fu uimit, dar nu voia să se vadă acest lucru pe chipul lui, aşa că îşi lăsă capul în jos şi citi mai departe.

– Eva mi-a spus, vorbi Jakob mai departe, fără să se lase deranjat de reacţia tatălui său.

– Ce ţi-a spus Evchen a mea?

Tatăl vorbea cu o voce ascuţită, dar puternică şi simţi nevoia să-şi dreagă glasul de mai multe ori.

– Că ai cancer.

– Hmm, mormăi el şi dădu o filă mai departe.

Jakob era stânjenit. Se lăsă o tăcere neplăcută. Din camera copilului se auzeau înfundat nişte dialoguri, presărate cu o muzică menită să creeze tensiune. Leo se uita la televizor.

– Îmi dai voie să mă aşez? întrebă Jakob.

Tatăl făcu un gest indiferent, dar aprobativ. Urmă din nou o perioadă de tăcere ce se umfla monstruos. Dialogurile din camera copilului încetară. Se auzeau acum niște voci care vorbeau cu bună-dispoziție, susținute de acorduri simple. Reclame.

– Îmi pare foarte rău, se străduí Jakob să lege o conversație.

– Ce îți pare rău?

– Că ești bolnav.

– Nu sunt bolnav.

– Walter, trebuie să stau de vorbă cu tine.

– Momentul triumfului, ai? Bătrânul închise cartea și o aruncă pe servantă. Cuvântul *Stalingrad* se derulă, scris cu litere mari, roșii, pe copertă. Informație greșită. Ai venit prea devreme. Încă mă pot lupta cu tine.

– Eu nu mă lupt. Nu mă mai lupt.

– Nu te tot învârti în jurul problemei, Gălușcă. Ce vrei?

– Să stau de vorbă cu tine. Despre Karl.

Bătrânul își ațintí mut privirile asupra lui. Jakob nu era mai puțin surprins de curajul propriilor sale cuvinte. Câteva clipe nu se întâmplă nimic. Walter își luă ochelarii de pe nas.

– Ce s-a petrecut, de fapt, atunci? De ce nu s-a vorbit niciodată despre asta? Trebuie să am un răspuns. Cum a murit Karl?

Tatăl își vârî o toartă a ochelarilor între dinți, începu s-o rontăie în loc să spună ceva, privind pe lângă fiul lui, cu ochi tulburi, miopi.

– S-a spus că a murit asfixiat. Dacă a murit asfixiat, nu se poate să fi căzut din bradul acela putred. Cum a murit și din ce cauză? Unde erai tu? Ai fost de față? De ce mama n-a mai scos de atunci niciun cuvânt? Walter, am nevoie de un răspuns. Am coșmaruri. Îi văd chipul mort. Nu pot să scap de chipul lui.

Se străduia să-și regăsească stăpânirea de sine, fiindcă își dăduse seama că vocea îi tremura și se forță să inspire și să expire încet, fără a-și lua privirile de la fața tatălui său. Bătrânul continuă să se uite pe lângă el și să tacă.

– Walter, hai să vorbim despre asta, repetă Kemper pe un ton implorator.

– Mareșalul general Paulus a fost un strateg binecuvântat, zise tatăl după o pauză, trăgând aerul printre incisivi – vechiul zgomot, atât de temut. Dar iarna i-a încurcat socotelile. Armata a VI-a cucerise deja nouă zecimi din oraș.

– Înțeleg, răspunse fiul, dezamăgit. Walter, te rog!

– Tu nu înțelegi absolut nimic! izbucni tatăl pe neașteptate. N-ai fost niciodată un Kemper și nici nu vei fi! Băiatul era un Kemper. Băiatul ar mai fi și acum în viață, dacă tu... Cuvintele i se opriră în gât.

– Dacă eu?

– Nu mai scot nicio vorbă.

– Dacă eu? Dacă eu ce? Spune-mi, tată! Te rog! Te implor!

– Ție nu-ți sunt dator cu nicio explicație. Nu ești judecătorul meu. Tu nu! Pe tine te-a preocupat întotdeauna numai propria ta persoană. Ai fost și rămâi

un mare egoist. Ai venit aici numai ca să te răfuieşti cu mine. Dar încă n-am ajuns să cântăresc patruzeci şi cinci de kilograme. Încă mă mai uşurez normal. Şi mai am păr pe cap. Tu nu mă judeci pe mine. Tu, laşule, aiuritule, ratatule!

Fiul îşi păstră stăpânirea de sine şi se miră cât de uşor îi venea. De câte ori nu-l pătrunseseră până în măduva oaselor asemenea dojeni, îl strânseseră de gât, tăiaseră orice posibilitate de a discuta mai departe. Aroganţa cu care era tratat şi fusese tratat întotdeauna de tatăl lui nu-l mai durea, nu-i mai nimicea sentimentul propriei valori. Putea face faţă privirilor dispreţuitoare ale tatălui său. Simţea că spatele îi devine vertical, că umerii i se înalţă, că în corp i se revarsă forţă, fără a-l înăspri, totuşi.

– Sunt şi eu un Kemper, spuse el calm. Poate că nu acela pe care ţi l-ai dorit tu. Morţii nu pot dezamăgi. Cei vii, ei ne pot înşela aşteptările.

– Vorbeşti ca un pastor. Nu fi ridicol.

– Nu sunt ridicol, Walter. Am fost. Fiindcă am încercat să fiu altul decât eram. Fiindcă am încercat să neg partea cea mai adâncă din mine. Fiindcă am încercat să-ţi câştig respectul. De aceea am fost ridicol. Pentru că n-am putut să câştig respectul tău, am vrut să mă impun în faţa lumii. Am vrut să devin un muzician celebru, ca să mă vadă măcar ceilalţi. De aceea am devenit un caraghios. Şi recunosc: în toţi anii aceia m-am cuibărit comod în neputinţa şi amărăciunea mea. Doar aveam pe cine să dau vina. Pe tine. Aşa am putut trăi cu conştiinţa curată. Aşa credeam. Dar m-am înşelat...

– Ţi-ai terminat predica, debilule?

– Am un nume. Mă cheamă Jakob. E un nume frumos. Un nume pe care tu mi l-ai dat. Respectă-l!

– Asta-i tot?

– Încă nu. Ai să-l asculţi acum pe fiul tău, care a avut, aşa cum spuneai mereu, o recădere. N-am venit pentru tine. Mi-e totuna dacă trăieşti sau mori. Am venit pentru mine. Ai dreptate. Am venit să-ţi cer iertare.

Tatăl dădu din cap, îşi puse ochelarii, luă cartea şi începu iar să citească. Kemper vorbea mai departe, fără să ţină seama de asta.

– Am stat azi deja o dată în faţa uşii. Tu nu erai acasă. Poate că n-aş fi avut curajul de a vorbi cu tine aşa, de a sta liniştit, lângă tine, cum fac acum. Fără ranchiună şi fără senzaţia că sunt neputincios. Poate că totul s-ar fi ridicat în mine împotriva ta, ca întotdeauna. Tu ai fost cel mai rău tată pe care un fiu şi-l poate închipui. N-o spun ca să-ţi fac reproşuri, o spun fiindcă acesta e adevărul. Adevărul meu. Adesea mi-am dorit să mori. Cu cât mă lăsam mai mult în voia acestei fantezii, cu atât tu deveneai mai viu, mai viguros şi mai puternic. Te-am făcut răspunzător pentru viaţa mea, Walter. Pentru asta, te rog să mă ierţi. Viaţa mea este un eşec. Nu din cauza ta. Acest lucru îmi devine tot mai clar...

– Dacă n-ar fi venit iarna, Paulus ar fi câştigat campania din Rusia. Doar ruşii au fost duşmanii săi. Harta lumii ar arăta cu totul altfel.

Kemper îşi lăsă capul în jos, îşi încrucişă degetele şi începu să se joace cu degetele mari.

– Da, tată, zise el după o scurtă tăcere, tu rămâi un nazist, iar eu rămân fiul care nu e bun de nimic. Ambele fără ieşire. Nu e nevoie să ne împăcăm. Tu nu eşti răspunzător pentru mine. Şi eu sunt la fel de răspunzător pentru tine. Am să plec acum. Mai îngăduie-mi o ultimă întrebare. Sunt vinovat de moartea lui Karl?

Bătrânul îşi ridică privirea din carte. Pentru o clipă, de pe chipul lui dispăru tot ceea ce era dur şi osificat, se duse ca o umbră, şi în loc apăru ceva copilăresc, infinit de vechi şi trist. Înainte ca gura să înceapă să vorbească, chipul de copil pieri şi reapăru chipul împietrit, cenuşiu şi întunecat de o deznădejde plină de cinism.

– Locul tău e la balamuc, murmură el. N-ar trebui să mai fii lăsat printre oameni. Te-ai smintit cu totul. Pe Leo, ţi-o dau în scris, n-ai să-l mai vezi.

Fiul se ridicase în picioare. În sentimentul că dăduse greş încă o dată se amestecă o milă adâncă, fără leac. Îl privi mut pe tatăl său şi dintr-odată îi păru minuscul. Nu mai rămăsese nimic din bărbatul viguros, care plesnea de atâta autoadmiraţie – era un pitic care şedea acolo cu capul uşor tremurând, cufundat în fotoliu, cu buzele subţiri, golite de sânge, şi cu degetele informe, deformate de gută.

– Mi-am găsit misiunea, Walter, zise Jakob, în timp ce-şi lua rămas-bun. Misiunea mea este rana mea...

Se plecă plin de mâhnire peste bătrân, îl sărută pe frunte într-un elan spontan, neajutorat. Tatăl îl lăsă, împietrit, s-o facă. Apoi Kemper ieşi din cameră.

La etajul intermediar, cufundat în întuneric, unde vocile de la televizor se auzeau mai clar, cineva deschise o ușă. O palidă lumină albastră dădea încăperii contururi care zvâcneau, licăreau.

– Totul e bine? șopti Leo. Băiatul, în pijama, stătea în cadrul ușii, ținând în brațe un animal de pluș.

– Da, totul e bine. Nu trebuie să-ți fie frică. Du-te acum la culcare. O să vin mâine după școală și o să te iau cu mine.

Își puse mâna pe capul lui Leo și-l ciupi cu drag de nas. Băiatul răsuflă ușurat, dădu palma, pe care fratele lui o pară neîndemânatic. Leo înclină compătimitor din cap și dispăru în camera lui. Kemper coborî gânditor, pe pipăite, scările neluminate.

– A fost accesibil? Ați putut sta de vorbă? Ați făcut pace, în sfârșit? El vorbește atât de des despre tine! Te iubește, în felul lui. N-ar trebui să fii atât de căpos. Jakob, nu pot să cred, pur și simplu! Arată ca de obicei. Nu crezi?

Eva își aranjase părul și-și refăcuse machiajul și nu mai plângea.

– Arată de parcă nimic nu l-ar putea doborî. Sănătos și viguros. Are poftă de mâncare. Doctorul a spus că la bătrânețe cancerul nu mai înaintează așa de repede, din cauza celulelor. Mi-a confirmat asta. Nu găsești și tu că arată grozav? Torsul acela. Mușchii. Are ceva peste șaptezeci de ani. Niciun gram de grăsime. Dacă nu ții seama de față, crezi că stai de vorbă cu unul de douăzeci de ani. E încă și acum mai bun decât mulți tineri, dacă înțelegi ce vreau să spun.

Jakob, dar tu ai un cucui în cap! Lasă-mă să văd! Iar ai băut? Trebuie să-ţi dai seama şi tu că arată grozav. Spune ceva!

– Arată bine, răspunse Kemper absent, îşi pipăi cucuiul, îşi puse basca şi-i întinse Evei mâna pentru plecare.

Eva o apucă, îi prinse apoi braţul, ba chiar îl trase spre ea, şi intonaţia glasului ei se schimbă dintr-odată.

– Jakob, cândva noi ne-am iubit mult. Îţi aduci aminte? Atunci, în Bürgergarten. Şi apoi, muzica pe care mi-ai dedicat-o. Eu eram o puicuţă tânără şi proastă. Mult prea tânără. Asta aşa-i. Dar îmi erai drag. Numai că n-am ştiut s-o arăt. Chestia cu Max Frank, ştii tu, campionul la înot, a fost pur şi simplu hormonală şi atât. Nimic spiritual, ca la tine. Când Max brăzda apa cu braţele lui vânjoase, nu mai puteam gândi limpede. Tu aveai nişte umeri atât de înguşti şi nici prea frumos nu erai, trebuie s-o recunoşti. Când eşti tânăr, te uiţi la partea exterioară. De aici se vede ce proastă eram. Majoritatea bărbaţilor devin interesanţi abia după ce au împlinit patruzeci de ani. Printre ei te numeri şi tu. Să fim sinceri. Partea spirituală contează: ceea ce radiază din om...

– Eva, ajunge!

– Aici, înăuntru, ai avut întotdeauna locuşorul tău, şi dacă ar fi să...

– ...şi dacă ar fi ca eu să ajung în şanţ, nici nu m-ai mai cunoaşte, ştiu.

– Cum?

– Noapte bună, Eva!

Se desprinse din îmbrăţişarea ei, îşi şterse de pe buze sărutul prea insinuant şi plecă în grabă. Fu cuprins de senzaţia unei profunde nefericiri, când se gândi că el nu avusese niciodată o familie. De fapt, totul fusese ratat şi pierdut înainte chiar să înceapă. În această durere se amestecă şi senzaţia de scârbă, când îi veni în minte Eva, cum se dăduse la el acum, când vedea că-i fuge pământul de sub picioare.

Merse mai încet, se plimbă pe Salzstrasse uitându-se la cer, norii se spărseseră acum şi seninul se arcuia limpede ca sticla deasupra oraşului. I se păru că niciodată nu mai văzuse atâtea stele. Erau presărate cu miile în spaţiul negru, unele scânteietoare şi imobile, altele licărind, mişcându-se parcă încolo şi încoace, ca şi cum ar fi dansat. Simţea nevoia să se uite neîncetat spre cer, în starea apăsătoare provocată de faptul că o rupsese definitiv cu tatăl lui, tocmai în ziua în care acesta aflase că va muri Şi provocată într-o măsură chiar mai mare de aluzia acestuia, că ar putea fi vinovat de moartea lui Karl. „Dar eram nişte copii!"

Aproape nu mai putea suporta, îşi aţintea privirile tulburi spre cer, merse şovăielnic mai departe. Dintr-odată avu senzaţia că înaintează uşor de tot, de parcă n-ar fi călcat cu ghetele pe pavajul străzii, ci şi-ar fi pus picioarele pe un aer moale, de culoare închisă, care anula forţa gravitaţională. Nu mai ştia dacă trebuia să se simtă nenorocit sau uşurat.

Plutea, şi aerul întunecat pe care mergea avea, în mod cu totul inexplicabil, mirosul ciudat al zilelor copilăriei. Mirosea a tainele care cereau să fie cercetate.

Respira uşor, ochii vedeau totul într-un mod nou. Lumina stelelor începu să devină fosforescentă, multicoloră, culorile deveneau mai colorate, iar stelele scoteau nişte sunete fine.

– Jakob, şopti şi urcă şi mai sus, când ai fost la el nu te-ai bâlbâit. Nu te-ai bâlbâit.

În aceeaşi clipă îi veniră în minte primele sunete ale *Sarabandei*, saltul îndrăzneţ de none, cu cvarta diminuată, melodia misteriosului cornettino din *Apocalipsa*. Începu să o fredoneze, întâi fără glas, apoi s-o cânte, tare şi conştient.

– Jakob, tu eşti pe lume. Ai un nume. Nu-l mai da nimănui.

Nu se putea duce acasă. Nici vorbă de aşa ceva. Trebuie să guste până la ultimul strop această aventură, s-o guste şi s-o pipăie, această minunată stare de a fi una cu toate, acest sentiment imaculat de a fi iubit necondiţionat. Ieşi din oraş, urcă spre Bürgengarten, unde cerul nu era limitat de clădiri. Acolo îşi strigă fericirea – ori era numai durerea lui? –, plânse şi râse, alergă încolo şi încoace, se opri în loc, îngheţă de frig şi avu impresia că moare de atâta căldură.

– Karl, zise el cu glasul sugrumat de lacrimi, îmi asum vina. Am s-o port.

Când se întoarse acasă, ceasul de la biserica Sfântul Wenzel bătea douăsprezece şi jumătate. Era mai liniştit, mai calm, dar tot mai avea lacrimi în ochi. În fereastra balconului lumina era aprinsă. Se miră de neglijenţa lui, căută cheia şi constată că uşa nu era

încuiată. Se miră de două ori şi zâmbi. Simplul gând că n-a încuiat uşa l-ar fi făcut să intre în panică acum câteva ore. Acum nu mai era acesta esenţialul.

Începu să trieze ultimele file ale partiturii: notele scrise lăbărţat, prescurtările, omisiunile, greşelile, caracterul fragmentar, pata de neiertat de vin roşu, care făcuse ca două treimi din pagină să devină pentru totdeauna ilizibile. Frunzări pe urmă înapoi, spre început. Cât de diferite erau aici trăsăturile de condei! Întoarse o pagină după alta, le parcurse în zbor fredonând şi în acest timp mai auzi o dată furtuna de suntete a uriaşului cor de la început, se minună de îndrăzneala nemaipomenită a armoniei şi de un contrapunct cum nu mai auzise încă niciodată, nici la Bach însuşi, în această bogăţie şi acest rafinament. Ascultă susurul eterului imponderabil al recitativelor, ariilor, duetelor şi coralelor, se lăsă mişcat de bocetul oboiului d'amore, de timbrul melancolic al cornului, se simţi împresurat în mod magic de gesturile mângâietoare scoase de *flauti dolci* şi de arcurile melodice parcă duse de vânt ale sopranei.

– Yukiko, şopti el.

Se duse iar spre capătul partiturii, deschise la pagina cu lieduri, fredonă melodia *Cântecului de leagăn.*

Aici totul era atât de simplu, copilăresc de uşor, banal în aparenţă, dar de un efect copleşitor, era muzică de înaltă calitate. Atât de înaltă, încât se simţea devenind tot mai mic. Un băiat.

– Yukiko, repetă el plin de nerăbdare, ca şi cum ea tocmai ar fi intrat în cameră.

Fereastra balconului, neagră ca noaptea, se lumina tot mai mult. Mai departe.

Un cer ceţos, pământiu, coborî peste Ueno, atât de jos încât acoperişurile caselor înalte se întunecară. Ziua era noapte. La orizont licăreau şi zvâcneau fulgere galbene, dar răcoarea atât de dorită nu veni. Oraşul zăcea letargic în căldura înăbuşitoare a verii. În tot cartierul se întrerupsese curentul electric.

Erau singuri. Yukiko exersa în timp ce el, cufundat în gânduri îngrijorate, se uita la flăcările nemişcate ale lumânărilor pe care ea le aprinsese. Yukiko cânta despre „bătrâna Germanie", cum se exprimase în glumă. Ea fusese aceea care-i deschisese inima şi urechile pentru această muzică neobişnuită. Mai întâi se îndrăgostise de Yukiko, pe urmă de muzica lui Johann Sebastian Bach. Nu se putea sătura să asculte coloraturile şi ornamentaţiile ce se revărsau, ca nişte perle, din gura ei fin cizelată. Fluxul respiraţiei ei, ce părea că nu se termina niciodată, îi părea de neînţeles. Cum era posibil să susţii, plutind, atâtea sunete ale unor fraze atât de lungi?

Uneori, când Yukiko exersa, îi dădea voie să-şi pună urechea pe spatele ei. El asculta vibraţia cu inima

bătându-i tare şi se simţea lângă izvorul sunetului, la originea a tot ce e iubire.

Ea era cea mai frumoasă femeie din lume, cu mişcările ei drepte, reţinute, cu zâmbetul ei ameţitor, cu umorul ei inteligent. Ochii negri, care emanau răceala unei culmi de munte acoperite de zăpadă şi, în acelaşi timp, jarul soarelui ce apune. Cât îi plăcea să simtă parfumul ei de iasomie, când îşi trecea mâinile albe peste faţa lui lăptoasă, care-l necăjea enorm, fiindcă voia să fie om matur şi bărbos, ca domnul Takuya despre care, în jurnalul ei intim cu coperte marmorate alb-negru, scria în termenii cei mai tandri. Un caiet din care îi citea uneori, omiţând însă pasajele mai intime, aşa cum deducea el din zâmbetul ei pudic. Ce gelos era pe domnul Takuya, deşi ea mărturisise că nu-l iubeşte decât pe el, pe micul Yoshiba.

El suferea şi se uita ţintă la lumina imobilă a lumânărilor. Fulgerele luminau orizontul întunecat. Yukiko se culcase alături de el şi adormise. Trebuia să ştie ce era scris în jurnal. Chiar dacă ar afla că ea îl doreşte pe domnul Takuya mai mult decât pe el.

Se desprinse cu grijă din îmbrăţişarea ei, se ridică fără zgomot, luă o lumânare, îşi vârî mâna în spatele dulapului, unde ştia că e ascunsă cheia sertarului – căruia Yukiko îi încredinţa jurnalul –, deschise, scoase caietul şi începu să citească. Se opri apoi consternat, fiindcă mai multe pagini erau scrise cifrat. Probabil că erau pasajele în care Yukiko se deschidea total, destăinuind trăirile ei cele mai intime, pe care nu le spunea nimănui, iubirea ei pentru domnul

Takuya. Incitat de nevoia de a-i afla secretul, începu să-şi bată capul cu semnele ciudate, scrise elegant cu tuş negru, presărate peste tot, ca nişte comete. Le compară între ele, le citi în oglindă, le citi în sens invers şi din toate direcţiile. Nu reuşi să descifreze scrisul. Dar în spatele fiecărei linii, al fiecărei curbe, presupunea că se află o sărutare tandră, o îmbrăţişare pentru domnul Takuya. Trebuie că exista o cale de a descifra semnele. Dar care? Compară iar şi iar, citi în oglindă şi în sens invers, de la dreapta la stânga, de la stânga la dreapta, uită de sine, uită de timp, se înverşună tot mai tare. În ochi îi apărură lacrimi de furie şi de gelozie. Lacrimi arzătoare picurau din tavan, şuierau pe piele, îi ardeau părul.

Mirosea a ars şi când se uită în jur, nu mai putu să vadă, din cauza fumului, nici măcar pereţii camerei. Cuprins de panică, deschise fereastra, dar curentul de aer înteţi flăcările. Din tavanul scund picurau mereu stropi arzători de plastic topit de la acoperiş. Focul gâfâia, explodă. Văzu jurnalul, îl înhăţă, nu-i mai dădu drumul, ţinându-l strâns cu amândouă braţele. Nu trebuia să ardă, nu înainte ca el să fi aflat secretul lui Yukiko. „Ţine-l strâns! Ţine-l strâns!" Buimăcit de durere, stătea şi se uita la carnea arzândă a mâinii sale.

Yukiko scosese un ţipăt înfiorător, de asta îşi mai aducea aminte, şi de ochii ei larg deschişi, de faptul că hainele ei, părul ei negru, mătăsos, erau în flăcări şi, la urmă, că cineva aruncase peste el o pătură. Tot restul i-a fost relatat când, după o noapte care durase o săptămână, la spital, se trezise la viaţă.

– Yukiko! bâigui el răscolit şi luă strâns în braţe mapa cu note, care nu trebuia să ardă. Yukichan! Yukichan! Viaţa mea!

Jakob urca scările fără grabă. Avea impresia că miroase a cauciuc ars. Se opri, adulmecă, dar mirosul se risipi. Când găsi neîncuiată uşa locuinţei, avu o senzaţie de gol în stomac. Acum era clar că intraseră cu forţa. Manuscrisul e la ei – acesta fu primul lui gând. Inima i se opri când intră în vestibul, de unde prin uşa întredeschisă puteai vedea în camera cu pianul. Se furişă, fără să facă zgomot, în lungul peretelui, se uită în cameră şi-l văzu pe Koyatake stând la masa lui de scris.

Nicio îndoială. Părul alb, lung până la umeri, statura lui Koyatake. „Să mă arunc asupra lui? Să urlu? Să-l sperii? S-o iau la fugă? Dacă intră în panică? Dacă o ia razna? Poate că e înarmat? Dar nu se mişcă. M-a auzit venind? Mă pândeşte? Se uită pe fereastră. Mă poate vedea? Dumnezeule! A citit-o! A citit *Apocalipsa!* Bineînţeles! Se petrece ceva cu el. Se întâmplă ceva. El poate vedea. Trecutul. Viitorul. El vede! Nu sunt nebun! N-am fost niciodată nebun!"

Inima lui Jakob bătea atât de tare, încât i se părea că şi Koyatake o aude şi că se va întoarce în orice clipă spre el. Dacă a văzut ce am văzut eu, atunci nu va reacţiona ca un om fără minte. Trebuie să-l scap de frică. O să mă duc liniştit spre el. O să vorbesc încet. Lui îi e frică, nu mie.

Jakob intră în cameră.

– Domnule profesor Koyatake, spuse el abia auzit, şi glasul îi tremura.

Koyatake se uita fix în noapte, afară, spre trecutul arzător al acelei după-amiezi care răpise cea mai mare iubire a vieţii sale.

– Nu vă speriaţi, vă rog, adăugă el cu voce scăzută. Mă bucur că nu mai sunt singur. Acum ştiţi şi dumneavoastră. Tăcu, aşteptă. Nu e incredibil? Aţi mai auzit vreodată asemenea muzică? El a lăsat totul în urmă. A dat de lucruri pe care noi nu le mai putem înţelege.

Koyatake stătea tot nemişcat, ţinându-şi degetele încleştate pe mapa cu note. Nu se mai auzea decât respiraţia sa neregulată.

– Domnule profesor? Mă puteţi auzi? întrebă Jakob şi-l bătu uşor pe umăr.

Koyatake tresări brusc, se ridică repede în picioare, răsturnă scaunul, luă partitura arzătoare, râse cu un râs de nebun, denaturat, şi începu să ţipe într-o limbă de neînţeles.

– Vă rog, liniştiţi-vă! încercă Kemper să-l potolească.

Koyatake făcu o grimasă grotescă, începu să vorbească englezeşte, dând neîncetat din mână cu manuscrisul, şi cerându-şi scuze. În mijlocul noianului de vorbe, lăsă mapa albastră să-i cadă din mână, se năpusti spre uşă şi fugi din locuinţă.

Jakob alergă după el, îl urmări prin casa scărilor, îi strigă să se liniştească, să se întoarcă şi să stea de vorbă cu el. Dar din întuneric nu răzbătu până sus decât un scrâşnet isteric. Jakob renunţă la urmărire, lăsându-l pe Koyatake să dispară în umbra nopţii.

Dezamăgit, se întoarse în locuinţă, încuie uşa, se duse în camera cu pianul, luă foile partiturii de pe podea, le puse în cutie şi le împachetă în geanta lui de piele.

Când aprinse lumina în dormitor şi se dezbrăcă, aproape îi fu milă de Koyatake. Ce lucruri groaznice trebuie să fi văzut şi suferit acest om, în timp ce citea *Apocalipsa!* Jakob luă ceasul deşteptător, îi fixă ora, stinse lumina, se vârî sub plapuma rece ca gheaţa şi după câteva clipe adormi.

A doua zi dimineaţă se afla, după cum fusese înţelegerea, la ora nouă fix, în restaurantul Domklause cu geanta lângă el, aşteptându-l pe Yoshiba Koyatake. În faţa lui se afla cel de-al doilea pahar de coniac. Ce-i drept, din cauza incidentului nocturn, se îndoia că Koyatake va veni, dar spera că setea acestuia de celebritate va fi mai mare decât ruşinea de a fi intrat cu forţa în locuinţă. Dorea cu ardoare să vină, fiindcă pentru el însuşi comoara nu mai avea nicio valoare. El găsise altceva, ceva mai de preţ: pe sine însuşi.

Aşteptă o oră în restaurantul lambrisat cu lemn de culoare închisă, în care era primul şi, probabil, singurul client în acea dimineaţă. Koyatake nu veni. Nici la nouă şi jumătate, nici la zece, şi nici după al treilea coniac. Jakob făcu semn chelnerului şi scotoci în portofel după bani mărunţi.

– Dacă laşul nu vine la mine, murmură el dezamăgit, o să mă duc eu la el!

– Aţi spus adineaori că sunt un laş? întrebă chelnerul.

– Nu dumneavoastră! replică Jakob supărat și plăti.

Fără a se gândi mult, porni spre hotelul Stern. Poate că avea noroc, și muzicologii nu plecaseră încă. Își iuți pașii. Când trecu pe lângă pe lângă BMW-ul albastru-cobalt, care aparținea Asociației Bach – anvelopele străluceau, nou-nouțe – nu se simți chiar la largul lui. Intră, totuși, în hotel.

Nimeri în brațele unei femei tinere, bine-dispuse, care purta un halat plin cu pete de vopsea. El alergase atât de furtunos, încât ea alunecă și căzu.

– Ia spune, părinții tăi au fost frați? replică femeia și scuipă pe jos.

Jakob se scuză, iritat.

Covorul holului de la intrare era plin de adeziv, arteziana era acoperită cu o folie, la fel și tejgheaua recepției. Un miros înțepător de diluant și de vopsele proaspete îi intrară în nas și îi făcură ochii să lăcrimeze.

În afară de meșteri, nu era prezent niciunul dintre angajații hotelului. Se duse la recepție, apăsă pe butonul soneriei, așteptă, sună iar. În timp ce se străduia să nu-și piardă răbdarea, privirea îi căzu pe ușa deschisă din spatele tejghelei. Acolo se vedeau mai multe valize dintr-un material tare și câteva sacoșe de voiaj. Pe unul dintre aceste bagaje era lipită emblema Asociației Bach – Leipzig.

Jakob se uită în jur, se furișă în dosul tejghelei, înșfăcă geanta cu emblema, îi desfăcu fermoarul, deschise geanta lui de piele, scoase cutia cu partitura, o puse în cealaltă geantă și o închise la loc cu iuțeala

fulgerului. Se duse apoi calm spre ieşire, se mai uită o dată înapoi şi dispăru.

Coti fără grabă spre Salzstrasse. După ce se asigură că niciuna dintre persoanele aflate în hotel nu-l urmărea, începu să alerge, neştiind dacă aleargă din cauza emoţiei provocate de îndrăzneala lui sau, pur şi simplu, de bucurie.

Liber, liber, liber! Acum partitura se află acolo unde îi este locul. În bagajul celor de la Asociaţia Bach. „Să se certe ei pentru ea. Să devină domnii profesori mai cunoscuţi decât sunt! Mie îmi este indiferent. Nu mai am deloc de-a face cu ea."

– Liber! strigă el şi făcu o săritură în aer, fără să-i pese de trecători.

„O să mă întorc la viaţa mea neînsemnată, mică. Voi face iar cercetări, în linişte, în legătură cu cantata *Mein Jesus schwimmt im meinem Munde* şi cu zecile de alte cantate compuse de Johann Theile, una mai neînsemnată decât alta. Voi da ore de pian la şcoala de muzică, exact ca înainte. Da, înapoi în mica ta viaţă, Jakob! Asta e ceea ce ai găsit. Viaţa ta cea mică şi neînsemnată. Ea e lucrul cel mai mare şi mai dătător de fericire."

Intră furtunos în agenţia de voiaj Sonnenschein, o îmbrăţişă pe Lucia, o ridică în braţe. Tocmai predase în modul cel mai oficial Asociaţiei Bach partitura găsită, izbucni el, ca un izvor. Să spunem, pe jumătate oficial, se corectă el.

Căută să schiţeze, în fraze încâlcite, ce se petrecuse noaptea trecută, vorbi despre o plimbare printre stele,

despre faptul că se regăsise pe sine însuşi, despre o spargere. Dar îl întrerupseră două lucruri deodată. Sunară telefonul şi clopoţelul de deasupra uşii.

Lucia, care încă nu putuse să scoată niciun cuvânt, ridică receptorul.

– Agenţia de voiaj Sonnenschein, Lucia Lübke la... Robert!

Ochii ei străfulgerară ca o oglindă pe care cad razele soarelui. Lui Jakob îi trecu un cuţit prin inimă.

– De unde suni? întrebă ea, îşi estompă vocea, şi dădu din cap cu amabilitate spre perechea de vârstnici care tocmai intra.

– Bună, doamnă Zotsch. Azi fără Erich? salută Jakob sarcastic.

Doamna Zotsch, care intrase în birou însoţită de un domn scund, suferind de Parkinson, se făcu că nu aude bine, în timp ce domnul îl privi pe Jakob consternat.

– Erich? Julia, îl cunoşti pe omul ăsta?

– Nu l-am văzut în viaţa mea, răspunse madam Zotsch.

– Dar, doamnă Zotsch! Sunt eu, Jakob!

– Aha, acum, că-mi spuneţi...

– Cine e Erich? întrebă bătrânul.

– Faceţi o călătorie? vru să ştie Jakob. Pot să vă întreb unde?

– Asta nu-i treaba dumneavoastră, replică madam Zotsch tăios.

– Azi sunteţi prost dispusă.

– În orice caz, când vă văd pe dumneavoastră. Nu mai faceţi pe nevinovatul. Ştiţi exact de ce sunt furioasă pe dumneavoastră.

– Puişorule, cine e omul ăsta? insistă bătrânul.

– De ce sunteţi furioasă pe mine? întrebă Jakob.

– Oh, ştiţi foarte bine de ce! răspunse doamna Zotsch.

– Nu, nu ştiu.

– Ba da!

– Ba nu!

– Ce? Vă mai şi bateţi joc de mine?

– Nici gând, doamnă Zotsch.

– Julia, eşti amabilă să mi-l prezinţi pe omul ăsta?

– Numai pentru că staţi la masă cu profesorii, nu trebuie să credeţi, domnule Kemper, că sunteţi ceva mai de soi. Nici dumneavoastră n-aţi studiat la universitate. Dacă n-ar fi fost atunci Kurt al meu, atunci, cu pasiunea dumneavoastră!... Ah, la naiba cu asta.

– Cine e Kurt? Cine e omul ăsta, te rog, Julia!

– Bună ziua! interveni Lucia pe un ton înaripat, văd că domniile dumneavoastră se cunosc.

– Nu ne cunoaştem! se revoltă însoţitorul doamnei Zotsch.

– Vă rog să mă scuzaţi că v-am făcut să aşteptaţi, zise Lucia şi zâmbi. Cu ce vă pot fi de folos?

– Bună ziua, doamnă... salută doamna Zotsch şi se opri.

– Lübke, Lucia Lübke.

– Ne interesează o călătorie la Las Vegas. Cu avion şi tot tacâmul. Harald şi cu mine vrem să ne căsătorim!

Madam Zotsch rosti ultima propoziţie tare şi arogant, după care îi întoarse demonstrativ spatele lui Kemper.

– Cine-i Kurt? Cine-i Erich? Cine-i bărbatul ăsta?

– Iepuraşule! Fii cuminte şi uită-te la pliante!

Profesorul Sperling şi eternul său asistent, dr Zinser, se aflau în avionul spre Boston, unde domnii călătoreau via Frankfurt, după ce se întorseseră de la Naumburg la Leipzig, supunându-se chemării necruţătoare a calendarului academic. Profesorul Sperling, care deţinea la Harvard o catedră de profesor-invitat, era aplecat peste şpalturile articolului său, „Reflecţii noi în legătură cu *Et incarnatus est* din *Missa în si minor* de Bach", în timp ce Zinser studia cotaţiile bursiere din *Financial Times*. Sperling, îmbrăcat într-un costum de tweed de culoare închisă, o cămaşă albă şi papion alb, era prost dispus. Se foia nervos pe scaun, fiindcă suferea din cauza lipsei de spaţiu, îşi împingea picioarele lungi ba în lateral, sub acelea ale lui Zinser, ba sub scaunul pasagerului din faţa lui, unde se lovi de picioarele acestuia şi le trase iute înapoi, scuzându-se.

– Tu stai pe locul meu, mârâi Sperling şi-i arătă lui Zinser biletul de avion cu numărul scris pe el.

– Unde ar trebui să stau eu, de fapt, glumi Zinser fără să-şi ridice privirea, fiindcă încadra cu un marker verde un tabel al indicilor bursieri, trăgând nişte linii groase.

– Amuzant.

– Măi, măi! Dow Jones cade şi tot cade.

– Zinser, nu sunt de acord ca tu să ocupi întotdeauna locul de lângă culoar.

– Întotdeauna? Data trecută tu ai stat pe G.

– Da, dar la zborul de întoarcere.

– Nu. La amândouă, dus şi întors.

– Ce-i cu asta, Albert? Hai să schimbăm locurile. Eu am picioarele mai lungi decât tine. Doamne Dumnezeule, anunţurile astea! Pasagerii avioanelor nu sunt lăsaţi în pace deloc! Cât urăsc drumurile cu avionul! De ce vorbesc toţi piloţii o engleză atât de îngrozitoare? Te ridici acum de pe scaun?

– Încă nu.

– Cum?

– O să treacă imediat stewardesa pe lângă noi. Parfumul unei femei cu totul străine! Aproape că poţi s-o apuci cu mâna! Acum se apleacă. Uită-te discret, Sperling. Nu aşa de grosolan.

– Zinser, este un subiect vulgar.

– Şi muzicologii specialişti în Bach sunt bărbaţi.

– Putem opri ventilatorul?

– Linişteşte-te acum, Hans-Georg! Bine, aşază-te pe locul meu.

– Zinser, e pur şi simplu umilitor că nişte oameni ca noi trebuie să călătorească la clasa a doua – un

profesor universitar, bagă de seamă! –, în timp ce orice sportiv sau artist se lăfăie la clasa întâi, cu caviar și șampanie. Nu spune asta totul despre societatea noastră și despre pretenția ei că apreciază cercetarea științifică?

– Dar indicele Nikkei urcă și tot urcă. Câțiva s-au îmbogățit peste noapte. Măi, măi!

– Zinser, cu tine vorbesc!

– Șefu'?

– Un Van Hulle cu siguranță nu călătorește la clasa a doua, deși nu face decât să paraziteze pe spatele marilor compozitori. Ce altceva face, decât să reproducă? Dirijează și cântă ceea ce a gândit un altul. Nu creează nimic propriu.

– Ei, oamenilor le place.

– Și ce rămâne din muzică, mă rog frumos?

– Cu cât trece mai repede, cu atât e mai lungă seara. Și asta îl interesează pe cel care frecventează în ziua de azi concertele. Olandezul nu-i deloc prost.

– A ajuns atât de departe cu cultivarea moștenirii lui Bach, încât nu mai contează decât „înainte de" și „după aceea". Fileurile de somon, asta contează, Zinser! Îngrozitor!

– Sălile de concert sunt pline. Lumea muzicală îl iubește. Bach – fără afecte, autentic, post-modern. Și Van Hulle, cum bine ai remarcat, nu călătorește la clasa a doua.

– Unde a plecat, de fapt?

– La Madrid.

– Ce face acolo?

– Ar vrea să încerce să cânte *Patimile după Ioan* în mai puţin de o oră şi patruzeci de minute. În orice caz, aşa mi-a spus.

– Ce fel de criterii sunt astea, pentru Dumnezeu?

– Îl râcâie faptul că Eliot Knibbs a dirijat-o la Royal Albert Hall într-o oră şi patruzeci şi şase de minute.

– Asta îl râcâie. Aşa deci.

– Aşa a zis.

– Dragă Zinser, mai am amintirea vie a unui concert cu *Patimile lui Ioan* dirijat de Hermann Scherchen, cu incomparabilul Waldemar Kmentt. Viena, şaizeci şi unu. Scherchen a avut nevoie pentru prima parte...

– A fost acel concert la care a pălmuit-o pe doamna de la parter pentru că a tuşit în minutul de tăcere care urmează după moartea lui Iisus?

– Ăsta a fost Klemperer. În orice caz, sunt ferm convins că Bach ar da din cap nedumerit dacă ar vedea cum se cântă azi. Imaginează-ţi, Zinser, ce ar spune Bach dacă l-ar auzi pe Van Hulle cântâtnd *Toccata în re minor*?

– Nu e scrisă de mine. E de bătrânul Böhm.

– Serios. Cum crezi că ar reacţiona?

– S-ar distra copios şi ar încerca, firește, să cânte *Toccata* şi mai repede. Chestie de onoare.

– Azi nu se poate vorbi cu tine, Zinser. Citeşti prea multe despre cursul acţiunilor. O să-ţi spun eu ce ar face bătrânul Bach. I-ar trage lui Van Hulle o palmă sănătoasă, sunt convins de asta. Îndrăznesc să avansez o teză. Dacă Bach ar mai veni o dată pe lume, nimeni nu i-ar mai vedea geniul.

– Prostii, şefu'! Toţi l-ar recunoaşte, imediat. Ar suferi şi şi-ar roade unghiile de invidie, ca odinioară domnul Scheibe.

– Eşti chiar atât de sigur?

– Aaah! Îl simţi şi tu?

– Ce?

– Nu-l simţi?

– Ce să simt, Zinser?

– Nu vorbi aşa de tare. Mmm! Parfumul ăsta!

– Zinser, caută-ţi o femeie şi însoară-te.

– La vârsta mea, trenul ăsta a plecat deja. Apropo de plecare. Îmi vine în minte Koyatake. Era cam ciudat, nu găseşti? Când ne-am dus spre Leipzig, n-a scos niciun cuvânt. Nu l-am văzut niciodată aşa. Nici măcar n-a făcut o plecăciune. Hop, şi a dispărut. Îmi dai voie să ies un minut?

Sperling căscă, se ridică de pe scaunul lui cu un suspin adânc, îl lăsă pe colegul lui să treacă. Zinser deschise capacul nişei pentru bagaje, îşi căută sacoşa, în timp ce privirile îi căzură, pe furiş, pe sânii plini ai stewardesei cu părul negru prins la spate, se pierdu în ei şi se topi de dorinţă. După ce se regăsi pe sine şi bagajul, se aşeză din nou, aprinse lampa pentru citit, deschise fermoarul şi rămase uimit. Scoase cutia de carton, o privi nevenindu-i să creadă, o întoarse pe partea cealaltă şi începu să îi dezlege şnurul.

– Ce-i asta? întrebă Sperling, care remarcase uimirea asistentului său.

– Nu ştiu. Nu-mi aparţine.

– Cum nu-ţi aparţine?

– Habar n-am cum a ajuns în sacoşa mea.

Deschise capacul. Ieşiră la iveală vata şi hârtia glasată. Le dădu la o parte şi scoase teancul de hârtii aflate în mapa albastră.

Sperling, care se oprise imediat din căscat, fixă mapa cu ochi bănuitori. Zinser o deschise. Privirile amândurora încremeniră văzând titlul scris pe coperta galbenă:

Apocalypsis Beati Ioannis Apostoli
Oratorio
Poesia per Domina Ziegler dictus Romanus
Musica di J.S.Bach
Lipsiae ao 1746

Amândoi rămaseră câteva momente perplecşi, fără a putea scoate niciun cuvânt. Sperling trase cu degetele o batistă de hârtie din buzunarul pantalonilor, îşi şterse nervos gura şi mâinile umede. Se uitară unul la altul şi ochii lor trădară consternarea cea mai pură. În fiecare se născură întrebări ce se cereau rostite cu glas tare, sfredelitor. Atât de tare, încât bărbatul tânăr de lângă ei, care dormise tot timpul, se trezi, privi în sus speriat şi avu nevoie de câteva minute până să-şi revină, înainte de a se întoarce pe cealaltă parte şi a se cuibări iar, cu picioarele strânse, pe scaunul lui.

– Cum a ajuns asta în sacoşa ta? întrebă Sperling.

– Chiar nu ştiu, răspunse Zinser cu o voce iritată, care tremura. Probabil că mi-a pus-o cineva acolo. Nu mă întreba cum.

– Nu mă minți?

– Te rog! Cu așa ceva nu se glumește!

– Atunci nu poate fi decât Kemper acela, care ar vrea să fie cercetător și nu e în stare. Albert, eu am știut că el a găsit ceva. Am știut-o din prima clipă. Instinctul de cercetător!

– Și cum de mi-a pus-o pe furiș în sacoșă?

– Fiindcă e un laș, presupun. I-am atras atenția în mod energic asupra consecințelor penale în caz de sustragere a unor bunuri culturale.

– Dumnezeule, spuse Zinser agitat, nu-mi vine să cred! Avem în mâinile noastre o partitură originală, scrisă de mâna lui Bach însuși!

Pufni violent pe nasul lui gros.

– Așadar, nătărăul avea, totuși, dreptate. Există o verigă de legătură între *Missa în si minor* și *Arta fugii*. Cu riscul de a deveni ridicol, Albert: teza lui mi-a părut copleșitoare.

– De spus ai spus însă altceva.

– Vorbești mult, când ziua e lungă.

Ca la un semnal invizibil, începură să citească amândoi cele patruzeci și două de file ale teancului de note. Tăcură mai bine de o oră. Unul aștepta liniștit până când celălalt termina de citit pagina respectivă și o înțelegea, înainte să întoarcă foaia.

O dată Sperling se pierdu cu totul. Erau la aria de bas pentru trei trâmbițe solo, corn, trompetă și două timpane. Dintr-odată simți că-i e greu să se concentreze asupra textului muzical. Gândurile i se întorseseră în trecut. Se iveau imagini și culori. Cenușiul de

ardezie al râului Günz, care curgea lin. Cizmele de pescar ale tatălui său, de culoarea măslinelor, tufele de pe malurile acoperite de galbenul păpădiilor, cerul de un albastru pur, de pe care fuseseră măturaţi toţi norii...

Zinser trebui să-şi dreagă vocea de trei ori, până când Sperling se putu concentra din nou şi îşi coborî privirile pe partitură.

Dar nu dură mult, fiindcă îi întrerupse din lectură ora gustării. Fiecare îşi lăsase în jos măsuţele batante, în mare grabă, ca nu cumva să nu fie trecut cu vederea. Dar stewardesa cu părul strâns în coc şi cu silueta ei atrăgătoare avu de furcă până să fie observată de cei doi muzicologi – nici chiar Zinser nu mai părea interesat de ea.

– Ce aţi dori să mâncaţi? repetă ea scurt.

– Eu o să iau peşte, zise Zinser şi îi zâmbi, scuzându-se.

– Pui sau biftec, replică ea, fără să răspundă la zâmbetul lui.

– Cum aşa? Nu mai e peşte?

– Nu avem astăzi peşte, zise ea şi îl servi în locul lui pe Sperling.

– Atunci, pui! se grăbi să-i strige Zinser, arătând ca un elev de clasa întâi.

După ce ea îşi împinsese mai departe măsuţa pe rotile, el îi şopti lui Sperling la ureche:

– Ciudat. Aş fi putut jura că mirosea a peşte.

Sperling îl privi consternat.

– Ce este? Nu te simţi bine? întrebă Zinser, îngrijorat.

– Nu-i nimic, răspunse Sperling, care luă punga cu tacâmuri de plastic și se străduí să rupă folia ale cărei margini erau lipite. Ce nu-mi plac drumurile cu avionul! oftă el apoi.

Își luară cina la fel de muți cum fuseseră în timp ce citeau partitura. Când toată lumea se pregătea de odihnă și se traseră perdelușele la hublouri, când se stinse lumina de sus, cei doi cercetători erau de mult adânciți deja în partitură și ascultau oratoriul necunoscut al lui Johann Sebastian Bach. În jurul lor mai foșnea câte un ziar, se mai schimba câte un cuvânt, se auzea bâzâitul surd, adormitor, al motoarelor.

Către sfârșitul zborului, când avionul se trezi din nou la viață – pe coridoare era un du-te-vino spre și de la toalete – când începu să se simtă mirosul de cafea proaspătă, ei tot mai studiau partitura. Adică Albert Zinser o studia, în timp ce Sperling își întrerupsese lectura și nu se mai uita decât fugitiv pe foi. Când Zinser închise mapa și o puse la loc în cutie, observă că Sperling îl privea pătrunzător.

– Ce te uiți așa la mine? Parcă mă îngheți.

– Fiindcă sunt curios să-ți aflu părerea, prețuite coleg, zise Sperling fără să-și ia ochii lui mici, apropiați, de pe fața lui Zinser. Vorbea cu o intonație care părea să conțină deja răspunsul.

Asistentul își lăsă obosit ochii în jos, tăcând cuprins de nesiguranță.

– Ei bine, domnule Zinser?

– Tu mai întâi, Hans-Georg.

– Curaj, dragă colega. Dați-i drumul!

Zinser gâfâi şi căută încă o dată contactul vizual cu Sperling, ca şi cum ar fi trebuit să se asigure. Acesta dădu din cap, ca un profesor universitar ce era, şi căscă.

– Oricine o fi scris asta, începu asistentul, n-a fost Bach.

– Ce v-a făcut să ajungeţi la această presupunere?

– Nu mă mai lua cu dumneavoastră, Hans-Georg. Nu e nimic de râs aici.

– Mai departe!

– De când ţi-ai dat seama?

– Eu? Acum vorbeşti tu, Zinser.

– Ei, bine. După câte ştiu, Bach a folosit cheia do în două părţi, începu Zinser prudent, numai în manuscrisele copiate caligrafic.

– Ei poftim! Asta înseamnă să despici firul în patru! Zinser, e mult mai simplu. Gândeşte-te!

– Dar tocmai asta fac. Dacă manuscrisul, cum vrea să ne facă să credem titlul de pe copertă, datează din anul 1746, atunci gâturile notelor cu valoarea de jumătate de notă care se scriu cu codiţa în jos ar fi trebuit să ajungă la mijloc. Pe atunci Bach avea deja ochii foarte slăbiţi. Pe lângă aceasta, el n-a mai scris capetele notelor aşa de alungit şi de oblic cum o face în partiturile sale mai vechi...

– Mult mai simplu! îl întrerupse Sperling.

Zinser se gândi.

– Barele de măsură, bineînţeles! Toate sunt înclinate spre stânga. În ultima perioadă de creaţie, Bach a scris barele de măsură înclinate şi spre stânga, şi spre dreapta. Nu mai stăpânea bine pana...

– Rece, rece ca gheaţa.

– Poftim?

– Gândeşti mult prea complicat. Muzica. Factura ei. Compoziţia.

– Ei, da, murmură Zinser nesigur şi privi sfios şi fugitiv în ochii mici, provocatori ai şefului său. Compozitorul, zise el după o scurtă reflecţie, pare a nu avea habar de teoria generală a basului.

– Călduţ.

– Expresia „conducerea vocilor" îi e necunoscută.

– Şi mai călduţ.

– El nu e în stare nici măcar să înjghebeze armonia potrivită la un coral, şi cu atât mai puţin să-l transpună.

– Cald.

– Nenumăratele fraze acoperite şi deschise.

– Mai cald.

– Apoi, compozitorul foloseşte acorduri pe care e imposibil să le fi cunoscut Bach. Unele pasaje aduc aproape a muzică dodecafonică.

– Fierbinte.

– Disonanţele sunt tratate peste tot în mod greşit şi...

– Clocoteşte.

– Vrei să termini odată cu prostia asta, Hans-Georg? Doar nu sunt copil de grădiniţă.

– Ei bine, ai ghicit. E vorba despre compoziţie. Simplu şi convingător, nu se poate să fi existat o asemenea muzică. Nu în vremea lui Bach, în orice caz. Mie mi-a fost clar acest lucru deja de la primele măsuri.

– Totuşi, ai citit nerăbdător mai departe.

– Ei, ca să ajung la certitudine. Urmăreşte contrapunctul! Ceva atât de diletant n-am mai întâlnit niciodată.

– Ai dreptate. Toate fugile sunt fără *soggeti* experimental, deşi...

– Un aparat orchestral aproape ca la Mahler. Mă mir că Bach n-a folosit claxonul.

– Toate liniile de bas lipsesc, deşi...

– Zinser, de ce spui mereu „deşi"?... E un fals! Ai priceput, în sfârşit? Un fals făcut de pana iubitului nostru maestru Kemper! Ai văzut pata de vin roşu de pe ultima pagină?

Muzicologii se uitară unul la celălalt. Dintr-odată începură să râdă atât de tare, că tânărul de lângă ei se trezi iar din somn, tresărind. Nu mai erau în stare să lege firul unei conversaţii normale. Fiecare îl biciui pe celălalt cu argumente noi şi mai potrivite. Când şi când Albert Zinser cădea într-o cugetare plină de mormăieli, sinistră, şi iar îşi încheia frazele cu „deşi". Dar cu cât Sperling aducea mai multe argumente, cu atât se spulberau tot mai mult îndoielile asistentului. Când, în sfârşit, Sperling scoase din mapă o foaie la întâmplare, o ţinu demonstrativ în lumina soarelui ce apunea, şi nu putu descoperi niciun filigran, Zinser se simţi eliberat de toate îndoielile.

În timp ce coborau din avion – Zinser nu se putu opri să suspine zgomotos, trecând pe lângă stewardesa cu sânii opulenţi – râsetele reîncepură.

– Autentic sau nu? Ce părere ai?
– Pentru ultima oară, Zinser: partitura e un fals!
– Nu la asta mă refeream.

oddda

Iarna se ducea spre nord. Gerul lăsă oraşul din strânsoarea sa nemiloasă. Începu dezgheţul. Erau deja zile care păreau a fi un început de primăvară. Aveau un cer blând, albastru-cenuşiu, brăzdat de fâşii palide. Deşi ţinutul deluros din jurul oraşului Naumburg încă nu se trezise, nucul de lângă biserica Sfântul Wenzel, însetat şi cafeniu, începu să înmugurească. Pe Marktplatz apăruse deja prima cafenea stradală. Uşile glisante cu geamuri de sticlă stăteau deschise, mese şi scaune la modă, din aluminiu, scânteiau în lumina de amiază.

Acolo stăteau doi bărbaţi cu înfăţişare îngrijită şi îşi luau prânzul. Unul era îmbrăcat într-un pardesiu cenuşiu-deschis, de caşmir, celălalt purta un costum de mătase albastră şi tremura de frig. Amândoi aveau feţele bronzate la solar şi purtau ochelari de soare. Cel care tremura de frig îşi încălzea degetele pe o ceaşcă aburindă şi discuta cu vecinul lui, vorbind aproape în şoaptă, despre bărbatul care, cu două mese mai încolo, îşi ţinea faţa la soare, cu un teanc de ziare pe masă, inhalând fumul unei pipe de lut ciudate, cu gât lung.

– *Ha freile, kifft der Schoofzeggl*, zise cel cu pardesiul de caşmir.

– Nu cred, răspunse celălalt.

– *Gell, do gloddsch.*

– Sunteţi bun să vorbiţi cu mine în germana literară? îl rugă cel înfrigurat.

– Ăştia au de recuperat patruzeci de ani de Occident. Cel de colo tocmai a ajuns la Woodstock, domnule... Cum vă spune?

– Poftim?

– V-am uitat numele.

Jakob nu-şi dăduse seama că şuşoteau despre el. Era prea preocupat de îndărătnicia obiectului. Trăgea fumul în gură, nepriceput şi mult prea grăbit, drept care capul pipei se înfierbântă prea tare şi fumul îi arse limba. O înghiţitură de ceai cu rom îi potoli arsura. Nu reuşea nici să scoată rotocoale de fum elegante. Totul se reducea la nişte norişori neregulaţi care se risipeau când îi ieşeau din gură. Dar nimic din toate astea nu-l supăra, doar fuma pipa „celui mai mare gânditor al tuturor timpurilor". Cu un sentiment minunat de a fi atât de aproape de idolul său. Cugeta, plin de veneraţie, la pipa care se rupsese cândva în două – o restaurase un anticar din Herrenstrasse – se uită la capul ei, în care ardea un mic punct luminos, îi puse iar gâtul între dinţi şi închise ochii.

Faţa lui îngustă, cu pometii ieşiţi în afară, avea acum culoare şi devenise ceva mai plină. Părea odihnit. Expresia de amărăciune din colţurile gurii dispăruse, nu mai avea nici ticul nervos de a-şi strânge buzele.

Observat de cei doi bărbaţi, ţinând în gură pipa lui Bach, cu soarele bătându-i în părul rar, argintiu, stătu acolo fără nicio grabă, până pe la amiaza acelei zile primăvăratice. Fericirea i-ar fi fost deplină dacă nu l-ar fi ros o problemă.

Nu-l îngrijora starea în curs de înrăutăţire a sănătăţii tatălui său. Faptul că bătrânul avea să moară îl lăsase aproape rece şi nici măcar nu avea mustrări de conştiinţă. De altfel, Walter Kemper tot mai ţinea discursuri în timpul mesei şi, mai nou, în fiecare duminică se ducea la biserică – una catolică –, pentru că ajunsese la concluzia că un arian, cum se exprima el, fusese predestinat întotdeauna pentru religie şi are nevoie de un Dumnezeu. Citea acum Biblia, pe Sfântul Augustin şi *Jurnalul politic* al lui Alfred Rosenberg.

Nu, cu tatăl lui era în ordine. După ce mai fusese o dată martor la unul dintre discursurile lui fasciste şi se uitase în ochii arzând de fanatism ai acestui om purtând deja semnele grave ale chimioterapiei, hotărâse că nu avea să-l mai vadă şi cu atât mai puţin să-l asculte. Ce-i drept, bătrânul îi interzisese lui Leo să-l mai întâlnească pe Jakob, dar nici băiatul, nici mama lui nu-i respectau interdicţia. Leo continua să vină la orele de pian şi ori de câte ori mai avea chef, uneori chiar la dorinţa Evei. Odată Jakob s-a trezit în locuinţă chiar cu ea, neanunţată, plângând. Spunea că acum trebuie să fie uniţi în această perioadă grea, la urma urmelor, e mama lui vitregă.

El se mistuia, firește, după Lucia, nu-şi pierduse speranţele, chiar dacă în acele zile ea îşi împacheta

lucrurile şi se pregătea să se întoarcă la Nürnberg. Închisese deja agenţia de voiaj din Salzstrasse. O mai vizitase o dată în micul ei apartament din Jenaer Strasse, unde ea gătise pentru el. Peşte dorada cu măghiran şi cartofi cu rozmarin tăvăliţi prin unt. El nu mâncase niciodată până atunci filé de peşte, nici nu ţinuse în mâini tacâmuri pentru peşte şi se holbase la dorada, care se holbase şi ea la el. Lucia scosese oasele peştelui din câteva tăieturi făcute cu eleganţă. Jakob se uitase la ea uluit.

În timp ce ea pregătea desertul în bucătărie – budincă de griş cu zmeură –, el se uitase discret prin camera de zi. În colţul de lângă lampa modernă cu picior erau agăţate fotografii puse în diferite rame, unele extravagante. Lucia ca fetiţă cu codiţe, Lucia ca adolescentă pe cal. Cu părinţii la ştrand, la Roma în faţa Panteonului. La munte. Bunicii. Cu o prietenă, probabil Jule, care ştia să imite vocea tatălui ei, şi, bineînţeles, cu Robert, logodnicul ei. El poza într-o cămaşă strălucitor de albă, în faţa unui motor de avion, cu jacheta albastră aruncată lejer pe umeri, şi ochelari de soare cu ramă aurie pe o faţă tăbăcită de intemperii. Cu picioarele depărtate, solid înfipte pe sol, cu coapsele împinse înainte, tipul părea că voia să cucerească întreaga lume. O primată de pe treapta cea mai de jos. Respingător.

Dar obiectul preocupărilor sale nu fusese nimic din toate aceste lucruri. Ci ziarele de pe masă. Ziarele care tăceau. Tăceau în privinţa celei mai mari comori din istoria muzicii, din câte fuseseră descoperite în

ultimele secole – deşi trecuseră deja mai multe săptămâni de când încredinţase Asociaţiei Bach partitura. Tăcere. Tăcere de moarte. Nicăieri niciun cuvânt. Nimic. Pur şi simplu, nu-i venea să creadă.

La început alergase în fiecare zi la gară, ca să treacă în revistă titlurile mari de pe prima pagină a ziarelor. Avea o convingere de fier că, dacă nu azi, mâine în mod sigur, gazeta va anunţa cu litere mari: A FOST DESCOPERITĂ LUCRAREA CEA MAI IMPORTANTĂ A LUI BACH. sau: DESCOPERIREA MUZICALĂ A SECOLULUI. În loc de asta, titlurile anunţau o spargere la banca din Bad Kösen sau rezultatul unui studiu asupra şcolilor est-germane: OSSIS NU E MAI PROST DECÂT WESSIS[1].

Jakob bătu cu palma pipa lui Bach – ca să cadă cenuşa –, o puse într-o cutie de lemn căptuşită cu catifea neagră, plăti, se ridică de pe scaun, îşi vârî ziarele sub braţ şi plecă. În momentul în care dispăru, în umbra de pe Rittergasse, cel care tremura de frig îi zise celui cu pardesiul de caşmir:

– Puteţi spune ce vreţi, domnule inginer Häberle, dar oamenii de aici, din Est, au mare nevoie să se adapteze.

– *Avva!*

– Cum aţi spus?

În aceeaşi zi, Jakob primi un colet. O privire fugară aruncată în cutia poştală fu suficientă ca el să ştie ce se afla în plicul care căzu din cutie.

---

[1] „Estul nu e mai prost decât Vestul" (n. tr.).

– Partitura! ţipă el. Îi trebui mult timp până să scoată plicul închis cu clame, mult prea gros pentru gaura cutiei lui poştale. Privi consternat emblema roşie de la Harvard University. De emoţie, lăsă deschisă uşa cutiei poştale, cu cheia în ea, şi urcă, poticnindu-se, în apartament.

Deschise ambalajul căptuşit, scoase cutia de carton – era neatinsă – şi un plic pe care nu era scris nimic. Pe hârtia din interior citi:

„Prea onorate domnule Kemper, vă returnez, mulţumindu-vă, gluma muzicală pe care aţi avut grijă să mi-o transmiteţi pe o cale atât de neconvenţională. Din păcate, nu sunt în situaţia de a vă spune ceva în legătură cu ambiţioasa dumneavoastră încercare de a compune în stilul lui Bach.

Cu multe salutări, asistent universitar dr Albert Zinser, Harvard şi Leipzig."

– Glumă muzicală, exclamă Jakob, deconcertat. Încercare de a compune? Pe Gălușcă ăsta l-au părăsit toate spiritele bune?

Începu să meargă cu paşi apăsaţi prin cameră, mut de uimire, citi rândurile pentru a doua şi a treia oară, şi fu nevoit să-şi acorde un coniac.

– Ăia cred că *Apocalipsa* a fost compusă de mine! Nu poate fi adevărat! Au în mână un manuscris original necunoscut al lui Bach şi nu-şi dau seama! Aţi înnebunit? Stă chiar sub nasul vostru şi voi nu-l recunoaşteţi!

Simţi nevoia unui al doilea, unui al treilea coniac, trebuia să stea de vorbă cu cineva. Cu cine?

Fără să se mai gândească, luă cutia sub braţ, ieşi grăbit din casă, alergă în Jenaer Strasse, la Lucia, şi sună furtunos.

– Nu pot să pricep! Mi l-au trimis înapoi! Au trimis partitura! strigă el atât de tare încât putea fi auzit în toată casa scărilor, încă în timp ce Lucia desfăcea lanţul de la uşă. Uite! Azi am găsit-o în cutia mea de scrisori! Într-un plic obişnuit! Nici măcar ca scrisoare recomandată! Au trimis înapoi comoara, pur şi simplu! Cu poşta! Glumă muzicală! Încercare ambiţioasă de a compune! Citeşte cu ochii tăi!

– Jakob, nu e deloc momentul potrivit, spuse Lucia, care se întoarse pe călcâie şi intră în apartament.

El îşi puse un picior în uşă şi păşi înăuntru. Peste tot erau lăzi şi cutii pentru mutare. La un casetofon cânta Phil Collins.

– Ce înseamnă că nu e momentul potrivit? gâfâi Jakob. Manuscrisul ăsta are cea mai mare valoare pentru omenire! E o capodoperă nepreţuită! Iar Asociaţia Bach n-o vede! Cât de orbi trebuie să fie, ca să...

– Nu mai ţipa aşa la mine! replică Lucia pe un ton categoric, îşi aprinse o ţigară, se aşeză pe o ladă cu lucruri pe care era scris cu un marker negru „Bucătărie II“ şi îşi aţinti privirile pe mochetă.

– Te rog să pleci acum, îl rugă ea încet. Lasă-mă singură.

Un moment de tăcere. Apoi el trase adânc aer în piept şi-i întinse cutia acuzator.

– Dar partitura! Asociaţia Bach! Ei mă consideră un falsificator! Lucia, ce să fac?

– Tu, cu jalnica ta Asociaţie Bach! Tu, cu partitura ta idioată, prăfuită!

– Nu-i o partitură prăfuită! Aici e vorba despre o comoară uriaşă. E o...

– Te rog să mă laşi în pace! izbucni ea, accentuând fiecare cuvânt. Îi smulse cutia din mână şi o aruncă pe podea.

Jakob scoase un sunet adânc, gâtuit, de groază şi ridică imediat cutia.

– Dumnezeule, de-aş avea eu problemele tale! continuă ea furioasă. Mai există în viaţa ta şi altceva decât foi de hârtie îngălbenite? Ai auzit măcar vreodată, din întâmplare, cuvântul om? Cu siguranţă, nu! Tu nu! Eşti atât de lipsit de consideraţie faţă de alţii şi preocupat numai de interesele tale. Toate trebuie să se învârtească mereu în jurul tău! Iar când nu este aşa, boceşti ca un copil mic. Tatăl tău are dreptate. Eşti un egocentric! Eşti asocial! Nu înţelegi nimic...

– Unde ţi-e inelul? întrebă Jakob speriat şi abia acum observă că Lucia avea ochii plânşi.

– Las-o baltă, ţipă ea, îşi întoarse faţa şi fugi la fereastră.

El se duse lângă ea, îşi puse mâna, nesigur, pe umărul ei.

– Hai, spune! Unde e inelul?

– Nu pot vorbi acum despre asta, răspunse ea scurt şi începu iar să plângă.

Jakob încremeni. „Am mai văzut asta o dată!" îi trecu prin cap. „Fiecare cuvânt. Exact aceeaşi scenă! Exact la fel! În noaptea în care am citit partitura. Peste

tot lăzi şi cutii. Ea e îmbrăcată cu un tricou de culoarea nisipului şi jeanşi maro. E nemachiată, şi-a făcut părul coc. Inelul! Bineînţeles! Pilotul a terminat cu ea..."

Stătea lângă Lucia, cu totul confuz, şi se gândea dacă ar trebui s-o ia în braţe, dar se temu să nu i se vâre prea tare în suflet. Îşi lăsă, stângaci, mâna pe umărul ei şi nu făcu nimic.

– S-a terminat totul între voi? întrebă el, după o lungă ezitare.

Ea dădu din cap şi-şi ridică nasul în aer:

– Are pe alta.

– A terminat-o cu tine. Ascultă-mă, Lucia...

– Eu am terminat-o, îl întrerupse ea, plângând cu sughiţuri. El nu e vinovat, nu m-a înşelat. Pur şi simplu, nu merge. N-o să fie niciodată bine.

Plângea acum de-ţi sfâşia inima şi căzu la pieptul lui Jakob. Ar fi dat orice s-o poată consola acum, în acest moment, dar nu-i veni în minte niciun cuvânt de consolare. Niciun cuvânt. Ţinea în braţe, mut, iubirea lui zguduită de lacrimi şi nu îndrăznea nici măcar să-i şteargă lacrimile de pe obraji.

– Ce vrei să faci? întrebă el, neajutorat.

– Planul B, zise ea şi încercă să zâmbească. Şi acum, lasă-mă singură, te rog.

I-ar fi plăcut s-o sărute pe frunte, dar ieşi din apartament fără să se uite înapoi şi trase uşa după el fără să facă zgomot.

Cât ar fi vrut să fie un sprijin pentru Lucia! „Ai fi putut să-i spui măcar câteva cuvinte de încurajare!

Ai tăcut. Sunt oare cu adevărat un egocentric? Asocial, aşa a zis. Şi inelul de logodnă! Muzica asta poate să prezică într-adevăr viitorul. N-a fost o închipuire de-a mea. Glumă muzicală! Zinser, habar n-ai! Niciunul dintre voi nu are habar! Dar ce se va întâmpla acum cu partitura? S-o trimit la Berlin, la secţia muzicală a bibliotecii de stat? În mâinile lui Holl? Nu, ăla n-o s-o vadă niciodată. Ăla sigur nu!"

La intrarea prost aerisită şi cufundată în semiîntuneric a casei sale, privirea îi căzu pe cutia de scrisori care rămăsese deschisă. Voi să închidă uşiţa, când descoperi o altă scrisoare. O citi pe loc.

„Prea stimate domnule Kemper, vă rog să scuzaţi forma exterioară a scrisorii mele. Scriu aceste rânduri cu mână nesigură şi inima palpitând. Sosit la New York, mă aflu într-o stare de sănătate proastă – o veche afecţiune pulmonară –, motiv pentru care am lăsat la o parte toate îndatoririle mele, şi pe aceea legată de comisia pentru repararea orgii din Naumburg. Mă tem că nu mi-a mai rămas mult timp.

Când v-am întâlnit pentru prima dată şi v-am auzit vorbind despre Bach, am ştiut că sunteţi în posesia unui manuscris original al lui. Am citit-o în ochii dumneavoastră. Am auzit-o în timbrul cuvintelor dumneavoastră. Am văzut-o în gesturile dumneavoastră. Aşa se poartă numai un om care a făcut descoperirea vieţii sale.

Ambiţia mea, aviditatea şi invidia mea – invidia ridicolă a unui om bătrân – nu mi-au mai dat pace, de aceea am pătruns în locuinţa dumneavoastră, spre

a căuta manuscrisul. Trebuia să-l cunosc. Dacă nu primul, măcar cel de-al doilea om din această lume. Rușinea cu care m-am acoperit astfel nu poate fi reparată și nu vă voi mai jigni în plus, cerându-vă aici niște scuze ieftine. Nu acesta este motivul pentru care vă scriu.

Mult prețuite domnule Kemper, vă implor, distrugeți manuscrisul sau faceți așa cum doriți, dar nu-l dați publicității, în niciun caz! Vă conjur! Ardeți această partitură înspăimântătoare! Nu trebuie ca lumea să asculte vreodată de această muzică. Oamenii nu sunt deprinși să-și poarte vinovăția, cu atât mai puțin s-o suporte. Manuscrisul acesta nu vorbește despre nimic altceva decât despre rătăcirile noastre cele mai adânci, nespus de adânci.

Notele acestea n-au fost compuse de Bach, vin de la cineva mai mare și nu știu dacă acest cineva mai mare e Binele suprem sau Răul suprem. Nimeni nu-și poate imagina ce s-ar întâmpla dacă oratoriul ar fi cântat în public. Muzica aceasta i-ar prăbuși într-un abis uriaș pe cei care văd cu inima. Ea va semăna groază, frică și dezbinare. Muzica aceasta este o sabie. Ea le spune pe nume vinovaților. Spune pe nume fiecăruia din noi. Cine poate suporta asta? Cine își poate suporta Judecata de Apoi?

Domnule Kemper, vă rog încă o dată insistent: distrugeți mapa. Dumneavoastră ați văzut ceea ce am văzut eu. Cu adâncă îngrijorare,

Al dumneavoastră Yochiba Koyatake“

Mai întâi Jakob dădu din cap, dar când, ajuns acasă, citi încă o dată în liniște strigătul de ajutor al lui Koyatake, simți o apăsare. Cuvântul vinovăție începu iar să-i bântuie prin gânduri. Cum murise Karl, de fapt? La ce se gândise bătrânul când spusese că băiatul ar fi acum în viață dacă...? Dacă ce? De ce nu se vorbea niciodată despre asta? „Trebuie să cercetezi temeinic acest lucru. Dacă băiatul a murit de o moarte violentă, trebuie să existe niște documente care s-o dovedească. Chiar dacă a fost un accident. Niște articole în ziar, o constatare la autopsie, poate chiar niște protocoale juridice..."

Puse scrisoarea în plicul cu note și netezi cu degetele, nesigur, mapa albastră. În niciun caz nu va distruge *Apocalipsa.* Scrisoarea lui Koyatake era dovada zdrobitoare că Asociația Bach se înșelase. Își aminti totodată că îi citise lui Leo coralul final și că băiatul nu avusese nicio reacție. Era ceea ce Koyatake înțelegea prin „a vedea"? Cum se face că unii auzeau muzica, și alții nu? Și ce-o să se întâmple acum cu partitura?

Luă mapa, se așeză la pian, intonă *Sarabanda*, trecu de uriașul cor de la început, peregrină de la o arie la alta, uită de sine, uită de timp, cântă până când în cameră se făcu întuneric și nu mai putea citi notele.

A doua zi se trezi abia la amiază, după un coșmar. Spre dimineață sărise în sus, speriat, simțind că inima i-a luat-o razna, fiindcă avusese impresia că nu e singur în cameră. Karl fusese acolo. Putuse să-i simtă

prezența, n-ar fi trebuit decât să întindă mâna după el. Abia îndrăznise să respire și cu atât mai puțin să se miște și începuse să rememoreze mut catalogul operelor lui Bach: BWV 1, *Wie schön leuchtet der Morgenstern*[1], BWV 2, *Ach, Gott vom Himmel sieh darein*[2], BWV 3... Așa putuse adormi iar.

Acum stătea în bucătărie cufundat în gânduri, lângă o cafea și o bucată de pâine cu puțin salam care începuse să se usuce, și se uita pe fereastră, unde marginile unui nor întunecat se aprindeau în lumina soarelui. Pusese lanțul la ușă. Nu avea chef să vadă pe nimeni. Soneria începu să sune cu încăpățânare. În cele din urmă, cineva îl strigă și Jakob deschise.

– Dumneavoastră?

– Vă rog să îmi iertați insistența, domnule Kemper, dar trebuie să stau de vorbă cu dumneavoastră.

– Poftiți înăuntru, zise Jakob cu vocea încă neclară. Numai să pun repede altceva pe mine.

– Nu vă faceți probleme, dragul meu! Vreau să fiu scurt. Problema este că...

Dar Jakob dispăruse deja, ca să se îmbrace. Pastorul Dielsch intră în camera cu pianul, se uită în jur, studie dulapul cu cărți, scoase una și o frunzări.

– Toate astea sunt cărți de muzică? întrebă el, când Jakob se întoarse.

– Cu ce ocazie îmi faceți onoarea?

---

[1] „Ce frumos strălucește Luceafărul de dimineață" (n. tr.).

[2] „O, Doamne din cer, privește aici" (n. tr.).

– Ştiţi, de fapt regret că nu m-am ocupat niciodată de muzică. Trebuie să fie minunat când poţi pătrunde această materie, nu-i aşa?

– Da, răspunse Jakob laconic.

– Am avut un profesor la teologie. Ura muzica. A făcut un infern din viaţa fiecărui student care ştia să cânte cu vocea sau la un instrument. Pastorul plescăi şi îşi studie interlocutorul pe sub sprâncenele negre, stufoase. Aşa cum am spus, vreau să fiu scurt...

– Luaţi loc, îl invită Jakob.

Dielsch puse cartea la loc şi se aşeză pe sofaua care fusese cândva verde, fără să-şi scoată paltonul.

– Ei, domnule Kemper. Treaba e cu totul neplăcută. Cum să încep? Asociaţia Bach a făcut o reclamaţie împotriva dumneavoastră. Sperring...

– Sperling.

– Da, acela. Niciodată n-am putut ţine minte numele. Am primit azi o scrisoare, adresată atât primarului, cât şi membrilor cercului de promovare a orgii Hildebrandt. Sperling e supărat rău pe dumneavoastră! În misivă afirmă că stânjeniţi lucrările comisiei. Doreşte să rămâneţi departe de biserica Sfântul Wenzel, cât timp va dura munca de renovare. Cerea, într-un anumit fel, să vă arestez la domiciliu. Azi-dimineaţă m-au sunat deja câţiva membri ai cercului de promovare...

– Sigur şi doamna Zotsch.

– Numele n-au importanţă. În orice caz, scrisoarea mă face nesigur, şi eu...

– Domnule pastor, să vorbim cu adevărat pe scurt: vă promit că voi face întotdeauna un ocol mare în jurul bisericii Sfântul Wenzel.

– Veţi face pe naiba! Cu aceasta vă înapoiez cheia bisericii, pe care mi-aţi înmânat-o. Vă amintiţi?

– Nu înţeleg.

– Eu da! Gisbert Dielsch nu admite să-i spună nimeni cine trebuie să intre în biserica lui şi cine nu. Cu atât mai puţin un amărât de profesor din Vest. Dragul meu, eu sunt cu totul şi cu totul de partea dumneavoastră. Ştiţi, la recepţie ar fi trebuit să vă iau apărarea. Gândul ăsta mă mai urmăreşte şi acum.

– Ah, asta a trecut şi am uitat-o, domnule pastor. În plus, sunt destul de bătrân...

– Nu despre asta e vorba, domnule Kemper! E vorba despre o vină pe care aş vrea s-o repar. Aţi acompaniat timp de treizeci de ani la orga Wenzel serviciul divin, fără să luaţi niciun ban. Chiar dacă n-am fost întotdeauna de acord cu modul dumneavoastră de a cânta, dumneavoastră aţi fost întotdeauna prezent când comunitatea a avut nevoie.

La cuvântul „vină", lui Kemper îi veni în minte coşmarul din timpul nopţii. Poate ar fi bine să îndrăznească să i se destăinuie pastorului. Dintr-odată, vizita i se păru bine-venită.

– Pot să vă ofer o cafea?

– Mulţumesc, nu. Inima, răspunse Dielsch şi arătă cu degetul spre partea dreaptă, în loc să arate spre cea stângă.

– Coniac?

– Nu beau alcool.

– Pâine şi cremvurşti?

– Lăsaţi asta. Nu vreau să vă reţin.

– Pastore Dielsch, pe mine mă preocupă altceva, începu Jakob, ezitând. Eu am avut un frate, cum poate ştiţi. Şi-a pierdut viaţa când era copil. În urmă cu patruzeci de ani. Cauza morţii lui n-a fost clarificată nici până azi. Se spune că ar fi murit asfixiat. Pe de altă parte, un unchi din Weissenfels, mort şi el de multă vreme, îmi spunea că fratele meu Karl – aşa îl chema – a căzut dintr-un copac, în poiana din Buchholz. Acasă nu s-a vorbit niciodată despre asta. Când întrebam de Karl, se lăsa o tăcere de gheaţă. Tatăl meu refuză până şi în ziua de azi să vorbească despre el. Nu ajung până la inima lui. E ciudat. Timp de decenii nu m-am mai gândit la fratele meu. Aproape îl uitasem. Probabil am reprimat în mine gândul morţii lui. Dar de câteva săptămâni el este iar prezent. Ceva din trecut e prezent aici. Îmi stăpâneşte gândurile. Mă chinuie cu întrebări sfredelitoare. Cred că mă puteţi ajuta. Poate vă aduceţi aminte. Ce s-a întâmplat atunci?

Dielsch ascultase cuvintele lui Jakob şi-l privise deschis. Îşi îndreptă spatele şi scoase din buzunar un pachet de ţigări.

– Pot să fumez?

Jakob dădu din cap afirmativ.

– Despre înmormântare îmi aduc bine aminte, zise pastorul, care îşi aprinse ţigara, trase o dată cu sete şi lăsă fumul să-i iasă pe nas. Foarte bine chiar, fiindcă

a fost prima slujbă pe care am ţinut-o ca preot al oraşului abia ieşit din facultate. Venisem de la Berlin, de la Facultatea de Teologie. N-am uitat înmormântarea şi din cauză că părinţii, părinţii dumneavoastră, au refuzat să participe. N-au venit la înmormântare.

– Cum a murit Karl? Ştiţi ce s-a petrecut atunci? întrebă Jakob nerăbdător.

– A fost un accident, dacă-mi amintesc bine. Câţiva copii descoperiseră în apropierea lacului Negru o galerie de mină. Cred că era un depozit de arme din cel de-al Doilea Război Mondial. Acolo a fost găsit fratele dumneavoastră.

– În galeria aceea?

– Aşa cred.

– Avea răni?

– Asta nu ştiu.

– Vă rog să vă gândiţi, domnule pastor!

– Mă întrebaţi nişte lucruri pe care le ştiu numai din relatările altora. S-a întâmplat cu atât de multă vreme în urmă!

– Era singur?

– De ce vreţi să ştiţi?

– Fiindcă nu scap de sentimentul că am fost de faţă. Întrucât cred că el ar mai trăi dacă eu... Jakob se opri.

– Dacă dumneavoastră? insistă Dielsch calm. Partea arsă a ţigării sale începu să se curbeze.

– Dacă eu l-aş fi ajutat. Ştiţi, Karl era fiul preferat al părinţilor mei. Un adevărat Kemper. Era

iute, îndemânatic, puternic şi curajos. Toate astea eu nu le aveam. Mie nu-mi reuşea nimic. Lui îi ieşea totul. Îmi aduc aminte cât de greu mi-a fost cu socotitul. Când mama ne-a învăţat să scriem caligrafic, el scria întotdeauna mai repede, mai fluent, mai elegant. El avea o mână stângă şi o mână dreaptă. Eu aveam două mâini stângi. Cât l-am invidiat pe Karl pentru dezmierdările mamei! În toate era mai bun şi mai avansat decât mine. Chiar şi la cântat. Chiar şi la muzică. El a fost idolul meu. Voiam să fiu ca el. Dar îl uram. L-am urât cu adevărat pe fratele meu. O ură abisală. Fiindcă nu puteam trăi alături de el.

– Aveţi scrumieră? întrebă Dielsch, ţinându-şi palma sub ţigară.

– Bineînţeles!

Jakob se duse în bucătărie, se întoarse cu o farfurioară de la ceştile de cafea şi i-o întinse pastorului. Pentru o clipă norii se sparseră. O lumină scânteietoare inundă camera, orbindu-i nemilos. Dielsch îşi acoperi ochii, îl privi pe Jakob din lateral şi văzu că obrajii îi luceau.

– Încredinţaţi-vă grijile lui Dumnezeu, atotputernicul, zise el neajutorat şi îşi stinse ţigara.

– Eu vi le încredinţez dumneavoastră, replică Jakob.

– Ei bine, eu pot să cercetez lucrurile, dacă doriţi.

– Bine şi aşa, zise Jakob, dezamăgit.

Dielsch se ridică.

– Iar în ceea ce priveşte comisia, sunt cu totul şi cu totul de partea dumneavoastră.

– Nu există iertarea păcatelor, nu-i aşa? murmură Jakob, şi lăsă capul în jos, îşi încrucişă braţele şi începu să se joace cu degetele.

Pastorul Dielsch stătea nehotărât, învârtind cheia bisericii, voi să încerce un răspuns, ezită şi tăcu.

– Vă conduc, zise Jakob.

Se despărţiră fără niciun cuvânt. Jakob veni înapoi. Norii umbriră iar lumina chinuitoare a soarelui. Camera era cufundată în semiîntuneric. El se aşeză la pian, frunzări în mapa cu note şi deschise la coralul final.

Pastorul, care tocmai cobora scările, se uită la cheia pe care o luase cu el. Se întoarse, voi să sune, auzi ce se cânta la pian, se opri să asculte, se gândi brusc la casa părintească din Marienstrasse şi la după-amiaza de vară cu curcubelul. Ciudat, îşi spuse el, îşi încreţi fruntea şi se scărpină pe nas. Se plecă, puse cheia pe prag în aşa fel încât să nu poată rămâne neobservată, ieşi din clădire şi păşi în Topfmarkt.

Soarele pândea de după un nor negru-cenuşiu, de la care plecau marginile unei cununi de raze largi, care făcea ca acoperişurile de ţiglă să se aprindă într-un roşu strident. Pastorul se gândi la copilăria lui lipsită de griji, din Marienstrasse nr. 8, la casa copilăriei, cu trei etaje şi cu un parter zidit din piatră de râu, cu intrarea deschisă, formată din plante căţărătoare, cu balconul în stil renascentist, cu piloni şi cornişe. O casă care fusese construită de Adam Dielsch şi rămăsese multe secole în posesia celor din neamul lui. Îi veni iar în minte cugetarea gravată în

piatră deasupra portalului: *Dem Fromben giebt Got Heimat die da bleibet*[1].

Dielsch se opri, îşi lăsă capul pe spate, se uită la norul cu cununa de raze şi revăzu după-amiaza de vară în care un curcubeu minunat apăruse chiar deasupra streşinii de la casa din Marienstrasse nr. 8, arcuindu-se numai deasupra ei. În faţa intrării era parcat un camion. Un camion vechi, roşu ca focul. Se încărcau mobile. Căluţul lui galben de lemn. Se certa cu unul dintre cei care încărcau, nu voia să-i dea căluţul, dar pierdu lupta. Răscolit, alerga prin casa goală, în sus şi-n jos pe trepte, şi ţipa. Dintr-odată propria lui voce suna, în camerele goale, străină, ireală şi fantomatică. Îşi căută disperat puşculiţa. Dacă le-ar da bani oamenilor cu camionul roşu, ei ar fi mulţumiţi şi ar pleca...

Tot îşi mai căuta puşculiţa, îl strigă pe tăticul lui şi, pentru că în faţa casei se auzise un ţipăt, se uită în jos de la fereastra camerei copiilor şi îl văzu pe tatăl lui zăcând nemişcat pe pavaj. Cineva urlă: „O pătură! Acoperiţi-l măcar!“ Oamenii veneau în fugă din toate părţile. Deasupra casei se vedea, în toată splendoarea lui, curcubeul minunat, inimaginabil de frumos.

Dielsch privi spre cerul mişcător, şi pe chipul lui se citea o durere veche, îngrozitoare. Dor de casă. El nu putuse salva casa ipotecată. Eşec. Puşculiţa.

Jakob rămăsese plin de întrebări care suscitau alte întrebări. Iar se afla la începutul presupunerilor sale

[1] „Celui evlavios Domnul îi dă o patrie nepieritoare“ (n. tr.).

în legătură cu moartea lui Karl. Închise binişor capacul pianului. Când se uită la ceasul chinezesc, văzu că e timpul să se ducă la şcoala de muzică.

– Margarethe, spuse el după ce urmărise, pierdut în gânduri, clămpăneala stângace a fetei roşcate, cu degetele murdare, care mesteca gumă. Nu-i nimic.

Margarethe se întrerupse din cântat.

– Îţi aduci aminte? Ai spus odată că în viaţă există lucruri mai importante decât muzica.

Eleva trase cu ochiul, neîncrezătoare, spre el şi încetă cu mestecatul.

– M-am gândit la asta, Margarethe. Ai dreptate. Faci o viaţă întreagă un lucru pentru că l-ai iubit cândva sau ai crezut că-l iubeşti. Crezi că ţi-ai găsit menirea, locul tău în viaţă, misiunea ta. Într-o zi îţi dai seama că în spatele acestei presupuse misiuni este cu totul altceva. Că ceea ce voiai să atingi neapărat nu era deloc acel ţel.

– Pot cânta acum mai departe? întrebă fata nesigură şi, în timp ce-şi continua clămpăneala, îl observă pe Jakob cu coada ochiului.

După ore, trecu pe la supermarket, cumpără ursuleţi de jeleu, se duse la cafeneaua stradală din Stadtmarkt, îi alese pe cei roşii, îi puse într-una dintre pungi, pe ceilalţi îi aruncă în containerul de gunoi, o luă spre Jenaer Strasse şi sună la Lucia. Nu era acasă. Aşteptă, plecă apoi şi se plimbă în sus şi în jos pe stradă, apoi se întoarse. În sfârşit, Golful ei roşu era parcat în faţa casei.

– Jakob, nu am timp, zise Lucia imediat, deschizând uşa.

Purta nişte ochelari de soare la modă, cu lentile rotunde oglindite, şi un tricou crem pe talie, jeanşi albaştri, părul îi era drept, tăiat scurt. Arăta mai tânără. Peste faţa ei trecu fugar un surâs chinuit când privirea îi căzu pe cadoul adus de el.

Jakob lăsă repede punga să cadă în buzunarul paltonului, pe neobservate.

– Freză nouă, parfum nou? Asta ţine de planul B?

Simţi că ironia lui era deplasată. Se lăsă o tăcere penibilă.

– Jakob, trebuie să plec imediat. E deja ora patru. Mă întâlnesc cu cel care mi-a închiriat biroul din Salzstrasse. O să vorbim mâine.

– Nu! zise el hotărât, şi puse un picior în apartament. Omul acela poate să aştepte. Vorbim acum. N-ar fi trebuit să te las singură.

Ea îşi dădu jos ochelarii de soare, cu un amestec de iritare şi uimire.

– Mai ţii minte cum mi-ai venit în ajutor când am vrut să plec la Berlin?

– Jakob, asta-i ridicol.

– Poate pentru tine. Pentru mine a fost un miracol. Ai fost primul om din viaţa mea care m-a luat în serios.

Lucia îşi aprinse o ţigară şi se duse în camera de zi. El o urmă. Toate cutiile pentru mutare stăteau deschise. Pe podea erau multe bibliorafturi. Vasele de bucătărie

fuseseră despachetate. Etajera pentru cărți începuse să se umple la loc.

– Nu te mai muți? întrebă el uimit.

Lucia dădu din cap.

– Asta înseamnă că rămâi în Naumburg?

– Unde să mă duc??! strigă ea furioasă și începu să plângă.

O, cât urăște lucrul ăsta, să fii nevoit să o iei iar de la zero, zise ea după un timp. S-a săturat definitiv să tot fie dezamăgită. Să tot dai mereu și să nu primești nimic în schimb. În fond, viața ei e un dezastru. Poate să facă ce vrea, nu-i iese nimic. Pe orice pune mâna, iese prost. În ceea ce privește relația cu un bărbat... Nimic nu i-a dat împlinire. Oare suntem cu adevărat pe această lume numai pentru ca speranța și fericirea să ne fie alungate? Îți vine să vomiți. Altele la vârsta ei au o familie. Jule are doi fii, aproape de pubertate. Și un soț împreună cu care trăiește de douăzeci de ani. Dar ea? Are treizeci și șase de ani și numai relații eșuate. Timpul îi scapă printre degete. Timpul, la naiba! Ăsta e adevărul, adevărul biologic gol-goluț. Și asta doare. Pe ea o doare GROAZNIC! Vrea să aibă căminul ei. Copii. Vrea un soț...

Aici vocea Luciei se frânse și ea începu iar să plângă. Jakob se apropie, îi luă țigara din gură și o strivi în scrumiera cromată. Apoi o apucă de mână, deși ea și-o retrăgea. Dar își puse brațele în jurul umerilor ei, îi trase capul spre el și i-l apăsă cu o fermitate blândă pe pieptul lui.

Ea rămase aşa, în îmbrăţişarea lui, între împotrivire, neputinţă şi mândrie rănită. El nu zise nimic, nu făcu nimic, o ţinu strâns în braţe.

– Jakob, între noi n-o să fie niciodată nimic, şopti ea.

– Între noi e mult mai mult, răspunse el, şovăielnic. Poate mai mult decât ceea ce noi doi înţelegem prin iubire.

– Ce să fie mai mult decât iubirea? întrebă ea cu o intonaţie pe jumătate cinică şi ridică nasul.

– Nu ştiu. Hî... poate... hî... Făcu o scurtă pauză ca să-i treacă bâlbâiala. Poate singurătatea, zise în cele din urmă cu o voce melodioasă, plăcută, şi o lăsă pe Lucia din îmbrăţişarea lui.

Umbrele după-amiezii întunecaseră pe neobservate camera. Lucia se uită uimită la Jakob. Chipul lui era luminat de ultimele raze, lăptoase, ale zilei. În ochi îi stăruia un zâmbet blând, greu de interpretat. Dintr-odată, Lucia simţi că i se face pielea de găină. Ridică braţele, îşi puse palmele pe obrajii lui Jakob şi începu să-i sărute buzele. El o lăsă, dar nu răspunse. Privea neclintit ochii ei care zăboveau pe faţa lui, atât de aproape şi de adânc, încât se vedea oglindit în ei.

Brusc, simţi că are certitudinea, văzu clar. În acelaşi moment luă hotărârea care avea să încheie pe veci tot ceea ce avea legătură cu comoara şi cu misterul ei. Să termine în singurul fel posibil.

Zâmbi, în timp ce Lucia părea că se jeneză de sărutul ei. Ca să abată lucrurile în altă parte, începu să-i scotocească prin buzunarele paltonului. Mai întâi

în cel drept, apoi în stângul, unde găsi punga cu ursuleţii roşii. Deschise pachetelul şi-i îndesă în gură. Gesturile ei aveau ceva neajutorat, de fetiţă. Jakob îşi jură că va fi întotdeauna gata să ajute această fiinţă.

– Sună-l acum pe cel care ţi-a închiriat biroul, zise el, apoi o să te ajut să-ţi aranjezi apartamentul.

Lucia dădu afirmativ din cap şi mestecă ursuleţii cu gura plină.

A doua zi, el dormi, ca de obicei, până la amiază, se duse la şcoala de muzică, îşi ţinu orele, o ajută pe Lucia şi se întoarse acasă spre seară.

Tocmai traversa Topfmarktul, când văzu doi bărbaţi care, în mod evident, îi studiau casa, fiindcă stăteau în dreptul ei, se uitau la faţadă şi vorbeau între ei foarte animat. Amândoi aveau genţi-diplomat, erau îmbrăcaţi elegant, unul purta un pardesiu gri-deschis, celălalt – un costum de culoare închisă. Deşi era aproape întuneric, încă mai aveau pe nas ochelari de soare. Celui în costum părea să-i fie frig, fiindcă se lăsa nerăbdător de pe un picior pe altul şi îşi sufla în palme.

Mai întâi, Jakob crezu că sunt de la Asociaţia Bach. Dar feţele bronzate la solar şi faptul că acum unul dintre ei măsura cu paşi rari lăţimea faţadei, făcându-şi notiţe, îi trezi altă bănuială. Se strădui să fie cât mai calm şi se apropie de cei doi bărbaţi.

– Bună seara, salută el politicos. Pot să vă întreb ce faceţi în faţa casei mele?

Cel care tremura de frig îl privi mut şi îşi dădu jos ochelarii de soare.

– Mă îndoiesc, răspunse el după un timp, că asta e casa dumneavoastră.

– *Hoissad Se zufällig,* zise cel cu paltonul de caşmir şi se opri, deschise servieta, scoase o hârtie pe care o parcurse repede. Kemper. Jakob Kemper?

– Eu sunt, răspunse Jakob şi îşi îndreptă spatele.

Cei doi bărbaţi se priviră grăitor, cel cu pardesiul de caşmir îşi dădu şi el jos ochelarii de soare.

– Daţi-mi voie, numele meu e dr Jürgen Wollner. De la biroul de avocatură Wollner & Partenerii, spuse oficial cel în costum. Domnul este inginerul specialist Häberle, care a depus jurământ şi are un certificat oficial. Poate vă miraţi de unde vă ştiu numele. Autoritatea de resort ne-a pus la dispoziţie actele.

Deschise şi el diplomatul său, puse sub nasul lui Jakob un alt document, dar acesta nu se uită la el, pentru că ştia despre ce era vorba. Urmaşii lui Baruch Elender îşi voiau înapoi proprietatea.

– Când trebuie să părăsesc locuinţa? întrebă el cu voce slabă.

– *Mitt Gwalld reissd mr dr Kuha da Scwanz raus,* replică Häberle, cu indulgenţă.

– Cum aţi spus?

– Voiam să spun că mai e timp, se străduí Häberle să vorbească în germana literară. Mandatarul nostru, Samuel Elender din Ohio, un nepot al proprietarului alungat de nazişti, ne-a cerut să studiem problema.

– Nu ne facem decât datoria, completă dr Wollner.

– Atunci am voie... în casa mea... vreau să spun în casa...

Jakob făcu o mișcare ușoară cu mâna și dispăru în vestibul. Cei doi se uitară după el fără să mai spună nimic.

Cu o senzație de gol în stomac, urcă scările. Îl cuprinse tristețea. Te vei supune, își spuse el. Vei găsi alt loc. Nu e ciudat? Duci decenii de-a rândul o viață monotonă. Și în câteva săptămâni se petrec dintr-odată atâtea lucruri, încât anii dinainte ți se par un somn lung, în care nu ai știut de tine.

Aprinse lumina. Va transpune acum în fapt gândul care-i venise în timp ce-l săruta Lucia.

În dormitor, scoase din dulap, de sub rufărie, geanta brodată și privi încă o dată, pe rând, fiecare obiect: haina lui Bach, nasturii de argint descusuți, care se înnegriseră, pantalonii galbeni, peruca scămoșată, cutia cu obiectele pentru bărbierit, briciul minuscul și piatra de ascuțit ovală, punguța de tutun. Lăsă fiecare lucrușor să îi alunece pe degete, înainte să-l pună iar cu grijă în geantă. Chiar și pipa cu gâtul lung, deși îi veni greu. I-ar fi plăcut tare mult s-o păstreze, ca pe o dovadă tăcută a faptului că niciun muzicolog înaintea lui nu fusese așa de aproape de Johann Sebastian Bach. La sfârșit, puse și mapa albastră, partitura care nu-i revelase doar o muzică necunoscută, ci și întrebările vieții sale. În sfârșit, puse comoara în punga de vinilin galbenă în care o punea de obicei, ca să nu-i cadă când avea să iasă din casă.

Își vârî punga sub braț. Din garderob scoase o lanternă, îi verifică bateria și o băgă în buzunar.

Când vru să apese pe clanţă, cineva sună la uşă. Jakob deschise.

– Leo, cum arăţi!

– *Rahat!* înjură băiatul, îşi scoase şapca de baseball şi o aruncă în direcţia camerei cu pianul.

– Te-ai bătut?

– Nee, doar i-am lustruit mutra.

– Cui?

– Lui Benno.

– Dar Benno e cel mai bun prieten al tău.

– E atât de prost, nici măcar n-o să mă uşurez pe el, dacă ia foc.

– Ce s-a întâmplat?

– Spune peste tot că sunt fiu de nazist.

– Hai să văd... Hmm. Asta-i o adevărată vânătaie.

– Dar nu mă doare. El a sângerat ca o scroafă. Unde te duci?

– Vreau să rezolv repede o chestie.

– Şi ora mea de pian?

– Ai exersat?

– Ei!

– Mă întorc imediat. Aşteaptă-mă aici. Şi promite-mi să nu faci gimnastică pe lângă bibliotecă.

– Ce-i în punga aia galbenă?

– Nimic.

– Mă păcăleşti. Ştiu ce-i în ea. Geanta cu cartea aia veche. Te duci la băiatul de la orgă. Pot să vin cu tine?

– Nu, stai aici. Asta mă priveşte numai pe mine. Şi pe băiat, dacă vrei să te exprimi aşa.

– Omuleee!

– Ascultă, Leo, dacă mă aştepţi aici, o să-ţi spun o altă poveste cu Sebastian. Îţi spun ce am găsit în cartea aia veche.

Leo se strâmbă, dar nu zise nimic. Jakob îl sărută pe frunte şi ieşi. Băiatul aşteptă puţin, apoi se furişă afară.

În piaţa Topfmarkt se lăsa deja întunericul. O lună cu pete alb-cenuşii, clar conturată, atârna deasupra acoperişului ascuţit al bisericii Sfântul Wenzel. Tocmai trecea peste ea o fâşie îngustă de nori.

Cheia cu dinţii ei mari, zimţaţi, scârţâi în broască. Paşii lui Jakob răsunau în interiorul bisericii cufundate pe jumătate în întuneric, dar spre apus, unde se aflau cele două ferestre înalte ale galeriei, era scăldată într-o lumină alb-albăstruie. Înalta încăpere în care petrecuse atâtea nopţi cântând la orgă i se păru dintr-odată înfricoşătoare. Nu îndrăzni să aprindă lanterna. Îi era foarte cald şi în acelaşi timp îngheţa. Încet, ascultând ecoul fiecăruia dintre paşii săi, urcă treptele spre cele trei balcoane concave. Ajuns la cel mai de sus, fu neatent o clipă şi se împiedică de o ladă cu scule al cărei conţinut se revărsă cu zgomot pe pardoseală. El tresări, ascultă, aşteptă. Până şi respiraţia lui i se părea o furtună.

Vedea acum ceva mai bine, fiindcă ochii i se acomodaseră cu întunericul. Jakob îşi putu face o imagine aproximativă despre ceea ce se întâmplase între timp acolo. Mai era la locul ei numai casa orgii, evis-

cerată. Se uită în sus şi o secundă avu impresia că o umbră trece în fugă pe lângă el. Ceva tremura. Ceva umbla de colo-colo. Avu impresia că aude chiar nişte paşi, aşa că îşi ţinu respiraţia şi ciuli urechile, minute în şir, în întuneric, stând nemişcat. Gura i se uscase. Se văzu nevoit să-şi dreagă glasul.

În casa goală a orgii căută locul unde, în seara de Ajun, Leo găsise *Apocalipsa*. O parte dintre scânduri, desfăcute, mai erau acolo, pe căprior. Jakob urcă pe ele cu paşi prudenţi şi se strecură prin ansamblul de schele. Aici era atât de întuneric încât trebui să aprindă, totuşi, lanterna. Lumina ei îl înţepă în ochi, particulele de praf stârnite licăreau fantomatic, reflectându-se argintii în aer.

Ridică două scânduri şi luă din stratul izolant de sub ele aproximativ atât cât era nevoie ca să obţină un spaţiu gol unde să pună iar geanta acolo unde, în urmă cu două sute patruzeci şi şase de ani, o lăsase Bach.

Deodată auzi un zgomot. Păreau să fie paşi. Se opriră. Se lăsă o tăcere de moarte. Lanterna din mâna lui Jakob începu să vibreze. Îi scăpă, dar el o prinse tocmai la timp, se întoarse fulgerător în direcţia balustradei, căută spre galerie, reflectând conuri de lumină tremurătoare, întâi de la stânga la dreapta, apoi de la dreapta la stânga. Nimeni. Nici măcar o umbră. Nici paşi.

– Hî... linişte totală, şopti el, ca să-şi alunge teama. Ai să duci treaba până la capăt, Jakob Kemper. Tu nu eşti un ageamiu. Să găsească altul partitura. Sau ea pe

el. Poate că vor mai trece alţi două sute patruzeci şi şase de ani.

Luă geanta din punga de vinilin, se uită la broderie, la căţeluşul vioi, cu urechile lungi şi cu zgardă albastră, şi îi urmări contururile cu vârfurile degetelor. Deschise apoi geanta pentru ultima oară, scoase mapa albastră şi mai intonă o dată minunatul şi ciudatul coral. Aici era. Trecutul. Forţa. În spatele lui. Exact în spatele lui, la balcon. Jakob simţi. Ştiu. Se întoarse cu mişcări lente, căută în bătaia lanternei de buzunar balustrada şi îl zări.

Un băiat se balansa cu paşi siguri, în sus şi-n jos. Jakob se uită şi observă că, de fapt, băiatul nu mergea pe balustradă, ci la câţiva centimetri desupra ei. Plutea. Jakob nu făcu nicio mişcare. Se simţea la adăpost, ba chiar ocrotit.

Karl dansa.

Jakob îl privi îndelung. Într-un sfârşit, întoarse privirea de la el şi închise cu mână sigură mapa albastră.

El deschise mapa albastră şi îşi aplecă faţa deasupra notelor atât de mult, încât aproape că dispăru în dosul lor, căută febril un anumit pasaj, mergând grăbit cu privirea de la stânga spre dreapta, de sus în jos, în timp ce nasul îngust, roşu din cauza vinului,

atingea foile şi aveai impresia că vrea mai mult să miroasă muzica decât s-o citească. Scormonea prin manuscris bodogănind, cu degetele lui scurte, deformate de gută. Nu găsi ce căuta, se mohorî şi mai mult, până când închise mapa furios.

– Muzica mea nu întunecă nimic, se aprinse el. Nu e nici bombastică, nici încâlcită, nici nu contravine naturii, cum îndrăzneşte să afirme monsieur Scheibe în *Critischer de musicus*. Un zero, porcul de câine! Dar ştiu prea bine ce-l îndeamnă pe Scheibe la această perfidie. Netrebnicul s-a dat la el cu atâta neobrăzare din cauză că atunci, la repetiţie, votase împotriva lui. Nu fusese în stare nici măcar să dea măsura la cele două tipuri principale de tact. Pe deasupra, mai şi umple Leipzigul cu vestea că se lepădase de Dumnezeul lui, fiindcă de atâtea ori criticase în mod public religia.

Din păcate, lumina ochilor lui bolnavi nu-l lăsă să găsească pasajul care ar putea să-i dovedească nepreţuitului prieten şi tovarăş de călătorie că Scheibe se înşela.

– Sunt în stare, cu siguranţă, să folosesc nona mică nu numai din voluptate, ci şi din necesitate logică. În toate lucrările cu caracter bisericesc îmi împlinesc datoria, lucrez fără să arunc cuvintele în mod bizar, lucrez întru cinstirea lui Dumnezeu. Chiar dacă a trecut mai bine de un deceniu de la cearta cu acel câine de *subjectum*, în toţi aceşti ani, acuzaţiile lui mi-au pătat pe nedrept numele. Cu fiecare zi, mai mult. Din păcate, acesta este adevărul. Adevărul, după cum se

ştie, muşcă, în modul cel mai simţitor. Pe el îl muşcă GROAZNIC!

Dar ce tot flecăresc eu despre Scheibe, nătărăul slab de minte? Cel mai nepreţuit dintre prieteni să n-o ia în nume de rău. E doar o dovadă în plus pentru faptele întristătoare ale vieţii mele nefericite. Despre ciudaţii superiori din Leipzig, mai ales despre măgarul de Ernesti, nici nu mai vreau să vorbesc. El n-ar fi dat curs niciodată chemării de a veni la Leipzig, dacă acest lucru nu i-ar fi fost atât de mult îndulcit, ca merele de la Sodoma. Îmi pare rău de fiecare zi şi de fiecare ceas pe care le-am petrecut la Leipzig. Viaţa e scumpă şi preţioasă, banii au valoare mare, pentru ei nu primeşti atât de multe ca în Hamburg sau în Dresda. Ah, dacă la cei şaizeci şi unu de ani ai mei n-aş fi aşa de bolnav, dacă nu mi-aş fi ruinat lumina ochilor, mi-aş căuta *fortuna* în altă parte. La Berlin, aşa m-a asigurat Philipp Emanuel, a început *saeculum* muzical, acolo se poate profita mult mai bine de ştiinţa muzicală. Spune că Hasse, Graun şi Quantz trăiesc în oraşele lor ca oameni bogaţi, în damasc şi mătase, sunt respectaţi, bine văzuţi şi mult preţuiţi, cu toate că piesele lor muzicale sunt concepute şi compuse într-un mod naiv – un lirum-larum obişnuit – şi nicidecum pe gustul meu. Dar eu, un *compositeur* de supremă maiestate, stau aici, în groaznicul Leipzig, în care plouă fără încetare şi anul trecut a fost atât de rău jefuit şi oprimat de prusaci, încât oamenii de rând au fost nevoiţi să mănânce carne stricată, crudă. Pe uliţe se şopteşte

că o mamă flămândă şi-ar fi mâncat ea însăşi copilaşul mort de curând.

Dacă mă gândesc la viaţa mea, de la începuturi, ea n-a făcut decât să mă molesteze şi să mă lovească. Începuturile au fost răposaţii mei strămoşi, care nu s-au precupat decât de *musique*. Nepreţuitul prieten care-mi cunoaşte soarta nu va nega acest lucru. De când eram copilaş, n-am făcut altceva decât să exersez cuminte în această *materia;* mai bine aş fi învăţat pentru justiţie, în loc să deprind contrapunctul şi fanteziile. Îl asigur pe tovarăşul de călătorie că îmi reînnoiesc în fiecare zi amintirea părinţilor şi strămoşilor, cu adâncă recunoştinţă. O fac numai în Numele Celui Preaînalt. Un *musicus*, însă, n-am vrut să fiu niciodată. Oriunde am ajuns, am dat numai de inimi căldicele sau închise şi de superiori amuzici. Deja la Arnstadt, la biserica cea nouă – îmi amintesc bine –, s-a ridicat plângere împotriva mea, că deranjez cu orga slujba religioasă. Fericit n-am fost nici aici, nici acolo, mai ales că flautistul oraşului şi cântătorul de cornettino, al cărui nume nu-l mai ştiu, a vrut să mi-o ia pe nevasta mea tânără, pe care am iubit-o peste măsură.

Nu că nu mi-aş iubi nevasta de acum. Nici vorbă! Tovarăşul de călătorie să facă bine şi să-şi amintească. *Ma très honorée femme!* Anna-Lengen e o femeie bună, evlavioasă, care face rod în fiecare an, are o voce curată de soprană şi copiază cu vrednicie ştimele muzicii mele bisericeşti. Dar de iubit, am iubit-o cu adevărat numai pe Bärbel, prima mea soţie, care a murit

la Cöthen de febră, înainte să mă pot desfăta şi bucura cu adevărat de ea. Lui Dumnezeu Atotputernicul îi place dreptatea sub soare! O, desigur! Am avut femei de toate felurile! Pot cuteza să spun asta fără lăudăroşenie. Blonde, cu păr negru, cu păr castaniu. M-am afundat în sâni mici şi în sâni plini, mişcători, coapse cărnoase şi în altele încordate ca de băiat. În coapse subţiri, lungi, strălucitoare şi în altele moi, roz, grase. Am avut femei obosite, cu carnea căzută, şi altele nebune, care mi-ar fi scos şi măduva din oase. Dar de iubit am iubit-o numai pe Bärbel. Şi tocmai pe ea Atotputernicul mi-a luat-o atât de timpuriu. Ce tot sporovăiesc eu aici despre muieri?! Îmi cer iertare pentru purtarea proastă şi vreau să mă îndrept...

Unde voiam să ajung? Ah, îmi aduc aminte. Umblarea mea pe acest Pământ n-a fost decât amărăciune, îngrijorare şi *malaire* neîncetat. Am fost nevoit să trăiesc într-o silă aproape permanentă, în invidie şi persecuţii, lucru care mi-a minat cu totul sănătatea. De paisprezece zile nu mă mai pot odihni nici măcar o singură noapte, abia pot să stau aşezat sau culcat, nu am scaun, sufăr de cele mai mari înfierbântări ale sângelui, mai de curând şi de o tuse din stomac, iar ca să pot face călătoria la Naumburg a trebuit să înghit aproape o întreagă spiţerie. Preaiubitul domn Silbermann trebuie să se uite în ochii unui om bolnav, pierdut. În ochii unui om frânt, care...

Bach se opri la mijlocul frazei şi oftă. Pe chipul lui roşu ca focul, cu obrajii lăsaţi, un chip care din cauza gurii ştirbe părea şi mai bătrân, se vedeau şănţuleţe

de pudră amestecată cu sudoare, se prelingeau pe frunte, pe tâmple şi în jos, pe bărbie, picurau pe umeri şi pe nasturii redingotei de culoare brun-închis.

Era foarte cald, o arşiţă de miez de vară, în acea zi târzie de septembrie a anului 1746. Ferestrele diligenţei cu arcuri te lăsau să vezi un peisaj de început de toamnă, deluros, de o culoare cenuşiu-gălbuie, care se boltea pe un orizont lipsit de viaţă, de un albastru imaculat. Iarba ce rămăsese netăiată din primăvară înclina, lungă şi ofilită, spre pământ. Nici o vită care să o pască. Nici bărbaţi sau femei care s-o taie. Curţi pârjolite, pe lângă care trecea trăsura, locuinţe nevoiaşe, care aduceau mai mult a găuri în pământ decât a case de oameni. Copii în pielea goală sau acoperiţi cu zdrenţe, slabi de le numărai coastele – mizeria lăsată în urmă de invazia prusacă. Bach îşi privi pipa. Se stinsese. El mârâi. Privind pleoapele înroşite îţi puteai da seama cât de des trebuie să şi le fi frecat, atât de des încât, până la urmă, se inflamaseră. Îşi umplu pipa, şi-o puse în gură şi pufăi atât de tare, încât interiorul trăsurii se umplu de fum.

Gottfried Silbermann, constructorul de orgi aşezat în faţa lui, făcea eforturi zadarnice de a alunga fâşiile de fum gălbui, usturătoare. Îl apucă tusea, dar căută să şi-o înăbuşe ca să nu fie auzit. Când Bach observă acest lucru, peste gura lui cu buze subţiri, strânse una pe cealaltă, care arăta ca secera subţire, atârnând în jos, a lunii, trecu un zâmbet scurt, răutăcios. Apoi colţurile lunii se lăsară iar.

Silbermann, îmbrăcat din cap până la pantalonii trei sferturi în damasc bleu, era un domn elegant, puternic, care părea neobişnuit de proaspăt, deşi avea cu doi ani mai mult decât Bach; fără perucă, avea părul încă bogat, alb ca zăpada, dinţii sănătoşi şi unghiile îngrijite.

În trăsura căptuşită cu catifea verde se mai afla o persoană, cu misiunea de a-i însoţi pe cei doi bărbaţi la Naumburg, la o jumătate de zi de drum depărtare de Leipzig, unde voiau să supună orga cea nouă de la biserica Sfântul Wenzel unei examinări care urma să dureze cinci zile. Era un bărbat tânăr, care încă nu împlinise treizeci de ani, adus de spate, îmbrăcat în veşmântul negru al Şcolii Sfântul Thomas din Leipzig, şi căruia natura îi dăduse o faţă atât de slăbuţă, plină de urme de vărsat, încât oriunde ar fi mers, lumea credea că e mult mai în vârstă. Tânărul, pe nume Johann Christoph Altnickol, era elevul lui Bach şi totodată ginerele său în devenire – aceasta, în orice caz, la hotărârea bătrânului şi împotriva voinţei libere a lui Altnickol.

– *Monsieur*, zise Silbermann, care îşi drese glasul şi îşi făcu vânt cu o batistă înflorată, încercând resemnat să alunge fumul, n-o veţi lua în nume de rău unui vechi slujitor fidel dacă vă vorbeşte deschis. De când stăm în trăsura asta, dumneavoastră bombăniţi, înjuraţi şi faceţi gălăgie fără oprire. Aşa ceva n-ar putea crede niciun om cu mintea întreagă. Capelmaistrul Bach, vestit în toată lumea, cel mai mare creator de fugi din ţările germane...

– ...şi al tuturor naţiilor până în Orient şi în ţara maurilor! interveni Altnickol cu o voce de bas, grăbită.

– Mie mi se pare, se repezi Bach nervos la elevul lui, că nu trebuie să te amesteci în vorbele lui Silbermann!

Altnickol îşi trase gâtul înapoi în cămaşa cu gulerul până la urechi, tivită cu dantelă, încheiată până sus, şi tăcu.

– Nu pot crede, continuă Silbermann liniştit, că un maestru al muzicii ca domnia ta a adunat atâta amărăciune în inima lui. Iertaţi-mă, *monsieur*, dacă îndrăznesc să remarc aşa ceva. O fac cu sentimentul că vă sunt profund îndatorat şi cu cea mai mare veneraţie.

– Terminaţi cu măgulirile, preaiubit prieten! Ştiţi la fel de bine ca mine că lucrările mele nu aduc nici măcar un *lonis d'or*. Până şi fiii mei cei mari, amândoi spirite destoinice, dar nu tocmai importante, mă dojenesc pentru arta mea. Acum e *gusto* pentru stilul galant. Flecăreală idioată, naivă! Albastru de Prusia, care se volatilizează repede. Nu, Silbermann, după ce voi fi închis ochii, ştiinţa mea muzicală va fi dată uitării...

– Niciodată, strigă Altnickol şi îşi întinse gâtul afară din coleretă. Lucrările bisericeşti, *maître*, oratoriile pe tema Patimilor, lucrările pentru orgă şi clavir, *concerti* compuse de dumneavoastră vor dăinui şi peste zece ani! Gândiţi-vă numai la marea missă catolică! Ea va fi opera vieţii dumneavoastră, *opus magnum*, de asta sunt sigur!

– Lasă-mă în pace cu missa catolică, linguşitorule, urlă Bach.

Altnickol se gheboşă şi mai tare.

– Compuneţi o missă catolică? întrebă Silbermann surprins şi îşi îndreptă spatele. V-aţi despărţit de credinţa strămoşilor dumneavoastră? Până la urmă o să deveniţi chiar un Iuda?

– Ei, murmură Bach cu un gest de respingere şi strănută. Missa nu e altceva decât o haină cusută din piese vechi. Concepţia mea religioasă n-o să mi-o schimb...

– O, această missă e lucrul cel mai pur, mai nobil şi mai sublim pe care *maître* al meu l-a conceput vreodată, se exaltă Altnickol. Dar dumneavoastră, *maître,* ar trebui să daţi curând lucrării un final fericit, fiindcă ea vă va duce pe culmile Parnasului. Veţi fi numit, *maître,* Orfeul germanilor. Missa vă va face nemuritor...

– Acu' chiar că-mi pierd răbdarea, se înfurie bătrânul, îşi smulse peruca de pe cap şi o aruncă în geanta de călătorie. Îl apucă pe Altnickol de ureche şi îl trase aşa până aproape de podeaua trăsurii. Doar am spus răspicat şi pe înţeles să nu te amesteci în discuţia noastră!

Altnickol era cât pe ce să plângă şi îşi acoperi faţa cu mâinile.

– Bach! strigă Silbermann speriat, nu fiţi atât de dur! Cum de vă purtaţi aşa cu el? E slujitorul dumneavoastră sincer şi vă iubeşte!

Bach dădu drumul urechii lui Altnickol.

– Sincer? Mă iubeşte? Mă urăşte, câinele. Eu îl bat, iar el îmi linge mâinile; dă din coadă, se furişează în urma mea. Uitaţi-vă în ochii lui ipocriţi, infideli, *monsieur!* Nu vedeţi acolo inima lui stricată? Vrea să fure secretul artei mele. Şi când va crede că l-a găsit, o să sfâşie mâna asta, care-l hrăneşte.

– Nu-i adevărat! scânci Altnickol, care îşi aranjă gulerul cămăşii, îşi îndreptă veşmântul şi se depărtă de bătrân, uitându-se jignit afară, pe cealaltă fereastră. Razele soarelui de după-amiază, care pătrundeau prin geamul opus, făcură ca urechea lui, care-l durea, să pară roşie ca zmeura.

– Ei bine, ce să fac acum? suspină Bach epuizat, uitându-se la capul pipei, care era gata să se stingă iar. Nu găsesc niciun alt bărbat pentru fiica mea. Nu-i de mirare. Domnişoara e umflată esemenea unei vaci care stă să fete, pe deasupra şi naivă, bea întruna ciocolată, ca o caraghioasă. Eu n-aş vrea s-o duc pe Liesgen ca pe o vită la împerechere!

Altnickol scoase un râs cinic, scurt şi ascuţit.

– Ia ascultaţi, *monsieur* Silbermann, cum râde de mine iubitul meu *écolier!*

Altnickol, gata să se sufoce, luă o gură de aer şi suspină.

– Dă-mi *canaster!*

Elevul scotoci mult prin buzunare, scoase un săculeţ negru, pe care iniţialele numelui său erau brodate cu fir de argint, şi-i întinse, servil, lui *maître,* tutunul. Bach îl luă cu o mână greoaie şi începu să-şi umple pipa.

Se lăsă o tăcere lungă, care nu era marcată decât de tropăitul monoton al cailor. Bach, care era chel, se uita fumându-şi pipa pe una dintre ferestre, Altnickol, îmbufnat, privea pe cealaltă. Pacea fiind restabilită, Silbermann îşi lăsă privirea să alunece deschis pe profilul lui Bach, ale cărui trăsături i se păreau nefericite şi măcinate de necazuri. Chipul acesta sălbăticit, cu sprâncenele îmbinate, exprima neîmpăcare. Fiecare rid era în conflict cu celălalt. Cum a fost posibil ca omul acesta, care concepuse lucruri atât de cereşti, să devină un asemenea mizantrop? Silbermann avea mare chef să-i pună celui din faţa sa această întrebare, dar atitudinea lui rezervată îl făcu să păstreze distanţa.

– Ce mai face mult stimata *madame* Bach? Mai este încă o mare iubitoare a grădinăritului? ceru el să afle, în loc să pună întrebarea care-l preocupa, întrerupând astfel tăcerea somnolentă, şi îşi tamponă cu batista fruntea transpirată.

Bach nu răspunse; se uita absent pe fereastră. Altnickol, care voise să deschidă gura, ezită, se uită pe furiş, cu teamă, la *maître* al său şi tăcu şi el.

– Aşa trebuie cântate lucrările mele, şi nu altfel, spuse Bach pe neaşteptate, ca şi cum ar fi vorbit cu el însuşi. La fel de grăbit, iute ca săgeata şi rapid cum treci pe lângă peisajul acesta. Din păcate, ochii mei nu mai văd decât nişte umbre. Dar *musique* a mea trăieşte şi străluceşte numai în tempoul rapid. Nimeni nu e în stare s-o redea repede. Şi asta din cauză că *musices* ai noştri, generaţia tânără, n-au agilitate în

degete. Ei nu vor să exerseze pasajele de virtuozitate, sunt leneşi şi, în loc să practice, îşi pierd vremea în cafenea. După o pauză, el se întoarse iar către Silbermann şi zise: Dragul meu tovarăş de călătorie, vă asigur încă o dată că nu va rămâne nimic din mine după ce voi fi luat paloarea morţii. Lucrul de care m-am temut s-a împlinit cu prisosinţă. Nu, inima mea cea bună n-a meritat asta!

– *Monsieur*, poate că vreţi să vă explicaţi mai clar în faţa mea. Silbermann găsi acum curajul de a vorbi. Ce v-a făcut să deveniţi atât de cârtitor împotriva profesiunii dumneavoastră?

– Chiar vreţi să auziţi un răspuns serios la această întrebare? zise Bach pe un ton aproape plângăreţ.

Silbermann dădu din cap că da.

– Atunci am să vi-l dau, *monsieur*. Mă dezvălui dumneavoastră cu toată sinceritatea şi mă tem că această sinceritate vă va pune foarte tare în încurcătură. Întotdeauna, în fiecare zi, în fiecare ceas al vieţii mele am disprețuit, ba chiar am urât ştiinţa muzicii. Nimic nu-mi venea mai uşor decât să mă exprim în această *materia*. Dacă auzeam lălăitul unui căruţaş sau al unei slujnice, pe câmp sau pe stradă, eram în stare să-l reproduc imediat în cap sub forma unui contrapunct lung cât o coală de hârtie. Toate variaţiunile, pe deasupra, fraza înainte şi înapoi şi chiar în spirala racului. Mă plictisea. De când eram tânăr, îmi erau cunoscute toate tainele mari şi adânci ale armoniei şi întreţeserilor muzicale. Nimic nu-mi rămânea ascuns. Nimic nu-mi era greu. Nimic nu era muncă,

nici plăcere. Mă plictisea. Mă scârbea. Fiindcă îmi era scârbă de mine însumi. Nu voisem să fiu un *musicus*. Nu voisem să fiu nici violonist, nici flautist, nici *compositeur*. Eram nebun, cu totul nebun după ştiinţele juridice, dar m-am trădat, din păcate, pe mine şi mi-am trădat modul de a trăi care mi se potrivea. Din păcate, n-am fost destul de dârz, am ales calea netedă, drumul fără hârtoape. Dar conştiinţa m-a chinuit şi nu m-a mai lăsat nici să dorm, nici să mă odihnesc.

Aşadar, am hotărât să întorc muzica împotriva neamului de vipere care se numeşte neam omenesc şi nu e făcut decât din păcat, putori, cenuşă şi pământ. Am linguşit urechile principilor şi ale oamenilor de rând cu armoniile cele mai delicate, cu contrapunctele cele mai afurisite, care-mi ieşeau din pană la fel cum iese un vânt pe fund. O, cât am râs de ei toţi în inima mea! Proştii ăştia cu urechi de măgar, care se declară mulţumiţi cu câteva armonii deosebite.

Dar eu voiam mai mult! Voiam să-i zăpăcesc cu *habilité* a artei mele, să văd chipul adevărat al dumnezeirii şi să am toată puterea şi splendoarea ei. Am învăţat deci cu sârg ceea ce era de învăţat în această *materia*, am făcut cercetări ca să aflu cele mai îndepărtate graniţe ale armoniei...

Aici se întrerupse, scotoci în geanta de călătorie neagră cu broderii, căutând mapa albastră, şi i-o ţinu constructorului de orgi cu amândouă mâinile în faţa nasului.

– *Monsieur* Silbermann... îngăduiţi... hhh... să vi se spună, vorbi Bach cu glasul tremurând de emoţie, că în această carte se află cuprins adevăratul chip al lui Dumnezeu. Cel a cărui ureche aude această *musique* va avea apoi spiritul transformat, fiindcă priveşte chipul lui adevărat. Priveşte în inima lui. Hhh... în oratorio eu am găsit legile sevelor... hhh... umane. Legile care fac ca soarele, cerul şi stelele să rămână mereu pe orbitele lor! Deşi munca la partitură nu e terminată, hhh... munca aceasta mi-a dat, în parte, un asemenea avânt... hhh, iar în parte hhh... m-a umplut cu o asemenea frică, încât mai tremur şi acum. *Harmonia Mundi*, preaiubite Silbermann, e cuprinsă între aceste... hhh... două coperte! Dar mă tem că oamenii n-o vor pricepe. Hhh... nimeni n-o va pricepe.

Bach era atât de agitat, încât aproape se sufoca. Începu să horcăie, capul îi ardea, sudoarea îi picura de pe nas. Îngrijorat, Altnickol îi întinse o cutiuţă de argint cu săruri, dar bătrânul o respinse, se şterse la gură şi căzu pe banchetă, de parcă ar fi leşinat.

– Opriţi trăsura! scrâşni Altnickol. Are nevoie grabnic de ajutor. Trebuie să primească aer!

– Am văzut legea lumii. Acu' ştiu unde locuieşte Dumnezeu, gâfâi Bach.

– Dar, în numele Domnului, spuneţi să oprească trăsura! îl imploră Altnickol pe constructorul de orgi.

– Linişte, nătărăule, şuieră Bach, închise ochii şi aşteptă o vreme. Începu apoi să respire iar mai liniştit şi mai liber. Vă rog, *monsieur* Silbermann, să aveţi îngăduinţă cu mine. Sunt un om bolnav.

Silbermann se uită la Bach, prăbuşit în sine, şi la ochii lui roşii care, i se păru, aveau o scânteie de nebunie. Mult timp nu spuse nimic, fiindcă nu găsea cuvintele potrivite să exprime ce simţea văzându-l astfel.

– *Monsieur* să aibă bunătatea şi să reflecteze la neînsemnatele mele gânduri, vorbi el în sfârşit, şovăielnic. Să dea Atotputernicul să vă puteţi ierta inima.

Bach nu răspunse, închise ochii şi adormi curând după aceea, sleit de puteri. Altnickol îi luă grijuliu mapa albastră din mâini şi o puse în geanta de călătorie. Silbermann scoase din buzunarul vestei un pachet cu cărţi de joc şi îşi omorî timpul făcând pasienţe, în timp ce Altnickol cugeta mut, plimbându-şi privirile fără ţintă peste peisajul în amurg. Până când trăsura ajunsese la Naumburg, şi călătorii fură întrebaţi, la Marientor, de actele şi documentele lor, Silbermann şi viitorul ginere al lui Bach nu schimbaseră între ei mai mult de trei fraze. O singură dată Silbermann se oprise din joc şi îl întrebase pe Altnickol în şoaptă cum rezistă lângă monstrul ăsta. Altnickol se uitase pe furiş la *maître* al lui, care dormea şi fluiera uşor pe nas, încercase să înceapă un răspuns, dar nu îndrăznise să vorbească, ci ridicase nesigur din umeri.

Călătorii traseră la hanul Zum Grünen Schild. Începuse să tune şi să fulgere şi puţin după aceea porni o ploaie torenţială. Altnickol îl conduse pe Bach, care era pe jumătate orb, ţinându-l de braţ şi voi să-i ducă geanta de călătorie, dar bătrânul, enervat, ţipă la el,

spunând că n-o să lase niciodată din mână geanta aceea, fiindcă rămăsese astfel deja fără multe lucruri.

– Ce băltoacă puturoasă este Naumburgul ăsta, îi strigă el hangiului care se plecase aproape până la pământ, şi apoi se duse imediat, pe pipăite, în odaia lui.

A doua zi dimineaţă fu în picioare foarte devreme, înaintea lui Silbermann şi a lui Altnickol; îşi pusese cămaşa pe dos, îşi pudrase faţa excesiv şi stătea la o căniţă de cafea, cu geanta brodată pusă pe pantalonii trei sferturi, de culoare galbenă, fuma şi era într-o dispoziţie excelentă.

– Am avut scaun ca lumea şi acu' sunt dornic să examinez orga cea nouă de la Sfântul Wenceslai, îi zise el lui Silbermann, în timp ce mergeau împreună prin aerul tomnatic, limpede ca sticla, curăţat de furtuna din ajun, îndreptându-se spre primărie, unde erau aşteptaţi pentru întocmirea contractului.

Nu erau aşteptaţi însă atât de devreme, şi înalţii domni, în robele lor negre, fură uimiţi să-i vadă acum pe examinatorii orgii, fiindcă scrisoarea trimisă de ei lui Bach stabilise venirea lor abia pentru săptămâna următoare.

– Suntem, *nota bene*, stânjeniţi, dar îi asigurăm pe compozitorul Curţii, Bach, ca şi pe constructorul de orgi al Curţii şi regatului, Silbermann, de un respect adevărat şi de o permanentă...

– Gata cu vorbăria! îi întrerupse Bach cu grosolănie. Eu nu am timp şi vreau să examinez orga. Cum vă gândiţi să mă plătiţi? În bani uşori sau în bani grei?

Aţi avut grijă se ne oferiţi ospătare? Bere de Merseburg, vin alb, cafea şi tabac de Canasda?

Lui Silbermann, care stătea în odaia primăriei aplecat, cu tricornul într-o mână şi cu cealaltă pe mânerul sabiei, îi era penibilă purtarea lui Bach. De mai multe ori le adresă domnilor de la primărie un surâs nobil, prin care cerea scuze, rotindu-şi ochii în aşa fel încât ei să înţeleagă că nu trebuie să ia de bun fiecare cuvânt al compozitorului.

La puţin timp după aceea, cei trei oaspeţi din Leipzig traversau Topfmarktul, unde Bach se opri pe neaşteptate lângă un nuc zvelt, cu frunzele îngălbenite, şi se întoarse după o femeie îmbrăcată în fuste roşii, foşnitoare. Ea era însoţită de un ofiţer înalt, care purta uniforma prusacă, şi perechea tocmai ieşise, râzând, din prăvălia aurarului Samuel Elender. Bach înălţă capul, îşi reţinu respiraţia şi privi în altă parte. Nu fata îi stârnise interesul – de la o asemenea distanţă nici nu şi-ar fi putut da seama că e o fată –, ci melodia pe care ea începuse s-o cânte. Ascultă încordat, cu fruntea încreţită. Apoi îi dădu un ghiont în coaste elevului său, ceea ce însemna că vrea ca acesta să-l ducă la orgă.

– O să vedem acum, îi zise el bătăios lui Silbermann, dacă cea lucrată de rivalul dumneavoastră, Hildebrandt, este o orgă nărăvaşă, şi dacă e o muncă de cal să apeşi pe clape, ca la instrumentele dumneavoastră.

Căci el ştia foarte bine că Gottfried Silbermann şi fostul său elev, Zacharias Hildebrandt, se certau de decenii pentru privilegiul regal de a construi orgile

şi clavecinele în Saxonia. În cele din urmă, Silbermann câştigase, dar numai după intervenţia prinţului elector. Bach, care pusese şi el în această dispută un cuvinţel nu tocmai lipsit de greutate, îl favoriza pe Hildebrandt, considerându-l un constructor de orgi mai talentat, fiindcă era un reprezentant al noului val, în timp ce Silbermann rămăsese o viaţă întreagă la nivelul de mijloc.

Silbermann, astfel umilit, tocmai îşi desfăcea sabia lângă portalul de sud al bisericii Sfântul Wenzel şi nu se lăsă provocat de remarcile acide ale bătrânului.

– Nu e simplu, *monsierur*, să călătorească cineva în compania dumneavoastră, răspunse el resemnat. Apoi tăcu, vertical şi demn, ca un gentilom ce era.

Intrară, urcară treptele pe partea de vest a bisericii, ajunseră la galeria de sus şi priviră imaginea impresionantă a orgii, cu ornamentele sale viguroase, bogat incrustate cu frunzuliţe alb-aurii.

Se aflau în mijlocul ucenicilor şi calfelor lui Hildebrandt. Aceştia îşi începuseră lucrul fără grabă, căci orga era aproape gata şi nu mai aveau multe de făcut la ea. Uşa ce dădea spre casa orgii era deschisă. Se lucra la podeaua de scânduri. Un tânăr cocoşat şlefuia leneş o scândură. În galeria din stânga stătea Hildebrandt, care suferea de o tuse cronică, jucând tarok cu doi dintre oamenii lui.

Ca la un semn invizibil, munca se întrerupse. Începură şuşotelile:

– A sosit Silbermann! Şi capelmaistrul Bach! Fac proba orgii!

Dintr-odată, calfele începură să alerge, aparent foarte ocupate, încolo şi încoace. Tânărul cocoşat se năpusti la maestrul lui şi îi şopti ceva la ureche. Hildebrandt, un om viguros, cu părul lung, castaniu-închis, şi cu o barbă încărunţită şi mai lungă, scăpă cărţile din mână. Se ridică imediat în picioare şi vru să se ducă să-i salute, dar îl apucă o tuse atât de violentă – urmarea unei intoxicaţii cu plumb şi cositor – încât nu-şi putu reveni multă vreme. Se făcuse roşu ca racul la faţă, şi tusea se înrăutăţea. Disperat, maestrul scoase o batistă şi şi-o apăsă pe buze.

Silbermann, la vederea rivalului care fusese odinioară cel mai bun elev al său, fu cuprins de o adâncă mâhnire, se opri şi aşteptă până când lui Hildebrabdt îi trecu tusea. „Ce timpuri fuseseră acelea", gândi el, „când ei doi construiseră cele mai grozave orgi din ţările germane. Dar propria lui sete de glorie şi putere distruseseră totul, în primul rând legătura prieteniei."

Dând curs unei inspiraţii spontane, Silbermann se apropie de Hildebrandt, îl îmbrăţişă şi îl sărută pe obraji. Fostul elev fu surprins de această primire cordială, fiindcă disputele îi înstrăinaseră profund unul de altul şi nu mai corespondaseră decât prin intermediul avocaţilor.

– Rămân vechiul dumneavoastră elev, mai mic decât dumneavoastră, zise el, apoi se înclină, începu iar să tuşească şi îşi duse batista la gură.

– Nu, replică Silbermann cu delicateţe, acum eu sunt elevul dumneavoastră, mai mic decât dumnea-

voastră. Deja credeam că am să-mi sfârşesc zilele fără să vă revăd şi fără să fi făcut pace cu dumneavoastră.

Bach, însă, nu-şi pierdea vremea cu aceste gesturi de împăcare, ci se aşezase în faţa orgii, punându-şi geanta de călătorie alături.

– Trage de tot ceea ce scoate sunete, îi porunci lui Altnickol.

– Toate registrele? întrebă acesta, ca să fie sigur că auzise bine.

– Eşti surd, nătărăule? Vreau să ştiu dacă orga are un plămân bun! Şi ai grijă să fie aer în burdufuri!

Altnickol trase înăuntru gâtul orgii şi scoase butoanele tuturor registrelor. Apoi făcu semn, şi când doi flăcăi se apropiară, le spuse să tragă burdufurile. Venise, în sfârşit, şi Hildebrandt, ca să-l salute cu amabilitate pe vestitul cantor şi mentor din Leipzig, dar din adâncul claviaturii principale a orgii se ridica deja, vuind, avalanşa de sunete ale unei *toccata*, astfel încât cuvintele de salut ale constructorului de orgi nu se mai auziră. Bătrânul călări orga, o trase şi o lovi ca şi cum ar fi fost un cal nărăvaş, pe care l-ar fi îmblânzit. Toţi cei prezenţi la galerie se adunară, treptat, în jurul lui. Iar Silbermann stătea alături şi nu-i venea să-şi creadă ochilor. „Cum e posibil", gândi el, „ca degetele acele scurte, umflate de gută, să mai scoată nişte înşiruiri de sunete atât de rapide?"

– Aşa trebuie cântate lucrările mele! urlă Bach, ca să-l poată auzi toţi. Ca peisajul care trece pe lângă noi!

Văzând gura lui Hildebrandt pe care acesta de spaimă o ţinea deschisă – cantorul avea să-i distrugă opera în

câteva minute – Bach se îndârji să cânte şi mai repede. Îşi sili degetele şi picioarele să se mişte cu atâta iuţeală, încât fluierele nici nu mai reacţionară în cele din urmă.

Cântă astfel mai bine de o oră, cu nişte *tutti* care-ţi sfâşiau auzul, schiţă o *passacaglia* monstruoasă, duse un pasaj de *fugă* pe şapte voci prin toate tonalităţile, îşi rotunji improvizaţia printr-o *musette* grotescă, pe care o ancoră la vocile cele mai înalte, fără nicio linie de bas, ca şi cum muzica ar fi planat în spaţiul bisericii, lipsită forţă gravitaţională. Termină apoi fantomatica reprezentaţie cu trei finaluri false şi o cadenţă stupefiantă, luă un colţ al cămăşii, suflă în el, îşi tamponă fruntea asudată şi îşi îndreptă peruca.

Silbermann, Hildebrandt şi ucenicii stăteau tăcuţi în jurul bătrânului, ai cărui ochi înroşiţi străluceau ca ai unui nebun. Numai Altnickol părea că nu e impresionat, ci îşi permise să facă nişte comentarii critice cu privire la unele aspecte ale interpretării.

– Primăvara trecută, în Liebfrauenkirche, spuse el fără multă gândire, *maître* a cântat mai bine, nu aşa de înflorit şi încâlcit, astfel încât toată lumea l-a admirat. Dar când va fi gata marea missă catolică, întreaga lume va înţelege că acest bărbat trebuie apreciat la cea mai înaltă valoare...

Bach făcu un gest dezaprobator cu mâna. Altnickol amuţi şi îşi trase gâtul înăuntru, ca o broască-ţestoasă. După o scurtă pauză, Silbermann vru să ştie ce cântase *monsieur* adineaori, iar Bach întrebă, în loc de răspuns, dacă preaiubitul îşi aminteşte de cântecul femeii din piaţă.

– Ce femeie? întrebă Silbermann.

Bach grohăi şi zise că acel cântecel făcuse să apară imediat în capul lui opt coli de *musique*. În toate tonalităţile, înainte şi înapoi, în canonul cancrizan, în felul de a citi al evreilor, de la dreapta la stânga şi în oglindă. La aceasta, Gottfried Silbermann nu mai avu nimic de adăugat.

Hildebrandt parcă stătea pe cărbuni aprinşi, se balansa nesigur de pe un picior pe altul şi se trăgea mereu de barba lui lungă.

– Cum are bunăvoinţa preaînvăţatul domn Bach să găsească mica mea lucrare? întrebă el timid şi începu să tuşească.

– Lucrarea nu are nicio *egalité* de observat nici în intonaţie, nici în claviatură şi registre. Vreau s-o supun în curând unei examinări mai exacte, ca tractură, ca voci şi celelalte *intestina*, răspunse Bach sec, apucă geanta şi coborî din galerie.

La această apreciere zdrobitoare, nici Hildebrandt nu mai avu ce să adauge.

Examinatorii orgii rămaseră cinci zile la Naumburg, cercetară orga până în măruntaie, băură din belşug bere de Merseburg, vin alb şi cafea. În tot acest timp, bătrânul Bach păru accesibil, ba chiar amical, dacă asemenea atribute sunt permise, având în vedere caracterul său care-l făcea să-i dispreţuiască pe oameni, după cum s-a exprimat Hildebrandt în faţa lui Silbermann, ţinându-şi mâna în faţa gurii. O singură dată, noaptea târziu, se ajunsese la o dispută serioasă între

Bach şi al său *écolier*, când acesta nu mai putuse răbda şi adusese vorba de marea missă catolică. Bach aruncă după Altnickol cu o cană de cositor, ceea ce avu drept urmare faptul că a doua zi dimineaţă elevul avea un cucui vizibil pe frunte.

În fine, în ultima zi, înainte de plecare, după ce examinatorii orgii îşi lăsaseră la primărie aprecierea scrisă, şi caii erau deja înhămaţi, pe bătrân îl mai chinuiau două ultime întrebări rămase încă fără răspuns. Căci Hildebrandt mai adăugase orgii un burduf, precum şi un registru care nu era prevăzut în contract, numit *unda maris*, valul mării. Acum Bach se gândi că nu examinase cu destulă atenţie burduful şi registrele. Declară că trebuie să mai urce o dată, împreună cu Altnickol, la orgă. Vizitiul respinse această idee, după care Bach începu să strige în gura mare. El, compozitorul Curţii regale şi al casei princiare saxone, nu făcuse în viaţa lui nimic de mântuială. Silbermann interveni şi-i potoli. Pe el nu-l deranjează, dacă Bach se va grăbi. Îi va aştepta în trăsură.

Cei doi urcară deci spre galerie, spre marea nemulţumire a calfelor lui Hildebrandt, care ar fi preferat să-l arunce peste balustradă pe cantor cu elevul lui cu tot, pentru că expertiza fusese atât de nefavorabilă. Bach ceru, şuierând printre dinţii lui rupţi, să se deschidă uşa spre casa burdufurilor, să se aprindă lumina, îşi scoase vestonul, îşi luă peruca din cap, îndesă totul în geanta pentru călătorie şi se adânci în orgă urmat de Altnickol, care îşi făcea griji ca nu cumva lui *maître* să i se întâmple vreun rău.

– Ţine-ţi gura, tună Bach, şi fă-mi lumină!

Apoi se strecură gâfâind şi gemând printre grinzi. Fiindcă era încleştat între ele, aproape că nu se mai putea mişca şi fu nevoit să lase geanta din mână. O puse pe jos, ca să intre mai adânc în burta orgii.

Johann Christoph Altnickol se uită la geanta de călătorie brodată. Era la câţiva paşi de botinele lui lucioase, cu toc înalt, încheiate până sus cu şireturi. Privea când la geantă, când la fanta neagră, lată de un cot, acolo unde lipsea o scândură. Corpul lui fu străbătut de un sentiment ameţitor, ba chiar voluptuos, al puterii. Îl apucară palpitaţiile, gura i se uscă, simţi că genunchii i se înmoaie şi mâinile încep să-i tremure. Nu-şi putea lua ochii de la geantă, în care era închisă, într-o mapă bleumarin, muzica iadului. Fiindcă, atunci când o citise pe furiş, ea îi profeţise o dată. Anul 1759. Or, numai Dumnezeu avea voie să fixeze limita. Numai Atotputernicul. Nimeni altcineva nu putea să aibă cutezanţa de a face asta. Nici marele Johann Sebastian Bach însuşi.

Altnickol se holba la podeaua din scânduri. Geanta. Fanta. Botina lucioasă, cu toc înalt. Peste chipul lui însemnat de vărsat, peste fruntea arcuită şi ochii mult depărtaţi trecu lumina unui zâmbet. Un zâmbet vrăjit. El, care se ştia urât şi insignifiant, nu se mai simţise niciodată atât de vrednic de a fi dorit. Atât de puternic. Atât de frumos. Fanta. Geanta. Altnickol îşi ridică botina lucioasă, cu toc înalt.

1992, NOAPTEA DE AJUN...
fratele cel mic al organistului Jakob Kemper găsește între pereții șubrezi ai orgii o lucrare de Bach, absolut necunoscută. Descoperirea îl pune la grea încercare pe Kemper. Pe măsură ce excentricul cercetător muzical examinează tot mai atent partiturile, se petrec lucruri tot mai inexplicabile.

DAR CURÂND VA ÎNȚELEGE CĂ NOTELE...
ascund un secret: portativele sunt capabile să evoce trecutul și să prefigureze viitorul. În amurgul vieții sale, Bach reușise să pătrundă o lege cosmică, în virtutea căreia sufletul se poate vindeca sau nărui în cea mai neagră disperare.

ÎN VREME CE KEMPER SE ZBATE...
între spaimă și euforie, la Naumburg sosește o echipă de experți pentru a supraveghea restaurarea orgii, la care, odinioară, cântase Bach însuși.

IAR KEMPER TREBUIE SĂ ALEAGĂ:
le va împărtăși secretul știut doar de fratele său mai mic și Lucia, pe care o adoră în taină?...

ISBN 978-606-8134-11-6

www.nemira.ro